

Liber Job

infinitate potestie. Itē attendēdū ē circa hoc q̄ aliud
ē loc⁹ de interōe iob disputatis cu amic⁹, et aliud de in-
terōe totalib⁹ iob.

Intētio em iob in sua disputa-
tionē pncipaliter erat iustificare seipm. s. declarare q̄
nō erat punitus p̄cē culpā suā: cui⁹ oppositū amici sui
intendebant p̄.

bare. Sed intē-

tio totalis libri

iob pncipaliter

versat circa hoc

vt oñdatur res

humanas a di-

uina puidentia

regi. et debacu-

tione sanctus

tho. loquitur et

p̄z itueti bñ ei⁹

nbare. Replica

Orcia libri iob pncipisi cu postfil. pmēdass⁹ sc̄m
tho. vt egregie bñ lib⁹ exponentē. et oñdisset
intētione iob i bo libro n̄ eē vt p̄bet ac⁹ bñ
nos regi diuina puidentia. sicut sanct⁹ tho. dixit. burg.
dicit bac repbensionē eē irronabile. tñ ipse burg. nō
soluit adductā postfil. rationē. arguit em sic. Irro-
nabile ē inter disputates dirigere. pbatois in citoez
ad id qđ ab vtraq⁹ parte p̄supponit. ex hoc em arist⁹.
pbati analeticis et alijs loc⁹ pncipia nō debere pbari.
Et clusiones. qz pncipia tāq⁹ cunctis nota p̄supponit
tur. qz se bñt sicut ianua i domo quā nemo nisi evi⁹
ignorat. iō dixit arist⁹. in. metabaph. In forib⁹ q̄s deli-
quit. q. d. nullus. Cū igr iob amici eius p̄supponebat
actus bñanos regi diuina puidentia. habebat illud pro-
sue disputatiois pncipio. stultū igr et irronabile fuis⁹
iob ferre in citoez suā ad. pbādū illud qđ exp̄sse p̄sup-
ponebat aduersari⁹. nec sufficit q̄ bur. vult q̄ negau-
rant illud pncipio iplicite. Quis p̄cesserit gnālit. nā
q̄ negat deū eē iustū negat deū eē. qz nō ē aliu⁹ deū eē
nisi deū eē iustū. t̄d si. p̄f implicitā negatōz icētō iob
fuisse. pbare deū eē. p̄sōrē actuū bñanoz. debebat p̄
mo pbare deū eē. qd sic implicitē negassent. Intētio
igr totalis ipius iob ē. pbare velle q̄ stāte illo taq⁹ a p̄
tib⁹ p̄suppolito. puta ac⁹ bñanos a diuina puidentia re-
gi. adhuc iuste ibac vita mal' bona et bonis mala pue-
nit. qz bñt mulē dubin spalit amic⁹ iob disputati-
bus ad. p̄z. nā i toto p̄cesu ex pena inflcta nūt⁹. p̄-
bare iob peccasse vt illa mala iuste infligeret supone-
tes q̄ de⁹ bonis et iust⁹ cōserret nisi bona i p̄nt. qđ ē
error. t̄būc intēdit iob reprobare. vt dices. j. T. a. j.

Ier erat in terra bus tc. Sicut dictuz est
intētio sancti iob i bo libro ē declarare
q̄ ex diuina puidentia aliquā malis bona
cōcedūtur: et iustis aduersa infertur. qđ
potissime declarat per suā flagellationez
absq⁹ culpa p̄cedente deo. p̄ meliori hoc faciēte. Et io-
liber iste diuīdī in tres partes. qz primo describitur
ipius iob multiplex flagellatio. sed ex hoc oritur di-
spucatio. c. iii. ēcio subdī dei tecimatio. xxviii. ca. p̄
ma i duas. qz primo circa hoc iob describit p̄speritas
stat⁹. sc̄o aduersitate p̄pōd⁹ ibi. Quādā aut die. prima
i tres. qz primo describit ipius iob. p̄speritas ex perso-
ne sue p̄ditōe. sc̄o ex bonoz extētōz multiplicatōe:
ibi. Matiq⁹ sūt. tercio ex filioz mutua dilectōe ibi. Et
ibāt. prima adhuc duas. qz primo describit ipius iob
patra et genus. sc̄o i diuīs multiplex. vt⁹ ibi. Et erat
circa pum⁹ dī. a. Ier erat i terra bus. Gen. xxi.
bī. q̄ melcha p̄cepit i p̄i nāchor bus p̄mogenitū et buz
sc̄om vbi dicit ra. sa. q̄ ab isto bus denoiata ē tāta
de qua fuit iob. t̄z hoc p̄nr dicit ali⁹ hebrei q̄ iob
descedit de nāchor fratre abraā. t̄z hoc idē dicit hiero.
in li. de hebra. qōnib⁹ super Gen. de quo libro certū est
q̄ sit hiero. vt ipēmet dicit in li. illūtrū viroz. lic⁹ de
hebraicis qōnib⁹ sup̄ alios libros dubiū sit a q̄ sunt fa-
cte. sicut als dīki. huic et dcō p̄cordat qđ bī. j. xxij. q̄

heliu buzites venit cu amic⁹ iob ad ip̄z cōsolādū. q̄ dīc⁹
ē buzites: eo q̄ descēdit de buz sc̄o filio nāchor: vt dīc⁹
biero. li. de hebra. qōnib⁹. t̄ sic cu heliu t̄ iob fuerunt de ea
dē cognatōe. sequit q̄ iob descēdit de nāchor. b. Moi-
iob. dicit aut Aug. et ambro. super ep̄la 3 ad roma. q̄ iste
vocat iobab. Gen.

Esc timens teum: s. et rece-
dens a malo b. Matiq⁹ sūt ei
'septē filij et tres filie'. Et fu-
it possēssio eius septē milia
ouii et tria milia cameloz
"quigēts quoq⁹ iuga boui

tur at iob i era habitasse austide i finib⁹ idumeet arabie
et erat ei an nomē iobab. erat at ip̄e q̄dē zare de esau filij
filius tc. Sed i hoc videt melius credendū hieronymo
et bebreis dicētibus en̄ descēdisse de nāchor. vt dictū est
qz fuerunt magis triti in calib⁹ bystorijs et genealogijs.
Hec motiū alioz valet. qz frequēter cōtingit q̄ duo ho-
mines valde te disp̄ari patria et genere non solu sili noie
noianter. sed etiā eodē penitus noie. Supponit etiā fal-
sū. s. q̄ pdicta noia sine valde silia: cu en̄ vīn veritatē
sunt multū dissilia. s. in fi. vt p̄z in priu. qz hoc nomē iob i
hebreo incipit p̄ aleph. iobab vō q̄ iob. Silē additio q̄
allegata ē no valet. qz sicut dicit hiero. li. de hebra. qōnib⁹
bus nō ē hebreo. t̄d nō est ei adhērendū fm ip̄m. da-
to q̄ inueniatur aliquā in fine libri iob: t̄ ex hoc p̄z q̄ si-
ponatur in fine. plogi hiero. nō est hoc de intētione sua.
S̄bec additio et consimiles ab aliquibus min⁹ expertis i
bystorijs et genealogijs hebreoz apposite sunt. ppter qđ
te ipsis nō ē curandū. Et dicitis p̄z in parte quo t̄p̄t fuit
iob. qz fm hiero. li. de hebra. qōnib⁹. Heliu buzites de q̄
dictū ē q̄ fuit cōpaneus ipsi iob. licet iunior ip̄o fuit da-
laaz. de q̄ bñ. Nu. xiiii. t̄. xxiij. q̄ fuit circa fine vite moy-
si. et sic iob t̄ moyses fuerunt contemporanei. c. Et
erat. Mic p̄nr describitur ipsius iob multiplex virtus cu
dī. d. Simpler. i. sine plica dolositatis et falsitatis. ac
cipitur em hic simplicitas nō put oponitur intellectus
perspicacitati. s. put oponit dolositati. fm verbuz apli-
ko. xvi. Golo vos cē sapientes in bono et simplices in
malō. e. Et rectus. i. p̄ linea iusticie pcedēs i suis acti-
bus. rectū em dī cuius mediū non erit ab extremis. ex-
tremā vō actuū humanoz sunt prima principia. opabi-
liū. s. hoc facias ali⁹ quod tibi vis fieri. et non facias ali⁹
quod tibi non vis fieri. et vltimus finis. s. beatitudo que
est finis virtutis. dī ergo iob rectus. qz in oqib⁹ suis
pcessit a principis operabilū absq⁹ declinitate. recte tē-
dens in fine vltimu qui est beatitudo et retributio nra et
pmiuz. per hoc oñdatur q̄ iob bñ se habuit erga primū.
f. Acutimēs deū. s. tōre filialtēre. t̄ sic bñ se habuit
erga deū. g. Et rece. a malo. non formidine pene. si-
cat aliquā faciunt mali. s. virtutis amore. quod est p̄pri-
um honorum. t̄ sic patet q̄ bene se habuit erga sepiuz.
b. Matiq⁹. h. p̄nr describit p̄speritas iob q̄tu ad bona
extiora. int̄ q̄ maiora sunt filii et filie i q̄bus manet parē-
tes quodamō fm illud Eccl. xxx. Mortuē p̄ eius. t̄ q̄
non ē mortuus. reliqt em filiem post se. s. filii. ponit ave-
mai⁹ numerus filioz q̄ filiaz cu dī. i. Hepte fili⁹ et
tres filie. quod facit ad cumulum p̄speritatis suę: qz fili⁹
cōter magis diligunt. cu q̄ p̄nt magi⁹ i bonis p̄mis suc-
cedere. cu q̄ p̄nt in regendis paretū tomib⁹ melius ad-
iuware. l. Osequēter ponit alia bona extētōz. s. diuitie
quibus sustentat vita parentū et filioz. diuitie autē an-
tiquoz fuerunt principaliter aialia. inter que primo po-
nunt illa q̄ deserunt homi ad vītū et vestītū cu dī. k.
Et fuit pos. eius septē milia ouii. de qua⁹ lana bonies
vestītū et earnib⁹ nutrītū. sc̄o ponuntur aialia homi-
ni deseruentia ad laborem recluāndū cum dicitur.
l. uij

Liber

I. Et tria milia camelorum: quod maxime deseruit homini i
oneribus portadis de loco ad locum. tertio ponunt ea quod
deseruit homini in agricultura: cum dicitur. in Quin
gentis quoque in una bovi. quarto ea quod deseruit homini ad re
cturam: cui dicitur. in Et quigete asine. ex quibus generantur mili
servientes homibus
in equitatione.

¶ *Ecce multa ini-
mis: q̄ erat neces-
saria p̄ tot et tatis
administrandis.
¶ Erat vir ille*

Propterea vir illi
magnus. i. valde fa-
mosus. propter boni-
tatem suam et virtu-
tem in quo etiam appa-
ret prosperitas eius
cum nomine bonorum sic
diligibilius est aureum
argentum. q.
Et ibat hic conse-
quenter describit p-
speritas iob ex fili-
ori mutua dilecti-
one. abundatia. in-
divitiarum solet esse
causa discordiarum.
Aperte quod de gen. xiiij.
Quod Lotus et abraam
non poterant similitu-
ditae pacis inter se

etiam p. acme aperte
magnitudine diuinit
it ipsi job: q. filij ei? d
huc erat adiuice v
q. Et ibat filij eius
cibant diuina p. do
ad amiciciā nutriēd
die hebdomade. sicut
scđa reincipiebat ci
ne viderent̄ eas con
e: s diligere t hono
uius. i. in fine hebd
bat ad eos job. ex qu
uius. s. stans i loco si
bat filii suistalia. q
rone sue etatis. q. tñ
Et sanctifica. illos. c
pari ad aliquā inēpt
3. Consur. diluculo
anq̄ inciperet scđm
holo. q. sin. i. sacrifici
b. Dicebat em. i. co
et quo p. t. q. si certis
eōiūiis: nō eis pmi
dixerint. tant' ē hor
scriptura frequēter
etionis. 1. e. In co
pmpissēt in vba ad
bat ne circa hoc habet
Sicfa. job cūctis die
hebdomada cōplete

devotione copie
inatio: qd est valde
unt et cito tepeſcūt.
en pſeratois ipius
pler fuit. vna ex bon
cussione: q ponit ca.
et io circa primā pri
ſcō eiusdē erecūtio
mo ponit pauratois
r̄dit ſathā. Occasio
inuidēs: audies a di
querere e voluit eius ſi
magu ſhia ſub breu

"et quingēte asine: ac familiā mīla nimis^b Eratq; vir ille magnus inter omnes orientales^a Et ibant filii eius et faciebat pūnica p̄ domos ynuſq; q; i die suo^c Et mitrētes vocabāt tres frōres suas ut comedērēt et bibe- rent cū eis^d Lūg; in orbez trāſiſſent dies cōiuīus mittebat ad eos iob^e et sanctificabat illos: cōſurgensq; di- luculo offēbat holocausta p singulos Dicebat n. Me forte peccauerint filii mei: et bñditerit deo in cordib;.

2 failie. 7 iō magna pſperitas fu-
is eēnt plures 7 valde dūntes: ad
e cōcordes. 7 hoc est quod dī.
amicabilis associando. r Et fa-
s: nō ad gulā seu carnalitate: sed
s: Unusqz in die suo. i. vna
erant. vii. filii. 7 sic in hebdomada
iūl. t Et mit. vo. tres so. suas.
nere tanq; seru fragiles. sed mag-
c. v Eūq; in orbe tran. di. co-
ader: vt dictum est. r Mitte-
p: q nō erat cū eis in talib; qui
m: maturitatē sue etatis: pmitte
uuenib; bñ sūt aliqua pmittenda
decēt maturitatē senectutē. y
in talib; puiuīs solent hoīes rela-
ticiā seu eloquī in ordinatione: z.
diuina die hebdomade sequentis
culuz puiuīor. a Offerebat
di honore diuini totaliter incesa-
tabat. c Meforte pec. fi. mei.
finaliter sciuissit eos talib; abuti-
et. d Et bndixerit teo. i. male
blasphemie diuini neis q; i sacra
ponit per verbū opositū. s. bndi-
b; suis. q; uis em̄ effet cert? q; nō
onoratione dei p̄tinētia. tn time-
t̄t aliquā cordis p̄motōem. f
s. s. circulo p̄dictorū p̄ouuīorū q
quo apparet deuotionis sue coti-
dabile. q; multi freq̄nter incipi-
Quada aut die. hic dñr p̄ sta-
describit tps aduersitatis. q; du-
amissione. alia ex. p̄pū corporis p-
traq; vo fuit p̄ demonē p̄curata
ponit hui⁹ aduersitaf. p̄curatio:
i. Egressusq; ē. p̄ma i duas. q; p-
casio. scđo ipa. p̄curatio: ibi. u
it ista fuit. q; dyabol⁹ sc̄tieati iob
iūs p̄medicationē: inuidia motus
ierione: verunt̄. q; i hac parte
ibis ponit. iō alia de scis agel⁹ 7

mal'ad intellectū b'ptis pmittit. **S**ciedū ligit q' oēa
angeli creati sūt boni. **S**aliq i sua p̄ditōne p̄stetos ad
laudē sui pditorū cōuersi facti sunt glorioſi. **r** vocatū
ſilij dei. alij vō a sua cōditione cadēces p̄ ſupbiā depa-
uati vocati ſunt demōes ſue ſatbā. **V**iterius ſciedū ~

suis^f **Sic faciebat iob cunctis diebus^s** **Quadam autem die^b** cum venissent filii dei: ut assisterent coram domino^k affuit inter eos etiā satan^l **Cui dixit dñsⁿ** **Ubi venis^o** qui rñdēs ait^p **Lir** cuius terrā: et pamblauit ea. **Dixitqz domin^m ad eū.** **Nu** quid cōsiderasti seruū meū iob q^r nō sit ei similis ī terra^o homo simplex et rect^q ac timens teū et recedens a malo^r **Cui rñdēs satħā ait.** **Nunquid frustra iob tiet teum.** **Nonne tu vallasti**

1071 ipi tacit
cor patet dino aspectui: sicut et sanctorum angelorum. Ali-
ter? Considerandum quod sicut sci angelii in mysteriis missi salu-
te hominum promouerunt: percurerunt: ita et demones salute eorum im-
pedierunt et perturbaverunt. **H**ec igitur primi missi descendamus ad fratrem.
Quadam autem die non est intelligendum quod aliquis successor epis-
tit in deo vel actibus eius intencio est quod misericordie et clementiae.
est enim in subiectis creaturis. **L**et ut re filii dei. i. sci angelorum
in misericordia ad propinquum coram deo merita domini. **P**rimus quod dicitur
raphael angelus. **L**ob. r. q. orabas cum lacrymis et se
peliebas mortuos: et derelinquistas praeclaram. et mortuos
quod die abscondebas in domo tua et nocte sepeliebas: ego
obtuli orationem tuam domino. **T**unc ut afflisteret coram domino al-
lisisteria proprie dicta quam ad angelos superiores et assisten-
tia largior deca quam ad inferiores. et assistentia largissime di-
cta quam ad oes angelos secundos et eternos: et hoc scilicet
ultimo librum. **K**onstituit inter eos et sabbatum quod actus demonis
malum humani generis percurerant patet dino aspectui et ad-
ducunt ei exanimi. **I**Qui dicit dominus hoc dicere non est
per vocem sensibilem. sicut auctor habebat prophetis. ut p. 1. Re-
gum de samuele: cum deus sic natus spiritualiter et manifestatio
ne alicuius intelligibilis. **N**on unde venis. non petit et
ignorantia. sed ut ex eius ratione conuenientius proce-
dat ad commendandum sancti iob merita. **O** Qui m-
dens ait. per hoc non est intelligendum quod aliquis deo igno-
ratus manifestauerit: sed quod eius malignitas deo nota ains-
sic manifestetur. **P**er circum terram. i. homines ter-
renos. quia hominum discutit curas et consuetudines:
ut inueniat vias et modis nocendi. propter quod dicitur. **D**e
tritus. **A**dversarii vero dyabolus tangens leo rugiges circuit quae-
res quae deuoret. **Q**uidam ergo huius mei iob. q. d. istis
investigasti. sed non inuenisti in eo occasio malorum. iob. io sub-
dit. **R**ecursum non sit ei similis. propter hoc non est intelligendum quod iob
est sanctior moysi vel abraham. et forte aliquis alios eius-
dem temporis. sed tamen quod ipsi qualiter secundum est aliquid prorogatiua spalmarum.
propter quod de quilibet oritur. Non est inuenit similis illi tecum. **S**ed hoc
simplex et recte. ista sunt supra exposita. **T**unc
rude sabbatum. Data occasione de sancti iob commenda-
tiōe. quia deus inuidus non potest sustinēre nisi ea dimi-
nuere. **V**ero non frustra iob timet deum. qui dicens
quod habuit sibi intuitum tempore. quod tu abundanter miserasisti eum
et iob habuit cam seruicium tibi. propter quod subdit. **E**t donec tu
vallasti eum tecum. i. se et sua ita vallasti tua protectione quod non

Liber Job

possim eis tēpare: ideo p̄nter pcedit ad eius flagella
tionē impetrādā. **v.** Sed extēde pau. ma. tua.
qz demon nūl pōt nocere homib⁹: nūl hūm diuinā per
missio. **3.** Et tage cūcta qz possidet. i. oia bona ei.
exteriora superē enūmerata dādo mibi licentia exter
minandi ea.

2. Unū facie
bñdixit tibi. i.
maledixerit ti.
bi mafeste sup.
accidat in male
crebat. n. sa.
tban subtractis
omib⁹ bonis ex
teriorib⁹ ipi job
ipsuz impellere
ad impatientia
prumpendoi
tenus i blasphem
mia. alie. n. non
petuiusset enū
terationibus ag
gredi: qz cu3 sit
supbissim⁹: bor
recit: a vir⁹ san
ctis sibi resistē
tibus superari.

a. Dixit ḡ do
min⁹ ad satban
cōcedēdo ei suā
peritionē.

b. Enī in eu3
ne extēde ma
nū tua. ipsuz in
apria plona fla
gellando.

c. Egressusqz ē
hic p̄nter po
nitur impeta
te flagellatois executio. r̄ pmo job multiplicif flagel
latur. secūdo eius victoria per patientia declarat ibi

Tūc surrexit job. Circa prūmū dī. **c.** Egrediuqz
satban. ad exercendū licentia sibi datā. **d.** A facie
domini. quia alia intētiōe job flagellauit. et alia deus
hoc p̄misit. qz deus permisit job flagellari. vt per h̄ v
tus sue patie monstraretur. satban autēz hoc execut⁹
est vt per impatiāz job ad dei blasphemā impelleret
e. Tūc autē quada die. Dic aduertendū qz aduerta
job ordine p̄trario nūciātōis ordinī quo eius p̄spera
superē enūmerant̄. qz ibi p̄cedit a maioribus bonis
p̄cedēdo ad minorā. hic autē cōuerso ad maiorē job
afflictionez. minus em̄ tristabile nō sentitur immediate
post maius. et ideo Job si in principio mortē sue pro
lis audiūsset. alia minorā aduersa te bonoꝝ amissio
ne nō sensisset. sed post minus tristabile bñ sentit̄ sup
ueniēs maius. et ideo ex p̄curatioe demonis factū c.
qz p̄mo nūciārēt̄ job minorā aduersa: ad maiora p
cedendo: vt sic in qualibet nūciātōe in ipo efficeret
noua afflictio. et hoc est qd̄ dī. **e.** Tūc autēm tc. bibe
rent vinū. qd̄ est mentiū letificatiū. **f.** In domo
sui primogeniti. vbi ratioe primogeniture siebat
solēnius z iocundius cōvīnū. **g.** Mūnc⁹ ve. ad job.
vt rumores tristicie aggrouarent rone leticie qz exper
cebat a filiis job ipa die. **h.** Boues arabāt. recolit
labor bou ad quē sequit̄ multiplicatio fructū: vt ex
eoꝝ amissione appareat maius damū. **i.** Et asine
pa. iuxta eos. qz dicēt. ex tuo fortunio cōtigit qz aliae
erāt iuxta boues. et simul cu3 eis a p̄domib⁹ raperēt
k. Et pueros percus. gladio. qz grauius fuit viro iu
sto qz alialū amissio. **l.** Et euasi ego solus vt nū. ti
bi. q. d. alia de causa no euasi ve videt. nūl qz de volu
it qz h̄ malū tibi nūciārē ad tuā afflictōz et sic erpona
tur in sequētibus. **m.** Cūqz adbuc illo lo. ve. altē tc.

et p̄curatioe demonis factū est: vt inter istos nūcios
no effet interualū t̄pis: in quo job posset ad cor recurre
re. et aduersa futura qz patiam se armare. **n.** Igius
dei. a deo missus. q. d. ex diuinā iusticia factū est qz tu es
sic in ouibustuis t̄ pueris p̄mittus. iste enī ignis descēde
rat opacōne demo
nis. vt. j. magis vi
debitur. **o.** H̄ ad
duc illo loquete
exponatur sicut. s.
p. Chaldei fecerūt
tres turmas. quasi
di. tantū h̄nt exer
cītū qz nullo modo
posses recuperare
damū tuāz de ca
mel perditis t̄ pue
ris occisis.

q. Adhuc loque
batur ille. hic vici
mo ponitur prolis
amissio que grau
or erat p̄cevetibus
cu3 dī. **r.** Filis
tuis et filiabus. i. b
ostendebat qz to
ta p̄ies sua eratib⁹
congregata.

s. Adcentib⁹
biben. vinū. i. occu
pati in portationi
bus t̄ in eptis leti
cīs bñ intentionē
utius nūciatis lic̄
aliter esset in re.

t. Repente ve. ve
be. irruit. q. d. ex di
via vindicta videt̄
esse factū. qz veut̄

tātē rebemētie nō p̄suēnit surgere vētēnāe. **v.** Quic
corruēs opp̄sīt̄ li. tu. t̄ mor. st. q. d. nō remanet tibi ampli
us spes d̄ futura posteritate qd̄ ē occasio desolatōis ma
gne. qz boies qz no p̄nt sp̄ viuere nā iter. desiderat̄ i suis
posteris remanere. vt bz. q. de aia. cu3 autē flagellatio job
a demone fuerit executive facta: p̄p̄ qz pot ignē d̄ celo ac
reo inferi⁹ mitte. t̄ vētos turbinus p̄mouē. cu3 qz mā cor
poralib⁹ statib⁹ sp̄naliib⁹ obedit q̄tētū ad motū locatē. t̄ dō
demones p̄rie vētū dimissi: p̄p̄ facē ea qz causari p̄nt ex
motu locali. ignis autē aliquā gnātūr ex forti colisiōe cor
poꝝ. t̄ sīt̄ vētē rebemēs ex forti motōe multaz exalati
onūz: quas demō congregare pot̄ t̄ mouere. tuā etiā qz
pot̄ p̄p̄ actiua. p̄p̄ p̄ssiuūs applicare. t̄ sic ignē t̄ ml
ta alia causare. ad qz enī als sua vētū nālis nō se extēdit.

e. Tūc surrexit job. Dic p̄nr patia ipi⁹ job declaratur.
Circa qd̄ sciēdū qz stoici d̄ rect bona extēria nō esse aliq
bona ipi⁹ bois: cu3 nō sūt i ipo. ct id p̄nr diterūt. qz pro
amissioe talū i sapientē nō poterat tristicia inesse. paripa
tētici dō dixerit qz sīt̄ bona bois nō tñ p̄ncipalia. S. qz
instrumentalis ad p̄ncipale bonū bois qd̄ est bonū men
tis ordinata. t̄ ipē hoc sapientē de amissione talū mode
rate tristari cōcedebāt ita tñ qz p̄ hoc rō a sua rectitudie
nō declinaret. t̄ b̄ sūt̄ venoz ē i catholice vētē magis
cosona. bñ qz dicit Aug. de ci. dei. li. ix. ca. iii. Hāc igit̄ sē
tentia job secut̄: tristicia de amissione dicitur demonstra
uit sic moderate vt et̄ sīt̄ rōni. t̄ hoc ē qd̄ dī. **x.**

Tūc surrexit job t̄ scidit vestimenta sua. i signū tristicie
notabilit̄ dī. **T**unc. s. post mortē filioꝝ audita vt d̄ eis
magis qz de rex amissione videret voluisse. de amici s. n.
mortuis nō volere duri t̄ insensibilis cordis videret esse.
s. virtuosi maxime spē resurrectōis babētes bunc volo
rē nō habent unmoderatū. sicut gentiles spē būiūmo
di nō h̄ntes. p̄ter qd̄ dicit apls. j. ad T̄bessa. iiij. **W**oli
mus vos ignorare d̄ dominiētib⁹. j. d̄ amias mouetib⁹ ve
6 v

Liber

vid cōtristemini. s. immoderatē sicut et ceteri qui spez nō
habent. s. gētiles statū vite pñtis tñmō attēdentes. fan-

ct̄ aut̄ iob fidē et spēm resurrectiōis habuit: ut p̄z ex ver-
bis suis. i. Scio q̄ redēptor me⁹ viuit: et i nouissimo die
de tra surrecturus sū tē: et iō d̄ morte. plis sue tristiciā ba-

buit moderatā cū
rōne. t̄boc ostēdit
per signa exteriora
cū dī.

Tunc
surrexit iob. surge-
re em̄ est signū ani-
mi erecti: sicut ecō
trario pñsternivlca
dere signū ē animi
a suo statū deicci.

Et scidit vesti-
mēta sua. amouēs
ornamentū extrin-
secū. p̄ morte filio-
rum suorū. et etiā in
trinsecū. iō subdif.

Let colo capite
capilli em̄ ad deco-
rem sunt dati.

A Corrues i tra-
adorauit. s. tē. ex
quo p̄z q̄ ista pro-
stratio post erecti-
onē p̄cedente non

suit ex tristiciā ani-

mū tñcidentē sed magis et deuotōe. et dixit ostendēs bu-
plici rōne q̄ ex multiplicatione bonorū tpalium nō debet
homo nimis eleuari. neq; ex eoz amissiōe immoderatē

turbari. et accipit p̄ma ro ex homis p̄dictōe: cū dī.

Modus egressus sū. i. carēs oib⁹ bonis tpalib⁹.

C illu-
bus reuertar illuc. nō est intelligendū p̄ hoc q̄ bo tebe-

at iterato mīris vterz introire. sed ē sensus. q̄ sicut homo
egrediēs de vtero mīris ingredit mundū istū nud⁹ oib⁹.

sic inde egredīs. ex quo p̄z q̄ bona tēpalia nō sūt homini

pñaturalia. si magis extrinsec⁹ adueniētā. et ideo de eo-

rū adepteō non ē immoderatē galldendū. nēc de amissi-

one tristandū. scđa rō accipit ex diuina liberalitatē per
quā homo p̄sequit̄ bona tpalia. quod notatur cū dī.

D Ons dedit. qui potest ea concedere ad tēpus lōgūz
vel bñue. et p̄ns absq; iniuria qñ sibi placet auferre. id
subdif. Dns abstulit. et subdif.

Sit nomē dñi bene-
dictū. regratiādo dño de cōcessiōne bonorū ad tps prete-

ritū. et q̄ tenebat iob q̄ ista subtractio ordinabat a deo
ad sūu meritiū. et sic cludit̄ iñnocētia iob.

In omī-
bus his. i. flagellatōis p̄dictis.

Nō peccauit iob
labiū suis. et p̄ns magis cauit sibi a pecto i factis. q̄ fa-

cilius ē continere a peccato in ope q̄ in ore.

Recipita.
In p̄mo cap. vbi dñ in postilla. Et tenebat iob q̄ ista

subtractio ordinabat a deo ad sūu meritiū.

Additio.

Iob tenuisset ante q̄ per tēu fuisse declaratu;

q̄ flagellatio sua ordinabat ad sūu meritiū: mul-

ta q̄ infra sequūt̄ nō hñent locū: ut pote cu; a deo

desiderabat q̄rere cāz sue flagellatōis. vnde dī.

Indica
mibi eur me ita iudices. et in alijs. vnde magis videt co-

sonū līe: q̄ iob ignorabat cām sue flagellatōis licet eam

crederet a deo esse. donec de hoc fuit a deo erudit̄. et pa-

tebit in suis locis.

Replica.

In p̄mo ca. vbi postillator exponit illud vbi iob

Sit nomē dñi bñdictū: dicit. q̄ iob tenebat q̄ sib-

tractio bonorū tpaliū a deo ordinabat ad sūu me-

ritū. Huc se opponit. d. iob illud ignorasse quousq; a deo

fuisse sibi declaratu.

Sed istud videat leuit dictu.

cū n.

cātē virtutifuerit ut a deo p̄medaref q̄ nō fuerit ei simi-

lis i tra. iust̄ q̄ ad effectū. rectus q̄ ad intellectū. quo pu-

tadus cillā disiūctiā ignorasse. q̄is flagellat̄ flagellat̄,

aut q̄ re⁹ aut q̄ iñnocēs. p̄mū de se negauit. nō pec-
caui. igit scđm p̄cessit. hoc aut̄ v̄r nō p̄t esse mi ad
bonū. s. p̄batōz t̄ meritiū. Cōfirmat. q̄ i hoc luctamē
assūpsit p̄ amicos suos illud ignorates. frustra em̄ di-
sputādo intēderet bonis mala p̄uenire: nisi sciuisset il-

lud ad eoz me-
ritū tendere pos-
se. icepit at̄ bāc
disputatōz an-
ēs fuisse instru-
ctus in loco per-
burg. allegato.

Lapun. n.

H Actū est
aut. s. de
sc̄ptafia
gellatiōe iob in
exterioribus bo-
nis. b. p̄nter po-
niū flagellatio i
afflictōe sui cor-
poris p̄mo po-
nit̄ ista flagella-
tio. scđo flagel-
lati provocatō
ibi. dicit aut̄.
tercio provocati-
ti visitatio. ibi.

Igit audietes.
p̄ma i duas. q̄a
p̄mo pñmī flagellatōis impetratio. et secundo ciusdē
executio. ibi. E gressus igē. Circa pñmū sc̄ptū q̄ sicut
bona exteriora sūt. p̄t corp⁹ bois. ita corp⁹ p̄pter aiaz
et iō sicut corp⁹ ē maḡ diligēdū q̄s bona exteriora. ita
plus aia q̄ corp⁹. p̄t qd̄ li aliq̄ ordinet bona aie pñ
cipaliſ ad boni corporis: ē amo; et oordō pueris. vtpo
te si q̄s seruaret deo i opib⁹ bonis ad bñ pñcipalr q̄ tue
retur vita vel sanitas sui corporis: p̄ p̄cedentia bo satis
erat declaratū q̄ iob nō seruiebat deo intuitu bonoru
tpaliū: q̄ valde patient sustinuerat subtractionē eoz
et iō sathā vñter allegauit q̄ iob seruiebat dño i bois
opib⁹ p̄seruatōz sui corporis pñcipalit̄. q̄ pñca-
ne. p̄t peccat̄. sua occulta esset a deo i corpore flagel-
lādus. et iō temō petuit a deo bñc flagellatōz: vt eum
impelleret ad impatiāz t̄ blasphemia: subtracta cor-
poris sanitate. et hoc ē qd̄ dī. a. Factū ē aut̄. et p̄z
hiā ex dictis i p̄ce. ca. vñc ibi. b. Et adhuc reti. in
nocētā. s. post pñdicta flagellatione. i. hoc aut̄ no fu-
it a deo. s. pñmedat̄ ip̄e iob. q̄ adhuc nō fuerat flagel-
lat̄. c. Lu aut̄ p̄mo. me aduersus eū. nō ē p̄ hoc in-
telligēdū q̄ ce ab alio alio moueat̄ ad alio volēdū
de nouo. q̄ volūtas ei⁹ ē imutabil̄ t̄ eterna. s. sicut vo-
luntate eterna. p̄ducit aliqua i tpe: ita ab eternovoluit
modū. p̄ducēdī. et sic sic ipe ab eterno disposituit flagel-
lare iob ad eius meritiū: et vt p̄ hoc daret̄ alio patie-
tie exemplū: sic etiam ab eterno disposituit hoc fieri p̄
ip̄ius satban executionē. et post eius petitionē. et q̄tū
ad hoc dicit. c. Lu aut̄ como. m̄. e. abloz b̄ q̄ sit ali-
qua mutatio i diuina volūtate. d. At affligerē eūz
frustra. q̄. pbific. dī: q̄ frusta fit aliqd̄ qn̄ nō seq̄tur hñ-
nis intētū: sicut potio medicinē: qn̄ nō seq̄tur san-
itas. et hoc modo iob hñt afflictus frusta q̄tū ad in-
tentionē demonis: qui p̄ flagellationē intēdebat cū
impellere ad impatiā. et hoc mō loquī hic scriptu-
ra. non tñ fuit frusta q̄tū ad intentionē diuina: que
erat declaratio patie sancti iob q̄ secura est p̄ hanc af-
fitionē. e. Cui rñdens satban. volēs impetrare
corpis iob flagellationē. f. Belle. p̄ pelle. i. vita cor-
poralē alterius. p̄ vita sua corporalī tuenda cōtemnet.
et multo fortē bona possessa. q. d. eñim i m̄ p̄t portauit
iob mortē. plis sue t̄ amissiōz bonorū. q̄ adhuc rema-
net sibi vita t̄ sanitas corporalis. p̄pter que seruit tibi
g. Alioqñ iuste iwanu tua. dñdo mībi sup̄ eu māio.

Job.

rempotestate. **b** Et tange os ei⁹ ⁊ carni⁹. i. pmitte a me tangi affligēdo nō tñ erter⁹. b etiā inter⁹. qd⁹ p tractū ossis signat. **i** Et tuc videbis. i. vide facies alios. sicut ē Gen. xxi. Nūc cognoui. i. cognoscē feci de abraā. **k** Quis i facie bñdicat tibi. i. manifeste male dicat blasphem⁹.

mando subtra-
cta sanitate cor⁹
poris p q seruit
tibi in opib⁹ bo-
nis de generc. s-
nō ex intentōe.

F dixit ḡ dñs
ad sathan. cōce
dēdo ei potesta
tē. tamen tēpāt
cum dicens.

m Veritatem
anima illi⁹ sua.
id est vitam cor
poralez. Ra. sa.
exponit. Nam
id est ronis vñs
p quēbō differe
ab bru⁹. ita q af
flictio nō sit tā
tar⁹. auferat ra
tionis vñs. qā
tūc vire⁹ patien
tēnō haberet i
eo locum.

n Egressus.
Dic pnter ponī
tur iperate po
testatis executio cū dñ.

o Percussit iob vlcere pes
simō. s. enormi ⁊ doloroso. **p** A planta pedis vñq
ad verticē. qz nō solū percussit eu enorimē. s. etiā gene
raliter. **q** Qui testa sanie radebat. solent ant vlc
ra liniri per vnguenta ⁊ hñmoi. s. hic ecōuerso fuit ap
positio duri. **r** Sedes in sterqlinio. solet em dolor
mitigan p amēnitate ⁊ suauitate loci. s. hic fuit p tra
riū videlicet sterqliniū. **s** Qui aut potuit esse duplex
cā. vna qz iob erat ita depauperatus q n̄ poterat ha
beretalia somēta. qz data fuerat potestas ipi sathan
in omnibus bonis iob. ⁊ ideo nō est verisile q ei reliq
rit aliqd qd̄ esset ei ad consolationē. **t** Illa ca. qz iob vi
tra afflictionē sibi datā etiā addebat testa radēdo sa
nie. et sedendo in loco fetido: vt sic citius imploraret
de misericordia. **u** Dixit aut. Dic pnter describit af
flicti pñocatio. miserat em sathan vñre suam vt per
ea deiceret ei in impatiētia ⁊ blasphemia: sicut eie
cit de padiso primum hoīm p suā vñre. ⁊ hoc est qd̄ dñ
v Dixit autem illi vñre sua. ad hoc a dyabolo insti
gata. **w** Adhuc tu permanes i simplicitate tua. id
est stoliditate tua: ita q bic accipitur simplicitas put
opponit intellect⁹ p spicacitati. reputabat em eu stoli
dum: eo q videbat eu i maxima aduersitate positum
tadibuc benedicēt dñm: cū ecōuerso videt multos
malos hoīes ⁊ blasphemos i magna p speritate tem
porali positos. **x** subdi. **y** Benedic deo. i. male
dic. vt meli⁹ tibi sit eqaliter. **z** Et morere. q. d. ad
mibū vltra valet vita tua. ⁊ sic quanti erat i se indu
ebat eu ad blasphemiam ⁊ desperationē. **a** Quasi
vna de stultis mulierib⁹. vñ. vir sanc⁹ q̄ suis afflictioes
prius patiēter sustinuerit. tñ iniuriā dei absq; repbē
sione sustinere nō potuit. qz iniuriē priesūt tolerāde.
divine aut vindicāde. **b** Si bona suscepim⁹. Dic
accipit si. p quia. qz multa bona a deo receperat vt di
ctu est. l. ca. **c** Mala qre nō sustineam⁹. q. d. nulla
est ratio quin debeam⁹ patiēter sustinere. ideo ei⁹ pfe
cta patiēta p cludit: cū dñ. **d** In omnibus his nō
peccauit. ⁊ exponat sicut. s. **e** Igitur audiētes.

Dic consequenter describitur ipius flagellati visita-

tio: cū dñ. Igitur audiētes tres amici iob. q publicā famā:
quēcito volat de talibus in fortunis magnop. licet autē
iob plures habēt amicos: tñ isti tres erāt pncipaliores.
f Codicērāt em tangi amici fideles. **g** Ut parē
venientes visitarent eu. in paupertate raffictōe positi.

quando amici facti
solent se elongare.

h Et p solarētū
ista fuit pma eoru
intētio. s. p curan
te sathan mutatu⁹
fuit p meditamētū
qz couersi sunt po
stea ad eu increpā
dum contēnētū
vt infer⁹ patebit.

i Quis eleuasset
p cul oculos suos.
id est in tali distan
tia positi: q aliquis
pot cognosci: non
cognouerunt eu p
nimia mutatōe ⁊
deformatōe statu⁹
sui ⁊ persone.

k Et exclamatē
p dolore. **l** Dio
rauerūt. ex copa
sione. **m** Scis
scq vestibus. in lu
gnū mestrie.

n Sparserūt pul
uerē sup caput. i si
gnū humiliatiōis.

o In celū. ad impetrandū remediū diuie miseriatiōis.
p Et sederūt cū eo i terra. ondentes se quasi deiectos.
in amici sui deiectos. **q** Septē diebus ⁊ leptē nocti
bus. nō qz essent ibi cotinue. qz oportebat eos aliqui refū
ci ⁊ quiescere. s. qz tanto tpe sederūt ibi horis. s. cōueniē
tibus. ⁊ illud ē vñ de remedijs otrā dolorē hoīis afflicti
qñ videt sibi remississe amicos fideles: qui inter maiora
bona hoīis pputant. ⁊ qñ videt eos sibi vere ppati: et
habet. qz rhetorice. qz sicut trabs pōderosa facilius por
tat ab hoīe qñ haber aliquos secūt portantes. sic trista
bile ⁊ dolorosus facilius sustinet ab hoīe. qñ videt aliqz
sibi cōpatiētes quasi partē doloris sui secūt portantes

r Et nemo loquebat ei verbū. cā buīus subdit. Tidē
bant em dolorē esse vehementē. credebāt em iob ita tristi
cia ⁊ impatiētia. ppter magnitudinē miserie opp̄sum qz
nō esset disposit⁹ ad recipiendū verba eoz. licet alit eēt i
re. vt ptz ex p̄dictis. ⁊ ideo vñ suā estimationē expecta
bat horā qua passio tristicie ⁊ impatiētiae ipi⁹ iob trāsīt
salte in parte ita q vellet eoz verba recipere. Et hoc bale
mus documentū qz hoīes in passione positi nō sunt pro
tūc corripēdi. qz nō sunt correctōis receptiui. s. expecta
dū est quousq; passio transeat vt sic correctionē melius
accipiant ⁊ ei achescant. **s** In ca. qz vbi dñ postilla. Cē
runt̄ aia illius serua.

t Additio.
Qz qd̄ dñ. Illa illi⁹ sua. n̄ recte intelligit o vita
corpali tm. puit postil. vñ velle. nec etiā de vñ ro
nis tm. puit. **u** a. expōit. nā si oia alia ad nāz ipi⁹ iob p
tinētia de pmissifet i p̄tate satbā p̄ter vitā corpali ei⁹. ⁊
etiā p̄ter vñ rōnis. sequeret qz hñt sathan p̄tate supe
rādi eu. puit em bō adibuc i vñra sua corpali ex̄ns ⁊ vñ rō
nis etiā bñs: a dyabolo pōt supari quā p̄tate de⁹ nō con
cedebat dyabolo. si em talē p̄tate de⁹ dyabolo p̄cessis si
ne dubio iob eēt a dyabolo supat. vñ i iob. xlj. ca. d̄ dyab
olo dñ. **v** ñ p̄tās i tra qz p̄pare ei. **w** qz vñ aplin ad
Loz. t. Fidelis deus qui nō patiet vos reptari sup illud
quod potestis sustinere. iccirco deus reseruauit i hac p
missioe p̄tate supandi iob. ne. s. dyabolus eu finalē supe
raret. qd̄ pncipaliter fit p adiutoriū diuinū. vñ glo. i hoc
loco sic dicit. **x** Cerunt̄ aia illius serua. nō qz nō cēptes

Liber

sed & nō superes. Hoc idē Grego. in. iii. mora. vbi sic dicit. Ita aduersariis aīaz seruare dīcūz hanc temptando superare p̄bideatur. Dic ille.

Replīca. **P**er ca. n. vbi postillator erponēs illud. Cernunt̄ siam illi serua. de vita corpali. vel hīm̄ rā. Sa. de vīs rōis. Burg. vtrūq; sine rōe abuies: exponit q̄ p̄ hoc dyabol⁹ p̄bide⁹ ē iob superare. Et illa Burgē. expositō plane ē̄ b̄m̄ Aug. ii. super Ben. ponente ibi exemplū de iob dicentē. Dyabolus tinet a temptato superari. ita em̄ superb⁹ ē p̄ nullo mō temptare p̄sumeret quez superare non posse putaret. si p̄ hoc qd̄ dī. Nam illi serua: dyabolus p̄bideitus fuisse ne supare iob: nullo mō ad temptādū eu expertisset. s̄ iob expert⁹. qz eū supare posse p̄sumpsit. si autē exp̄sse p̄bide⁹ fuisse supare frustra su perare p̄sumeret: sc̄ens q̄ nisi permīssus nō poss̄. vt dī cit ibidē. Aug. Nec facit p̄ bur. allegata glosa que my stica ē et allegorica: vt patet in ipsa glo. iob dīcit ad beatum Greg. vnde q̄uis v̄x sit q̄ deus dyabolo p̄testatē temptandi coceſterat nō superādi: hoc tñ rex esse nō po test: q̄ ad superāndū sit exp̄sse p̄bide⁹ per hoc qd̄ dīcit. Nam illius serua. p̄pter ea que supra ad intentioz beati Aug. dicta sunt.

Post hec aperuit z̄c. Post̄q̄ descripta ē facti iob flagellatio. Dic dīr ex hoc orīs disputatō. Circa qua p̄mo ponitur p̄positō ip̄i? Job q̄rulola. Icōo amicōz eius obiectio caluniosa. iii. ca. Circa intellectū buiū capi. varie dixerunt doctores. Sāctus Greg. iii. mora. dīcit. q̄ verba ipsius iob i hoc ca. q̄bus maledicit p̄ncipio vite sue & eius cōtinuatō nō p̄nt ad l̄az intelli gi. Primo q̄ verba eius videtur oīno eē verba bois. nō solū impatiētis. s̄ etiam despantis. oportet autē dicere q̄ Job nō cecidit a virtute patie. tuz q̄ post ultimā fl̄gellationē v̄rore sua prouocate enī ad impatiāz: eā cor ripuit vt debuit. & de patia admonuit: vt patet ca. prece denti. tū q̄ inferius v̄lti. ca. dīs loquēs ad elipbz the manitē dicit. Tratus est furor meus in te & i duos amicos tuos: qm̄ nō es̄is locuti corā me rectuz sicut seruus meus iob. Secundo q̄ si verba sancti iob accipiātur ad l̄am: cōtinet impossiblē & irrōnabilitā: dīcedo. Hereat dies in q̄natus sū. q̄ dies illa p̄terierat nec redire p̄te rat. & iō ei maledicere videt oīno irrōnabile. & qd̄ subdit̄ infra. Dies ille vertat̄ i tenebras. erat oīno impossiblē. & iō q̄ iob sanc̄ & paties hoc intelligeret ad l̄az. n̄ videf̄ cōuenienter esse dictuz. p̄pter q̄ & cōsimilat̄ dicit. q̄ beatus iob loquebat̄ enigmaticē seu pabolice. p̄pter qd̄ mystice exponit̄ totū istud caplīm. Thomas autē de aquō bis nō obſtāb̄ exponit ad l̄am. Ad cui⁹ intelle ctū sciēduz q̄ aliqd̄ ē aliqd̄ tristabile & odiosū hīm̄ se acceptum. qd̄ tñ ē acceptabile ad finē relatu. sicut potio amara ut sic ē horrida: relata tñ ad cōsecutōz sanitatis: ē valde accepta. vñ dīcit poeta. Ut corpus redimas fer rum patiens & ignes. sensitue vñ p̄tis nō e aliquid ad fi ne referre s̄ solius rōnis. & iō si aliquis de potionē amara loqueret̄ hīm̄ dispositiōz sensitue partis diceret eam amarā. si autē hīm̄ dispositiōz rōnis eā ad sanitatē referret: diceret eā ē bonā. licet autē ē & viuere hīm̄ se sit delectabile: si tñ sit subiectuz multis miserijs & tristicijs efficiē tristabile & odiosuz. intantū q̄ aliqui p̄pter hoc se interimū q̄uis errore. Beatus igif̄ iob volēs simpli c̄ser enunciare dispositiōz sensitue p̄tis miserijs in qb̄ erat abhorrec̄tis: maledixit p̄ncipio vite sue & eius cōtinuationi: q̄uis hīm̄ rōem̄ per virtutē patie illas miserijs acceptaret̄. p̄pter cōsecutionē p̄mū vite future. sicut & saluator̄ nōster. Dīc̄t̄. Tristis ē anima mea vñq̄ ad mortem. Et ibide. Traseat a me calix iste. exp̄mes dispositiōz sensitue p̄tis passionē imminentē hor rec̄tis. ad declarāduz in se veritatem humanae nature passibil. q̄ tñ passionē illā p̄ rōnem acceptebat. et p̄ hoc p̄z ad dicta Gregorij. videlicet q̄ verba iob nō erat impatiētis homis et blasphemij. sicut nec verba p̄pi erant verba bois per tristicijs a culmine virtutis in aliquo in-

dinati. s̄i nō erāt irrōnabilitā: vt p̄ceeb̄t infra. Licet autē hoc sit subtiliter & gratiōe dictū. tñ occurrē vñ dubiū. qz amici iob cuz ēēt sapiētes & viri irati nūc̄ dīxissent iob hoc mō loquēt̄: cū sc̄rēt passio nes tristabiles ēēt simpl̄ sensitue p̄tis. et iō hīm̄ hoc

dictū tota eoz disputatio con tra iob p̄cedit̄ equivooco cū ni tāt̄ aperuit iob os suū & t̄ blasphemij: t̄ blasphemij:

tāt̄ loquentē er erronea rōne. que tñ disputatio p̄trahit vñq̄ ad. xxxii. ca. exclusiue vbi incipit beliu dis putare. de cuius disputatione dīces tunc qualitē dīf̄ert a p̄cedēt̄. Quā autē tres viri sapientes ita diu dis putarēt̄ p̄ nibilo. qz in equivooco: nō videf̄. & hīter̄ q̄ iob sapies & sāct̄ ita diu tenuiss̄ et eos i verbis ad sp̄tū nō spectātibus: quin aperuisset̄ eis intentōz suā: vt sic tacerēt̄. vel ad p̄positū arguerēt̄ absurdū racōni videf̄. Propter qd̄ saluo meliori iudicio: videf̄ mībi q̄ alīc̄ pot̄ dīci. Ad cuius intellectū sciendū & dispu tās p̄tra aliquē seu aliquos frequēt̄ arguit̄. aut̄ ali quid dīcit̄ p̄cedens ex cōcessis ab eis ad aliquid p̄tra eos cōdūdēt̄. amici aut̄ iob licet cōueniret̄. cuz eo i hoc q̄ actus humani regunt̄ diuina puidētia vt di cū est. tñ dissentiebat̄ i hoc q̄ punitio ēēt peccatoz & remūnerationē bonoz in futura vita negabāt. ad hoc autē seq̄t̄ur: q̄ homo existēt̄ in multis & magnis mi serīs de q̄bus nō apparet liberatio vīa humana possiblē: vita sua talib⁹ miserijs subiecta sit ei odib⁹ & onerosa: si tolerat̄ eōe taliū nulla premiatio in futurum est expectanda. et per p̄ns illa per que venit ad istas miserijs sunt ei odiosā. s. conceptio. nativitas. & educatio. in tali vo statu erat iob. vt p̄z ex p̄dictis. & iō ex sua erronea amicōz suo & quā nouerat: concludit vi tā suā sibi odibilem & onerosā. & per cōsequens suaz conceptionē. nativitatē: & educationē: dīcedo eos ad cōuenientēs eo q̄ istud habebāt pro inconvenienti. quia tenebāt omnia bonare remunerando tñ in vita p̄senti. et ideo dicebat̄ ylterius quasi iob respondēdo: q̄ si homo vere peniteat̄ & ad dīm̄ convertāt̄ amicōz sibi in inflictis propter culpā suā quātacunc̄ sic a deo liberatur: & ad floridū statū in victoria maioris prosperitatis reducitur. quod dīct̄ Job destruit̄ p̄ hoc. q̄ iniusti frequentē in hac vita fruunt̄ prosperitate vñq̄ ad borā mortis sue. & similiter alīq̄ iusti affligunt̄ miserijs vñq̄ a d̄borā mortis sue. sic cō cludit̄ Job. q̄ eōrum tolerantia remuneranda est in alia vita. & ita p̄tebunt̄ et decursu būi libri. Et sic patet q̄ disputatione Job cum amicis suis non procedit̄ in equivooco: quia directe intendit̄ destruere quod illi intendunt̄ astruere. Similiter patet q̄ hīm̄ mo dum dicendi Job non potest de impatiētia seu blasphemia notari: quia dicta in hoc capitulo & consumilia in sequentib⁹ non profert ex sua sententia. sed magis tanq̄ ex errore amicorum suorum deducta. sicut nec Paulus apostolus potest notari de infidelitate. s. ad Corintb. xv. ex eo q̄ ex errore negantium resurrectionem sic deducit. Si resurrectio mortuōn̄ non est nec christus resurrexit. Si antem christus non resurrexit: inanis est ergo et fides nostra. Dis igitur premissis capitulum in duas partes diuiditur. quia primo Job vite sue detestatur inchoationē. Secundo eiusdem continuationem: ibi. Quare misero. Prima in duas: quia primo maledicit tempus inchoationis vite sue. secundo ip̄ius inchoationis ibi. Quare nō in vulna. òma adhuc in duas: qz p̄mo maledicit dicto temp̄ ēēt generali. secūdo i spāli: ibi. Dies ille. Circa p̄mūz dr. a Post̄ hec. i. post. vii. dies in qb̄ amici sui cū reoresderat lugētes. b Apuit iob os suū. ad vicendū q̄ sequūt̄. ex q̄ p̄z. q̄ nō locut̄ fuit

Job

ex impetu passionis. qz statim a principio in ubi sequētia prūpisset. s magis ex deliberaōne rōnis. c et maledicit dies iūo. per modū q seqtur. d Dereat dies iūo q nātūrālē ē per hoc intelligēdūz q optaret diem p̄terū redire. t sic postea perire. qd ē ipossible t ironabilev ar
sunt beatus gre
gorii. s loq̄t de
pterito p̄ modū
futuri ad modū
tolentis de aliq
preterito: vt sit
sensus. Dereat
dies. i. vtinā di
es nativitatis
mēe nūnq̄ fuis
set. si possibile es
set vt sic nō fuis
sem natus: t eo
dem modo expo
nendū est quod
subditur.

e Et nor. t.
Dies illerū. hic
maledicit dicto
ri in speciali: et
p̄mo dīci. scđo
nocti: ibi. noctē
illā. Circa pīmū
dī. f. Dies il
le v̄tāt in tene
bras: quod p̄t fieri plurib⁹ causis concurrētib⁹. vna
est ex eclipsi solis. sicut fuit in passione xp̄i. t hec tāgi
turib⁹. Dies ille v̄tatur t̄c. p̄ter quod subditur.
g H̄o requirat eū deus desup. i. nō instituat eū cele
brem. sicut instituit de die sabbati p̄ter bñficiū crea
tionis. Et nō sit in recordatione. hoc nō est in hebreo
nec in libris correctis: b̄immediate subditur. h Nec
illustretur lumine. t refertur ad eclipsim solis p̄dictā
i cuī horā licet dies obscuretur: t̄n satis cito ad lucez
pristinā reuertit. t hoc excludit. d. i. Nec illustrē
tur lumine. t̄ vtinā dīcta eclipsis durass per
totā diē mēe nativitatis. i. Obscurēt eū tenebre
hic tangit alia causa obscurationis diei. s. quado
nubes obscure simul cōcurrūt cuī ec̄ ipsi. t hoc tangit
eū dī. j. Obscurēt eū tenebre. i. vtinā cuī eclipsi
solis cōcurrūt nubes obscure. k Et ymbra mor
tis. i. q̄ tāta fuisset obscuritas: dīcta q̄ boies p̄ horo
re timuissent sibi de morte. l. Occupet eū caligo.
i. vtinā cuī obscuritate nubis i. celo aereo fuisset nebu
la circa terrā. que p̄rie caligo dī ad maiore dīcte diei
hororem. m. Et invol. amaritudine. i. vtinā die
illa fuissent boies generaliter. sine gaudio t amaritu
dine occupati. ora aut̄ p̄dicta dīcti job de die sue nat
ivitatis. q̄ hoc designās ve horor exterior: t̄pis signū
fuisset mali q̄ sibi accidit. eo q̄ p̄ nativitatem venit ad
vitā subiecta tantis ac talibus miserijs. t eodē mō in
tellēndū ē de his q̄ sequūt̄ q̄tē ad noctē sue dīcepti
onis. n. Noctē illaz. hic dīr̄ maledicit nocti sue
dīceptionis in speciali. est autem: nor horribilis de se s
multo horribilioz est q̄n superuenit vēnus. p̄cellōsus
t aer caliginosus. quod notatur cuī dī. o. Noctē il
lā tenebrosus turbo possideat. i. vtinā sic fuiss̄ borri
bilis t̄ fuisset signū corrīdēs meis miserijs. p. Non
spūtef i dieb⁹ ani. i. n̄ sit i recordatōe aliq̄ laudabilis.
q. Sic nor illa solitaria. i. vtinā sic fuisset horribilis:
vt boies no possent congregari in aliq̄bus fest̄ seu co
munijs. r. Nec laude digna. ita q̄ nibil laudabile fa
ctū fuisset in ea. s. Maledi. ei q̄ ma. dīci q̄ pati sūt
suf. leuiathā. Dīc tho. exponit dupl̄r. vno mō q̄ per
leuiathā intelligēt p̄scis magn⁹ q̄ alio noie vocatur
eē. q̄e p̄f sui magnitudinē p̄scatores non audent
wadere de dic̄. vt dīct. s. de nocte mō. et iō q̄ inten

dunt eius captioni: si superueniat dies: maledicunt ei. t
sic suscitare leuiathā ē eu inuadē. alio mo ut p̄ leuiathā
intelligat dyabol⁹: quē suscitare h̄nt mali boies ei obe
diētes. t̄isti dīctū lucē dīci. fm q̄ dī Job. iii. Ois ē ma
le agit odiū luce. S̄ p̄ma expō non vr̄ vera. qz auditi ab

illis qui nouēt ea
ptionē illius p̄sc
dīcentib⁹ q̄ nūq̄
inuadē de nocte. s
magis in clara die
ita q̄ p̄scatores a
longe possint ī eū
tela directe p̄jē.
q̄ si appropinquā
rēt essent i pīculo
sumersōis ex mo
tu illi⁹ p̄scis mare
notabili⁹ p̄turbans
tis. S̄cōa vo expō
vī mystica. t̄iō po
no alia lfalem quā
ponūt hebrei dī. q̄
h̄ ē vera līra. Male
dicāt ille h̄ maledi
cūt diei expectan
tes orbari de socie
tate sua. tales autē
sunt homies cātis
miserijs oppōssi. q̄
d̄ vita sua sit atte
diati: t̄ sic p̄ mortē

expectāt a societate sua separari. i. abv̄xōr̄ib⁹ suis v̄l a cō
muni societate boim. s. Obtenebrētūt stelle caligie
eius. i. vtinā fuisset tāobscura q̄ nō apparuisset aliq̄ stel
la. t. Expectet luce. i. vtinā fuisset talis q̄ boimes p̄
horrore illius tēder aſtent lucez diei: nec t̄n vidēret ab
eis. nec etiā signū aurore surgetis q̄ p̄cedit luce sol. sōem
aut̄ p̄dicta maledictionis subdit. d. v. Quia no p̄ciu
sit ostia vētris q̄ portauit me. ita q̄ nō potuissez cītre d̄
vtero. x. Nec abstu. mala ab oculi meis. i. q̄ nō litera
uit me a p̄tibus miserijs quas patior. qd feciss̄ si ostia
ventris matris mee clausisset: ita q̄ natus nō fuisse. Sci
endū aut̄ q̄ ea q̄ p̄dicta sunt de maledictione diei nativitatis
tōtōz t̄ noctis sue conceptionis: dicta sunt referenda
ad illū diēm vel illam noctem numero. in quibus fuit cō
ceptus t̄ natus. t̄ sic iob loq̄tūt de p̄terito per modū fu
turi: vt. g. dictū est. Possunt aliter expōni referendo ad
identitatē diei t̄ noctis: nō numerale sed fm anni revo
lutionem: sicut dies nativitatis xp̄i dīctur quolibet an
no reuerti. t̄ fm hoc verba iob sunt accipienda d̄ futurō
sicut exprimunt p̄ modū futuri. t̄ tūc ē sensus: q̄ vtinā
illa nor t̄ illa dies in revolutione anni in quibus iob fu
se conceptus t̄ natus: essent decetero sic horribiles q̄ el
sent signū rememoratiū miserie iob p̄cedentis. t̄ expō
natur sicut prius: nisi q̄ modū loquēti mutet t̄ p̄terito
ad futurō. y. Quare no i vēlula. t̄ sic dīr̄ iob dete
statur vite sue inchoationē que est per nativitatē. impe
ditur autē nativitas dupliciter. uno modo q̄r̄ fetus mo
ritur post animationē. alio modo an: t̄ primo p̄sequit
prīmu modū. scđo scđib⁹. Aut̄ sic abortūt. Circa p̄mū
dīct. y. Quare no i vēlula mortu⁹ sū. s. an nativita
tē t̄ post animationē. q̄ nullus moritur nisi habens vitā
z. Egressus ex vtero nō statim perij. i. vtinā salē p̄ na
tūtate p̄fīste ita q̄ nec fuisse receptus sup genua nutri
cīs: nec lacte cius alit̄. t̄ subdit cāz. d. a. Muc. ii. 201
mīs silērē. dormitionē em̄ vocat mortē. p̄ spē resurre
ctōis. t̄b̄ mō freqūē loq̄t̄ scriptura. silētū aut̄ vocat quie
tē a plāctu miseriaz b̄ vīte. b. Et sono meo req̄eſces
liberat̄ a miserijs q̄s nūc patior. c. Cuī regib⁹ t̄ d̄ sulib⁹
frē. s. defūctis fact̄ eis eq̄lis. q̄z post mortē nō remaneat
dignitates iste. d. Qui edificat sibi solidities. fm p̄
prietatē hebraici sermois. nō accipit h̄ solidudo put̄ig
tat dōmū solidariā sicut exponit tho. di. q̄ p̄b̄ intelligent

Liber

edificia solitaria ad delicias regum facta. Sed mag solitudo hic accipitur, put signat edificia destruta: ut ciuitates et castra, quod reges et magnates aliquem reedificant maiorum et fortiora quam ante et in futurum ipsi babeamus in memoria. et sic ordinatur ad bonum honorabile.

a Tunc cuicunque principibus qui possident aurum, i.e. cu illis qui in panti vita magis studuerunt ad bonum rectilem. **b** Aut sicut abortiuu. **Hic prosequitur secundum modum quo impeditur nativitas scilicet anno animatione, quod sic perit fetu, et tunc dicitur abortiuu, unde subditur.**

c Non subsisteret defuncti, non tamen subsistere in anima rationali remanente, et ideo abortiuu in illo subsistit.

d Tel quod concepti non viderint lucem, i.e. mortui post animam, tamen ante

nativitatem, et sic non viderunt lucem cuius vita. et hoc iob revertitur ad modum precedentem.

e Ibi impudenter cessaerunt a tumultu, i.e. a calumniis quod hoies molestabant in vita panti.

f Et tibi requieuerunt fessi robore, i.e. hoies bellicosi qui bellando frequenter fatigantur ibi queant et laboribus.

g Et quondam vincit, i.e. a bellatoribus dictis.

b Parc sine molestia, sup. sunt ibi cu illis quod eos virentur.

i Non audierunt vocem exactoris, talia non ibi non sunt loca.

k Parvus et magnus ibi sunt, scilicet eques, quod quietas et magnitudo distinguuntur binis prosperitatibus et aduersitates cuius vita est.

l Quare misero, i.e. hois aduersitatibus afflito.

m Data est lux, ita quod per nativitatem venit ad hunc mundum.

o Et vita, i.e. vita continuatio, quod per nubilo.

p Qui expectat mortem cum desiderio ut sint liberati a miseriis in quibus sunt.

q Et non venit hunc eorum desiderium, licet finaliter veniat cuicunque sunt mortales.

r Quasi effodientes thesauros, i.e. sicut effodientes thesauros expectant cu desiderio ei inuenientem.

ita isti morte, i.e. subditur.

s Gaudetque vehementer cu inuenient sepulcrum, i.e. cu veniunt ad talem statum quod sunt certi de sepultura sua, quod inquit. Aliis etiam exponeo dicendo quod antiquitus in sepulcris magnorum reponebant aliquam preciosam, et abscondebant in terra, et sic hoies volentes illa rapere essent diebant terram, et sic gaudebant quod sepulcrum inueniebant, propter ea quod erant ibi deposita, prima tamen exponeo magis probat ire.

t Tiro cuius abscondita est via, sup. quare data est lux et vita, et talis est quod panti oppositus et miseria quod nescit quo ibit de loco panti miserie, eo quod nescit homo utrum odio vel amore dignus sit, ut dicitur Eccl. ix, i.e. subditur.

u Et circumdedit enim deus tenebris, i.e. ignorantia respectu futurorum.

v Anque comedat hic iob per dictam applicat ad se ipsum, dicitur.

w Tunc comedat suspicio, per angustiam quod sustineo et non suspicio leviter pre angustiam nimiam, ideo subditur.

x Et quasi inundatis aquae que facit magnum tumultum,

y Sic rugitus meus, quod significat magna doloris: cuius causa subditur.

z Quia timor quem timebat evenit mihi, homo sapiens in prosperitate et in miseria timet de futura aduersitate fortune, et sic timuit iob tempore prosperitatis sue, et in hoc notat magnitudinem sui danni.

aa Et quod verebar

accidit, verecundia est timor in gloriationis, et in hoc ostendit iob magnitudinem dejectionis a statu sui honoris et quod posset aliquis dicere ipso iob quod merito habebat pati, propter peccata sua preterita sicut sentiebat ei amici, iob hoc remouet dicitur.

a Non dissimulauit, i.e. iniurias imibi factas ab aliis.

b Non vidicando.

c Non sicut filius ob

probria, per opus

brasum non respondet.

c Non quicunque, alios non molestando, quod dicitur.

d Et venit super me indignatio, i.e. miseria a

deo infusa, quod

est signum sue inqui-

gnationis cum esse

innocens ut peccatum supra

dicas.

e In carmine ubi

dic in postilla, bo-

mas autem de agi

uo dicitur. His non

obstantibus.

f Additio.

g Apositio sancti Job in hoc loco ut rationabilis, non obstatibus his quod est in postillato obiectum, quod sic p. n. iob et amici eius, ut dictum est in prima additione, disputabat principaliter circa hunc quod iob dicebat se esse flagellatum sine culpa: amico assertebat ipsum esse flagellatum in pena sue culpe et suorum: ut p. manifeste in toto processu huius disputationis, sic patet quod eo ut disputatio non erat i. equum ovo ut postillator dicit: sed ex directo sibi uice tradidicabant. Alius autem que in hac disputatione interuenierunt ut potest quod iob tecnebat quod in alia vita finaliter puniebatur iniurias iusti primi ab eo, quod negabatur ab aduersariis non erat de principaliter intentis in disputatione, sed ex scdario superuenientibus, vñ, i. iob, et ceteri, quod cessauit disputationis trium amicorum dicere sic. Omisit autem tres viri isti nondum iob eo quod iustus sibi videbatur, i.e. quod non poterat ipsius conciencere in iniusticia sua, et quo patet quod hec erat principalis materia disputationis, s. ut iob finisset iustus tempore flagellationis vel non. Et iob quod iob exprimes vitas suas esse odibilem partem sensitiuam, put factus iob, ponit: interposuit quodam in hoc carmine, quo primordium disputationis posuit: quibus videbatur iob assertere se esse iustus et sine causa culpa flagellatum, id aduersarij non hoc principaliiter se opposuerunt: non curantes utrum huius sensitiam pertinet loquere vel abs: sed soli iusticiam suam impugnantes, et hoc approbat punitio suam, et sic manifestum est quod non disputabat in equinoctiis: nec iob eos detinuit in verbis ad positum non spectatibus, sed iob principaliter assertebat se esse iustum, aduersarij vero hoc semper contra dicebant: et circa hoc principaliter versabatur virtus et partis intentio. Quod autem postillator dicit quod iob in bocce ex sua erronea amicorum suo quod nouerat, scilicet virtutem suam sibi odibilem et onerosam, et per suam conceptionem, nativitatem, et educationem, ducedo eos ad inconveniences, ut put in postilla videtur irrationaliter dicuntur, tuus quia quando hoc capitulum proposuit: nihil legitur audiuisse ab amicis, ut patet manifeste, nam ipse fuit primus loquens de hac materia: nec debuisset eis imponere quod aliquod erroneous credidissent, ex quo non habebat de hoc certam noticiam, cum quia si hoc modo loqueretur, s. ex alio: ut positione, ut eos duceret ad inconveniens, ut postillator dicit: debuisset impo-

nere aliquas dictiones quod significaret quod hoc loquebatur

Job

er alior posidet: nō ex sua sicut ap̄ts in illa auctoritate quā allegat postillator. j. Coim. xv. nō fuit locutus simpliciter sed conditionaliter dicens. Si resurrectō mortuor nō est. ergo nec xp̄us resurrexit. vbi manifeste ostendit se nō loqui simpliciter. & conditionaliter fīm cos qui resurrectionē negabant qđ iob i hoc loco nō fecit. sed simpliciter loquit̄ tanq̄ ex sua p̄pria opinione. p̄t sanctus thomas in sua expositōne dicit. S̄z vlt̄ circa hoc videt̄ querendū qua rōne iob tāp̄ticulariter maledic̄t die nativitatis sue: ac noctē conceptionis: similiter et stellas et huiusmodi. suffecisset em ostendere suā tristiciā & dolorem simpliciter. sicut c̄bristus dicit. Tristis est anima mea usq; ad mortē. Math. xvi. ca. vel saltē sicut David. ii. Reg. i. silit̄ maledic̄t. d. Nōtes gelboe nec ros nec pluia veniant sup̄ vos. i quo satis ostendebat q̄ illa que cōtingunt in ill̄ montibus erāt valde infortunia. Hieremias etiā qui p̄pter veritatē quāz ex parte dei populo de nūciabat fuit multipl̄r affictus: intantū etiā q̄ ostendebat se maluisse nūq̄ fuisse natū. vnde maledic̄bat vir qui patri suo denunciauerat nativitatē suā tanq̄ illū qui mala noua denūciabat. vt habetur Hier. xxviii ad tanta & tāp̄ticularia descendebat maledic̄ndo. vt patet ibidē. vñ Job omnes' modos cōsuetos in sacra scripture circa talia videt̄ trāscēdisse. de quo rō videt̄ querēda. Ad quod dicendū q̄ sanc̄ Thomas in hoc loco sic dicit. Considerandum est autē q̄ sicut Hierony. dicit in p̄logo a verbis Job in quib⁹ ait. Perereat dies. usq; ad illū locū vbi scriptum est. Ne circa me rebendo. hexametri versus sūt dactylo spō deoq; curretes. & sic p̄ liber iste per modū poētaq; cōscriptus est. vnde per totū hunc lib̄rū figuris & coloribus utq; quibus poete vti p̄sueuerit. Solent autem poete vt rebementius moueant ad eandē sententias diuersa inducere. vnde & hic Job ad maledicēdū diei sue hāc modū obseruauit indutes ea q̄bus alioq; dies solet esse odiosa. becille. ex quo rō tante particularitatis in hoc loco tū alioq; hūm̄is lib̄rū pat̄. S̄z adhuc circa modū loquēdi istius lib̄rū est vlt̄terius attendēdū q̄ inter cetera que in sacra scripture tradunt̄ per modū carminū seu canticoꝝ in quibus multa figuratiue & p̄abolice tradunt̄. iste liber est obscurior. eo q̄ sunt ī eo multa vocabula ignota & incōsueta magis q̄ ī alioq; libris. nec etiā ī eo regule grāmaticales hebraice cōmuniter seruant̄. cuius causa p̄test ē ē duplex. Una sc̄z q̄ sīm̄ quosdam hebreorū exp̄sitorēs liber iste fuit ab alia lingua in hebreo translatuſ. qđ minime p̄tingit ī alioq; libris sacre scripture. ex quo dicit̄ p̄uenisse p̄dicta. s. q̄ aliqua vocabula illius lingue nobis ignote remāserint in prima. p̄pria forma. sicut cōtingit ī libris ph̄bicos seu mathematicis. qui a greco ī latinū fūrū trāslati. ī quibus aliqua vocabula remānēt greca. sicut yle sumit̄ p̄ materia prima ī naturalibus. & ē dictio greca. similiter & cēnit̄ capit̄is. qđ sumit̄ p̄ alteriori p̄uctō celi supra emisperiuſ ī astronomia. q̄ quidem dictio cēnit̄ nō est dictio latina. & sic plurimes p̄tin̄t̄ in hoc libro: ī quo ponuntur alioque dictiones que nō sunt hebraice. sed sunt illius lingue a qua liber iste fuit trāslatus que nobis est ignota. put̄ forte in alioq; bus locis īfrāvidebit. Quia causa etiā potest esse. q̄r̄ liber iste p̄cedit p̄ modū tragedie: que dicit̄ ē ē apud grāmaticos cantus bīrcinus. eo q̄ de rebus crudelissimis thōridistractat. s. de casu flebilissimo et crudelissimo sancti & p̄fissimi viri sicut iob. vt patet in toto p̄cessu libri. & id modū. q̄ loquēdi ī isto libro obscurior: sit mō loquēdi ī libro Renon. vñ trāslatio nostra magis et frequētius dēuat ab hebreo ī hoc lib̄rō & ī alioq; sacre scripture libris. quā varietatē q̄r̄ ī multis loc̄. et frequēt̄ in hoc libro īvenit̄. causa breuitatis tan-

gere omittānisi forte vbi propter hoc sententia videtur minus variari.

In eo. ca. vbi dicitur ī postil. Idec A boinas exponit dupl̄. vno mo & per leuiathān intelligitur p̄scis.

Additio secunda.
Traḡ expositio sancti thome videb̄ babere locū de p̄ma em̄ sic patet. nā dato q̄ ille p̄scis manus nō possit capi nisi de clara die. put̄ postilla tor dicit̄ sibi narratū fuisse a p̄scatorib⁹. tūc si p̄tingeret q̄ aliqua dies ī qua ipsi intēderent captōi illius p̄scis finiret ante eius captionē. malediceret illi dici. eo q̄ non fuit p̄tenſa usq; ad finē sui opis. & de talib⁹ intelligit̄ il luſ. Qui maledic̄t diei. q̄ parati sūt suscitare leuiathān. hī. p̄prium motū sancti thome. licet mutet t̄ps congruū ad captionē v̄p̄ nor v̄l dies. q̄r̄ hoc cōsistit̄ ī facto. et iō nō variat motū expositōis. Secūda v̄o expositio nō debet cēseri mystica sed l̄ral. nā ut dictu fuit in additio ne precedenti: ī hoc libro p̄cedit̄ per modū poeticū seu tragediū. ī quo figuris & colorib⁹ v̄ti est p̄suetus & ideo accipe leuiathān p̄ dyabolo ad l̄ralē sensum pertinet. qui quidez sensus l̄ralis in locutionib⁹ figuratiuis seu p̄abolicis figuratus tendit̄ ad literā potius q̄ ad figurā. vt in questōe de sensu l̄rali supra ī p̄logo sup̄ Ben. posita. vnde & infra. xl. ca. vbi de leuiathān agit̄ p̄ extenſum: omn̄iter exponit̄ ad l̄raz de dyabolo. etiā ab ipso postillatore. vt patet ibidē. Sc̄m̄ v̄o quosdam hebreorū expositores. l̄ra tal est. Maledic̄t ei qui maledic̄t v̄i qui parati sūt suscitare societatē sua. hoc em̄ nomen leuiathān equinoc̄ est ī hebreo. vno modo signat illū magnū p̄scē. & alio modo signat idē qđ societatē iūam seu eoz. vnde secundo mō acceptū dicunt̄ q̄ p̄ qđ hoc dī. Qui maledic̄nt̄ diei. intelligunt̄ lamētatores seu lamētrices. quo p̄ officiū est plāngere super mortuos. & per v̄ba sua suscitare societate sua ad lamentationē & fletū de quibus Hier. viii. dī. Locat lamentatrices t̄c.

In eo. capitulo. iij. vbi dicitur ī postilla. Qui edificat sibi solitudines.

Additio tercia.
C̄dm̄ p̄prietatē hebraica sermonis v̄trūq; signifi cat solitudo. s. desertū locū & solitariū. & id v̄trūq; p̄ potest intelligi indifferēter. nō demando a p̄pū etate sermonis hebraici t̄c.

In eo. capitulo. iij. vbi dicitur ī postilla. Viro cuius abscondita est via. t̄c. supra. quare data est lux.

Additio quarta.
Pro cuius abscondita est via. hoc p̄ue intelligit̄ de ipso iob: eo q̄ ipse īcedere credebat per via iū sticē. put̄ erat v̄p̄. & tūc p̄tingebat illi miserie magna. sicut impiis sepe cōtingit. & sic eius via erat abscondita. p̄ter bīmoi p̄plexitatē. ex qua circūdatus erat ignorantia. de quo subdit̄. Circūdedit eū deus tenebr̄. signo respectu bīmoi vie que sibi erat abscondita.

In eo. ca. iii. vbi dicitur ī postil. Quia tuor̄ quē timeba cēnit̄ mībi.

Additio quinta.
H̄oc q̄ iob dicit̄ se ante timuisse aduersitates q̄ postea ei cōtigerūt. videb̄ remouere quandā obiectiōne que et p̄dictis p̄ ipm̄ possit obīci p̄traē. Si em̄ tēpōe sue p̄spēritatis crederet se securus ab huiusmodi timore: sequeret̄ q̄ quia p̄ magna tpa fuerat in p̄spēritate tā abētra q̄ abintra. sic nō rationabilē dixisset. Quare nō in vulna mortuus sum. & egressus ex vtero nō statī p̄m̄. Diceref em̄ sibi q̄ sua natiuitas et educatio satis p̄feccerat sibi. salte. p̄ toto illo tpe i quo fuit in p̄spēritate. q̄d qđ renobedū dicit̄. Qui i tī mor̄ quē timebā cēnit̄ mībi. q. dī. nō credat a liq̄s q̄ vita mea aliquā fuit. p̄spēra & quīcta. quia licet ab extrūse. co. an̄ aduersitates videbar trāquillus. s̄z tī patiebar in metē timorē cop̄ q̄ euenerūt mībi. & sic nūq̄ fui in vera p̄spēritate. quia ad talē p̄spēritatē requirunt̄ securitas seu tranquillitas mentis: quam ipse afferit se nūq̄ habuisse. Et vt hoc quōd dicit̄ ostendat̄ esse verū: sup̄dit̄ Mōne dissimulauit. Circa qđ sciendū: q̄ in hebreo nō bābet̄ ī hoc loco aduerbiū interrogatiū. i. nomine. & que dāz simplex negatio. sc̄licet sic. Nō dissimulauit: nō silui.

Liber

nō quicunque tect. test sensus. Timorē quē inde vico me habuisse nō dissimulaui . quo dicitus fuit. S.ca.1. Job times ne forte peccaret filiū sūi in suis cōniuis: in fine bebedo mada pro offerebat pro singlos holocausta. te sic pro3 quo tiebat eoz specialē ruina. te quo consequens eorum punitiōnem quod tamen nō dissimulabat: cum hoc patenter ostenderet pro holocausto oblationē continuatā. Dicit enim. Non silui. quia vt ibidem dicitur sanctificabat illos. s. filios te familiā: in qua sanctificatione presumendū est. quo eos exhortabat te monebat. de quo dicit. Non silui. s. timorē quē habebā ex prodictis. te sic patet quo ipse intrinsece erat protinus timore inquietatus. de quo dicit. Non quenque te quia huic turbatio*n* sue intrinsece fuit subsecuta aduersitas extrinseca. ideo dicit. Et venit sup me indignatō. quo quidē sūia hoz versu*n* rationabiliter videbat. teu quia consona hebraice veritati vt dictu*n* est. teu quia indecēs videbat viro iusto vt se laudet. vnde puer. xxi. ca. Laudet te os alienū te nō tu*n*. necessitate tame inimente: te cu*z* alique false intendunt viciare iustū. tunc est conueniens vt iustu excusat se se etiā veraciter iustificando. vnde Job postque ab amicis fuit false reprehensus: rationabiliter se defedit vt patet in processu. sed in hac sua prima propositione cum nōdū audiuerit aliquē eū cōdēnante*n*. solū intēdebat suā miseriā plāgere modo iā dicto: sine hoc quo de innocētia sua aliquid tangeret.

Replica. In ca. iii. vbi postillator expositionē verbō*x* Job quo sonat quasi maledictō*n* protractās: te proprie expositiōne sancti thome pro alijs cōmendās: cōtra tande obiectiōne facit Burgen. quasi crimen lese maiestatis peractu*n* longa digressio reprobēdit: volēs factū sc̄e thomā defendere plus inuoluit. Et quo tediōsū ē totū tractatū sūi recitare: resolu*n* eū ad certa puncta. quibu per tractatis apparet quid rei et rationis habeat. Est igitur in hac sua digressione primus punctu iste. quo tota materia te principalis disputatiōis job fuit quo flagellare*n* si ne causa. secundus punctu: quo rō mouens principalis job ad primū dictu*n* est. quo job asservit se iustū. te per prosequēs sine causa flagellatū. tertiu*n* dictu*n* quo amici job solū impugnabant iusticiā: quā job pretendebat. alia autem dicit accessoria in illa disputatiōe. Sed primū dictu*n* videt simpliciter falsū. immo erroneū te cōmendabili te adeo promēdato viro nō esse imponendū. nā vna oīm phō*x* voce reprobat. solius em*n* naturalis luminis ducu*n* Aristotleles videt nibil fieri sine causa. te plato sub celo nibil fieri credidit: cuius legitima causa in tpe nō processit. te sic te alijs phō*x* simul te theologici*n*: qui consentanea dicunt multa fieri sine culpa. nulla ten sine causa. Et secundu*n* dictu*n* sūliter falsū ē quo job se asservit fore iustū. nā hoc facie*n* foret iniustus: vt probat. ir. b*u*ius. vere em*n* iustus quidlib*et* bi desit. primu*n* nō qud assit agnoscit. Si em*n* dixerim*u* inquit Jobes i canon. sua prima. ca. 1. quia peccatu nō hemus ipi nos seducimus: te veritas in nobis nō ē. quapropter illa vba quo ad innocentia vel iusticiā ipius job tēderē videtur: nō aliter accipiēda sunt: nisi sicut verba xpri de cecōnato. Job. ir. Hęc hic peccauit neque parentes ei*n* tec. quo job nō dixit sūpler se nō peccasse. nā hoc esset temerarium. sed dixit se nō peccasse vt flagellare*n*: volēs pro h amicl errantibu procludere. quo si quo flagellatu nō sequitur necessario. igitur propter peccata: qui fuit error principalis te formalis amico*x*: vt patet in processu libri. Nec tertiu*n* dictu*n* Burgen. stare pot. quo amici job nō intēdebat eū probare in iustū. sed babebat hoc tanque enīdēs ex flagell*u*: iurta errore eoz quo nemīnē direrunt flagellari sine culpa. ad qud cōcludendū tendit eoz disputatio*n*. iccirco et vbi*n* Job accipietes occasionē sc̄adali: putabunt eū dei blasphematorē te impatientē. te de hoc nō disputauerūt. sed ipsum job tanque tale obiurgabant: vt patet in processu lete. materia quo disputatōis fuit: in printi nemīnē puniri nisi pro pecatis. te ecōtra. job aut vtrique errori se opposuit. te nō pro sua iusticia. sed iniuria deo quo derogationē facta disputauit in cuius signū infra vle. ca. deus illos tres amicos increpas: nō dicit eos cōtra job locutos. sed cōtra dñm et dei iu-

sticiā. ideo dicit ibi. Iratō ē furor mei te te in duos amicos tuos. quo nō est locuti cora me rectu*n*. i. dogma vero fin glo. si em*n* solū locuti fuissent contra iusticiam job: vt sonat terciu*n* dictu*n* Burgen. nō possent repbēdi quāsi nō rectū locuti fuissent: et job repbēnsibu erat et quo deū repbēnsus: vt pro3 infra. xxvii. Et quibu patet quo Burgen. cū beamo*n* talis dictis sanctu*n* Thomā potius inuoluit quo defendit. Et iste Burgen. ex debilibus motiūs inuebit protra postillatore*n*. d. quo Job ex sinā suorum amico*x* erronea qua*n* nouerat eos dogmatizare. cōcludit querelā sue nativitatis. conceptionis tec. sibi fuisse odiosā. cōtra quod dictu*n* Burgen. arguēdo assumit cū wiclessit*n* te Hussit*n*: nō legitur job ab amicl suis audisse errore*n*. igitur si impugnauit. impugnauit sibi incognitū. Ad quod dico quo quia viri insignes fuerunt. vt patz ex eo*x* argumentis. ideo fama pdente potuit Job sare eorū opiniones te doctrinas te fortasse tēpore. proprieritatē se contulit cu*z* eis: sic quo eo*x* errores nō latebant ipsum. quin etiā fundabantur errores eorū super lamentatione digna. s. quo non esset vita post hanc vte dicet infra. statibus em*n* illeroribu: lamentabilē esset vita iusti. profertim flagellati quo sic eius iusticie in futuro nibil prini correspōderet. te in priscēti nō nisi tribulatiō. te sic expositiō postill*o* cū habet. sūliter te obiectio cōtra sanctu*n* Thomā. Per idē respōdet ad secundū argumentū Burgen. quia ex fama te mutua collatō ante flagellatione habitis savit job amicos suos bis erroribus inuolutos. Rō buiū c. quo doctrina job nō latuit amicos: eo*n* infra. iii. ca. d. vte eliphaz primi amic*n*. Ecce docuisti plurimos tec. rōnabile igitur videbat quo ipse job sciuerit doctrinas te opinione*n* amico*x* suorum. iccirco inter flagella reritatis amator*n* voluit errores amico*x* obiurgare. vñ hoc intelligētes: se ei importuniūs oponebant. Per idē ad tertiu*n* argumentū. quia satie dedit intelligere quādo maledixit dici tec. cū esset voce domini lavatus vt iustus te rectus: creature dei absolute maledicere nō potuit. cū sit omnis valde bona Genē primo. sed recte maledixit eis ex suppositione errorū quos fama docente sciuit amicos suos tenuisse. Et quibus patet Burgen. etiam ad argumentū postillatoris nō bene respondere: quando a simili allegat apostolum. etiam ex suppositione errantium te negantiū resurrectionē: sic arguentem. Si resurrectio nō est. nec christus resurrect: inanis est ergo fides nostra. vbi*n* Burgen. dicit quo apostolus loquitur cōditionaliter. ita dico igitur quo Job similiter loquitur supplendo sic literā. Si verum est in futuro nullam esse remuneratiōe pro tribulationibu sponte assumptis. vel sine culpa inflictis: maledicta est dies nativitatis et noct concepcionis talis hominis qui in hac vita sine culpa flagellatu. te sic illa cōditionalis equiualeat consequentie bone te legali: quis nō formalis: sicut et cōditionalis apostoli per postillatorem allegata concludit fidem nostrā esse inanem. immo idē apostolus. i. Corint. xv. simile concludit maledictionem dicens. Ergo qui dormierunt in christo perierūt. Si inquit omnibu bo minibus tec. vide ibi in glo. Nec videtur factu*n* Burgen. valere quod adducit ad reddendū rationē: quare ita priculariter maledicit nocte diez stellas tec. quo dicit allegando sanctu*n* thomā quo iste passus literē est metricus: igitur poeticus. poete autes solent modos loquendi multipliciter variare eorū que ponunt. sed nō videtur mihi conueniens sacrā scripturā poematis te poetis compare: cum multa mentiri solēt poete canentes: vt dicit. i. metaphysice. vnde et beatu Hieronymus sensus sacre scripture qui videtur false sonare yronice compat huicmodi poeticas fictionibus te athenaz ludicris: vt patet supra. ii. Reg. j. nec bene infert Burgen. cū sancto Bo. ex dicto beati hieronymi. passus iste ē metricus ergo poeticus. quo multa sūt poetica psaica multaque metra non poetica. Nec vnu est quo job maledixit stellu vel qubuscūque alijs per die te

Job

noctem quibus maledicēs dicit indignū q̄ sol luceat
Illi dici t̄c. p̄ hoc magis solē & stellas magnificat q̄ ma-
ledicit ad modū loquendi de solenni viro. indignū est
euz p̄sidere vīl cōitati. immo & bicremias ca. xx. plus
particularē maledicēt q̄ iob. q̄ non solū maledicēt te
pori ort⁹ sui. sed

etīa nuncio & ce-
teris. vt ibi p̄t.

Est igitur burg.

in bac partē iuo-

lutor sententia-

rum: expositi-

onē magistralē

sanci tho. nō p-

mouēs. s̄ poti⁹

corūpens. Po-

stillator: aut sae-

soluit obiectōz

factā otrā sc̄m

Aboma. nā cir-

ca. xx. ca.

Dicere

me exponēs ma-

ledictiones factas. hic & ibi. ponit duplē sensum fīm

vñ sic maledicētes loquuntur ex parte homis sen-

sitiui & affectione cōmodi: nō ex p̄te hoīis rationalis et

affectione iusti. & sic stat bene expositiō sancti thome.

sic etīa vñ sanctus tho. sentire fīm aliū sensum. sic ma-

ledicētes loquuntur ex opinione persequentiū aduer-

santiū & errore sentientiū: nō simplē. & sic stat exposi-

tio postillatoris.

In eo. ca. vbi dī.

Maledicēt ei si-

cū maledicēt diei. qui pati sunt suscitare leuiathan

ibi postillator adducit duas expositiōes sancti tho.

quan̄ primā tanq̄ falsam abūcīt. sc̄dāz vñ mystica di-

cit. Prima autē expo est q̄ leuiathan est ad lī amā ma-

gnus pīcas: quē ppter sui magnitudinē pīscatores nō

audent in die inuadere: sed tñ in nocte. in qua laborā-

tes & ppter celeritatē diei orientis capere nō potētes.

maledicēt diei quasi impedimentou sui. pfectus.

Sed postillator hoc dicit esse falsū q̄ in nocte ille pīcas ca-

pi possit. s̄ solē in die clara: ppter dicit se dicidisse a pī-

scatorib⁹ in captione talis pīcīs experti. Urgeñ. ut

bāc expositionē q̄uis fabulosa defendere volens con-

cedit q̄ tñ in die capi pōt. et addit. si dies termineā an-

captionē. tūc maledicēt diei q̄ nimis acceleravit ad

finē an pīcīs captōz. H̄ illud non vñ rōnabile. q̄ po-

tiss maledicerēt nocti q̄ nimis cito aduenit. q̄ diei q̄

nimis cito transit. q̄ specificatio fit a termio ad que.

non a quo. Etīa si vult dicere p̄nr ad dictū sancti tho-

me: potius teberēt diei cito transeunti benedicēt q̄

maledicēt equa die terminato gauderent q̄ nor ve-

nisset in qua capere possent. & quia res fabulosa ē trā-

seat. P̄t eo aut q̄ postillator dicit sc̄dāz expōsitionēz

fore mysticā. burg. dicit eam literalē. quod etsi verum

esset fīm allegorictū sensum. non tñ est verum fīm pīmā

terminoz significationem nībil absurditatis bñtem

put exponēt iste passus fīm hebreos: postil. & c̄ bur.

Item in eo. ca. vbi dicit. Viro cuius abscondita est

via cur data est lex. hoc verbū cū bene exposuisset po-

stillator. burg. alīc̄ exponēdo si vñ diceret nō veniret

reprobandū. quia eiusdez passus possunt esse plures

expositiones vere. sed in expositione bur. illud non vi-

detur verū q̄ iob ignorauit iustū a deo iuste flagellari:

quia hoc nītebat. p̄bare p̄tra amicos suos in hoc er-

rantes: vt p̄t in processu libri. & s̄. oñsum est. s̄. Cor. j.

Itē in eo. ca. super verbo. Timor que no timiebam

euenit mihi vñq̄ ad fine capi. burg. est cum postilla. &

in fine vñ postillator dicit iob tetigisse materiā sue in

nocentie. burg. oponit dicens. viro iusto indecens se

commēdere absolute absq̄ aduersarioz falsa impu-

gnatione. qualiter i hoc ab amic⁹ iob contra eum ad-

buc nībil actū dicitur. & Burg. falsus intellectus ostē-

lus est clare supra in primo correctiori buiis vñ.

R Espōlēdēs autē. Postq̄ descripta ē iōb. ca. liii.
us iob. pōsitione querulōsa: hic p̄nr ponit amicoz
eius obiectio calumniosa. & primo ponuntē obie-
ctōes triū amicoz eius principaliū. et sc̄do ip̄ius heliu
qui cum eis venerat ad iob consolandū. ca. xxxvij. Dīa

in duas. q̄ primo

ponuntur dicte ob-

iectōnes: & secun-

do eorū replicatio-

nes. ca. xv. Prima

in tres. b̄z tres ami-

cos Job. quia pri-

mo ponitur obie-

ctōes primi. sc̄do

sc̄di. c. viii. ecclō eccl̄

ca. xj. Dīa adhuc

in duas. quia pīmo

ponitur ipsius Eli-

p̄haz obiectō. sc̄do

iob respōsio. ca. vij.

Prima i duas. q̄a

primo & eliphaz. p̄

ponit sua z obiectōne. secundo inducit iob ad eius intē

tionē. ca. v. Prima adhuc iin duas. q̄ primo obiectō po-

nitur. secundo dei reuelatio ad hoc inducirur. ibi. porro.

Circa primū sciendū q̄ eliphaz recte accepit verba iob:

q̄tūz ad illud in quo discordabat ab eo. s̄. q̄ aliqui absq̄

culpa affliguntur in p̄senti vita. et hoc accepit ex verbis

iob in fine capit. p̄cedentis. vt patet ex dictis ibi idē. s̄ ex

modo loquendi credidit eum esse impatientē. & ideo ar-

guit en de impatientia. sc̄do d̄ erronea snia: ibi. Recorda-

re obsecro. Circa pīmū dī.

a R̄ndens aut eliphaz. li-

cet obiectē. tñ dī bic respondens. quia post ip̄m iob lo-

quitur. & q̄ obiectō respondet quodammodo dicētus

b Si ceperimus loqui tibi. modus est hominis impa-

tientis non expectare finē verbi quod sibi dī. & in hoc no-

tat iob de impatientia.

c Sed concepti sermonē te-

nere quis poterit. licet em̄ iniuriās. p̄rias dissimilare. sic

virtuosum. iniuriās tñ diuinās viciōsum est. videbātur

aut̄ ip̄i eliphaz vñha iob predicta sonare in dei iniuriā. p̄

pter q̄ dicit se nō posse tacere fīm rectam conscientiam

d Ecce docuisti multos. Turpe est doctori: cum culpa

redarguit ip̄m. ppter q̄d vt ondat impatientia iob vt crede-

bat esse turpiorem. primo inducit preccidentem eius do-

ctrinā. Circa quā sciendū q̄ aliqui sūt impatientes et so-

la ignorantia boni patientie. & q̄tū ad tales dicit. Ecce

tu cuisti t̄c. Sunt etīa aliqui impatientes nō ex ignoran-

cia boni patientie. sed ex animi debilitate. et q̄tū ad istos

dicit. e Et ma. lassas robo. i. opa patientie relaxata ex

debilitate animi. Qut etīam aliqui impatientes et dūtus

nitate adversitatis. qui incipiūt dubitare an talia eueni-

ant eis ex iudicio diuine p̄uidentie. & q̄tū ad tales dicit.

f Vacillātes confir. vñmo. cui. Sunt em̄ aliq̄ i aduersa-

parua & mediocria sustinet. & superuenientibus graib⁹

incipiunt frangi. & q̄tū ad tales dicit. g Et genua

tre. confortasti. homi em̄ portati grāne pōdus genua ici-

piūt tremere. & p̄ hoc designat magne aduersitas pond̄

sub q̄ aliqui incipiūt deficē. Premissa igit iob patia inuehi-

tur contra ip̄m de defectu patientie. d. h Unicaute-

re. super te plaga. i. amissio bonor̄ exteriorum. i. i.

Et deficēsti q̄ impatientia. k Et tetigit te. flagellando in

propio corpe. l Et turbatus es. pr̄pendo in blasphemā

dirit em̄ iob i fine p̄ce. capl̄ se p̄cussū a deo q̄ quis eēt

innocēs. & hoc eliphaz reputabat blasphemā. vt mag-

istratebit. i. t̄ o p̄cludit. m Elibi timor tu⁹ respectu dei

n Fortitudo tua. respectu mali sufferēdi. tñ cum diffi-

cultate. o Patiētia tua: absq̄ tali difficultate. vt sic

talis dīa sit inter fortitudinē & patientiā: sicut p̄bs po-

nit. vii. ethi. inf̄ patiētia & patientiā. p Et pfectio viaz

tuar quā bus simulabas. q. d. ex effectu p̄z q̄ ista fueit i

te ficta & n̄ vera. q Recordāe. h Dīr eliphaz arguit iob

d̄ erronea snia. q̄ dī. inoccētē a deo p̄niri. d. Recor. ob. te,

reducēdo ad meoriā sc̄a p̄terita. r Quis vñq̄ mo. pe.

Liber

quasi dicat: nō posses ostendere. nec p̄ sequens credendū est tibi dē te.

a Aut qn recti teleti iut. q̄ amissioz sub-

stantie z plis sue. sicut tu deletus es.

b Quin potius vidi. q̄ experientiaz cui crede dū est.

c Eos q̄ opant iniātatez. manifeste inimicando.

d Et semināt volo

res. occulte insidiaz

d. e Et metue eos. ad finem deducendo.

f Flante deo perisse. i pro

pria persona.

g Et spū ire eius

est colsumptos. in

bonis suis z prole

sua. z in hoc notat

io boc mō cosum,

ptum. ppter pecca-

ta preterita. id seq-

tur. h Rigit leonis. i. ipsius iob

quez leoni compa-

rat. ppter crudelita-

tem z trapacitatem

quā ei imponit.

i Et vor leene. i.

vroris sue q̄ ipius

io b ad p̄dicta ma-

la p̄ sua verba inci-

tauerat. vt iste di.

k Et dentes catu-

loz leonū. i. rapaci-

tas filiorum. Job

ipm imitandū.

l Otriti sunt. sup-

ple diuino iudicio.

et qz possit ei dici.

q vror iob p̄cussa non fuerat. ideo hoc nō remouet. d.

m Tigris perit. quā p̄i leene cōparauerat. hic tigri

tem vocat ppter velocitatē eius ad malū: sicut tigris ē

aial velocissimū. dicit igī. Tigris perit eo q̄ non bret

predā. q. d. l. vror iob nō fuerit mortua sicut filij z filie

nec sicut iob p̄cussa vleret. i. boc p̄cussa ē q̄ nō potest

bona alioz rape p̄ se nec p̄ maritū. nec etiā per filios. id

subdit. Catuli leonis dissipati sunt. n Porro. Hic co-

sequenter elipbaꝝ ad suū p̄positū inducit diuinā reuelati-

ōz. vt aut̄ fuerit vera reuelatio vel p̄ficta ab eo. b

omas s̄ dubio fluit. vt tñ q̄ fuerit p̄ficta. qz i fine libri

dñs dixit ad enī. Ratus est furor meus p̄tra te z contra

duos amicos tuos. qz nō estis locuti coraz me rectum.

Hētē quia hoc inducit ad falsū intellectū. s. q̄ nullā a deo

punit in p̄nti absq̄ culpa p̄cedenti. falsū autē nō p̄t a

deo reuelari. In hac igī prima reuelatione p̄mo finge-

tur reuelatiōz mod̄. sed reuelatiōz sensus. ibi. Mūq̄

hō. Circa p̄mū dī. n Porro ad me dictū ē vbi abico

dī. qz q̄ reuelant a licui sunt alīs abscoqdī. z iō sub-

dī. o Et quasi furtive. i. occulte. p Sulcepit au-

ris mea venas susurrī ei. qz talia reuelant secrete. nec

capiunt perfecte. z subditur tempus. q In horo-

re visio nocturne. tps em nocturnū ppter ei. q̄ etudinez

magis ē aptū ad percipiēdū ea q̄ reuelat q̄ diurnū qd̄

inētētum multibz actioniū būanaꝝ. r Qn solet lo-

por. i. grauis somnus. s Occupare boies. p h innu-

it q̄ nō erat tūc sozore grauitas sicut ceteri. t Da-

uor tenuit me. tū ex tpe nocturno. tū ex insolita visione

v Et cū spūs. i. angelus. r Me p̄ntē trāsiret. i. ad

me accederet. y In horueret pili carnis mee. quia

p̄ntiam angelice vtutis fragilitas būana videre i se de-

ficit. bñ qd̄ dī. vñ. x. Vidi visionē hāc grande z non

remāsit i me fortitudo. l Stetit qdā. q. d. ista visio

nō suit i raptu vel transitoria. s magi stabil z fira. ad de-

notandū maiorē eius certitudinē. a Qui nō cognoscēbā vultū. ad denotandum q̄ excederet humanū mo-

dū: cuiusmodi est angelus. b Imago corā oculū me-

is. q. d. angelus fuit in specie vistibili apparens mibi vi-

gilati. q̄ visio excellētior est q̄ in somnis. c Et vo-

cē quali aure lenis audiui. ad denotandum q̄ fuerit an-

gelus bonus a deo missus p̄ tale modū loqndi dī. iii.

Reg. ix. Postignem sibilus aure temuis ibi dñs.

d Munqdbō
descripto reuelatiōis modo. bic
p̄n: ipa ponitur
reuelatio in qua
elipbaꝝ ondit si
bi reuelatū. nul-

lū innocētē a deo

puniret. z vīmo

ad hoc induit

rō ex cōpatione

hō minis ad deū

q̄ talis est. Jul-

lus bō p̄t eeu-

stior aut purior

z p̄tō ipo deo q̄

est regula iusti-

cie et i supremo

puritatis z mū-

dicie. sed si deus

puniret aliquēz

innocētē inue-

niret alīs ho-

mo iustior ipso.

quia inueniunt

alīs bonies ita

iusti. q̄ nllō mō

puniret. innocē-

tem ergo tē. hec

rō tangatur cu-

dī. d. Mūqdbō

homo dei cōparatione iustificabit. i. iustior ipso inue-

nietur. q. d. nō. Ista rō nō valer. qz deus punitēz

innocētē ordinat ad magnitudinē premū conseque-

dā sicut tormenta martyr ad glorie triumphū. z idō

iuste facit. homo aut̄ punitiōne innocētē nō sic pōt

ordinare. z iō nō ē sī. Hēda vōrō accipit ex cōpa-

tione bois ad angelū. qui ē substantia pure spūialis. z

ideo de se nullū habens inclinatiū ad peccandū. hō

zō compositus ex spū z corpe corruptibili er̄ somite

bz inclinationē ad peccatū. bñ illud. Sāp. ix. Corp̄

qd̄ corrupti aggrauat aīam tē. z Gen. viii. Sensus

z cogitatio homis. p̄na sunt ad malū ab adolescētia

sua. igitur cū natura angelica non immuniſit a pec-

cato. qz alīc̄ ceciderūt: p̄ oīs nullus bō dī iudi-

carī immuniſ a p̄tō. z si nullus innocētē punit a deo.

ista rō tagif cu dī. t Ecce q̄ fuit ei. i. angelū q̄ cre-

ati sunt i misteriū dei. bñ illud. Dān. vii. Milia mil-

ium misstrabāt ei tē. l Mō sunt stabiles. qz alīc̄ ce-

ciderūt a statu sue p̄ditionis. g Quāto magis bi-

q̄ ha. do. luteas. i. boies qz spūs corpa frenā inhabi-

tant. h Qui terre. bñ fundatū. hoc addit ne

alīs crederet q̄ ex aīa et corpe nō fieret vñū p̄ se: si

icut nec ex domo z boie eā inabitātē. qz fuit funda-

metū ē ps domi: sic frenū corp̄ ē ps bois. nī q̄ bō ē

qddā p̄positū substātiale: domus aut̄ artificialē. i

Cōsumēt velut a tinea. i. deficiēt et p̄ somitē incidēt

in petā. qz fuit tinea nascitū ex teste z eā corrodit.

sic formes nascēt ex boie: ipm ad corruptionē pecca-

tiū induit. k De manē vñqz ad res. suc. i. q̄ p̄tūne

in petā labiat. l Et q̄ nū ll̄ intelligit. i. pauci bal-

de intelligit p̄pria p̄cta. bñ illud ps. xviii. Delicta q̄s

intelligit tē. m In eternū pibunt. i. abīqz reuelati-

ōe a culpa z miseria i p̄nti vita. n Qui aut̄ reliq-

fuerint. i. filii boim p̄tō mořētū p̄ eos rimātes

z scelera eoz imitates. o Auferēt ex eis. ly ex eis

n̄ ē hebr. nec ē d̄ textu. z iō lra ē plana cū dī. auferēt

s. de p̄nti vita p̄pries suos. iō subditur. p. 2. Novet

Job

z nō in sapientia. quia omnis peccator a claritate sapi entie cadit in tenebras ignorantie. Ratō autē inducta de angelis nō valer: qz p̄t̄m angeli est irremediabile. peccatum autē hominis originale et actuale remediabile est. z ideo homo p̄t̄m potest recuperare innocentiam et sic absq; culpa a deo flagellari ad sue beatitudinis future augmentationē sicut predictum est.

In capitulo quarto vbi dicit in postilla. Utrū autē fuerit vera reuelatio vel ficta.

Additio prima.

Hoc qd̄ dicit infra amicis job. Nō estis locu ti corā me rectū. nō intelligēt̄ q̄ oia q̄ dicebant isti aduersarii. job fuisse nō recta: qz multa di verunt vera: vt cum dicit in hac responsione eliphaz: de eo q̄ in angelis suis repperit prauitatem. Qui diffi pat cogitationes malignoz. beat̄ bō q̄ corripit a dño et multa filia q̄ manifeste pertinet veritatē. et etiā in dictis sanctor̄ talia repūnt. sed hoc qd̄ dr. Nō sunt locuti corā me rectū: intelligēt̄ in conclusione principali circa quā eoz intentio versabat̄. s. de p̄demnatiōe job. Diuine reuelationes etiā aliquā fūt̄ malis: sicut p̄t̄ de balaam mago. **N**u. xxv. c. et ideo hec reuelatio potuit esse nō ficta sed vera: licet ea induisset eliphaz ad falsum intellectū: sicut auctoritates sacre scripture aliquā hereticī inducunt ad falsum pbandum: et tunc auctoritas est vera licet inductio sit falsa. et sic potuit esse in p̄posito. s. q̄ reuelatō fuerit vera et nō ficta. et tñ fuit ab eliphaz inducta ad falsum pbandum. vnde sanct̄ Job mas rōnabilit̄ sub disiunctione relinquit bāc reuelationē ab eliphaz cōfictā fuisse. vel verā: neq; ex hoc for mavit questionem arguēt̄ ad aliquā pteim: qz nihil refert in p̄posito an hec reuelatio fuerit vera vel ficta.

In eodem cap. iiiij. vbi dicit in postilla. Nūq; bo mo descripto reuelationis modo.

Additio. ii.

Apositio postillatoris sup hoc verbū. Nūq; homo dei p̄patiōe iustificabit̄ nō videt. ratio nabilis: cōtingit em̄ qnq; q̄ aliqui homines iusti cā maioris eruditōis aliquā flagellant sine culpa. vt cum pater filiū suū causa maioris eruditōis seu discipline flagellat seu verberat: de q̄ puer. xiiij. ca. Qui autē diligit filiū suū instanter crudētē videt dicendū bñ Grego. iii. q̄ mora. vbi sic dicit. Nū q̄ de p̄cussionē murmurat̄: qd̄ aliud q̄ iusticiā ferentis ac cusat: puriorē q̄ se virū factorē suo estimat: si p̄tra flagellum querelā parat̄: cūq; sibi pculdubio postponit cuius iudicij de sua afflictōe redarguit: vt q̄ homo re prebendere iudicē culpe nō audeat: bñ cūmilit̄ cogitet actorē nature: qz q̄ mire ex nibili hominē fecit: factum impie nō affligit. hec ille. Que quidē exposito sa tis p̄pria et nō mystica est sed l̄ralis. Sanctus Job. in expositione sup̄. Job dicit sic: si em̄ homo absq; culpa puniāt̄ a deo. seq̄t̄ q̄ ho sit iustior deo. cū em̄ opus iusti cie sit reddere vnicuiq; qd̄ suū est: si dē homini iu nō debet pena inferat pena: nō illi reddit qd̄ suū est: homo aut̄ q̄ a deo sic patit̄ pena nō facit iniu stum. nā iniustū pati nō est iniustū bñ p̄m in letib; q̄ quiq; expositio satis rōnabilit̄ videt̄ t̄c.

Replica.

Ho capitulo q̄rto vbi postillator dicit eliphaz p̄mū amicis induxisse fictā reuelationē: p̄ eo qz deus nō reuelat falsa: qualia sunt que dicit si bi reuelata t̄c. **B**urgen. se opponit dices eā fuisse vera q̄mis ipē eā adduceret ad falsuz intellectū. s̄ nō respōdet p̄bec ad postillatoris rōnē: etiā beati Greg. q̄ mora. ca. xxvij. qui dicit in hoc typū significari hereticorum: q̄ q̄vis multa vera dixerint et ex scientia acq̄sita q̄ qnq; singunt sibi reuelata: vt licentius introducant falsa: nec bic solū finxit reuelationē vt eā introduceret ad falsum intellectū: sed quatenus p̄ eam fictā in tan ta credulitate assereret falsum: nam illud qd̄ dicit sibi reuelatū est formaliter falsum: videlicz q̄ nullus iustū flagellat apud iustū hominem: minus iugis apud deus

fūt̄: cuū iustitia hominis iusticē compari nō po test: sic iugis patet fictio. **D**reterea si vera fuit vt dicit bur gen. non potuit inferre falsum: qz et vero nō nisi verū. sed ipē ex ea intulit falsuz vt patet in l̄ra. nō iugis vera s̄ ficta. Nec valer dicere vt burgen. quia sanctus Job. non mo

uet qone de vac p̄ positione: iugis non reliquit eā dubiam unno quilibet non exponens expositi one necessariū ipm dubium sub opinione relinquit. De bac autē reuelationē necessariū est vide re an fieraverat fal

sa. qz q̄vis multa vera dicat: allegata tñ sibi facta reuelationē falsa nitit̄ auctorizare. spūs autē dei quē describit reuelationē fecisse: non auctorizat falsum est iugis ficta reuelatio: nam vera que dicit auctoritate nō incidunt. qz ve rū a quo cunḡ dicit a spiritu sancto est. Si igitur deus p̄ reuelationē falsa p̄ ei dicta auctorizet: frustra eu et alios duos redarguisset de nō recta locutiōc. vt p̄t̄ in p̄a vle. c.

Item in eodem capitulo vbi postillato: p̄mū ar gumentum eliphaz reducit ad formam sylogisticam sic. Omnis p̄cens innocentē est iustus: flagellanti innocentē sed aliquis homo iustus parcit innocentē. deus autē fm̄ dicta job flagellat innocentē. quia sine culpa: igitur aliquis homo est iustior deo. Impossibilitatē illius conclusionis ostendit eliphaz in litera dicens. Nūq; homo dei com paratiōe iustificabit̄ t̄c. Si coclusio est impossibilis. q̄ alē qua premissarū: nō maior: q̄ minor p̄ illa p̄ce q̄ deus fla gellat innocentē sicut vule Job et postillato. Respōdeo ad maiorem q̄ illa est falsa in compatiōne dei et hominis qz deus penas innocentē ordinat ad magnitudinē p̄mio nā sicut tormenta martyrum ad triumphum. homo autē sic non p̄test. Dunc magistralē p̄cessuz Burgen. dicit irrationalē et debili motiuo qz vt dicit cōtingit aliquā q̄ iustus homo flagellat innocentē ad maiorem eius pfectum: et ad id allegat illud. puer. xiiij. Qui diligit filium suū instantē erudit̄ eū: qui parcit virge odit eū. sed illud allegatū loquitur de filio reprehensibili fm̄ glo. ideo de innocentē nō est ad p̄positū. dato tñ q̄ vernū sit de aliq; bus: nō arguit dictū postillatoris irōnabile. qz due p̄tes subcontrarie rōnabilit̄ stant simul in veritate. maxime in materia p̄tingenti vt est in p̄posito. Stat etiā quilibet iu stum leui pena plectere innocentē ad lui. pfectuz: sed graui pena et destructiva qualis est de qua agit: non puto pos sibile neq; iustum. sic em̄ nullo modo tendisset abrābā ad immolandū innocentē filiū: nisi interuenisset dominicum mandatū: quo interueniente adhuc c̄valde apud eum pen satū est. dicit em̄ a domino. Quia fecisti rem hanc t̄c. Ge nesis. xiiij. Nec est p̄ postillatore qd̄ Burgen. de beato gregorio adducit. nam beatus Gregorius vult q̄ p̄tra flagellum deī nō est murmurandū spaliter p̄ culpis infi ctuz. si tñ sine culpa qualiter eliphaz nō intellexit: tūc etiam mur murandū nō est s̄ opifex nature recognoscēdus: et sic job facit q̄vis eliphaz nō intellexerit errore cecus.

Capitulū. v.

Deca g. **D**ic p̄t̄ eliphaz excitat Job ad s̄nie sue attētōne: et p̄mo ponit ei⁹ excitatio. scđo ipsi⁹ job increpat̄. ibi. Cirū stultū. et tertio eius monitio. ibi. Beatus homo. Circa primū dicit. **a** **D**eca g. q. d. si nō intelligis verbs mea: voca dñm vt agias tibi intelle ctū. **b** Et ad aliquē sanctoz quereret. i. si non p̄fidis de tuis meritis de quib; nō videt̄ q̄ debebas p̄fidere. p̄pter maliciam tuā: de p̄carexēnū de sanctis angelis: vt interce dat p̄ te. **c** Cirū stultum. **D**ic p̄t̄ eliphaz increpat̄ ipm̄ job: et primo querit se ad eū increpandū: secundo ad suū p̄positū pbandum. ibi. Mibil in terra. Circa primū dicitur. Cirū stultum. sic habet l̄ra correcta. **d** Interficiē iracundia. ille em̄ est vere stultus qui a virtute patiet̄ ca git. p̄pter aquiescatis pondus.

e. Et parvulus occidit inuidia. inuidia. ii. est tristitia de ho
 no alieno: inquit estimatur propter boni diminutum. tunc
 ois inuidus i sua estimatio est diminuta? et parvulus. taliter au
 te esse sanctum Job credebat eliphaz: et hoc increpat ipm:
 ideo subdit: f. Ego vidi stultum firma radice. i. ipm. job
 i pspcris existente
 et in calibus confir
 matum bin suam op
 nionem. g. Et ma
 ledix pulcritudine eius. i. ei pspcr
 itate dixi malam. i.
 aliis nocuam: unde
 procedenti ca. voca
 uit Job aliorum op
 pressorum. d. Rugs
 tus leonis tc. ut ibi
 fuit expositum.
 h. Longe fiet filius
 ei a salute. q. opsi
 sione ab alieno.
 i. Et coteretur in
 porta. p. condernati
 onem in iudicio a co
 ciibus suis. iudi
 ces. n. antiqutus se
 debat in portis: ve
 i. pmpu habere nec
 ab iniurias. q. hoc
 notat Eliphaz: q.
 talia mala euemet
 ipm. job. k. Cui
 messem. i. diuicias
 congregatas.
 l. Famelicus co
 medet. i. rapto: q.
 desiderat bona ali
 orum rapere.
 m. Et ipm rapiet
 armatus. qm non
 solu patiet in bonis exterioribus: sed etiam in persona propria
 n. Nihil in terra. Dic ppter nicti pbarare suum. ppositum. s.
 q. deus non puniet aliquem in vita pnti: nisi ppter peccata
 sua pterita. d. n. Nihil in terra sine causa fit. q. licet alii
 effectus sint fortuiti et casualis respectu secundum ca
 usam. t. respectu pnti cause que deus est nihil est fortuitum. et
 nihil casual. o. Et de buino non egredie dolor. i. ad
 sitas non contingit alicui sine causa: qd est si qd puniretur
 absq; peccato pterito: et inducit ad hoc simile. o. p. Hodo
 na. ad la. et aus ad vo. eo em ipo q natura dedit aut plu
 mas et alas: p. hoc ostendit q nascit: vt q volat et querat
 sibi victus: qd res naturales sunt ppter suas operationes. et
 eodem modo eo q. hoc nascit nudus tegumento et armis. quia
 natura non dat sibi vestes nec arma ad se vestiendum et de
 fendendum. sicut dat aut plumas ad coquimenti. rostrum et
 vngues ad se defendendum. ostendit q. hoc nascit: vt p la
 bore manus sua p. faciat sibi vestes et fabricet arma. Ex
 hoc cigit pcludit eliphaz: q. nihil sit sine causa determinata.
 qd omnia quantumcumq; minima cadunt sub puidencia divina. idco subdit: q. Nobis deprecator dnm. vt diri
 git me in agendis. r. Qui facit in magna. i. creaturis su
 perioribus. s. Et inscrutabili. in inferioribus. vt patet
 de folio arboris: cuius omnes rones in particulari nullus hoc
 posset ad plenum scrutari: vt pote quare sic est figuratum. vel
 unde habeat virtutem ad tales infirmitates sanandas.
 t. Qui dat pluviam super terram. conuertendo vapores in
 aquam. v. Qui ponit humiles. i. bovinis sua pecca
 ta humilier cognoscentes et emelates. r. In sublimi
 me. i. in misericordia pspcritate qd ante. y. Qui diffidit cogit
 malignorum. i. cogitantium male facere innocentibus.
 z. Ne postulet implere manus eorum. i. effecit. a. Qd
 cooperat tractare in mentis cogitu. b. Qui appre
 dit sapientes. i. astutos seu cautelosos. c. In astutia

eorū couertendo sup eos malū qd alios insidiose dabat
 inferresicut i libro. Dester de aman dī p suspensus fu
 it in ligno qd parauerat mardocheo. d. Per dies
 incur. tenebras. i. in die pspcratis subito incurrite
 nebras aduersitatis. e. Et qui nocte sic pal. i men
 dic. i. dñi credet
 esse firmati i po
 tissimo statu. su
 bito erit i pessi
 mo. f. Por
 ro saluus faciet
 egenu. p. egesta
 tes a deo suis
 emendatum.

g. A gladio
 orleoni. i. ab in
 crepatib; et
 medacib; tetra
 ctib; odēnat
 onib; i. iudicis.
 h. Et enceps
 no spes. i. certa
 expectatio futu
 re pspcratis i
 pnti vita. dum
 an fuerit emen
 dat. i. In
 quietas autem con
 trahet os suum
 ita qd non pote
 rit loqui. si ipsu
 sic i peccato p
 severas. Hoc
 dū autem q. ratio
 eliphaz supra
 ducta no valeat
 qd licet de affli
 gat innocentem.
 hoc no ē sine
 cā: qd hoc sit ad
 exercitū sue patiētie i vita pnti: et augmentū glei vi
 ta futura. qd iste eliphaz no intelligebat. k. He
 tus bō. Dic sequenter eliphaz post ipm. job. increpa
 tionē couertit se ad eius monitionē. d. Heat bō qui
 corripit a dño. i. qd eius correctionē patietur recipit
 emendādo: qd p. hoc ouertit ad maiorem pspcratōnē
 qd ante in vita pnti bin opinione eliphaz: quod tñ no
 est semper vero. et ideo concidit. l. Increpatōm
 tornū. qua te iuste flagellavit. m. Meroprotes. p
 impatientia in blasphemā. prumpendo. n. Quia
 ipm vulnerat. peccatores puniēdo. o. Et medetur
 emendatos consolando magis qd annū. p. In leti
 tribulatiōbus tc. bm Greg. homel. trv. qd septē diebus
 omne tempus cōpreditur. ratioē septēnario nume
 ro universitas figurat: et ideo eliphaz septē tribulati
 ones enumerat: qbus assertit job fore secūp. si fuerit
 emendatus: p. hoc insinuās qd in vita pnti poterit ma
 iorē pspcratē recuperare: et absq; timore aduersitatis
 vivere. prima ponitur ibi. q. In fame eruerit te de
 morte. id est alijs fame moriētibus p defectu bonorum
 tu habebis ad sufficientiam. secunda ibi: r. Et in belo
 de morte. gladij. i. alijs gladio aduersarij infecti. dñs
 te saluabit. tercja ibi: s. A flagello lingue absconde
 ris. i. a detractōibus et increpatōibus malignitatis. crux
 quasi absconsus: qd non audebit vlnorū erit memorie
 ad murmurandum et detrahendū te. quarta ibi:
 t. Et non ti. calamitatē. i. luctū. munē ex pestilētia
 seu corruptio aeris sanguiente: qd te saluabit te. qm
 ta et ferta ibi ponunt. v. In vastitate et fame ride
 bis. accipit hic vastitas pro destructio et terre ab hosti
 bus. et similiter fames er hoc sequens: tum quia bona
 terre ab hostibus sunt ablata. tum qd ligna fructifera
 sunt absconsa: et iō ista tribulatiō famis differt a pcedēti

Job

quæ causabat et sterilitate fræ. ista vero et hostili vastatione. **R**idebis. i. iste tribulationes alii superuenientes non diminuet statum tue prosperitatem. **E**t bestias fræ. quia infra deuastata solet multiplicari et crescere.

Sed non formidabis. quia non nocebunt tibi ipsa persona tua: nec familiæ tue: nec gregibus tuis.

Sed cum lapidibus.

De scripta liberatio-

ne a tribulatiō-

bis pmitit ei ab

undantiam bo-

norum: als insoli-

cā. d. **S**ed cū la-

pidib⁹ regionū

pactū tuū id ē

terre lapidose q̄

no solz alii fru-

ctificare: tibi af-

ferent fructum

multū: quasi ex pacto tibi seruientes. **E**t bestie

terre erat pacifice tibi que tñ erūt valde moleste alii

in personis et in gregibus suis. **C**et scias quod pacez

habeat tabernaculū tuū. i. tota familia manens in do-

mo tua: qd cedit ad magnā prosperitatē patris familiās

Et visitas speciem tuā. i. consideras prosperitatē tuā.

Et non peccabis. quia non eleuaberis in superbiam. **M**agi-

st dei laudabis. **F**Et scies quoniam multiplex erit se-

men tuū. i. videbis filios tuos et nepotes in magno nu-

mero fortes et viuites ad succedēdū tibi. pspere. qd ce-

dit ad magnā p̄solationē homis: quia mories remanet

quodāmodo in filiis et nepotibus suis. **G**Ingredieris in abundātia sepulcrū. i. ista prosperitas durabit

tibi usq; in finē vītē tuc. **H**Sicut inferū aceruus tri-

tici in tpe suo. s. maturitatis tpe. p̄ hoc insinuat quod vi-

ta sua debeat plongari quantum pot via nature: ita quod

mors eius sit naturalis: tñ anticipata. **I**Ecce h

et inuestigauimus per scripturas et experientias.

KIta est. bñ veritatē. **L**Qd auditū mēte p̄tra-

cta. deposita impatiētē tue tristitia: que impedit veri-

tatis p̄siderationē: p̄turbati em̄ min⁹ p̄uidet bñ phi-

losophiū scđo elencor.

MIn capi. quinto vbi dī in postilla. Toca ergo.

Additio. i.

Nec qd dī. Toca ergo: si est q̄ tibi incedat. non

videt referendū ad defectū intellect⁹ ipius iob:

ita quod monebat eū eliphas: ut oxaret deū ut api-

ret sibi intellectū verbor̄. eliphas cū ip̄met potuisse

spire sibi intellectū p̄dictor̄ v̄bor̄: vñ meli⁹ videt di-

cēdū bñ sanctū tho. qui sic dicit: Toca ergo si est q̄ re-

spondeat. q. d. si mib⁹ hoc revelatu nō credis: tuū in

uoca deum si forte ip̄etibi ad hāc dubitationē rendere

wluerit: t̄ si p̄ merita p̄pria hoc obtinere a deo nō pu-

tas: ad aliquē scđo quertere: ut eo mediātē bñ rei veri-

tatē a deo cognoscere possis: hec ille r̄.

NIn eodē caplo qm̄to vbi dī in postilla. S̄ cum

lapidibus regionū pactū tuū.

Additio. ii.

Thi trāstatio nñ: bñ. Cū lapidibus regionū pa-

ctū tuū. in hebreo bñ. S̄ cū lapidibus agri pa-

ctū tuū. et est sensus quod de liberaret eū ab offen-

sione lapidū: eo mō quo dī in psalmo de illo: Qui bitat

in adiutorio altissimi: ne forte offendas ad lapidē pedē

tuū. t̄ sic hec verba nō p̄tinēt ad abundātia bonoru⁹: s̄

p̄tinēt ad liberationē a tribulationib⁹ sicut imēdiate

p̄cedētia: vbi dī. Et bestias terre nō formidabis. S̄ illa

imēdiate sequentia: vbi dī. Et bestie fræ pacifice erit

tibi.

Replica.

Thi capitulo qm̄to vbi postillator̄ passum istuz

Toca ergo si quis est qui respōdeat tibi. expo-

nit de arrogantiā eliphas: qua putauit se adeo

Subtiliter loqui: ut iob non intelligeret: id est suaderet: si

nō potest habere hominē vōcentē se. saltē ad aliquē san-
ctor̄ debet habere recursum. huic expositiōi cōtradicit
burgen. volens cu⁹ sancto thoma q̄ velit p̄suadere: si ab
homine non p̄t certificari q̄ reuelatio vera ei sit facta
q̄rat ab aliquo sancto: t̄ arguit p̄ expositiōi postillato

rl: ex eo q̄ eliphas

de suis verbis p̄ se

potuit instruē iob

nō igitur oportuit

cum remittere ad

alios pro intellectu

suo v̄bōz: ita ar-

guo cōtra burgen.

q̄ nō debet cum

remittere p̄ acqui-

renda fide reuelatiōis sibi facta: sed

ip̄e tenebat p̄ba-

re v̄l p̄ scripturā d̄

se dicta vel p̄ signa

sicut moyses nō fu-

it ausus sibi reuelationē factā publicare: nec se missū di-

cere nisi a dño obtinisset virtutē faciendi signa. qua pos-

set probare: vt late dīc̄ ero. in. **E**t christus primo volēs

p̄bare se missū: dīrēxit ad scripturā iudeos icredulos di-

cēs: Scrutamini scripturas Job. v. **S**ed nolētes atten-

dere scripturas dīrēxit ad signa dices. Opa que facio te

stimontū phibent de me. **I**bidē. Si em̄ opa nō fecissem q̄

nemo alius fecit peccatum nō haberet. **E**cce xp̄s sue missi-

onis et reuelationis duplēcē ponit p̄bationē. Eliphas

aūt nullā: t̄ tñ burgen. exponit q̄ remiserit iob ad acqui-

rendū fidem sue missionis nulla probatiōe p̄cedente. Si

militer xp̄s banc p̄bationem spiritus dei suis apostolis

adūnit: q̄ dī. **I**lli aut̄ p̄fectū dīcauerūt v̄biq; dño co-

operātē et sermonē p̄firmātē sequentib⁹ signis. **E**t qui

bus patet q̄ eliphas tenebat reuelationē sibi facta. p̄ba-

re vñb̄ sic iob ad dñi v̄l sanctoz̄ merita remittē p̄t̄ ex-

ponit burgen. cū scđo thoma. In eodē capi. vbi postil-

llud verbū. **E**t cū lapidib⁹ regionū erit pactū tuū. expo-

nit d̄ abundātia in cōsuetā. s. q̄ agri lapidosi fructificarēt

p̄ter p̄suētū: vt videtur fuīre q̄si ex pacto. bñ burgen. ex-

ponit de offensiōe p̄dē ad lapides. p̄t̄ de xp̄o dīrit dyabol⁹. **N**le forte offendas ad lapidē pedē tuū. s̄ modicū est

qd burg. hic significat p̄ pactū cū lapidib⁹. nā inē mīma

incomoda estimat offensiōe p̄dēs ad lapidē: in quo scđu

dyabol⁹ allegavit illud qd burg. **N**le forte offendas. argu-

ens a minori. q. d. tāta ē cura angeloz̄ circa te: vt nō pos-

sis offendere. igit nullū incomodū incurrit p̄cōs mītēn-

do te deorsū: vt q̄ circa te cauēt mīma: etiā cetera oia. **S**i

mile ē argumētū apli: deo ē cura de bob⁹: igit t̄ d̄ bob⁹. si

em̄ illud qd min⁹ v̄i inesse inest: t̄ illud qd mag⁹ p̄ pactū

igit cū lapidib⁹ agri nō significat illud modicū. s. nō offe-

dere pedē: q̄ mag⁹ p̄pse dīcēdū foret de lapidibus pla-

teaz̄ ad q̄s lepe trāfēdū offendiū: sed aliquid magnum

significat: vt p̄z: sicut bestie fuīnt innocēti ad nutū ita la-

pides agri fructū nō impediētēs vidētē seruire ad pactū:

t̄ p̄t̄ accipi illa fructificatio. p̄ abundātia a minori: si lapi-

des seruiret ad nutū q̄ sūt insensibiles: multo ampli⁹ oia.

Capi. vi.

Respōdēs aūt iob. Posita ip̄ius eliphas obiectōe

hic p̄t̄ ponit ip̄ius iob respōsio: in q̄ p̄mo de-

struit illi⁹ eliphas obiectiōē: secōdo astruit sua

p̄ncipalē intēctionē. c. vii. **C**irca primū scīēdū. **E**t eliphas

obiecera t̄ iob arguēs cū primo de impatientia: secōdo

de falsa simā: vt dictū est capitulō p̄cedētē. **T**ideo Job in

sua respōsione primo destruit primū qd videbat graui⁹

t̄ secōdo scīēdū: ibi. **G**nde t̄ verba mea. **C**irca primū scīē-

dū est: q̄ eliphas imponebat iob falsā t̄ erroneā inīaz eo

q̄ dīxerat se īmocētē a deo flagellatū: et er cōsideratiōe

fragilitatis humāni conatus fuerat ondēre oīm boīem

peccatore: t̄ sic iuste puniri a deo: p̄ h̄ v̄lteri cōcludēs su

um p̄positū. s. q̄ nullus puniret in vita p̄sentī: nisi p̄ pec-

cato p̄terito: t̄ nō p̄ expectatiōe p̄mū i futuro: t̄ qr̄ dictū

Liber

eliphas dicit ad aliquid erat verū. s. nullus hō ē omnino immunis a pētō saltem a veniali: fī illud puerb. xxiiij.

Septics in die cedit iustus et resurget. iō iob respōdēdo pēdit se esse in aliquo pētōrez: s. dicit pētā sua esse leui respectu penie a deo inflicte sibi: et hoc satis erat euīdēs ex bonitate vite sue et hoc est qđ dicitur.

b Cetina appenderēt peccata mea et pētēz ex dictis līra. p. hoc autē infringitur ip̄i eliphas ar gumētū: qz si deus puniret boiem i p. senti p. pētō pēterito tm̄: non p. expe ctatiōe p̄m̄: et ex exercitio patie seque ref q. pena inflicta fī quādā equalitatē correspōde ret dlico ita q. ma sores culpe graui? punirent et minores minus cum de us sit iustus. vide mus at sceleratissimōs boies in vita p̄nti puniri modi cuz: et aliqñ iustos multū affligi: q̄lis erat iob: ex quo eo clādī: q. punitio vltima no est in vi ta p̄nti: nec afflictio iustorū p. peccato p̄terito solū: s. magis p. p̄ntio recipiendo in futurū fī patientie meritū.

c En et vba mea tc. Dic oñr iob excludit obiectioēz eliphas de vicio impacientie: ostendēs se rōnabiliter cō questū qñ supra dicerat. Dicat dies primo oñdit iob p̄positū et magnitudine mali sibi inflicti: secundo ex sub tra ctione subsidiy: ibi. Ecce non est auxiliū. Prima i tres: qz hō oñdit iob suā querimonia fuisse rōnabile: et secundo remouet quādā obiectioē irrationabile: ibi. Nunquid rugiet. tercio reuertit ad suā mām: ibi. Quis det tc. Cir ca prīmū p̄cludit iob se rōnabiliter plorasse nativitate sua et vitā ex dictis eliphas. qz dicerat ex afflictioē in p̄nti vi ta nullā remuneratioē esse expectādā in alia. et ideo cū sua vena excederet culpā p̄teritā. nec a spareret liberatō possibilis humana hōia. iō merito deplozauerat vitam suā. q̄si d̄siderās liberari a pena p. mortē. et hoc est qđ dī.

c En et vba mea. supraposita. ii. ca. **d** Dolore se plena. rōnabiliter et nō sine cā. **e** Quia sagitte domini. i. eius afflictioēs. **f** In me sunt. vloq ad intima pe nerantes. **g** Quarū indignatio. i. violentia et magnitudo. **h** Ebibit sp̄m̄ mei. i. intercidit. als intercipit anhelitū meum. **i** Et terrores dñi. s. de p̄tinuatione buius malis in futuro. **k** Militat dñ me. q̄rbis n̄ pos sum resistere. **l** Nunquid rugiet tc. Dic remouet ob

iectioē irrationabile: qz posset dicē eliphas aliqua passus sum nō tñ prupi in tale querimonia. qd remouet iob: q. hoc q. si aliqd passus ē. nō tñ fuit tātē pōder. q. en ten ceret a statu terrene. p̄spēritatis: et sic nō habuit materiā querulādi et hoc est quod dīcē p. quādam metaforam. **m** Nunquid rugiet onager. ostendendo suum dolorem. **n** Cūbabuerit herbā. i. pastuz ad sufficiētiā. q. d. nō. et p. hoc intelligit: q. bō rōnalis multo minus debet cōq. ristans in statu. p̄spēritatis. **o** Aut poterit comedere insulsum. i. cibus insipidus. **p** Aut pōt aliq̄s gustare sc̄z cibū egrotatiū qui pōt inducere mortē. q. d. boies abundantes in delictis talia nullo modo comedērēt: ve rūtamē boies anxiati p̄ magnitudine famis talia nō ab horret comedere. fī qđ dī. puerb. xxvij. Anima autē suriens etiā amarum p̄ dulci sumet. et hoc est quod

dicit iob de scipo. **p** Quē prius. i. t̄p̄ p̄spēritatis mee. **q** Nolebat tangere aia mea. i. gustus me p̄ borore. **r** Nūc p̄ angustia. famis et inopie.

s Libi mei se. i. mibi accepti. **t** Quis det tc. Dic iob reuertitur ad p̄cedētē mām. s. q. vita sua subiecta

tot miserijs de beat sibi esse de testabilis fī er oreze elipbas di centis et calib̄ miserijs nullam remuneratioē expectari i futu ro: ipsū ad incō ueniens ducento: quod bēbat elipbas p̄ incō uenienti.

t Quis det ve reiat pētō mea id est in effectuz ip̄leat. **v** Et qđ expecto. cuz magno deside rio. Tribuat mi bi deus. et qđ sit illud ostēdit. di.

x Qui cepit. me flagellare. s. de. **y** Ipsi me coterat per mortē. **z** Sol uat manū suaz. dīcī manus dō

mini ligata: qñ nō iducit effectū aliquē: soluta nō qñ inducit. **a** Et succidat me. a p̄senti vita. **b** Et h̄ mibi sit q̄so. vt affli. me dolore nō parcat. s. a morte.

c Nec cōtradicā sermonibus sancti. i. yoluntati p̄ceptis ipsius dei qui est sanctus fctōr. viri em sancti qñ nō sunt in bono cōfirmati cuiusmodi erat iob. dīc timere ne oppressi tribulationis pōdere ruat i delpe rationē et blasphemā. quib̄ mois ē p̄eligenda et p̄co p̄tāda. iō subdit. **d** Que em fortitudo mea. q. d. nō est intātu cōfirmata in bono. qn̄ debeam timere d̄ casu. **e** Aut quis finis me vt pacienter agaz. hoc exp̄sse dī. p̄tra errorē elipbas q̄ negabat aduersitates huius vite ordinari ad finē vite beate in futuro. et q̄a p̄sideratio h̄ finis facit patēter tolerare aduersa hu ius vite. vt p̄z in martyribus. et ideo hoc remoto fī errorē elipbas nō remanet rō patienter sustinēdi. sed magis mortē optandi. vt miserijs finis imponatur.

f Nec fortitudo lapidū fortitudo mea. Fortitudo lapidū est sine sensu. et ideo nō dolent si coterant vel scandant. et similiter est de ere. fortitudo autē humana et caro sunt in natura sensitiva. que de necessitate pa cile lesionē et dolet. nisi miraculo impediatur p̄ potētiā dīmīnam. **g** Ecce nō est auxiliū. Dic p̄leq̄nter iob oñdit suā querimonia fuisse rōnable. p̄ter te se cū remediū d̄ malū sibi a deo inflictiū. et primo iob ostendit p̄positū. secundo respōdet cuiā obiectioē ibi. Considerate. tercio remouet quoddā dubiū ibi. Verutē. Circa prīmū sciendū. q̄ p̄tra malū illatū hō habet remediū uno mō p̄ se. s. qn̄ habet diuitias vñ filios potentes seu robur corporis p̄ que pōt malū illatum re pellere. s. oia ista erāt ip̄i iob subtracta. vt dictū ē. s. j. ca. et iō. et iō dicit. Ecce nō est auxiliū mibi i me. secundo habet remediū p̄ amicos bonos si sibi remanserit. q̄ multa p̄ amicos possūm̄. q̄ p̄ nosipos nō possūm̄. et alia autē erāt subtracta ip̄i iob p̄ p̄curatioē ip̄i satban et dictū est supra. q. c. et hoc est qđ dicit. **b** Nec es farū quoq̄ mei. i. amici charissimi. **i** Recepserūt a me. de mea aduersitate non curantes. quia tamē istud est culpabile i amicis. iō subdit. **k** Quis sol

Job

lit ab amico suo misericordia. subtrahendo sibi auris suum necessitatis. **1** Timore domini derelinquit. s. filiale. qz deum offendit. **2** m. fratres mei. i. sanguinei mei. **3** n. Preterierunt me. no curat es te mea revelatione. et quia hoc est culpabile. ideo subditur. **4** o. Qui timet pruina iruet super eos nix. i. q. p. pter timor minoris periculi dimittit subuenire amico suo in necessitate posito. s. ne p. tale ad interiorum eius facultates diminuit incurrunt manus piculium. s. pena a deo sibi infligendam. **5** p. L. e. pore q. fuerit dissipari q. mores q. **6** Peribunt. da iudicium sine misericordia ei q. non miseretur Jacob. **7**.

8 r. Et ut incaluerint soluent de loco suo. locutus de eis sum metamorphosam pruina q. statim dissolnitur. cu tangitur a sole. sic ad tactus domini iudicij soluerunt a p. spe ritate presentis vite. **9** s. Inuolute sunt semite gressuum eorum. fraudulentis et astutis. **10** t. Ambulabunt inuacuum. quia non venient ad terminum debitum. qui est beatitudo futura: sicut medicina de inuacuum panaria que non in lucis sanitatem. **11** v. Considerate semitas tecum. **12** dicit dominus responde cuidam obiectio que posset sibi fieri: eo q. dixerat amicos suos ab eo declinasse. qz tres amici sui. s. dicti venerant ad eum consolandum. ut habetur supra. **13** i. nam p. ipsum satan facerunt inducti ad ipsam iob increpandum: et sic aduentus eorum non fuit ei consolabilis et hoc est quod dicitur. Considerate semitas thematis. **14** r. Itinera fabi. i. aduenti aliorum. **15** y. Et expectate paulisper. i. conside rate q. aduentus eorum non fuit mibi consolabilis: nec in aliquod aurum. ideo subditur. **16** z. Confusi sunt. qz sperauit. i. qz erat in statu miserie: in quo debere autem ab eis sperare confusi sunt. qz non habebant voluntatem adiuuandi p. ipm satan a bono p.posito immunitati. **17** a. Venerunt quoqz vsqz ad me. et pudore coopti sunt. qz homo in tanta miseria constitutus: reputatur eorum amicus. et ideo conuertendo sermonem ad eos dicit. **18** d. Et modo videntes plagam meam timetis ne aliquid pro libeuatione mea repetam a vobis.

19 c. Nunquid dixi asserre mibi. q. di. iste timori vobis est frustra. **20** d. Vocete me. si habetis maiorem scienciam. **21** e. Et ego tacebo: vt audiā. et p. hoc inuinit contrarium qz p. consolationibus direrunt sibi verba dungitiua et detractionis. id seque. **22** f. Quare detractionis sermonibus? veritatis quibus iob dicerat: flagella p. nitis vite scitis hominibus ordinari ad consolationem vite future. **23** g. Ad increpandum enim eloqua coccinatus. i. curiose cōponitis: ve rideantur mag bona. **24** h. Et in ventum vobis p. fertis. i. ad ostentationem viam. **25** i. Hugo pupillū irruitis. vocat at iob se pupillū taqz oibz bonis tpa libz denudatum. **26** k. Et subiungit nimirum amicum vestrum conatates enī ondā erronē t. blasphemū: vt p. t. ex

pdictis. **1** l. Clerutū tc. Hic dñs iob remouet dñbiū. qz ex eius verbis immediate p. positis posset aliquis credere q. reformidaret cu elipba et eius socijs disputare de supposita q. stione. hō boc remouet dices. **2** m. Clerutū qd cepistis explete arguendo p. tra me. et qz arguēs debet etia audire iō subditur. Prebetate au rem tc. et debitum modū disputandi tāgit. d. **3** n. Respondete obsecro absqz cōtentioē qz litigiosi in disputacionibz magis volunt obtinere iniuriosis clamoribus qz veris rōmibus. et subditur.

te manu hosti: et d. manu robusto eruite me. **4** o. Bocete me: et ego tacebo: et siqd forte i. graui. i. struite me. **5** Quare tetra xistis sermonibz veritatis: cu e vobis null? sic qz possit arguere me. **6** Ad in crepādū tm̄ eloqua coccinatis: et i. vērū verba pfertis. **7** Sup pupillū irruitis: et subiungit nimirum amicum vestrum. **8** Clerutū qd cepist explete. Prebetate aurē: et vide te an metiar. **9** Respondete obsecro absqz p. tētioē: et loquētes id quod iustum est iudicate. **10** Et non inuenietis i. lingua mea iniquitatē nec i. fauicio mei stulticis personabit.

11 o. Loquentes id quod iustum est iudi cate. i. p. ponat t. vera et recipiat. **12** p. Et non inuenietis i. lingua mea ini quitate. i. aliqd cōtra iusticiā qz debe tur proximo. **13** q. Nec i. fauicio mei stulticia p. sonabit. i. aliquid cōtra sapientiaz qua recte deo settetur intendebat em defendere et pbare veritatē circa būna et dīvina.

14 r. In capi. vi. vbi dī in postilla. Circa primū sciendū: qz elipba p. imponebat iob falsam et erroneam iuriam.

Additio. s.

15 t. Hoc q. dicit Job. Ultimā appendentē peccata mea. trāslato nostra multū deuiat ab hebraica veritate in hebreo em sic hī. Ultimā appēderet ira mea et calamitas quā patior simul in statera. qm barena maris he grauiores appetit: vñ et verba mea absorptasē. Ad quorū intelligentiā attendendū est: q. hic iob incipit disputare cōtra amicos seu aduersarios. **16** u. In prima enim p. positione q. s. c. i. q. cōtineat: nihil cōtra eos virerat cum nōdū mēte eorum habuisset. Et solā tristiciā suā tragedice p. posuerat. vt dictū est. sed mō postqz audiuit elipba p. imponentē sibi totā flagello et suoz culpā: et p. in dicē suis puocatus est ad irā: eo q. videbatur parvū pendi seu vili pēdi seu cōtemnū ab ipso elipba. Darrupatio emi sen cōceptū: iprie causat irā sum p. hī in scđo rethorice. **17** v. Tra auctē impedit rōnē. vñ greg. in moralibz. **18** w. Tra intelligentiū cē subtrahit: et mēte puocando p. fundit: tristiciā etiā aggrauat aim intantū. q. si omnē spē euasionis excludat. ip sum absorber. vt in prima scđe. q. xxvij. arti. ii. in rōfione ad tertium articulū. vnde videns iob in seipso passionem ire ex dictis elipba causatam similiter et tristiciam magnā ex suis calamitatibus: timēs ne forte in dicēdis per ipm aliquid inconveniens dicere: ex p. turbatione p. dicērū passionū. Iccirco in primordio sue disputatiōis. p. posuit q. sua ira et calamitas crātē grauiores barena. et hī cu dicit. Ultimā appēderet ira mea. s. qui dicit elipba in me causarunt. Et calamitas quā patior. s. i. alijs afflictionibus meis. Simul in statera. ita q. ira et calamitas i. vna statera ponerent: et barena maris in alia: et dicit q. iste due passiōes essent grauiores barena maris. et q. concludit. vñ et verba mea sunt absorpta: eo q. iudicū rōnis ex vehementia talū passionū p. suavitē absordi. et p. dñs verba plata talibz inexistētibz passionibz. et isti duo vñs sūt qdā p. ambulū notabilē excusans ipm iob a multqz p. ipm

Liber S.

in pcessu disputationis minus caute fuerunt dicta ut in sequentibus patet. quā quidē excusationē iob qui locū incidentis in hīmōi altercationibus principaliter tenuit. ī pīo posuit loco. s. in sue disputationis primordio illo respondentes consueverunt huiusmodi excusationes seu protestationes proponere. si autē dicatur quō iob qui vir tuosus et patiens erat irascēt ī eliphaz et alios et nō poti⁹ dissimulasset seu patientē tolerasset: iurta illud p̄s. Ego autē tanq̄ surdus nō audiebam. et sicut mutus nō appetiens os suū. Dicendum q̄ iob pot̄ excusari ab impatiētia in hoc multiplicif. cū q̄: ira quā dicit se bīe: intelligēda ē fīm vires inferiores tñm. sicut dicitū ē d̄ sua tristitia: vñ no tanter dicit. Verba mea absorpta sē. q. d. l̄z intellect⁹ me us vel rō nō sit absorpta. ḥba tñ extēriora sunt absorpta tamen quia hoc faciebat ppter bonū eoz: qui ei contumelias inferebāt ut decētero talia non attemptaret: iurta illud puer. ex eo. Responde stulto iurta stulticiā suā ne sibi sapiens videat: tñ etiā ppter bonū multorū quoꝝ pfect⁹ impedit p cōtumelias iustis illatas. vñ greg. sup Ezech. homel. x. H̄i quoꝝ vita etēplo imitatioē e posita dñt s. p̄tē detrabētiū sibi verba cōpescere tc.

In eodē ca. vi. vbi dī in postil. id sequit. Quare detractis sermonibus veritatis. Additio. ii.

Edm̄ sanctū thomā in sua expositioē hoc qđ dicit iob. Quare detractis sermonibus veritatis: nō est ref̄cēdū ad hoc q̄ iob dixerat. flagella presentis vite in sanctis hominib⁹ ordinari ad consolatioē future vite: cū iob nō dixerat adbuc. l̄z hoc postea dicit. s̄ referēdū ē ad afflictionē quā patiebāt ex dictis eliphaz dices. q̄ mala q̄ ip̄i iob p̄tigerāt procedebāt ex sua culpa. in qua detractioē seu contumelia ip̄e eliphaz ledebat ip̄m iob in sua fama que est maximū hoīs bonū inter bona extēriora. et q̄ hoc faciebat eliphaz sine hoc q̄ haberet rōnē ad talē detractionē faciendā. id dicit. Quare detractis sermonibus veritatis et ut hec detractio ostēdat. inexcusabilis. excludit oia illa q̄bus alīs reprehensor posset a detractioē excusari. Quoꝝ p̄mū ē. cū hs̄ maiori auctoritatē alīs reprehēdit. et hoc cōcludit dices. Cum lex vobis nullus sit q̄ posset me arguere. scđm cū alīs v̄ba dura p̄tra aliquē pfert ad eius utilitatē. nō ad eracerbā dñi ip̄m. et hoc remouet dices. Id increpandū tñm. s. et nō ad utilitatē eloquia cōcinnatis. i. studiōe cōponitis et nō videant leuit̄ esse dicta. tertiu est cū alīs verba q̄ pfert q̄ aliquē efficacib⁹ rōmib⁹ munit. quod remouet dices. Et in vētu verba p̄serūt. q. d. v̄rba vīa' inania sē nulluz robur rōnis h̄ntia. quartu ē cū alīs aliquē reprehēdit eo tpe et statu in q̄ p̄sumi p̄t q̄ nō inde verior. s̄ melior siat. vñ tpe q̄ alīs est vehementer cōtristatus. et ad iram dispositus nō est reprehēdēt. q̄ sic nō v̄r q̄ reprehēsor v̄le correctionē. s̄ poti⁹ subuersioꝝ ev̄: id dicit. Sup pupilū irruitis: et subuertere nītimini amicū vestrū. sc̄p̄su pūillū nominat. q̄ in tristicia hoīi auxilio destitut⁹ erat.

Repliça
In ca. vi. vbi dī. Utinā ap̄enderen̄ tc. Burgen corrigedo l̄ram nt̄am aliqua supponit. et alīq̄ s̄fert. Supponit p̄mō q̄ iob v̄sq̄ ad illū locū ignorauerit errores amicorū suorū. ideo v̄sq̄ buc nibū ī eos dicit. hoc autē suppositū fore falsum oīsum est supra in correctioō p̄mo terciū caplī. Supponit scđo q̄ iob fuit p̄ eliphaz provocatus ad ira p̄p ev̄ p̄mēsionē et cōceptū. Illud suppositū etiā v̄r falsum. q̄ realis ira multiplicif culpabil fuisse in tāsancto viro. nec i aliquā auctentica scriptura reperit sile huic supposito d̄ iob. immo ip̄met in fine b̄ cap. p̄estatur se rōnabilitē dirisse: et dicere velle qđ nō est ira ti sic descripti o burgn. cui⁹ rō cōfusa est et absorpta. et etiam dñs reprehēdēs iob intra. xxxviii. ca. nō reprehēdit euꝝ de hīmōi ira cōtra amicos sumpta. sed solli de incauta locutione cōtra deū. vt p̄z ibidez. tercio supponit p̄ barene maris debeat doni. p̄ podere otra ira et calamitatē ip̄i⁹ iob. qđ suppositū extranea sonat. nālin scripturis barena nō accipit̄ cōiter p̄ continuo sed discreto. vt non signifi cat magnū sed multū. vt p̄z Gen. xxii. t̄ iofuc. xj. et alīs locis plurimis. Donit hic igit p̄ multitudine passionuz

nō p̄ magnitudine. p̄ dñs nec p̄ pondere ī statu ap̄ pēdendo. Post illa sīc supposita infert burge. p̄mo q̄ extalibus passionibus ire verba iob fuerunt absorpta ex defectu iudicij rōnis. quod nō videt̄ viro recto buic ascribendū. Infert scđo burg. q̄ allegatio būnissimo

Militia ē vi. **C**a. vii. **S**ta homis sup terram et sicut dies mercenarij dies

di passionuz ex-
cusat iob ī multū
sc̄ante dīcet et sic
tenet modū p̄.
testacionis ī schol-
is fieri p̄suete q̄
excusatio etiam
modici pōderis
est: nā ap̄ am-
cos nō fuit excusatus qui verba sua egerent̄ et er-
ronea reprobauerūt. nec apud deū: q̄ ipsū de iacutē
dictis corripiebat. vt patet. xxxviii. hīmō. Ideo q̄ be-
braicam literam p̄ burgen. confictam et super talibus
falsis suppositis et illatis fundatā non oportet attēde-
re: p̄scritim cū sanctus gregorius et alijs oēs in transla-
tione rōnabilitē expōsta sunt contēti. vt peccata iob
et ei⁹ calamitas pondererēt: et q̄ calamitas videat gra-
uor p̄ctis quasi barena maris. i. multiplicif. vt postil-
lator exponit.

In eodē ca. vbi postillator et ponit illud. Quare de-
tractis sermonib⁹ veritatis. d̄ sīnia ip̄i⁹ iob. s. q̄ af-
fīctio p̄nti nō sp̄ ī p̄mētio p̄cō p̄. Et tētatio alīq̄ ob cu-
mulū meritorū et p̄mō p̄. burg. cū scđo tho. se exponit
exponens de eliphaz q̄ detraxit fame ipsius iob dīcēs
eum sic flagellatū p̄tēr peccata sua excessiva: sed quia
detractio fame consistit in facto et non ī sermonē
propria videtur expositio cum ī līa nō dicatur. detrac-
tum facto fame. sed sermonibus veritatis. Qui autē
sint sermones ventatis quibus hīc iob conquerit. Detrac-
tum requirendū est. nō em̄ sermones eliphaz cōtra iob. quia illi nō sunt sermones veritatis sed erro-
nei: et siqua dixit intermiscono vera: illis veris non
detraxit. sed potius p̄posuit. Restat igitur q̄ fuerunt
sermones iob quibus obiurgabat errorem amicorū
ab oīm sibi notos prout capitulo tercio dictum est in
correctorio primo. et ad illum sensum tendunt modi
loquendi in hoc capitulo cū dicitur. Quis dīt ut veni-
at petitio mea et tribuat mībi deū quod ex p̄ecto et q̄
cepit ip̄se me conterat: et hec sit mībi consolatio. vt alī
fligens me dolore non parcat. Di em̄ sermones sunt
sī. rōmēnes veritatis et supradictis sermonibus ca. iii.
ortum habentes et respectum. vbi dī. Quarenon in
vulua mortuus sum tc. sicut ibi postillator expoīt. vñ
sermones b̄ caplī nisi ad futurā scđō. in hac vita af-
fīctorū. remunerationē p̄tīneat. nō sermōnes veritatis
s̄ fatūratū sunt. Quis em̄ nisi desipiens petit affīcti-
onē finalē supaddi sine respectu et spe p̄mū. nisi velit
incidere in errores amicorū iob ī hīmōi afflictioē de-
sperantū de vita futura.

Militia. Post q̄ iob destrūrit ip̄i⁹ eliphaz obiectionē. H̄ic dñr astruit p̄ncipalē intentionē
videlicet p̄ felicitas hoīi non est in p̄nti vita si-
cūt eliphaz sentiebat: p̄ opter quod ipsi⁹ iob promittebat felicitatem in p̄fēcti vita post flagella si se emen-
daret. vt datuit in finē capituli p̄cedentis. Prīmo igi-
tur iob ostendit q̄ talis expectatio felicitatis ē frīuola
scđo: q̄ sit expectatō vera: ibi. Parce mībi. prīmo i du-
as. q̄r p̄mo p̄ndit. p̄positū rationib⁹ ostensiūs. secū-
do ducentib⁹ ad impossiblē: ibi. Quapropter et ego
Prīmo ostendit p̄positū ratione generali q̄stū ad
omnē hoīem. scđo rōnē speciali q̄stū ad sc̄p̄m: ibi. In-
duta est. Circa prīmū. prīmo proponit intentum di-
cens: **I**a. **M**ilitia est vita hoīi super terraz tc.
militia enim ordinatur ad finē alium sc̄licet pacem
per laborem militie consequendum. vnde p̄m p̄m
quarto ethicorum. Bellamus ut pacem habeamus si
militē intentio mercenarij est merces recipienda p̄q̄

Job

scrutit. p hoc ergo spohit iob et bene qd in vita pnti non est vltimus finis seu felicitas hois: sed magis in quiete babenda et mercede recipienda post hanc vitam: t statim pbat assumptum cū dicit. b Sicut ceru? tc. t eronialis. Consecuto sine vltimo heis: appetitus eius quiescit: aliē nō eet finis vltimi?

b quilibet hō ex

teritur in seipso

q quo cungs bo

no in vita pse

tio obtento: app

titus eius nō qd

sat: sed ad alid

obtinēti tendit

ergo vltimus fi

nus seu felicitas

homis nō habe

tur in vita pnti.

b rōis pōit mi

no rez. di. b

Sicut ceru? ten

derat vmbra: vt

ibi quiescat post

laborē. c Et

sicut mercenari

us pstola ē finez

opis sui. vt reci

piat mercedem

d Sic et ego.

nō solū loquitur

p se sed p toto

genere humano

e Dabui men

ses vacuos. i. carentes cōsecutione finis vltimi. quod

p p tendētiā siue sicut humani desideriū in aliud.

f Et noctes laboriosas enumerauit mibi. qz laborio

sam ē expectare bonū desideratiū. vñ illud. puer. vñ.

Spes qd differit affligit aiam. t ad hōlē? exprimēdū

subdit. g Si dormiero dīca. post euigilationē.

b Qñ osurgā tc. expī em hō qd semp desiderat ad

uentri futuri tpis: qd nō est nisi ppter aliqd bonū non

habitū cōsequēdū. i Induta est. Dic oñdit ppo

situ rōne speciali sumpta et pce sui. expectatio em felici

tatis i pnti vita fruola est dupli de causa potissime

Elia ē qz peccus est insanabilis languore bñ viā bñ

na: ppter qd nō est sibi dilectabilis plongatio vite: et

boc allegat iob. d. i Induta est caro mea putredine. i. circūdata vndiqz sicut hō circūdat vestimento.

k Et sordibus pulucris. qz sedebat in sterquilinio.

l Utis mea aruit t contracta est. ex defectu em vir

tutis naturalis care interi? cōsumēt: et sic cutis exterius

siccāt et rugāt. Secūdū hō cā est qñ etas homis. p

maiōr pte trasut: t modicū remanet: et sic pax apre

ciantur qd pōt haberi in vita pnti. qz quod modicū est

quasi nihil reputat: vt hō. i. phisicor. et hoc tangit cū

d. m Dices inci velo. transi. qd a ter. tela succidit.

copat em vita humana tele: quia sicut texitur addēdo

fila filis: sicut humana vita deducit addenda dies die

bus: et sicut pfecta tela succidit a terente sicut humana

vita a deo de vita pnti ideo subdit. n Et cosū sunt

absqz vlla spes. felicitatis in hac vita expectande.

o Memento. Dic pñt rñdet cūdā rōni erroree: q

posset sibi fieri: qz dixerūt aliqui phī qd post transitum

magni anni: qui cōpleteur in. xxxvij. milibus annorum

effectus inferiores reuertenf idē numero: vt pote q

plato leget athenis. t in eisdem scholis t eisdē schola

ribus sicut abante qñ vixerat: et sic posset aliquis di

cere ipi iob: quis no expectes felicitatē tpalem. p isto

tqz tamen debes expectare in dicta annoz reuelatio

ne. hoc remouet dirigenſ sermonem ad deū dicens.

o Memento qz ventus est vita mea. ventus evim

trāscens deficit: et non reuertitur idē numero.

p Et nō reuertet oculi mei ut videat bona. s. vite pntis in carnali vita. qz Nec aspiciet me visus hois. in tali statu sicut nūc: qz sicut no reuertar idē numero in tali reuolutiōe annoz. sic nec alij hoies. r Oculi tui in me. qz etiā mortui patent divino pspctui. s Et nō subsistam in tali vita mortali sicut imaginat predicti.

t Sicut cōsumit nubes et ptransit.

qz non reuertit ea dē numero. v

Sic qd descedit ad inferos. i. ad sepulcrū infra era i qd esse infernius. x

Mo al. ad statu vi mortalitatis. y

Nec reuer. vltra i domū suā. ad viue dū sicut modo.

z Neqz cognoscet eū ampliū locus eius. Quapropter et ego nō parca ori meo loqz i tribulatione spūs mei: cofabulabor cū amaritudine aīc mee. Nunqd mare ego sum aut cetus qz circūdedisti me carcere. Dī dixerō cōsolabit me lectulus me: et relevabor loquens me cū in strati meo: t̄c̄ebis me per sonis: t̄ p visiones hor

pbi. ii. de generatiōe qd dicit expī se qd ea que sunt incorruptibilia redēcēt eadē numero p motū: vt sol luna et stelle. sed generabilia t corruptibilia nō redēcēt eadē numero. Spē. hoc etiā dictū nō cōtrariaſ articulo resurrectionis future: tū qz illa resurrectio nō fiet p motū vel mutationē p diuinā virtutē: que pōt agere sine motu et trāsmutatio

ne. tū qz hoies nō resurgent ad vitā mortale t aīalem sicut nūc: vt pdictus error dicit. a Quapropter tc. h pñr iob astruit suū ppositū ducento ad inconueniēs suū aduersariū. videlicz qd hō in miseria positus dī p̄siderare sine vite sue. vt iponat finis sue miserie: ex quo felicitatis

epalis nō erat. p termino expectanda ut visum est. et felicitas futura i alia vita ab aduersario negabat. et hoc ē qd dī. a Quapropter nō parca ori meo. qn coquerat dī vita pnti: sicut a principio dixi. Bereat dīc in qnat sā

b Loquar i tribulatiōe spūs mei. modus est cīm afflitione de sua afflictione loqui p modū querelē: inquirendo causam afflictionis sue. vñ subdit. c Unquid manus ego aut ce. qz circū. ne carcere. i. insanabilis lagōre. vnde sic afflitti dicunt esse in carcere bñ cōem modū loquēdi. Querit g iob vtrū cā huius fuerit ne nocēt alij si esset potes et sanus: sicut mare intra ripas suas artat a deo: ne effluat t submergat habitates in arida: et cēt qd episcis maximū itra oceanū detinet: ne veniat ad mari mediterranea qb? hoies cōt? nauigat: ne sit hoib? nūmis nocu? q. d. iob: hō cā: qz exsistēt p̄spicitate nūferā alij nocu? sī magis bñficiū ut magis patebit infra: t pautit ex dīc. s. j. c. Sciendū est etiā: qd ad relevationē doloris duo faciūt. i. corporalis somnī: t meditatio speculatīa t vigilia. et vñcōs dicit sibi esse subtractū cū dicit. d

Si dīc. olo. melectul? meus. o somnī in qd est qd sensuū

e Et relevabor. a magnitudine afflictionis mee. f Loquēs meci. i. meditas leta t honesta. g Terreb me p somnia. i. pmittes freni. qz satban a deo pmissus mouēdō fantasiam ipi? iob imittebat sibi somnia terribilia et afflictiva. h Et p visiōes horrore cōcuties. qz etiā in vīglia demon formabat an eū spes horribiles. ideo p̄cludit: qd talis vita tantis afflictionibus exposita est odiosa: si bñ dīctū eliphaz nō expectat ex hoc premiatio in vita

Liber S

futura: et sic dicit eliphas ad inconveniens q̄ ponebat felicitate bois in p̄nti vita: et sic fm̄ eū nō poterat eē odibil dixit igit̄. g. **D**ixit i. ppter miseras quas sentio a q̄ bus in p̄nti nō appetet reuelatio. b. **E**legit suspēdiū. id est morte quātuncūq̄ vilē: cuius cā ludit. i. **D**e sperauī. s. a felicita te tpali quā p̄mit tit mib⁹ eliphas p̄ flagella. tu⁹ q̄rmodū rite mee r̄ma net. tum quia talis felicitas non apparet p̄babilit̄ mihi ventura. k.

Nequaqueq; vi. ia. vi. id ē p̄ revolutōes annoz nō r̄uerter ad vitā aiale: quā ponebat aliq̄ ph̄. vt dictum est.

Tarce mi. post q̄ ondit Job q̄ ex peccatio sibi p̄mis sa ab eliphas erat friuola. hic ſnr on dit que sit: et vnde ſez expectato vera ſez q̄ a deo tollat de p̄nti miseria. vt fr̄uā quiete in alia vita. Primo igitur petit job dicta q̄etationē. scđo impen dimenti retardationē: ibi. Peccauī. Prima i duas q̄ pri mo wonit p̄positū: secūdū pbat suppositū: ibi. Quid est bō? Circa primū dicit. I. **T**arce mib⁹. s. subterabendo me de p̄nti miseria. in. Mib⁹ in sunt dies mei. i. pau ci dies remanet mib⁹ p̄ senectute: et ideo quasi p̄ nibilo debet cōputari. fm̄ q̄ d. ii. physicoz. Quod modicū di stat. quasi nibil cōputat: quasi dicat job. Tempus est ut corp⁹ meū tradat sepulture: et aia mea sit in quiete cum sanctis patribus i sinu abrabe. n. Quid est bō. Hic pbat suppositū. s. q̄ bō ad h̄stitutūne supnaturālē ordie tur: q̄ in p̄sentī vita nō b̄: et hoc pbat ex dignitate bois sup alias creaturas corpales: et ex speciali p̄uidentia dei circa boiemque sufficienter ondit ipsuz ordinari ad ali um finē: et hoc est qd̄ d. n. Quid est bō. q. d. nō sicut gialia bruta s. aliquid maius. id subdit. o. Quia magnificas en. dando ei rōnem et intellectu quibus p̄est creaturis inferioribus: et est capax sui ondit oris p cognitionē et amore. p. Aut quid apponis erga en̄ cor tuū. p̄ specialē curā et diligētiā: fm̄ talē modū loquēdi dicit apls prima corinth. ix. Nunquid est cura deo de bobus.

Q Visitas eū diluculo. dando ei principio nativitatē angelū custodem. r. Et subito p̄bas illū. flagellis et tribulationibus ne in supbia eleuet: sed quasi aurū in for nace p̄bet: et ista ostendat boiem ordinari ad finē habē dū i alia vita. id subdit. s. **C**isquo nō parcis mib⁹ auferēdo me de miseria p̄senti. t. Nec dimittis me. vt glutia saliuā meam. saliuā deglutiuit: q̄n aliquid dul ce in ore sentit: p̄ hoc ḡ p̄petit saliuā suā suaz glutire p̄tit quietē et dulcedinē vite future loquens metaphorice sicut cōiter sit in hoc loco. Iz em̄ sancti post morem nō statim admitterent ad gloriam ante xp̄i passionē: tamen reci piebān̄ ad magnā requiem et cōsolationē in limbo sc̄torū patrū: et erāt certi de futura visione et fr̄uione dei.

V Peccauī. Hic ſnr job petit remotionē impedimenti. illud aut̄ qd̄ maxime impedita p̄dictis est peccatū a quo nullus quātūcūq̄ sanctus in p̄nti vita d̄ se reputare oī no unigenitū ppter p̄cti occultationē: vñ dicit apls prima corinth. iiij. Nib⁹ em̄ mib⁹ cōscius sum. sed non in hiu sticatus sum. ppter quod sanctus job dicit. v. **P**ec caui qd̄ faciā tibi o custos boim. q. d. nō possū aliquid tibi facere ex me: p̄ quod liberer a peccato n̄isi ex tua gratia. **T**quare posuisti me ñrū tibi. dimittendo me in p̄tō. y. Et factus sū mib⁹metiū grauis. qd̄ peccatū ē quoddā pondus aggrauans anima. 3. **C**ur non tollis pecca

tū meū. qui solus hoc potes: et d̄ p̄ccati. qd̄ committi tur i deū. iniqtas aut̄ qd̄ committit in primū. p̄ becaū dica nō insinuat aliud nisi desideriu ipius job. vt per deū a peccato liberaſ: si aliquid habuerit. vt sic a vita fu tura nō retardet: vñ subdit. a. **E**cce nūc in pulue re dormia. sc̄s p̄ sepulturā. q. d. imminent tēpus mori mee: et iō n̄i me cito liberaueris a pecca to: decetero lite rari non poteris q̄ talis liberatō post mortē non habet locum.

b. **E**t si manet me queſieris nō sub ſiftā. i. nō ba beo certū tēpus viuendi vñq̄ ad trastinum die. et ido festina me a p̄tō liberare

R Espōdēs. **T**a. viii. Rautem baldath ſui tes dixit. **C**isquo loq̄ris talia: et ſpiriū multi plex sermonis oris tui. **M**u

In cap. septi mo vbi d̄r in po stilla. Hic ſnr petit remotionē impedimenti.

Additio. **T** Hoc q̄ d̄b̄. Peccauī qd̄ faciā tibi o custos boim. tc. fm̄ anctū thomā in sua expositio ne job ponit tres rōnes ſūptas et būana infirmi tate: quib⁹ vñ q̄ posito q̄ ppter p̄ctā meruifet flagella ri: debuifet tñ deus ei parcere: quarū prima rō ſumit et impotētia ſatisfaciendi: bō em̄ nibil dignū p̄t ſa cere p̄p̄rius virtutib⁹ ad recōpensandā offensam co tra deū commissa de quo dicit. **Q**uid faciā tibi o custos boim. q. d. si tātā ſoliciitudinē de boib⁹ habes et q̄si custos cor de ſingulis actibus rōne req̄ras nō ſuppe tut vires mee ad ſatisfaciendū p̄p̄t p̄ctā mea remi tenda. vñ ſi hoc ſpectat nunq̄ mib⁹ parces. et iō b̄ nō obſtāte debes parcere. ſecunda rō ſumit et impotētia p̄ſeueraſi. bo em̄ p̄ſeueraſe nō p̄t i bono ſine gra tia dei. vñ in ſcriptura cōfuetū est dicit: q̄ deus aliquēz indurat ex hoc q̄ gratiā ei nō largit p̄ quā emolliatur fm̄ quē modū job dicit. **T**quare posuisti me ñrū tibi id est quare mib⁹ gratiā nō dediſt p̄ quā i bono p̄ſeu ras cōtrariuſ tibi nō effem p̄ p̄ctū. et q̄ p̄ p̄ctū qd̄az pugna fit bois ad ſe p̄m. iurta illud psal. **N**ō eſt vari ossibus meis a facie peccatorū meorū: et ſic cu bo otrārius ſit ſibipſi q̄ p̄ctū ſit etiā ſibipſi grauis de q̄ dicit. Factus ſum mib⁹metiū grauis. i quo apparat q̄ pec catū ſum ſtatim ſuam penā habet vnde poſt banc penaz ſeclius videt homini parcendū eſſe. **C**ertia ro ſumit et impotētia bois ad purgandū peccatū. bō enīm p̄ ſeipſum in p̄ctū labif: ſed ſoliuſ dei eſt peccatū dimic rere: et ido querit job. Si mea pena ceſſare nō vñ qd̄dū peccatum maneat: et tu ſolus p̄ctū auferre potes tc. **C**ur nō tollis peccatū meū tc. Et circa p̄dicta attēde du eſt q̄ in p̄dictis rōnibus nō eſt intelligendū q̄ job loquaſ tanq̄ ſcrutator diuinorū officiorū: hoc em̄ eſſet temerariū. vnde infra. ix. c. quis p̄t dicere ei. **C**ur ita ſacis. ſed loquitur implorando diuinā misericordiam p̄patet ex dictis.

R Espōdēs aū baldath. **H**ic ponit ū ipm Job baldath obiectio: vbi primo ponit obiectio ſe dēuctio: ſcđo in ſerf intēta p̄clusio: ibi. **D**ē ū p̄ciet. Prima i duas: q̄ ūmo baldath. ſponit ſuū p̄p̄ſuſ ſcđo. pbat p̄ exēplū: ibi. **I**nterroga tc. Circa ūmū ūmo arguit en̄ de mō disperādi dices. b. **C**is quo loque. ta. reputabat em̄ idm̄ loq̄ ex ipetu paſſiois et ſic multiplicare verba friuola ſine ordine rationis!

Job

Co^{lo}sequen^e arguit eū de dictis. d. **I**c. **M**unq^d deus
tē. Circa qd sciendū: q sanctus iob rindēs ipi eliphaz.
d. vi. c. dicerat. Utinaz appenderent pccāta mea. qbus
irā merui tē. ondēns q maior esset pena sua q pecca-
tū: iō baldath dicit q ipm. **F**u^lqd de⁹ supplātac

boc ē impossibi-
le cū sit regula p-
ma iusticie: tē
boc sechē et dactō
tuo. q perte pu-
ne pccātū vlc cō-
dignū. b autē rō:
cōcluderet si hā
esset opio ipius
baldath iō que-
niebat cum eli-
phaz scz q pene
tpales infligerē
tur a deo tanū-
mō. p pctō com-
missō. b hoc nō ē
verz. sicut freqn-
ter supi³ ē onſi³.
scđo sc̄tū Job
rindēs eliphaz. p
mitteti sibi post
flagella felicita-
tē tpalē dicerat
Despaui. repu-
tas illā pmissio
nē fruolā qd di-
ctū videbat bē
apparētā potis-
sime et b q filiū
job erat mortui

q̄ etiā hā eliphaz nō poterant sibi restitui eo q nega-
bat alia vitā p istā: b hoc dicit baldath. **D**icitas fi-
liū tui peccauerint ei. accipit hic si. p q: q reputabat
eos dño peccasse. et ppter hoc perisse. **E**t tu tñ li-
viluculo cōsurteris. ad deū p cōversionē tēpestiū.

F Et omni p. f. p cōversionē verā t nō factaz
G Si mundus et rectus incesseris. diligēter cauēdo
a pccāti recidivo. istis tribus cōcurrentib⁹ que requirunt
tur ad debitā cōversionē ad deū. **H** Statim euī al-
labit ad te liberādo te de afflictione. **D**r em de⁹ p quan-
dā silitudinē dormire alicui: cū ipm nō adiuuat: euig-
lare. bō qn incipit eū adiuuare. **I** Et pacatū reddaz
habitaculū iusticie tue ita q sicut domus tua fuit per-
turbata afflictionib⁹ ppter peccata tua: ita ppter quer-
sione tuā ad deū q iusticiā replebit pace et cōsolatiōe.

K In teatu ve li pio. tu. f. tē. b addidit baldath ad
rindēs dico iob. q. d. dicerat parū remanere de tpe
vite sue. q. d. qd deficiet tibi in longitudine tpis supple-
bit copia bonor⁹ que tibi reddent respectu priorū.
L Interroga. bō qn baldath pbat suū ppositum: t
primo expimento pcedentū. secundo similitudine re-
tū naturali: b. **M**unq^d vivere pōt. Circa primū di-
cit. **N** Interroga em generationē p̄stnā: q̄ u ad act⁹ pa-
trū antiqz. **O** Et diligēt inuestiga patrū m̄coriā
q̄tū ad act⁹ pcedentū mag de qnq de qb⁹ bō pōt me-
morā: ve sic ex plurib⁹ bābeat maior certitudo. q̄a ex
pluribus memoris sit vñū ex p̄mētū. ve b̄ pūmo me-
thabpīsice. **P** Desterri qu ppe sum? t ignoramus
q. d. et vita nostra que breuis est pauca. vidimus t ex-
ptū. t iō pāz aut nibil scire possum⁹: nō recurre-
to ad patrū p̄teritor⁹ actus. **Q** Ipsi docebunt te.
p scripturas quas dimiserut. **R** Et de corde suo p
ferent eloquia. quia nibil scriperunt nisi quod eis cer-
tum erat et suppleendum est q̄ intendebat baldath. **S**
t p actus patrū p̄teritorū non inuenirent aliqui
flagellati nisi p pctis p̄teritis eoz. t si sic aliq̄ fuissent
p̄ flagella emendati. fuerant cē tunc reducht ad sta-

tum tpalis felicitat⁹ qd tñ nō est verū in omnibus qz mē-
ti iusti mortui sunt in miserijs: ppter maius meritū respe-
ctu future beatitudinis. **Q** Unquid virere pot. **B**ic
baldath nititur declarare suū ppositū per exemplū in
rebus naturalib⁹. et primo ponit exemplū. scđo appli-
cat ad ppositū. **S**ic vie omnium.

Circa primū dicte.
Mūndū virere pōt
sc̄pus. i. iuncus.

R Abz humore
in terra latente.
S Aut crescē ca-
rectū sine aqua. i. n
ne humore exten⁹
apparente. q. d. nō:
Est at carectū lo-
cus in quo crescat
berba que vocatur
carix lōga et lata.
nec p̄t crescē nisi in
aqua. ideo dī a ca-
reo cares. qz caret
virtute subsistendi
in vigore. nisi bēat
aqua saltē in pede.
vnde bic accipitur
locus. p locato cī
dī carectū. t conse-
quent pbat suppo-
litū q̄ talis berba
non possit crescere
sine aqua cū subdi-
tur. **T** Cum ad
buc sit in flore. **Z**.

berba. n. duplicitē desiccat⁹. Uno mō p defectū naturalis
vtutis er trāsitu tpis. Alio mō p euulsionē a terra t vtrū
qremouet a carice dicens. Cū adhuc sit in flore. i. in vtu
te sua naturali. **V** Nec carpat manu. i. euella ē nibil
omninus si deficiat sibi aqua. **E** Tute oēs herbas are-
scit. i. citi q̄ quecumq; berba: t sic pbatum est ppositum
X Sic vie. **H**ic p̄t applicat exemplū ad ppositum. Cir-
ca qd sciendū q̄ baldath virorēz iunci t caricis assimilat
p̄spēritati temporali. humorē aut terre et aque adhesio-
ni diuine: ita q̄ sicut humor terrenus aut aqueus est cau-
sa viroris iunci et caricis. ita adhesio ad deū p iusticiā
est in omnibus causa. p̄spēritatis temporalis: qua putabat
remuneratioē bonor oper et felicitatē humana⁹ et p
p̄ns hoies a deo recedētes p iniusticiā cadere a felicitate
tpali i calamitatē t hoc ē qd dī. **Y** Sic vie omūum q̄
obliuiscuntur deū. isti sit manifeste mali quasi obli: ei ma-
dator dei. **Z** Et spes hypocrite. qui ē malus occulē.
A Peribit. quia cadet a tpali felicitate. p̄ qua agebat bo-
na de genere. **B** Non ei placebit vecordia sua. dicit
bīc Greg. Nulla maior vecordia est q̄ diuinis p̄cep̄t for-
titer inlistere. p humana retributione. et talis vecordia.
displiz hypocrite qn̄ cadit a tpali bono seu humana lau-
de. **C** Et sicut tela aranearū tē. que modico flatu dis-
sipat. **D** Fiducia ei. q̄ defacili frustratur. **E** In-
nitetur super domum tuam: confidens de diuitijs et fa-
milij. **F** Et non stabit. quia deus vno flatu totū dis-
sipabit. **G** Fulciet eam. querendo quedam munimē-
ta cōtra futura pīcula. **H** Et nō surget. i. p̄spēritab⁹
cōsequenter resumit parabola de tarpo q̄ que designat
hypocrita vt dicti ē. et ponit duo et qbus hī spes de dis-
ratione sciri. Primum est viror ipi⁹ q̄ aliquā stat post defe-
ctum humoris. licet ad modicū tempus. et hoc est qd dī.
I Dumec⁹ vī. sc̄pus qd subintelligit bic. Iz non sic
de tertu. **K** Anteq̄ veniat sol. et hoc. p̄ virores que
retinet. & orto calore iolis statiz viror marcescit. **L** Et
in ortu suo germin ei egredieb⁹. i. ortu solis pdit virtute
germīvis. et sic est hypocrita q̄ videbatur bonus. Sed

Liber :

adueniente estu tribulationis appetit malitia eius.
m. Sup aceruu. Illic ponit secundum p qd sperat de durati
one sciri: videlicet qn multi alii sciri sunt sibi adiuncti
et qn crescit in loco lapido tñ aqueo. ita q pp lapides
no pte defacili euelli. et hoc e qd dr. m. Sup aceruu pe
traz. i. i magno nu
mero valde.

Radices eius
densabun. ad faci
endu multitudiez
scirpor.

O Et inter lapi
cōmorabit. qn int
lapides crescat mo
dictio.

Si absorbue
eū de loco suo: ali
quis eum euellēs.

Megabit en. s.

locus suus.

Et di. no noui
re. p hoc intelligit
similitudinarie. q
locus vnde sciri
euelli nihil opaq
ad hoc q iter inse
ratur vel plateretur
cuius cā subditur.

Dec est em leti
cia vie eius. i. naturalis pcessus et appetitus.

A Et rursum de terra alii. i. sciri. **I**t germinent. et
no ille q auxilis est. qz fm pcessu naturae corrupta no re
vertuntur eadem numero. s spē tñ. vt hī scđo de genera
tione. et sic est de hypocrita. qz l3 p multitudinē amicor. fu
erit virēs et germinas radices ad permanendū et cōmore
tur in lapides. i. in societate fortis: ut pote in ciuitate for
ti vel regno. si tñ euulus fierit p morte: societas sua dat
eū obliuio. nec querit ei rediti. s gaudet d alios q ei suc
cedut. **V** Deus no p̄ciet. Illic ponit intenta cōdu
sio ab ipo baldath. s. q prosperitas tpalis sp adest bonis
et aduersitas malis. t hoc est qd dr. Deus no p̄ciet. elō
gando a se tpali. p̄spiritate. **S**implice. s. corde vero
et no ficto ei seruientem. **N**ec porrigit ma nū ma
lignis. ad dādū eis felicitate. p̄spiritatis tpalis. **A**do
nec impleat ri. o stu. q. d. ipi job: si simpliciē ac recte deo
seruieris hoc in te expieris. qz dabit tibi p̄spiritate tales
q no poteris otinere a risu: a iubilo p nimio cordis gau
dio. **Q**ui oderit te induen p̄fusionē. i. circundabu
tur sicut vestimenta. **T**abernaculū impiorū no
sub sistet. orientales aut populi antiquitus in tabernacu
lis habitabāt: tō p tabernaculū hic intelligūt filiū fami
lie et etiā diuitie: que oia in tabernaculis reponebantur:
quod aut dicit baldath. Deus no p̄ciet simplicem: sem
per hī veritatē in spirituslibus bonis que no auferuntur
a iustis. s i tpalibus bonis no est semp verū. qz multū sim
plicib; et iustis subtrahit bona tpalia reseruādo eis spi
ritualia: et eterna.

Caplin. ix.

E Trndens job. Posita obiectio ipsius baldath.
Illic dñr ponit ipius job rñsio. et qz baldath i op
ponendo dixerat. Nunquid deus supplantat in
dicū tñ. impōnens id si job q contradiceret diuine iusticie
tō ipo job rñdēo ondit p̄mo se nolle diuinā iusticiā ipu
gnare. scđo declarat de quibus intēdit cū aduersarijs di
spucare: ibi. Unū est. Circa primū p̄mo. pponit intentū
scđo. pbat assumptū: ibi. Qui trāstulit. Circa primū job
taq̄ rōnabilit dispuṭas cōcedit quod verum est in dictis
aduersarioz. d. b. Vere scio q̄ ita sit. s. q̄ deus no sup
plat in dictū: nec subuertit quod iustū est: sicut dixerat
baldath. **C** Et q̄ no iustificet hō cōpositus deo. i. cō
paratus deo. q̄ dixerat eliphas. g. iii. c. s. Job illud prius
omiserat. tō bic resumpit. **Q**ue aut ponit bic p̄positū. p̄ co

parat? hoc ē q̄ i cōpatōe vñ ponit iuxta aliud et sic ē
ibi qdā copositio. i. sūl positio. cōcesso igē hoc qd erat
verū: job. p̄ponit intentū. d. **D** Et voluerit cotende
re cū eo. i. si aliquis voluerit p̄tēdere de diuina iusticia
d3 insan reputari. cā subdit. **E** Hō po. ei mde
revnu: p mille. id est nibil pote
rit rōnabilit di
cere. et ponit h̄.
numer dete
nat. p̄determi
nato. t rōnē bu
ius affigiat. d.

E Trndens job ait: **V**e
re scio q̄ ita sit: t q̄ no
instificet hō p̄positū. **T**eo. si
voluerit cōtēdere cū eo. **N**o
poterit respōdere ei vñ p
mille. **G**apiēs cord ē: t for
tis robore. **Q**uis r̄stitit ei
t pacē habuit. **Q**ui tran
stulit mōtes: t nesciert hi q̄s
subuertit i furōze suo. **Q**ui
cōmouet trā d loco suo: t
columnē eius concutiūtur
Qui p̄cipit soli: et non ori
tur: t stellas claudit quasi

Sequitur. **Q**uis restitit ei. disputando p̄ sapiaz: vel repugna
to p̄ fortitudinē. **b** **E**t pacem habuit. q. d. m̄llus
qz l3 cū aliquo minoris potentie vel equalis aliquis pos
sit p̄ resistentiā disputando vel pugnādo pacem ach
rere. tñ cū eo qui est sapie et potentie infinite: non pot
pacem acquirere nisi se ei subuiciendo. **Q**ui tran
stulit declarat assumptū. s. q̄ diuina sapia t poten
tia excedit oēm alia in infinito. t p̄mo ondit p̄positū.
scđo p̄cludit intentū: ibi. **Q**uat. **P**ropositiū at declar
at p̄ effectus mirabilis. t p̄mo in rebus naturalib;
scđo in humanis actibus ibi. Si venerit ad me. **T**rica p̄mū
p̄mo declarat. p̄positū i rebus naturalib; inferio
rib; scđo i superiorib; ibi. **Q**ui p̄cipit soli. **T**rica p̄mū
scien dū q̄ in inferiorib; creaturis terra vī firmio: t
stabiliō: q̄ est centrū mundi. et in his que sunt sub ter
ru: mōtes videntē magis stabiles: t tñ deus in terremo
potentia. et hoc est quod dī. **T**ra ultraterrā mon
tes t nescierunt bi quos subuertit. i. boies bitates lu
tra illos mōtes: in quo declarat magnitudo dñe po
tūtē q̄ ita subito facit tātū effectū: vt boies no possint
providere nec sibi cauere. **T** In furore suo. hoc ad
rū fm ordinē sapie sue. **Q**ui cōmouet terrā d lo
eius p̄tes. **m** **E**t colūne eius cōcutient. dicūt autē
q̄ cōcutiūtur i terremotū: qz cāf ex vapoze inclusō i vi
exteriora mouent. **T** Qui p̄ci. so. hic dñr offendit
magnitudinē dñe sapie t potentie in corporib; sup
eriorib; dīces. **Q**ui p̄cipit soli et no oris. i. p̄t p̄cipere
vt no oris. sicut em tpe iōsue fecit eum stare i medio
celi: vt no p̄cederet ad occasum spacio vñ diei. vt bf
iōsue. t. c. ita posset p̄cipere q̄ staret ante ortum ita q̄
no p̄cederet ad ortū p̄ aliquod tpis spaciū fm ordi
nē voluntatis sue et sapientie. **D**otest etiam hoc p̄oni
ortum ita q̄ no videtur oris fm nostrum aspectū.
O Et stellas claudit sub signaculo. quod sic dupli
cer. **T**uo modo per presentiam maioris lucis sicut te
die non apparent stelle: quasi sub signaculo clause: et
hoc ppter presentiam solis in hemisferio nostro. alio

Job

10 de nocte qn tegunt nubia caligine. **P** Qui extende celos suos. i. das ei ratam quantitate bim ordine sue sapientie mensurata. cui no pot hō investigare rationem. s. quare celū sit tante quantitatis et no maioris nec minoris.

q Et gradit sup fluctus maris.

subiiciendo eos
ordine sue sapie
lvidcant mari
me mutabiles.
et mouens eoti
nue.

r Qui fa. arc.
quedā constella
tio est que voca
tur vrsa maior.
et vocatur arctu
rus qz continue
volvit circa po
lū articulū seu se
ptē trionalē.

s Et orionas.
qdam constella
tio est clarat no
ta que partiz dī
esse i signo thau
ri et partim insi
gno geminorū
et eius ortus si
gnat tempestates.

Apter qd dicit pbs scđo li. metheoroz. **O** Orion ē ill
discretus et difficilis. **t** Et hyadas queda constella
tio est in fronte et aurii. et in ortu suo signat pluviias.

v Et interiora austri. i. antartici. polū seu australē
et stellas que mouentur circa ipm. qz quātū polū arti
cū eleuatur sup terrā in hemisperio nro et regiōe no
stra. apter qd ē nobis sp manifestus: et atū polus antar
ticus sub orizonte nro dep̄nit. et iō est nobis sp occul
tus: et pars celi. sp ipm existens: **r** Qui facit ma
gna et inscrutabilia: nobis et patr̄ ex pdictis. **y** Et
mirabilia quo nō est numerus. qz numerare nō pos
sumus oia: tñ sunt cōprehēsa a deo et mesurata: eo q
facit oia i pondere numero et mensura. et bī sapie. **xj**

13 Si venerit ad me. Dic dñr ondit magnitudinē sa
pientie et potētie dei i humanis. et pmo in exhibitiōe be
neficior̄ sue ḡe. **d** Si venerit ad me p suam gratiam.

a Nō vide. eū. hūc adūtū p̄cipiendo. **b** Si abie
nt. retrahēdo suā grām. **c** Nō intelligā. bñdī sub
tractionē: qz nescit hō vtrū amore vel odio dignus sit

Eccles. ix. secundo in examinatione subtili factorū no
stror̄ dicens. **d** Si repente interroget. me redu
cendo ad considerationem conscientie. p̄fic. qd facit

aliquando p flagella aliquando per beneficia.

e Quis rinde. ei. s. sufficenter. q. d. nullus. in hoc enīz
respondeat sufficenter homo deo qn secure pōt dicere

se esse purum a peccato. quod nullus potest dicere bim
illud pueri oīum. **xx** Quis potest dicere: mundum ē

corneum: purus sum a peccato. **f** Tel quis dice
re ei potest. s. **g** Cur ita facis. quasi ipsum castiga
do: als corrigendo vel corripiendo: certe nullus: cum

in nullo deficere possit. et cōstendit profunditas
divine sapientie in peccatorum punitione. quia quo
cunq; se vertit homo nulla astutia: nulla potentia: po

test dei vindicātiā declinare. bim illud psalmi. Quo
ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam. et hoc ē qd
dicitur. **h** Deus cuiusire resistere nemo pōt. vi
dictam eius euadendo. **i** Sub quo curvantur qui

portant orbem. i. angelī qui administrant omnem cre
aturam corporalem: et tamen dicuntur incurvati ad

dei reverentiam. bim illud psal. Adorate eū omnes an
geli eius. licet aut effectus predicti sint finiti. tamen

declarant infinitatem sapientie et potentie diuine. qz
reducunt in deū tāq; in cām effectuā simpliciter pri

mam. et consequens actum purum et illuminatum. qz
actus no limitat nisi p aliquam potentiaz. vnde et forme
magis materiales sunt magis restriceretur cuiusmodi sunt
forme elementares. **k** Quantus ergo tc. Dic dñr ex
pdictis iob concludit suū apōstū. s. q non intendit ptra

deū contendere qz
hoc esset frustrato
riū et insanū et pri
mo hoc cōcludit ex
sui puitate. secūdo
ex dei maiestate ibi
**Si fortitudo. Cir
ca p̄mū dī. Quā
tus qz ego suz. q. dī.
nullius momenti.**

l Ut respondeaz
ei. q est sapientie et
potentie infinite.
m Et lo. ver. me
is cu eo. ei iudicia
discutiendo: cōtin
git aut aliquid q al
quis p̄ius hō. s. dī
gnitate et peāte cō
fidens de sua iusti
cia cōstanter loqui
tur corā iudice ter
reno: **n** Hō p̄tifie
n. **o** Qui etiam tc.
nō r̄ndebo petendo iusticiā. **p** Sed meū iudicē dep
cabor. p̄terē misericordiā et bñ dicit. Si habuero qppi
am iustū sub cōditione. p̄ter incertitudinē. p̄rie iusticie
qz nescit hō vtrū amore vel odio dignus sit: Eccles. ix.

p Et cum inuocantem exaudierit me. s. ad pfectū.

q Nō credo q audierit vocē meam. quia videlicet nō
exaudiuit me ad votū contingit enim q aliquis exaudia
tur aliquādo ad pfectū suum. et non tamen ad votum

sicut febricitans cū petit potuā a medico qui negat erau
dit em ille eum ad pfectū suum. s. ad sanitatē p̄curādāz

non tamen ad votū suū. codem modo hominem p̄ten
tem liberari a flagellis p̄sentiā vite deus aliquando non

eraudit ad votum: exaudit tñ ad pfectū ordinans bñmōi
flagella ad meritū vite eternē. et qz hō flagellatus hoc n
videt ideo exauditū nō credit se exauditū. ideo sequit.

r In turbine ci cōteret me. i. obseuritate qz nescio cāz
sue dispositiōis aduertere. **s** Et multi. vulnera mea
etiam sine causa. s. nota mibi. quis sit nota lobi. vnde sub
ditur. **t** Non cōce. requiescerē spm meū. si effi hō sci
ret afflictione sua ordinari ad bonū suū simplicitē. Iz affli
gerē carne quiesceret tñ mēte: sicut scincs pscissionē mē
bñ sui putridi valere ad cōseruationem corporis: Iz affli
tur carne. quiesceret tñ mēte illā pscissionē acceptādo. hō
aut a deo flagellatus i pñtī nō p̄ certitudinaliter scire q
hoc sibi cedat ad meritū vite bñ. nisi sibi fuerit a deo r̄ue
latū. et iō dicit. Nō cōcedit requiescerē spm meū.

v Et implet me ama. carnis et metis. Dic etiam dici
qz hoc cōcludit quasi qddā inconueniens dīra amicos iob
qz pñtē afflictionē negabāt ordinari ad cōsolationē i alia
vitā futura. **x** Si fort. Dic dñr ostendit iob se nolle
contendere cū deo rōne sue maiestatis. qn. n. inder terre
nus ē parue fortitudinis ita qz nō pōt coercere peccantē
secure contredit cōtra indicē. **s** Hoc nō pōt dīc dī deo. cu
ius fortitudo est infinita: ideo dicitur. Si fortitudo que
ritur in iudice. **y** Robustissimus est. ad coercendum
quemcunq; Secundo audet aliquis contendere cōtra
iudicem. quando potest manifeste ostendere suam iustici
am per testimonium aliorum vel per seipsum. Primum
est impossibilē respectu dei: q solus cognoscit occultā cor
dium hominum. et ideo nullus de honestate proximi po
test ferre testimonium contra sententiam dei. et hoc est
quod dicitur. **z** Si equitas iudicij. Queritur in iu
lo. v.

Liber

dice ad offendendū alii ius innocentiam. a Nemo audet p me testimonium dicere corā deo cui ignoret secreta p scie mee soli deo nota. sīr sedm ē impossibile. iō subdit
b Si iustificare me voluero: p testimonium meū p dei iudicū. c Os meū cōdēnabit me. s. de blasphemia cōtra ipm. d Si

mea comprobabit.
pctm meū nō solū
alii s̄ etiā mibi oc
cultū rūclādo fm
illud p̄. dicit q̄s
intelligit e t̄t̄
am si sim. fu. i. sine
plica dolositatis &
falsitatis.

f Dicim igno
ria mea. p̄ varie
tate motionib̄ & af
flectōnib̄ als affecti
onū aie. q̄ sicut di
ctū ē nescit homo
vtr̄ odio vel amo
re dignus sit.

g Et rede. me vi
mee: ex h̄ em̄ bō n̄
pt̄ eē secur̄ d̄ statu
suo in vita p̄nti: cō
surgit qdāmō tedi
um viuendi.

h Ón̄ oñdit s̄ nō
lecu deo cōtendē.

b Ón̄ oñdit d̄ q̄ in
tēdit cū snis aduersarūs disputare. q̄ p̄mo pbat ppositū
prōnē: scđo p exemplū ibi. Dies mei. illud autēz qd̄ intē
dit ostendere est: q̄ flagella huius vite non solum infligū
tur a deo p̄ peccatū quod fuit principale ppositum. et
hoc est quod dicit. Unū est qd̄ locutus sum. & volo susti
nere. i Innocentem & impiū ipse consumit. i. ino: te
affliget: vt patet ad sensum. Cuz igit̄ mors sit cida pena
imo maxia i p̄nti vita. & hec indiferēt iustis et in
nocentibus. vñ se q̄ innocēs a deo puniū in p̄nti. sed q̄
statim p̄t ad hoc dīc q̄ nullus ē innocēs a pctō origina
li. p̄q̄ quod est debitor mortis. iō p̄ hoc innocens nō pu
nitur. p̄q̄ hoc arguit vlera. k Si flagellat occi. semel.
q. d. et hoc bi. q̄ deus dederet innocentē tñi semel afflige
re. s. in morte. & nō in vita. cuius cōtrariū videmus in ml
itis innocentibus a deo afflictis in p̄nti vita quasi delecte
tur in eoꝝ penis. ppter se: et hoc est qd̄ dicit. l Et nō
de penis innocentū rideat. bō em̄ solet ridere de his que
placēt p̄q̄ se s̄ q̄ hoc est impossibile q̄ deus delectet p̄ se
in penis innocentū. ideo oportet dare aliam cām istarū
penaz. iō subdit. m Terra data est in manus impiū
q. d. iob. si tu dicas respondeo: q̄ ipē satthan est ca: q̄ ba
bet peatē in terra. et sic inducit potentes busius mudi ad
afflēndū innocentēs inq. vñ subdit. n Vultū iudi
cū eius opit. i. intellectū iudicū terre operit munerib̄ fa
uore et aliis b̄mōi ne videant equitatē innocentēs p̄dē
nando et affligendo. banc responsionē destruit iob. q̄ sa
thān nihil dōt nisi pmissus a deo. et iō istas penas inno
centū oꝝ reducere in alia cām. s. in deū p̄mittentez et i p
missionis cām. et hoc ē qd̄ dī. o Qz si no ille est. s. sa
thān cā prima dictaz̄ penaz. p Quis ergo est. q. di
ip̄se deus p̄mittens. s. talen̄ afflictione ad bonum inno
centē in alia vita. quod aduersarū iob negabat. q d̄l
es mei. d̄ic declarat p̄positū p exemplū sui: ostendens
se esse punitū a deo nō p̄ peccato precedente. et scđo inq
rit causam punitioñis sue. r. c. Circa primum ostendit p̄
mo se innocentem puniti. scđo remouet dicti sui falsū in
tellectū: ibi. Si lotus fuerō. Circa primum p̄mittit afflictio
nē suam. d. q Dies mei. s. prosperitatis mee. r
Velociores fuerū cursore: qui absq̄ statione tendit ad

terminū. & p̄ hoc oñdit iob. q̄ p̄spitas sua t̄paliſ nos
habuerit aliquā fictionē. s̄ trahi statim ad miseriā. ido
subdit. s̄ Fugerūt & nō viderūt bonū. s. stabile. s̄z
hoc est valde miserabile. qñ bō i miseria posic̄ recolit
tēpus suū p̄spērū sic cito transisse: & ad idē exprimen
dū ponit alio ec
emplū o nauī re
lociter tranſē
te ad portū. & d̄
aquila famelica
volatē ad abūz
dicens.

e Pertransierūt qua
si naues poma portātes: si
cut aquila volans ad escas.
f Cuz dixerō nequaç̄ ita lo
quar: commuto faciez me
am: & vloore torqueor. G re
bar om̄ia opera mes: sci
ens q̄ non parceres delin
quenti. h Si autem et sic im
pis sum: quare frusta la
borau. i Si lotus fuerō q̄si
aquis niuis: et fulserint ve
lut mundissime manū mee:
j ramē sordido intinges me
& abominabūt me vestim
ta mee. k neq̄ em̄ viro q̄ silis
mei ē rñdebo: nec q̄ mecum ī
re fügerūt & nō viderūt bo
num. l Pertransierūt qua
si naues po
portantes. qua
rum uante festi
nat non solū p
pter desiderium
port. sed etiam
ne poma prop̄
moram in mari
putrefiant.

m En dix. neq̄
q̄ ita loquar. cō
querēdo d̄ mea
afflictioñē & mis
eria. n Com
muto facie meā
& dolore torchor
i. augetur dolor
meus interior. &
p̄ p̄ns i facie cō
mutor. dolor. n.

celatus in cors
intenditur. quasi intus violenter retentus & inclusus
s̄ qñ aperit exterius p̄ feci. s. seu querulationē mimis
tur quasi p̄ quandā evaporationē. Posita afflictione
sua declarat innocentia suam dicens. o Verebar
oia oga mee. ne esset ibi aliquid iniustū: modus em̄ boīs
diligēt̄ suā innocentia custodiēt̄ est semp timere ne
aliquid iniustū faciat. p Hocies q̄ no parceres de
linquenti. q̄ ad deū nō p̄tinet dimittere vñdecus cul
pe sine decorē iusticie. q̄ Li aut̄ sic impius sum: ve
meruerit̄ tātū flagellū. a Quare frusta laborani.
ad custodiēdū innocentia tādiligēt̄. q. d. hoc nō est
verisimile: et sic p̄cludit̄. q̄ sua flagellatio nō fuerit p̄
pctō p̄cedente. sed p̄ alia cā. s. ad exercitiū sue patiētē
p̄ merito vite future: quod intendit iob contra adue
farios p̄cludere. vt dictum fuit a p̄ncipio. b Si lo
tus fero: b Ón̄ iob remouet falsum intellectū sui dū
cti: p̄ h̄ em̄ q̄ dixit se innocentē a deo puniū: posset ab
aliq̄ intelligi: q̄ diceret se iustū in cōpatione ad deū cu
nullus quātūcūq̄ iustus a deo p̄t dici. p̄xie purus
pallidū em̄ cōpathi ad albū dī nigrū. & impfectū ad p̄
fectū dī defectū. et hoc mō om̄is creatura quantū
mō humana innocentia cōpata ad puritatē diuinam
dīmūndicia fm̄ illud. Esa. lxiu. Uniuersit̄ iusticie no
stre quasi pannus mestruate. & hoc est quod dī. Qilo
tus fero. a peccato cōmissō p̄ penitentiā. c Eccl
serinc velut mundissime manus mee. seruando inno
centiam. d Tamen sordibus intinges me. i. vide
boz sordidū iurta me. e Et abomina. me vestimē.
mea. i. op̄a q̄r̄ immundicia opera p̄cedit ab immudi
cia operantis. q̄ aut̄ p̄ vestimenta designat̄ op̄a ere
riora p̄. Math. vii. Attēdite a falsis p̄bteris q̄ veniūt
ad vos in vestimentis ouīū r̄. c. Osequient subdit cām
q̄re bō cōpati deo videat sordidus & mūltus. dices
f Illeḡ em̄ viro q̄ similis mei est rñdebo. s. in tali cō
patione. vir em̄ iusta vir p̄t appere iustus. s̄ n̄ iusta
deū. cuī iustitia eredit̄ in infinitū: et sic intelligit̄ q̄
subdit. g Nec q̄ mecy i iudicio ex eq̄ possit audi

Job

a q[uod] deus a nullo potest iudicari: o subdit. **a** **M**o est q[uod] vtrumque valeat arguere: q[uod] deus a nullo potest argui.

b **E**t ponere manu suam in ambobus. i. cobercer suam p[ro]te[re] me et deum: q[uod] deus a nullo potest cobercer: p[ro] ista oia insinuat: iob infinitate q[uod] ad iusticiam diuine excellebit: rone cuius hoc quatuor cunctiu[m] iustus non potest dicitur: c[on] p[ro]p[ri]e nec per consequens potest diuini iudicis contendere. unde subditur.

c **A**uferat a me virgines suas. et paucor eius non me terreat. Loquar et non timebo eum. Neque enim possum me tuens respondere. **C**ap. x.

O Edet animam meam vi te mee: dimitt ad uersum me eloquim meum. Loquaris amaritudine aliae mee: dic deo: moli me condonare. **I**ndica mihi: cur meita iudices. **M**unq[ue]d bonum tibi vide si calumnier me: et opprimas me: opus manuum tuarum: et p[ro]p[ri]o ipso-

personam dolentem: qui conceptus solet exprimere pluribus modis: aliqui interrogative: aliqui optative: et aliqui assertive: et alii pluribus. ut patet in p[er]cepsione libri.

In ca. ix. vbi dicitur in postil. Et colune ei concutientur. **A**dditio i.

Per columnas terre potest intelligi ad latram columnam vel quecumque alia edificia que videntur adhuc retere: vel etiam montes qui sunt quasi columnae super terram fundentes. q[uod] oia in terremoto concutiantur. **I**n eo. ca. ix. vbi dicitur in postil. Qui pacipit soli et non oriente potest concutere.

O Impore iosephus quod deus fecit stare solei medio celo ut non procederet ad occasum spacio vni dicitur. Ex eadem statio secundum est quod stare ait ortum respectu hemispherii antipodum et sic eodem tempore deus fecit quod non procederet sol ad ortum: unde non oportet quod arguat a similitudine potest in precipiendo: q[uod] in una et eadem statione sol stetit ut non procederet ad occasum. nec etiam ad ortum. et hoc respectu diversorum hemispheriorum recte.

Laplin. x.

O Edet animam meam vite mee. Postquam iob declaravit se innocentem: puniri fuisse: hic autem inquirit cum punitio sine: quam matime solent afflitti querere. Et primo ponit suam in questionem: scilicet infirmi adversarios unam conclusionem ibi. Quare de vulnera prima in duas: q[uod] primo inquirit cum sue punitio sine et suppositione sine innocentia: secundo absque tali suppositione. Secunda ibi. Si peccavi. Prima in duas. Nam duplex cum quia remouet a deo. Secunda ibi. Num quid oculi. Prima cum punitio innocentis est malitia in punitente. q[uod] calumnia innocentis est sua malitia. vel opprimit per violentiam: et hoc nullo modo potest esse in teo sic igitur ista simili deducit iob primo lamentando afflictionem suam dices. **a** **E**det anima mea vite mee q[uod] licet vivere nam se sit delectabile: subiectum at multis angustiis efficit tediosum sicut erat in iob. **b** **D**icitur contra se: quando loquitur de abbreviatione vite sue

Indica deo: moli me condonare. et hoc patet quod iob non loquebat ex desperatione: sed magis ex suppositione aduersariorum suorum futura vita negatius: ad quod sequitur breuiatione vite iob optata: ut sic terminaret sua pena. ut frequenter dictum est supra. **T**Indica mihi cur me ita iudices. on

dendo mihi causam quare sic graniter me pubis innocenter. **e** **M**unq[ue]d bonum tibi vi. si calumnia pastutiam. **f** **E**t opprimas me per violentiam.

g **O** Opus manus tuae. i. cu[m] sim creature tua. **h** **E** consilium ipso adiuvans. quo studium vertitur ad deponendum innocentium.

ista proposuit iob in rogatione. q[uod] dicitur ista nullo modo possunt in deo esse: et sic exclusum a deo prima causa punitio sine: q[uod] emalicia punientur.

i **M**unq[ue]d oculi. **H**ic remouet secundum causa que est ignoratio veritatis: sicut iudex aliquis punire innocentem etiam secundum ordines iusticie: ut

pote quod suspectus est de criminis licet falso: et sic per tormenta seu questiones punit innocentem: ut per hec extorqueat veritatem. ista autem causa puniti innocentem non potest esse in deo: cui nibil potest esse occultum. **S**ic igitur procedit iob primo quasi inchoendo utrumque talem ignorantiam punitur a deo. et secundo ostendit quod non ibi manus tue. Circa primus dicit loquens deo. **i** **M**unq[ue]d oculi carnis tibi sunt. ita quod accepias cognitione intelligibile a sensibus: inter quos in his principiis est visus. quod plures differentias rerum nobis demonstrat ut habeat primo metaphysice. **k** **M**unq[ue]d sicut dies hominis dies tui recte. ita quod per processum temporis augeatur in te cognitione veritatis sicut accipitur: cognitio in hominibus: et propter tales modum cognoscendi: aliqua veritas te lateat. **l** **M**unq[ue]d ut queras iniquitatem meam et peccatum mei scruteris. **m** **E**t tormenta mibi inflicta: sicut iudices humani inquirunt de ignotis. **m** **E**t scias quod nibil impunit fecerim per talis disquisitionem: sicut iudices terreni per hoc cognoscunt questionati innocentiam. **n** **C**um sit nemo qui de manu tua possit eruere. illud que tu volueris predicto modo questionare. **o** **M**anus tue. **H**ic consequenter ostendit iob talia non habere locum in deo: cum cognoscatur hoies perfectissime intus et extra. et hoc est quod dicit. **M**anus tue. i. potentia opacitatis tua. **p** **N**ec est me quantum ad aiam quod fit a deo per creationem. **q** **E**t plasmatur totum circuitum. **r** **E**t sic repente precipias me. **s** **F**lagella quasi dicat: mirabile est quod cum tanta diligentia fecerit me. et statim per flagella velis me destruere: hoc interponit terror amicorum iob: quod mortem negabat aiam remanere quod sequens ad dictum eorum quod prima facie inconveniens videatur. **t** **M**emento quod sicut lumen. me. hoc dicit ad alludendum ei quod dicitur in genesi hoiem formatum de limo terra. **u** **E**t redigendo in puluerem. **v** **M**one si. lac mulieris. **w** **C**apit descriptio formationis hois a principio seminis: quod est de sua pluio alimenti dealbato ad modum lactis. **x** **E**t sicut caseum me coagulasti. in formacione enim pueri semen virum in quod est vis activa se habet ad materiam ministratam a matre in formacione corporis pueri sicut coagulum ad lac formatione casei. **y** **D**elle car. ye. me. quod membrorum vitalia ut cor et preparatum.

Liber S

a operiūt carnibus: et pelle quasi quibusdā vestimentis
et nō illib⁹ et ner⁹. cōpegisti me. ad robur corporis: descripta
cō corporis organizatione: pcedit ad aiatione dicēs.

b Cita⁹ et misericordia tribuisti mibi. deus em⁹ infundē
do aliam dat vita: et etiā v̄tutes i qda seminario: inter qs

in ipso iob relecto
bat miseratione: fm⁹

q ipse dicit. i. xxi.

Ab initio mea cre
vit mecum miseratione

c Et v̄l. tua cu
spiritum meuz per
vite cōtinuationē ex
hibendo tua be
neficia: tūc em⁹ dica
tur deus boiez vi
sitare qn⁹ dat ei bñ
ficia sp̄nalia et cor
poralia: oia ista at
exp̄ssit iob ad ostē
dendū q deus co
gnoscit pfecte oia
que sunt in bonie
quātūciq; intima
ideo subdit.

d Licet hec celat
in corde tuo. dī au
tem deus celare in
corde suo ea q per
tinent ad hominē

qn⁹ nō ostēdit erga
en bñficia exteri
or: dimittendo en⁹

in afflictione magna.

e Scio tñ qr vñiuersor⁹ memi
neris. et sic et ignoratiā ex pte tua nō pcedit q me affli
gis.

f Si pec. tē. Hic qnr inquirit iob cām afflictionis

sue absq; suppositione sue innocentie. d.

Si peccauim⁹. i. da
to q peccauerim⁹ in iuuentute mea.

g Et ad horā pe
percisti mibi. s. statim non puniendo: qr iob a iuuentute n̄

fuit afflictus a deo.

b Cur ab iniuitate mea mñduz
me esse nō pateris. q. d. si percisti mibi in iniuitate et for
titudine mea: videtur q magis deberes hoc facere i mea

senectute: in qua nō possum sic sustinere relātō saltem

mibi culpā ex tua pietate.

i Et si impius fuero. tpe o
terito.

k Ale mibi est. i. sum et fui in tanta tribulatio
q; deberet tibi. p pena sufficere.

l Et si iustus. ludople
fui et sum.

m Nō leuabo caput. ad defēdēn iusticiā

meā.

n Saturatus. i. totali⁹ repletus. afflictione et

miseria. Et si leuancero caput: tanq; tibi remittens. pp̄f sup
bia.

o Quasi leenā capies me. irreticio me mai
ribus supplicis: deo subditur.

r Reversusq; mirabi
liter me crucias: qr prius me cruciali⁹ p subtracto⁹ omni
um bonor⁹: et nūc p psecutionē amicor⁹ meor⁹: qd est gra
uissimū sustinere. s. psecutionē ab illis q deberet ferre au
xiliū.

t Instauras testes tuos o me. i. amicos meos:

qui vident⁹ esse testes tui in quātū p iusticiā tuā et im
patientiam meam nitunt⁹ me cōdemnare.

u Et multipli
cas irā tuā. i. effectū ire tue: qr nec ira nec alie pāsiōes ca
dunt in deo.

v Et pene militant in me. i. tenet me ita
subiectū: q nullo mo possum resistere.

w Considerān aut
q licet satan amicos iob excitauerit contra eū: hoc tñ h

deo attribuit⁹: qr hoc fecit a deo pmissus.

x Sciendū etiā
q iob ad hoc causas punitiōis iucentiūta diffuse que
sunt ut p illas quas remouit tāq; incōgruas: intelligatur
vera causa. q est exercitū patiente ipo⁹. afflictor⁹: vt per
hoc deueniāt ad pmiū vite future eis a dño ppreparatum.

y Quare de vulna. Hic vltimo iob ex pdictis aduersa
torū seq̄ contradictionē cludit: vt em⁹ p̄z ex pcedētibus

ip̄i ponebāt felicitatē bois i. pspcritate tpali: ex quo seq̄t
q vita miseri⁹ subiecta a quibus non appetet relevabi
lis qualis erat vita iob: sit sibi odibilis et horrenda.

z q; ponebāt post mortē nihil remanere de homine vitam
aliam oīno negātē: seq̄t q mors sit priuatio oīm bono

rū simplē. z p h̄ns sume horredā: t sic vita ei oposita
appetēda etiā in statu misero: in q nō priuat oē bonū
t sic sequūt contradictionia ad dicta ipo⁹: bu⁹ aut co
tradictiōis iob primo deducit p̄mā pte. d.

e Quare de vulna eduxisti me. i. fecisti me nasci: subdit cām.

d. y Qui vti
na p̄supt⁹ essez.

id est mortu⁹ an
tenatiūtatem.

z Ne oculus
me videret. i vi
ta tāmiserā ex
stetem.

a Fūllem qsl
non essem. i. ita
par p̄cipassez

de ce q qn nibil
ēt cōputādum

b Osequeter po
nit alia p̄tem cō
tradictiōis di.

c Nūqdnon
pau. die. meorū
finieb̄ brevi. q.

d. sicc⁹ nimia af
flictōe et senectu
te. c Dīmit
te g me et plan
gas pau. dō. me
um. in vita pñti
qr adhuc mors
videt horribilis
oz: io sequitur.

d Anteq; vadā. p mortē.

e Et non reverar. p re
surrectionē fm aduersarior⁹ errore: q negabaut ali⁹ m
vitā.

f Ad terrā tenebrosam. i. sepeliar in terra q
nā sua est opaca.

g Et optā mortis caligine. qr vi
uentes quātūciq; misere fruuntur luce que ē sup ter
rā: q mortē et sepulturā ea priuante.

h Terra mi
serie et tenebraz. qr q mortē et sepulturā tollit ois

delectatio sensibilis et cognitiō intellectualis fin detā
amicor⁹ iob.

i Ubi vmbra mortis. qr fm eos nibil
pōt ibi imaginari nisi horridū.

k Et nullus ordo.
qñdū em̄ hoies sūt i vita pñti s̄t in aliq ordine institu
ti. qr sunt diversi statut⁹ hominū: t in quolibet statu se
gradus varij: sed post mortem non remanet aliq tal
distinctio: maxime fm amicos iob: vt p̄z ex predictis.

l Sed sempitern⁹ horror inhabitans. q. d. nibil pōt
ibi im aginari nisi horridū: et ad sp: qr amici iob repu
tabant resurrectionē impossibile: nec aliq d̄ iōs bo
minis remanere post mortē: quare talis horror eset

omnino immutabilis et ppetuus.

m In capitulo. t. vbi dī in postilla. Tēdet animaz me
am vite mee.

l Additio. j
Cōm sanctū thomā signatē dī. Dīmittam ad
uersum me eloquii meū. t nō dicit mittam seu
pferā. nā multotiens bo aliq motus in corpo
re patif. ppter aliquā passionē: sed tñ ita p rōnem mo
tus ip̄os reprimit q ad sp̄bū exterius nō pcedūt s̄ qn
rō ostendere volens qd interi⁹ patiat̄: occultos mot⁹
i verba. pducit: tūc eloquii dīmittere dicit̄ quasi qd p̄f
us retentū fuerat: t ppter hoc subdit. Loquar in ama
ritudine aie mee. q. b. verba q exterius pfera interiorē
amaricati loq. s̄ vt verius intelligat q ista eloquii di
missio sit p h̄ q; a tristitia rō supaf subiūgit. Dīca deo
noli me pdena re tē. cū em⁹ vincit rō a passiōe: bo p de
um remurimur: rat. sed si inf tribulatiōes bois rectarō
manet: se deo subdit et ip̄ius remedii postulat: tō dī
cit. Dīca deo: noli mē cōdēnare. Dec. bō.

o In codē ca. t. vbi dī in postilla. Quare de vulna. Hic

vltimo iob ex dictis aduersarior⁹ tē.

p Additio. n

Job

Et hoc qd Job dicit. Quare d' vulua eduristi me te. no v: qd inferat ex dictis aduersarioz sequi aliquā hōdictionē: nec planus sensus lre b' sole rat. p'm pater: nam ponentes felicitatem hominis in p'speritate tpali nō concedunt qd vita miserie subiecta sic simpliciter odibilis: cū adhuc remaneat in ipsa vita ipm vivere. quod est quid appetibile. et hoc satis pater p' experientia. qd plurimi eis miseria maxime subiecti vident adhuc vitā appetere. etiā si alia vitā non credit sicut sunt infideles. scdm patet. nā planus sensus lre testē qd job loquitur non contradictione cōcludēto. s qd vñā t' cōdēstniam cōtinuādo. vñ meli v: d'cendit: qd job hic loquīt' tanq' oñdens interioris amaritudinis passionē v: supra dixerat. Loquar in amaritudine anime mee. fm quā passionē hoies sic i magna positi afflictio cligūt nūq' esse i boim aspectum ne ob probriū sue miserie hoibus iusnotesceret. t' de hoc dicit.

Quare d' vulua eduristi me. deo loquens quē confitetur cām esse sue p'ductionis et nativitatis. **Qui** vti nā cōsumptus essez. s. in vtero. **Ne** oculus me videret sic miseriū. **Fuisse** quasi nō essem. i. non opto in hoc totalē p'rivationē essendi. qd hoc nō videtur eligibile. **Saltē** b' e aliquale essendi modū: t' sic declarat appetitū p'cedēte er amaritudine passiois sue: s qd hoc iaz transuerat in p'teritū: et per cōsequēs erat impossibile. **Vnde**. vj. et hic hoc solo priuatur deus facta iam nō fuisse: deo reuertit ad p'cedūm a deo aliqua possibilia. s. cessationem aliquātū suar' afflictionum. de quo dicit. **Munq' nō paucitas diez meoz finiet breui.** q. d. et quo nō placuit tibi: vt faceres mecum tantam miam vt fuisse quasi non essem nō p'diceo saltē in paucitate diez meoz qd in breui finietur. **Dimitte me** vt plangā tē. Exponant p'ut in postilla tē.

Replica.

Tu capitulo. r. circa illū passū. Quare d' vulua eduristi me tē. cū postilla. dirissit job ex dictis aduersarioz p'cludere hōdictione: videlicet qd vta subiecta miseriis ineuasibili bus sic simpliciter odiosa: et eadē sit aliquo mō appetēda: **Burgen.** se opponi dices duo minus. p'babilia. **N**unq' est qd i casu vita miseriis subiecta maximis nō est simpliciter odibilis ppter vivere quod est bonū: et o' consequens appetibile. pbat hoc p' experientia. sed illa experientia nō emul'tis nota. nā eligibili' est nō esse qd miseriū esse sine spe euasionis. id christus **Mathei.** xxi. loquēs de iuda dicit ipm nō esse: t' nati nō fuisse bonū: et p' cōsequēs eligibile: esse ergo miseriū dicit malū: p' consequēs odibile: immo dicit. **N**elius illi erat. vbi glosa ordinaria v'sitate dī t' simpliciter v' nō possit inferri: qd male ec' bonū est. volens ostendē qd grāmatica sī' t' loica qd dīcūt cōpatim positiū dīc de vtroq' extremor i. posito nō b'eat locū: miser em' tsi. ppter vivere quod eligibile est appetat esse p'ut burgen. p' experientia exemplificat: hoc est ppter spem aliq' euadendi miseriā. vbi aut nō est spes euadendi casus burgen. nō est ad p'positū. qd cōtra dictū xpi supra allegatū vnd' et si fm impenitum nature miseri ppter decorē vniuersi velint esse malleut tñ nō esse ex voluntatis deliberatioe. t' hoc dictum coincidit cum eo quod scotus dicit circa tertium de affectione iusti et cōmodi. et tunc nō sequitur so: vult a fm impulsionē nature. igit vult a: qd arguit a fm quid ad simpliciter. sicut i simili nō sequitur christus voluit auferri calicē fm affectū sensitivū: igit voluit. Et mercator vult tpe naufragii prouincere merces igitur vult: et sic de alijs multis. vnde patet p' prima p's conditionalis vbi nō est spes reeuatiois a miseria ibi vita est simpliciter odibilis et horrenda: etiam apud eos qui felicitatē suā ponit in p'speritate vite p'ntis: nam si prosperitas est continua: est vera felicitas ideo simpliciter appetenda: per consequens eius opositū sc̄ continua miseria est odibilis et horrenda. Et per idem modū ex litera postil. ben' deducit scdm oñtes contradictionis contra quā burg. nibil facit. **L**ocē iag'

tur ex suppositionib' amicoz eos deducendo ad cōtradicione. Scdm aut' burg. dictū qd videlicet ipē cū sancto thoma ipm job t're quētē imponit qd locutus sit ex multitudine passionum rationē vñcentiū ad irā puocantiū supra improbatū est in principio. iii. capituli.

Capitulum. xj.

R Espōdens aut' so-phar naamathites dicit. **M**unquid qd multa loquitur nō audiet aut vir vboz iustificabit. **T**ibi soli racebunt homines: t' cuz ceteros irrseris a nullo cōfutaberis. **D**ipi-sti enim purus est fimo meus: t' mūdas sū in cōspectu tuo. **A**tcg vtinam deus loqueretur tecum: et aperi' labia sua tibi: vt ostenderet tibi secreta sapientie: t' qd multiplex esset lex eius:

Cap. xj.
R Espōdens aut' zc. Dic ponit obiectione ipius sophar cōtra ipm job et secundo ponit Job responsio sequentia. Circa primum sophar primo arguit job de stultilo quio t' secundo ostendere iuste punituz t' citra condignum p' pecato subibi. Atq' vtinam. tercio admonet eum d' fme dio: ibi. Si iniquitatem. Circa p'm dicitur.

b Munquid qui multa loquitur. reputabat em' job ec' impetu passiois superflua t' irrationalia b'ilia loqui.

c Nō audiet. q. d. tu es ita loquax qd sp' vis loq' t' nibil audire: et cām b' loquacitatis subiugit. **d** Aut vir verbosus iustificabit q. d. p' loquacitate vis fallo p' tendere iusticiā tuā sicut in disputatiōib' litigiosi et loquaces volūt obtinere clamoribus. **e** T' ibi soli racebit hoies. q. d. nō est rōnable cū nō sis tante auctoritatis nec sapie. **f** Et cu ce. irri. qd supra dixerat. Quare tetrapartitis sermonibus v'itatis tē. **g** Anulo d'fū. q. d. immo ego ondā stulticiā tuam. **b** Dixisti em' purus ē fimo me'. h' accepit et hoc qd supra lecto ca. dixerat job. Etno inuenietis i ligua mea ini' quitatē tē. i. Atq' vtinā. h' arguit job po' p'ctā sua p'nitū. t' p'ons cora deo immūdū. **i** Id c' intellectū sciēdūz qd p'ctū e' trāsgressio legis diuine: t' celestiū inobedientia mādatorū. vt dicit ang. **L**ex at' diuinā differt a lege būua: qd lex būana em' vniuersal' applicatio aut' i facē p'cularibus cōmittit iudicib' i bis qd sūt: inter hoiem t' p'fū. t' alijs hoibus in his qd se ad scipm: t' hoc ē. qd legislator nō potuit cōsiderare oēs p'cularares casus t' circūstātias de' aut' certitudinalit p'ciderat oia opa būana. etiam quātū ad mūna. t' iō lex ei' put' ē in mēte ipsi' se extēdit ad omnia etiam particularia: et inde est qd in legibus humanis aliquis aliquando peccat in causa particulari et tamen non facit contra legem humanam: vniuersalia. n. non se extendunt ad illud particulares: sed peccans qualitercunq' facit contra legem diuinam: prout accipitur p' dicto modo. veruntamen quia homo nō habet cognitō nem būius legis in omib' particularibus: frequenter cōtingit qd facit contra legem diuinaz: t' nō aduertit. t' ex hoc coadiuit sophar qd nullus potest se secure iustificare fm qd dicit apostolus primo Corinθiorū. iii. capi. **M**obil n'bi conscius sum: sed non in hoc iustificatus suz. In hac autem deductione sic procedit sophar. quia primo ostendit profunditatem diuine sapientie: et multiplicatatem sue legis ad omnia se extēdentes p'ceq' quod est ab hoie in cōp'rib' ensibilis. Secundo ostendit qd deus facta hominum vscq' ad minima considerat: et sic iuste cōtemnat: qd quis hominum condemnatio non videat. Se cundum prosequiturabi. Iste enim. Circa primum dicit sophar. i. Atq' vtinam deus loqueretur tecum. tibi secreta sua reuelando. **j** Et qd multiplex esset lex eius.

Liber

ad joia quā tūcūg mūna se extēdēdo. **b** Et intelligeres. p istā reuelationē. **c** De multo minora exigaris. i. minus puniāris debito. **d** Forlitan vestigia dei cōpēn des h̄ dicit negatiue: vestigia autē dei sūt creature ex quaꝝ adiōnibꝝ inuestigant p̄ditioēs creatoris: t̄ iste creatu renōp̄nt ad plenū cōpēbendi ab ho mīne s̄m illō ecclī.

e Cuncte res diffi ciles: nec p̄t hō ea explicare sermone sicut p̄ de modico folio arboris de q̄ nō p̄t ad plenum inuestigari omnes p̄prietates ve qua re sit tante quantitatē: vel calis figu re: aut virtutis: et dato q̄ possent eo taliter cōphēdi ab homine. tamen p̄ hoc nō cognosce retur creator perfe cte: q̄ nullus effe cts dei: nec etiam oēs si ladequātior tute dei infinitā et ideo subdit.

f Et vſq; ad p̄f etum omnipotētē reperies. q. d. hoc manifeste ēimpos sibile. **g** Excel horētē est et quid facies? c. nō est per ista intelligendum

q̄ aliqua dimensio quantitatū sit in deo. sed q̄ v̄tus ei⁹ incōpabiliter excedit ista que inter corporalia vident ma xima significās p̄ hoc q̄ nō possit attingē ad sapientiam et v̄tutē dei cognoscēdā. nisi valde modicū et alonge similiē nec eius potētā. iō subdit. **h** Si subuerterit oia in mi bilū redigendo. sicut de nibilo fecit. **i** h̄ Vel in vnum coartaauerit redigēs ad vna cōfusionē: sicut ab alib⁹ dr̄ q̄ oia corporalia a principio fuerit creata s̄b vna forma cor poreitatis ideterminata ad aliquā spēm determinatam.

j Quis p̄dicet ei. q. d. null⁹. **k** Ei⁹ q̄s dicere ei p̄t curita facis corrigēdo facta ei⁹. **l** Ide em⁹ nouit. hic p̄n̄t oñdit q̄ de vſq; ad minima cogscit hoīm p̄ta: etia⁹ eis incognita et sic iuste punit. et hoc est quod dicit. Ipse em⁹ nouit hoīm vanitatē. p̄ quā auertuntur a stabilitate virtutis. **m** Et vidēs iniqtatē nōne considerat punie do. q. d. sic: dī em⁹ iuder nō considerare malefacta. q̄n̄ n̄ pu nit et aduerte seu considerare q̄n̄ punit. **n** V̄r van⁹. q̄ declinat a stabilitate v̄tutis. **o** In supbia erigif. q̄ li cet p̄mo peccat p̄ ignorātiā seu passionē: t̄n̄ ei⁹ consuetudine peccandi p̄uenit ad hoc q̄ peccat p̄ certā sciām et mali ciā q̄ est manifesta supbia oīra deū. **p** Et tanq; pul lum onagri se liberū natū putat a iugo et onere legis diuine. Onager em⁹ est asinus silvestris q̄ nascit̄ i cāpo et sic n̄ nascit̄ opib⁹ als onerib⁹ portādis. ille at q̄ nascit̄ i v̄mo patrissimilias ad hoc nascit̄. vt ei⁹ opib⁹ applicet. t̄ qd̄ dixerat ad iob applicat dices. **q** Tu at fir. cor tu. i. ma licia p̄seuerādo. et ea defendēdo. **r** Et terpādisti ad de um man⁹ tuas. q. d. hoc ē frustra. q̄ restitutio orōnis ip̄dit malicia tua. **s** Si iniqtatē. hic dīr admonet iob de remedio. i. dīr r̄ndet cuida ei⁹ dicto: ibi. Et bēbis. remediū oñdit dices. Si iniqtatē que in manu tua est abstuleris: te pfecte et veraciter corrigendo. **t** Et nō māserit in tabernaculo. i. in familia tua quā tebes regere v̄. In iustitia. que tibi esset imputanda. p̄ defectu tui re giminis. **u** Aunc leuare poteris faciem tuam. ipsum

dep̄cādo. **y** **z** v̄b̄s macula. i. Amōto iñpedimēto efficacie ordinis tūc. **z** Et eris stabilis. in p̄spērāte p̄ntis vite deo h̄ faciete. **a** Et no time. a luque nientibus malis. **b** Misericordia q̄s in qua nunc es. **c** Oblivisceris. ppter abūdatia p̄spēritatis supue nientis p̄talem modū loquī sal uator Jobānis xvi. **D** Miserere quoq; obliuisceris: et quasi aquarum que preterierunt non recor daberis: et quasi meridianus fulgor cōsurget tibi ad vesperam. h̄ dicit dīlud: qd̄ Job supra dixerat q̄ n̄ bil repūtā p̄ spēritatē p̄tale sibi decetere af futurā: eo q̄ ex senex t̄ p̄ morē. q. d. licet fūc̄ in vespera sene ctitus: t̄n̄ tanta p̄spēritas adue niet tibi: q̄ repūtabiste cē meridie. i. porissimo statu vite tueō sequit̄. **e** Et te p̄sumptē p̄t auerl. q̄ afflicti onē et senectutē

f Oneris ve inciser. p̄ p̄spēritatis abundantiā. q. d. qd̄ tibi de p̄spē ritate subtrahēt ex breuitate t̄pis supplebit ex intenti one et suo abūdatia p̄spēritatis. **g** Et habebis x. Dīcīndet dicto Job. q̄ supra dixerat nullū bonū sibi remanere post mortē s̄m amicō. suō errore: oñdes q̄ immo. s. memoria bona remaneat inter hoīces et ve neratio. et hoc ē qd̄ dicit. **h** Et habebis fiducia. de futuro bono post mortē. **i** Proposita tibi spe. et certa expectationē illī bonī. t̄ qd̄ sic illud bonū subdit̄. **j** Et defossus. i. sepultus et tumulatus. **k** Secū dormies. q̄ nullus murmurabit. aut detrahēt te tua vita p̄terita. **l** Reſēces et non erit q̄ te exterreat q̄ nullus audēbit sepultura tuā frangere seu vituperare vel imaginē te reprēsentāte sicut fiebat antiquus valentibus p̄sonis. vt post mortē venerarent̄ in ima gīnib⁹ suis: t̄ ppter tale glām p̄ mortē hēbēdā multi gētiles exposuerūt se p̄ republica morti et p̄culis. idō subdit̄. **m** Et dep̄cabunt̄ faciētū plurimi. te in se p̄latura vel imagine tua venerādo. **n** Consequēt̄ oñdie cōtrariū euēnire malis hoīb⁹ i sua in malicia p̄manētib⁹. dī. **o** Oculi aut̄ ipso deficiēt. q̄ nō obtine būt bonū qd̄ asseq̄ intedebāt. **p** Et effū. p̄bile ab eis. q̄ nō potuerūt liberari de malo eis suēuentē. **q** Et spes illow abominatio aie. quia post morē nō habebunt honore que sperabant. sed omnes abominabūt vitā eorū p̄teritā sepulturā et memoriarū. **r** aut̄ alioq; vocauit disputātes h̄ iob ei⁹ amicos: aliqua dō aduersarios: nulla est repugnācia. q̄ sicut dictum fuit. **s** i. c. Venerāt̄ ad iōm vt amici ad eū p̄solandūs si p̄ p̄curātionē satbā conuersi sunt ut inimici ad in crepandū.

t In ca. xj. vbi dī i postil. Et q̄ m̄ltiplē sit let et ic̄. **u** Hi trāslatio n̄ a b̄. Et q̄ multi. Additio. plex let eius sit: hebraica l̄ra habet. Et ideo q̄ duplex sit let cius. Que quidē litera nō potest

Job

bene exponi: et h^o let diua ad oia quātūcūq; minima se extēdit. nā ppe bō dicere lex duplex. vnd ad veritatē lre hebraice prie erponēda: aliter vī dicēdū Pro quo sciendū: q; lex diuina apud iob et socios ei? nō ē accipieda: p; lege mosaica: q; apud eos nō erat diulgata: nec eti am: p; lege euan gelica: q; nō dūz erat s; apud eos pōt lex dina du plicer accipi. Unō mō: p; lege dēna q; fm aug. deli. ar. est summa rō: cui sō ob spandū est: cui? quidē eterne legis rō fm eūde3 augu. ibidē nobis impressa est nam l3 fm san.

ctū T homam prima scđe. q. xcij. arti. ii. respondēdo ad questionē nullus legē eterna cognoscit fm q; in se lōa est: nisi solū beati: qui ipam dei essentia vident ois tñ creature rōnalis ipam cognoscit fm aliquam irradiationē et p;icipationes legis eternae: que est veritas incommutabil. Imprimit etia rōnali creature lex eterna inquātū inest ei naturalis inclinatio ad id qdē cō sonū legē eternae Un. ii. etbi. Sumus inclinati ad habēdū virtutē: que quidē impressio i malis ē corrupta inquātū in ipis naturalis cognitio boni p; passiōes et vicia obtenebratur. sīl et inclinatō eoz naturalis ad virtutē deprauat p; habitū viciōsum. secundo mō accipitur lex diuina: p; lege naturali q; fm aug. ii. Qfes. scripta est in cordibus boib: sic q; ea nulla telet iniqtas: qd̄ intelligitur q; ad p;incipia prima et cōia legl naturalis: vñ de istis duabus legibus p;rie pōt intelligi istud verbū. f. q; duplex sit lex eius: quarū legū pma. scilz eterna est: altissima et abscondita a nobis: id de ipa dicit sophar. Ut ondēret tibi secreta sapie. et se h̄ q; duplex sit lex eius. q. d. nō solū lex naturalis que cō munir est boib nota quo ad prima p;incipia ei? et est lex dei s; et eterna lex: q; ē secreta sapia dei: fm quā ex cōuenientissimis rōmib? nob ignotis punit et p;nniat: et iob illā legē ignotā si tibi reuelaret: intelligeres q; multo minorā erigerent ab eo qd̄ meret iniqtas tua. Cōsequētū ondit q; iudicia dei fm bmoi legis eterne p;siderationē sūt nobis in cōpēnsibilia vnde subdit. Forstā vestigia dei cōphēdēs. Cōsequētū dicit q; hu iusmodi sapia dei abscondita q; est lex dei eterna ē altissima et p;fundissima et longissima et latissima de pmo dicit: et excelsior est celo. de secundo. Profundior inferno. de tertio. Logior terra. de qarto: Latior mari. q; oia pone ad designatū ipius legē eternae in cōphēnsibilitatem. Er quib? cōcludit: q; qd̄ dē agat fm bmoi legē eterna: sicut nō pot impediri de quo dicit: Si subuerterit omia tē. q; cōtradicet ei. sic nec repēndi: de quo dicit. Quisei dicere pōt: cur ita facis: qd̄ ad gubernatiōne boib applicat dices: ipse em nouit boim vanitatē q. d. si fm iudicū sue legis eternae: boiem subuertit vel vēbemēter punit. q; ei dicere pēt cur ita facis. ipse em nouit boim vanitatē.

Replica.

H undecimo caplo vbi trāslatio nrā babz de multiplice lege. Burgēsis fortasse put consue uit fingit q; i hebreo habeat duplex: vbi nos multiplex habem⁹: qd̄ dico ad hoc factū: q; id qd̄ applicat modicū pōderis est. etiā nō oportuit eu facere tā tā vim de vnu termino: cū etiā lra hebraica quā pten dit cū trāslatio nrā coincidit. En em fm oes vnu et multa opponuntur: et binarius non est vniuersitas: estigitur pluralitas. si igitur dualitas ē multitudine: duplex potest dici multiplex: et sic est coïncidentia. Sed qd̄ rez

de distinctione burgensis quā ponit de lege eterna et na turali. illa distinctionē nō vī ad p;positū lre na lra. p;lequi tur de eterna lege boim in cōpēnsibili. vt patet p; totū processum capituli buiū. qualiter nō est de lege nature cuius p;incipia sunt cordibus boim in delibiliter inserta et

fm iudicium recte rōnis ad p;ticula ria applicata: q; nō possunt dici incom p;hēnsibilia: fm que etiā pēbñ dici cur ita facis tē. prout in lra: sed non ē sic de lege eterna que duplex ē: imo multiplē quo ad effe crū vna tñ i se si cū spūs multifor mis: tñ vñ in se di uidens singulis p; ut vult: et vñ burg.

intrare id pelagus in p;posito volens cū beato Aug. de doctrina christiana li. i. q; illex eterna quā btñs Aug. vocat luce. sit intellectui creato rō cognoscēti veritates incommutabiles: in quo tñ beatus Aug. communiter nō te netur a modernis.

Capitulū. xiiij.

R espōdēs aut. Hic pñr post obiectōnem sopbar ponit ipius iob respōsio. Circa quā sciendum q; sopbar et socib; eius ad duo tedebāt vt patet ex p;dictis. Primum est dicere aliqua magnifica de dei potentia et sapia et bmoi: vt p; hoc viderent ipo iob sapientiores et sententie eoz p;tra iob veniores. Sciendū est ex dīctis de deo aliqua falsa p;cludere cōtra iob: ppter qd̄ sanctus iob in sua rñsione primo remouet primū: scđo scđz ca. sequētū. Circa primū p;imo ostendit iob q; ea q; dire tant de deo nō erat libi ignota: secūdo q; etiā alijs boib erat vel poterat esse cōiter nota: et q; hoc excludit ab eis excellentia respectu aliorū et cōsūtātē eornū iactatia: scđa ibi. Tūmū interrogat. Circa primū dicit iob ex dīctis eoz iactatorū p;cludedo. b. Ergo vos estis soli bonies. q; bo differt ab alialbus p; intellectū: et ideo ex hoc q; p;tentitis vos tñ babere intellectū de diuinis: videtur q; alios boies q;si bruta aialia reputari: et p; consequens. Cōboscū monetur sapia. si tñ est in vobis: sed hoc est falsum. vnde subditur. d. Et mibi est cōsūtū et vobis. i. intellectus: qui p; cor in sacra scriptura designatur fm illud psal. xxvij. Lex dei eius in corde ipi? e. Nec inferior vestri sum. in noticia vel scia diuinor de q; vos faciat: et ne hoc dictū imputetur iactatia ipius iob subdit. f. Quis em hec que nostis ignorat. q. d. nō est p;sumptuosum q; dico me scire illa: que possūt ab alijs cōmuniter sciri: et ideo q; mibi imponitis horū ignoratiās est magna deriso: ppter quod sequitur. g. Qui deridetur ab amico suo. a quo deberet honorari ppter quod grauior est deriso. h. Inuocabit deū et exaudiet eū. q; proprium eius est subuenire: vbi subtrabitur humum subsidū: et q; talis deriso vt frequenter se extēdit ad alios sanctos: id sequit. i. Dēndetur em iusti sim plicitas. i. via eoz sine plica dolositatis deridet ab boib mūdanis: q; p;stituit finem suū in epalib? boib: q; vt fre quēter acqruēt fraudib? et mēdacijs: id reputat iustos tālia fugientes fatuos et ignorantes: id dī. k. Lāpas cōte pta apud cogitationes diuitiū. i. illorū q; finē p;stituit i bu iusmoi diuitiis: apud tales em p;renī vita iustor. licet sic lāpas p;teūia lucis sapie: et ardoris charitati: id subdit. l. Parata ad tps statutū. i. ad beatitudinē futurā p; vi te meriti: et q; boies mali nō solū teridēt iustos sed etiā p;prūpūt vscg ad cōtemptū dei: ideo subdit. m. Abundant tabernacula predonū: quis bona aliorum perphas et nephas in differenter rapiunt sibi. n. Et audacter prouocant deum. id est sine timore. o. Cum ipse degerit omnia iū manus eoz. quia potestas q; male

Liber S

faciat inest eis a deo: licet et abutatur factus deo integrati.
a **M**imir. **D**ic p̄nr oñdit iob ea de quo p̄ noticia amici sui se iactabat: etiam alijs boib⁹ esse nota: et primo h⁹ p̄ponit: scđo declarat modū p̄ quē boies deueniunt i cognitione dīmō: ibi. **N**onne auris. **C**irca p̄mū dicit. **b** **I**n terroga iumenta: in
crogare creaturas
ē eāp̄ naturas cōsi-
derare: et r̄nsio eāp̄
est i h⁹ q̄ ex tali con-
sideratione h̄o assur-
git ad cognitionēz
dei: q̄ est p̄ma cau-
sa omnia subditur
c **Q**uis ignorat
q̄ oīia bec man⁹
dīi fecerit. q. d. n̄l-
lus aut pauci. quia
oēs p̄ficitur deū es-
se primā cām̄ oīm̄
in cui⁹ manu ē aia
oīis viuetis. s. irra-
tionalis cuiusmōi
sūt aialia pisces et
aues. **d** **E**t p̄i-
ritus viuēre car-
nis bois. i. aia rati-
onalis. **e** **M**o-
ne aur⁹ tc. **D**ic co-
sequēc̄ oñdit mo-
du deueniēdū in co-
gnitionē dei: secūdo ostēdit q̄ p̄ talē modū cognoscunt
p̄prietates diuine: ibi. **A**pud ipm̄. **C**irca p̄mū i ciedū: q̄
omis cognitio humana q̄ mo naturali acq̄ri: de qua hic
agit: a sensib⁹ orit: sensus aut̄ auq̄it⁹ marie valet ad no-
ticiā q̄ acq̄ri p̄ doctrinā: et q̄tū ad h̄o dicit: **f** **L**onne
auris verba diuidicat. experientia vō maxime valē ad co-
gnitionē q̄ ē p̄ inuētione: vt b̄ p̄mo metbaphysice. talis
aut̄ experientia designat cū dī: **f** **E**t fauces comedentis
sapore. l̄ em̄ sensus visus plus faciat ad accipendū ex-
perientiā q̄ gustus: tñ q̄ gustus est quidā tactus et h̄o i
certitudine tactus excedit oīia aialia: nō aut̄ in alijs sensi-
bus. ideo q̄ gustū certitudo experientie designat: que etiam
in alijs sensibus inueniuntur: et ex duobus modis acquire-
di sciā p̄dictis subdit: **g** **I**n antiquis est sapia. q̄a p̄
longitudinē t̄pis potuerunt plura audire et expiri circa
speculabilitia: et etiam circa agibilia: ideo subdit. et in multo
t̄pe prudētia. **h** **A**pud ipm̄ tc. **D**ic p̄nr oñdit qualis
modis p̄dictis babet noticia de diuinis. et primo pp̄dit
pp̄positū. et secūdo declarat: ibi. **S**i destruxerit **C**irca pri-
mū. ponit quatuor de deo. circa quod sciendū est: q̄ i co-
gnitione nostra primū est noticia principiō: q̄ sicut natu-
raliter nota tā in speculabilitib⁹ q̄ agibilibus: et h̄o desi-
gnatur h̄o p̄ intelligētiā: vñ et habitus/ principiō/ vocat
intellectus. secūdo est noticia p̄clusionū que ex principiis
deducuntur: et hoc designat p̄ p̄silium largo modo acce-
ptū. put importat quidā inuestigationē et discursum a
principiis ad p̄clusiones in speculabilitib⁹ et agibilibus
q̄uis. p̄rie loquēdū cōsiliū tñ sit in agibilibus. tertium
est certū iudicū de p̄clusionib⁹ inuētis. et h̄o vocat h̄o sapi-
entia. quartū aut̄ sequitur ad ista. s. potētia exequens: et
h̄o vocat h̄o fortitudo. q̄d q̄d aut̄ p̄fectiōis est in creaturis
excelletius ē in deo: et id ista quatuor dicuntur hici deo et
q̄tū ad id q̄d habent p̄fectiōis remota omni imperfectio-
ne. l̄ em̄ deus cognoſcat principia et p̄clusiones quod est
p̄fectiōis: nō tñ acq̄rit noticiā p̄clusionū q̄ noticia p̄nci-
piō: q̄ talis acquisitione p̄ discursuz imperfectionē icludit.
Sciendū erit q̄ l̄ ista quatuor realis distinguant i nob̄
in deo tñ distinguunt sola rōne: q̄ p̄fectiōis q̄suti crea-
turis diuiniſim: et in distinctione deo sint vñite. **i** **S**i de-
struxerit. **D**ic p̄nr oñdit q̄ quatuor p̄dicta apparet i deo ex
effectib⁹ suis boib⁹ notis: et p̄mo h̄o oñdit de trib⁹. s. de
fortitudine sapia et p̄silium: secūdo de intelligētiā: ibi. **Q**ui

e Et eos q̄ opp̄ssi fuerāt. p̄ violentiā principiā.
f Releuata subiectōe eoz. g Qui reuelat p̄fun-
da eē tenebris. auferendo incarcēatos de imis carce-
rib⁹ ⁊ tenebroſis. h Et pdūcīt i luce vmbra mor-
tis. i. habitacē q̄si vmbra mortis sunt incarcēati q̄
timēt quoti die
interfici cū r̄isti
pdūcūt i luce
q̄n ex insperato
liberāt: sicut fu-
it de ioachim re-
ge iude quē eūl
merodach eūt
de carcēgonens
eū int̄ p̄dos re-
gini sui. k Qui
instipicat gētes
sicut fuit an di-
lūniū vt b̄ gen.
v. l Et p̄-
dit eas. sic fuit i
diluvio. m Et
subuer. i integr̄
restituīt: sic fuit
post diluviuī p̄
mo et posten-
tatem ei. n Dia-
sta induit iob:
qr declarant ma-
gnitudinē divi-
ne potentie ⁊ p-
fundatē sue sa-
pietie ⁊ certitu-
dinem q̄sil. q̄a
nūq̄ deficit a fi-
ue intento.

O os. Capi. viii.
l Ece oia h̄ vidit ocu-
lus meus ⁊ et audiuit auris
mea ⁊ itellexi singla. b̄ cōz
scientiā vestraz: ⁊ ego noni-
nec inferior vestri sum. ḡz
tñ ad om̄ipotētē loquar. ⁊
disputare cū deo cupio. pri-
us vos ondēs fabricatores
mēdaci⁹ ⁊ cultores puerorum

m Qui immutat. hic ondit q̄ in deo est intelligentia
q̄d maxime p̄sp̄ hoc q̄ ad voluntatē suā immutat itel-
lectū ⁊ voluntatē homī: etiā marinoz. b̄m q̄ d̄. puer.
tr̄. Lor regis in manu dñi quoq̄z voluerint inclina-
bit illud: ⁊ sic p̄z q̄ in cordid⁹ hominū intime opatur.
et hoc est q̄d dicit. Qui immutat cor principiū p̄pli terē
et p̄p̄ns subditoz qui solēt sequi voluntatē principiū.
n Et decipit eos. nō sic intelligendo q̄ decepto dire-
cte sit a deo: sed qr suo iusto iudicio subtrahit lumē su-
um directiū ⁊ sic homo cadet in deceptōez p̄. p̄p̄nuīz
defectū. o Et frustra icedat p̄ inuiū. qr nō quen-
unt ad finē intentū. Errat autē ho dupl̄. uno mō q̄ igno-
rantiā: ⁊ q̄tuīz ad h̄ dic. Palpabūt q̄si i tenebris. alio
mō q̄ passionē: ⁊ q̄tuīz ad hoc dic. p Et errare fa-
ciet eos q̄si ebrios. passionati ei se sicut ebrij q̄ alīc iudicat
de agēdīs i ebrietate positi. ⁊ terra: sic etiā passi-
onati aliter iudicat: qr se extra passionē q̄z passiōe de-
tent. sicut irat⁹ in q̄tuīz talis iudicat se vidicādū: sed a
ta āt ira iudicat r̄bs ⁊ locū expectādū. viii.
p Ece oia. Postq̄ iob arguit amicoz suop̄ iactā-
tia. h̄ ercludit eoz falsaz sniaz: ⁊ p̄no cāponie
scđo p̄niedā p̄dicit ibi. Audite g. tercio ea ondit ibi
Lacete paulisp̄. Circa primum p̄tinuat dca sua p̄cedē-
tib⁹ ad h̄ argues amicoz p̄sumptōez. d. a Ece oia
q̄ p̄dicta se de fortitudie dīna sapia ei. p̄silio: ⁊ intelli-
gentia. b Tidit oci. me. p̄ effect⁹ p̄dictos. c Et
audiuit auris mea. a doctoribus. ideo subdit.

d Sed in sciām viam ⁊ ego novi. ⁊ ideo in h̄ nō po-
testis vos p̄ferre mibi et me despicerē. e H̄ tamē
ad oipotētē loquar. p̄ teuota orōnez. qr tpe oratōis
homo cū deo loquit̄. f Et disputare cū deo cupio.
nō temerarie ei facta arguendo. b humiliter veritatē
inquiredo. q̄. d. ip̄e in disputādō h̄ me nō vtef verbis
p̄gūtiuis: ⁊ mendaci⁹ sicut et vos. unde subditur.
g Paus vos on. fabū. mēdaci⁹ tc. vt aut̄ p̄tēbit iij.

fr̄ ante q̄ incipet disputare cū deo. ondit eos fabricato-
res mēdaci⁹. s disputādō cū deo ondit eos cultores per-
uerso p̄ dogmatū silēt̄. s prius vocet intentōne. inten-
debat eī declarare eoz falsaz sniam p̄ illam disputādōez
& sic factū est finaliter. vt br̄. j. vlti. c. q̄n dñs determinan-
do q̄nem dixit ip̄i
eliphaz. Grat⁹ est
furoz meus in te: ⁊
i duos amicos tu-
os. q̄m nō eftis lo-
cuti corā me rectū
sicut seruus meus
iob: ideo subditur.

b H̄tq̄ vtnā ta-
ceretis. vt putaremi eē sa-
pientes. k Audite ḡ correcti-

ones meas ⁊ iudicū labio-
rū meoz attendite. l Nun-
qd de indiget v̄o mēdaciō

vt p̄ illo loquamini dolos.
m Nunqd faciē ei⁹ accipitis

et p̄ deo iudicare nitimini.

n Aut placebit ei quē cel-
renhil p̄t aut decipiet vt

homo v̄is fraudulentis.

p Ip̄e vos arguet q̄m i ab-
scōdito faciē ei⁹ accipitis.

q Statim vt se commouerit
turbabit vos. et terror ei⁹

irruet super vos.

r Memoria vestra comparabitur ci-
neri. et redigētur in lutum

ceruices vestre. s Lacete
paulisp̄ vt loquar q̄ nod-

est neccesse cū aliter posset defendi.

t Nunqd faciē ei⁹
accipitis q̄i iudicates p̄ ei⁹ parte ei⁹ iusticiā per falsa de-
fendendo.

u Aut placebit ei. q. d. istud nō placet ei⁹
displicer solet aut alicui homini placet defensio cause sue
pter ignorantia. qr credit eam esse iusta: s hoc est in deo

impossible. qr nihil p̄t eū latere.

v Aut decipiet vt
hō v̄is fraudulentis: homo ei aliq̄n decepez fraudulentis
aduocatoz vult defensionē cause sue. qd tñ a princi-
pio nolebat. sed hoc nō p̄t eē in deo. qr nō p̄t decipi ab
aliquo. ideo subdit.

w Ip̄e vos arguet: tanq̄ malos.

x Qm̄ in abscōdito faciē ei⁹ accipitis. illeci in abscōdi-
to faciē alicui⁹ accipit i iudicio: q̄. p̄o loq̄z p̄ sciaz. sic fa-
ciebat isti: qr scām vitā iob nouerat ⁊ eius innocentiaz: et
tñ eū p̄denabāt quasi ad approbadū diuinā iusticiā.

y Statim vt se pinouerit: loq̄z de deo ad modū bois: q̄
qn̄ pinouet irapunit: tñ talis motio ire nō est in deo. sed
sibi attribuit̄ silitudinarie: p̄p̄ effectū punitōis: iō s̄bdit.

z Turbabit vos. p̄ pena infli ctam.

aa Et terror ei⁹
irruet sup̄ vos. timetes adhuc ampliore vobis pena in-
ferendam.

bb Memoria vīa comparabitur cineri. q̄
cito per ventum dispergitur et non appetat. hoc dic iob
contra dictum sopbar. qui supra dixerat bonum homi-
nis remanere post mortem in cōstum manet in bona me-
moria hominum. q. d. istud quod reputatis bonum: non
erit vobis post mortem.

cc Et redigētur in lutū cer-
uices vestre. quas inique erexitis contra me.

dd Lacete paulisp̄. H̄ic p̄sequenter ostendit iob amicoz
suorum falsitatem: et primo ondit eos fabricatores
mēdaci⁹. et secundo cultores peruerso doctrinē: ibi.

ee Audite sermonem. Circa primum iciendum q̄ ip̄i falso ar-
guebat iob de impatiētā v̄tra modū. et de desperati-
one: eo q̄ a principio dixerat. Periat dies in q̄ natus sum.
et utrūq̄ iob ondit falsaz. p̄dō induces eos ad audītiā
di.

ff Lacete paulisp̄ vt loquar. licet enim aduersa-
rio sic graue diu audire tñ modicū nō d̄z sibi esse graue.

Liber

f Quodcūq; mī mens suggesterit. q. d. non detinebo tē
pus in pponendo verba ornata faltitatē colorantia: s;
statim pseram qd habeo in corde fī veritatē. pñr ostē
dit eos faltum: dixi. et imponentes ei impatientiam cani
nāz. d. **a** Quare lacero carnes meas tentib; meis. q.
d. q; est cā: q; ex im-
patiētia videor la-
cerare carnes me-
as sicut vos mī im-
ponitis.

b Et aliam meaz
porto in mani. me-
is. i. vitā meā nī cu-
ro amittere p dispe-
rationē sic illō qd
portatur in mani-
bus videntur expo-
ni raptoribus: fīm
illid greg. omel.
xxvii. Depredari
desiderant. qui the-
saurū in via publi-
ce portat. q. d. ista
q; mī imponitis fal-
sa sunt. iō subdit.

c Eterū si occide-
nt me qd ē vltimū
terribile. **d** In
ipso spabo de sum-
mo bono pīm in
futura vita psequi-
do. sed quia spes si
ne meritū non est
spes sed pīmptio
iō subdit.

e Eterū vias meas. i. oga mea. **f** In
ppectu ei arguā. veraciē corrīgēdo: si est ibi aliquid cul-
pabile. **g** Et ipse erit saluator meo. q; est saluator si-
ciliū t no hetero; ideo. **h** No ei veniet in pspectu ei
recipiens ab eo salutem. **i** Ois hypocrita. q; fallo p-
tendit exterius sanctitate. **k** Audite. Lōseqnter ostē
dit eos cultores puerorū dogmatū. quia negabant vitaz
futurā: t ex h pñr dicebat oga virtutū in pnti vita. psp-
ritate temporalī pīmari. t pcta afflictōnib; puniri: et sic
vlerius dicebant ipm iob a deo p peccatis flagellatum
Falsitatē aut' eo; oñdit iob p modū cuiusdā disputatō-
nis cū deo. eo mō quo dixerat supra. Disputare cu3 deo
cupio. t q; primo modū hū? disputatōnis tangit. et scđo
disputatōez aggreditur: ibi. Quantas habeo. Circa pri-
mū inducit amicos suos ad attentōnez. **d** **k** Audite
sermone meu: tanq; ve. **l** Et enigmata. i. obīcura et
difficilia intellectu. **m** Percipere aurizve. ista ei duo
inducunt ad attentōnem dicendō. s. veritas eo; ad re-
probandū falsitatē t obscuritas sive difficultas ad exer-
citandum intellectum. **n** Si fue. iudica. scio q; iustus
inueniar. i. si de doctrina quam sustineo tanq; vera detur
iudicuz: scio q; approbab; tanq; vera: et s. c. dab; p me
sua: qd ostendit in fine libri: ubi dictōns ad disputatō-
es iob: nō estis locuti rectū corā me sicut seru; me; iob.

o Quis est q; iudicet mecū. volens sustinere pē oposi-
tam. **p** Deniat. s. ad divinū iudiciū. **q** Quare ta-
cens oīmōz qn em bō afflictus tacēdo celat afflictōnēz
suā interius: magis affligit q; si exterius appareat loqu-
do: t vt babeat pstantiā loquēdi subdit loquēs ad dñm.
r Duo. tñ rē. a facie tua non abscondar. i. accipia psta-
niam loquendi: et que sunt illa ostendit. **s** Dānu tu-
am longe fac a me. cessando a presenti afflictōne.

t Et formido tua nō me terreat. de futura pena inflige-
da: ista ei duo solēt hoīem impēdīre a pstantiō locutōe. s. do-
lor de p̄senti malo: t timor de futuro. **v** Goca me et
ego rñ. tibi. q. d. duob; pdictis amotis parat; sum dispu-
tare tenendo partem oponentis vel respōdentis. qualiter
aut ista disputatō sit līcita dictū fuit in prin. bñ; ca-
g Quantas habeo rē. Dic cōsequenter aggredit Job

disputatōez. t primo oñdit ppositū in se singulariter
scđo i alijs hoib; coiter se. c. p;ia in duas. q; prio oñdit
se flagellatū a deo nō ppter culpā. scđo iumentā cāz
ibi posuisti. Circa primū facit tale rōne. si flagellato i
vita p̄senti eēt tñ. p culpa p̄terita: se q̄rēt q; debet cor-
rīdere pco: et
no excedere: ali-
ter videret iniu-
stia esse in deo.
iob at erat pco
sue innocentia:
t p̄s sciebat
afflictōnēz suaz
culpa p̄teritam
excedere: iō ad
excludendū fal-
sam cām sue pu-
nitōnis dicebat
deo per modū
bumilis inquisi-
tiōis. **x** Qua-
tas habeo inig-
nates. i. pcta cō-
tra primū. q; fi-
unt cōtra equi-
tatem iusticie.

y Et peccata i
me pmissa sicut
sunt peccata gu-
le t luxurie t bu-
iūmodi. **z** Scelerame
p̄ deū pmissa. ve-
blas p̄bemia: et
buiūmodi. **a** Atq; delicta. i. pcta p̄cepta affir-
mativa per omissionē. tō dicunt delicta quasi derel-
icta: et ad ista quatuor reducunt oia alia pcta.
b Onde m. i. si ostēderes manifeste apper oībus p
nō sum a te flagellatus tñ. ppter culpā b. p̄t alia cāz
sez sapie tue dispōnem: qnno p̄cesserant in Job talia
tāgrauia pcta. iō subdit. **c** Cur facie tuā abscondis. me nō exaudiendo. **d** Et arbi. me inimi. tuū.
i. ab alijs arbitri facis. q; ignorat p̄uidētē tue p̄sili-
um: q; modū humanē grāuare aduersariā suum. t q; p-
pōset dici flagellat te. vt i teōndat potētā suā. h̄ re-
mouet. d. **e** Contra solum qd vento rapit. i. ptra
me qui sum nullius momenti t virtutis. **f** Ondis
potentiam tuam. q. di. hoc nō decet magnificētiam
tuam. sicut nō decet hominē robustissimu experiri vi-
res suaz p̄ puerū. **g** Scribis ei p̄ me amaricū-
nes. per tuas flagellatōnes. t per hoc qd dicit. Scr-
ibis. oñdit talia fieri nō a casu. s. ex ordie diuine sapie.
h Et psumere me vis pec. adole. mee. q. d. I adole-
scētia mea nō transierū absq; peccatis. tñ rōne iuē-
tutis illa magis sunt fīm tham miscdiaz pdonādiaz
tāgrauia p̄mienda. et sic innuit iob q; cæsue flagel-
latōnis a deo nō fuit tñ culpa p̄terita. **i** Dolu-
sti. Dic innuit que sit vera cā: t bācinq̄it et spāli cu-
ra dei circa se. d. Doluisti in neruo pedē meū neruus
iste intelligitur lex diuine iusticie: qua mens iob tene-
batur ligata. ne diuerteret a deo per pcta. **k** Ob-
seruasti oīs semitas meas. i. omes act; meos vīs ad
minimū p̄siderando. **l** Et vestigia pedū meorū cō-
siderasti. i. oīs cōcircstantias actuūz ponderasti. q. d. h
non esset nisi in me esset aliquid notable t stabile: q; a
ad sapientem non pertinet babere tancam curā t di-
lignantiam dore vili et instabili cuiusmodi suaz a parte
corporis. ideo subdit. **m** Qui quasi putredo oī-
mēdīsum p̄ mortem. **n** Et quasi vesti. qd come-
dit a tinea. q; vīmes nascunt de carne mortua eā cor-
rodētes: sicut tinea de veste quā corrodit. t ex h seq-
tur q; in hoīe p̄ter corpū est aliqd notable t stabile. s.
intellectualia: rōne cui? tē bī spālem curātē hoib;

Job

pudendo eis in futuro p̄mia p̄ meritis: t̄ supplicia p̄ petis: t̄ hec est vera causa flagellationis sancti job. vt p̄ patientie meritū acquireret sibi glorie augmentum.

In c. xiiij. vbi dī in postill. & docim̄ mens suggeste-

nt q.d. nō terredo tps in p̄ponendo verba.

Eddictio.

Olim job
in multi
passibus
loquatur sic vt
prā facie vidē
tur ip̄z nō gone
re spem bois in
alia vita: vt cuz
dicit. xij. c. **H**o
cu mortuus fue
rit nudat atq;
psumpt. vbi q.
so ē. et ibidē pe
paucā. **H**o cum
dormiōt n̄ resur
get tc. ex quibz t̄ alijs similibus q̄ nō fīm. p̄p̄ia opinio
nem s̄ alio v̄ dicebat: quidam hebreor̄ asserunt ipsum
hereticū fuisse: quo v̄ falsitas in hoc loco detegit: cum
spem suā manifestissime ponat in deū p̄ hanc vitā. d.

Etia si occident me in ipso sperabo: q̄ verba p̄tinuāt
cū p̄cedētibz sic Postq; em aduersarios rependerat
de hoc q̄ nitebant̄ excusare deū ab iniusticia p̄ sua mē
dacia. de quo dixerat supra. **I**lunquid te indiget v̄ro
mendacio: vt p̄ illo loquamini dolos tc. dixit q̄ poti⁹
deo displicebant: et merebant̄ a deo puniri: de q̄ dicit.
Aut placebit ei: cui celari nihil p̄t tc. ipse vos arguet
tc. **C**onsequēter etia ostēdit: q̄ illud in quo aduersari
ponebat ipem post hanc vitā. s̄ in memoria homī:
erat quid vanū de quo dixit. **E**t memoriaz̄ apparibi
tur ciner̄ tc. q.d. memorā quā dicatis esse spectadaz
post hāc vitā nulla est. **C**onsequēter vult apire mente
suā clare: t̄ vt redderet eos attentos p̄mittit. d. **L**ace
te paulisper vt loquar t̄ ne locutōnez suā in hoc loco
estimaret fore fictā seu verbor̄ apparatu mītā: subdit
Qocuq; mībi mens suggesterit. q.d. in hoc loquar vo
bis veritatē quā in mētē hēo: sublatō: quocuq; figme
to: q̄ quidē veritas q̄ in mētē sua v̄sabat circa materi
am de q̄ agebat̄ ē ista. s̄ q̄ om̄s afflictōes quas patie
bat a deo q̄ acerrime erat: t̄ si attigerent v̄sc̄ ad mor
tem p̄ sua tormenta violēter inflecta patiēter tolerabat
expectādo a deo p̄ mortē suā remuneratōez. t̄ hoc so
nant verba ci⁹ cum dicit interrogatiue. **Q**uare lacero
carnes mēas dentibus meis. i. q̄ est causa finalis i mē
te mea mēe laceratōis: bīm qua aiam mēa porto i ma
nibus meis. i. q̄ ex vi afflictionū aia erat. p̄p̄exitum:
ac si esset in manibz iam quodāmodo extra corp̄: ad
quam interrogatōez r̄ndit. **E**tia si occiderit me i ip̄o
sperabo. q.d. spes mea ē in ip̄o deo me affligēt̄ quem
expecto remuneratōē: etia si ip̄e me occidat p̄ ista tor
menta. **S**ed q̄ possit dici ei ab aduersariis: si tu tanta
tam spes in deo habes: cur rephēdis ei⁹ iudicia strate
p̄ querulosas locutōes v̄t̄ supra: t̄ infra multipliciter
Ad hoc r̄ndet declarando mentem suaz p̄t dixerat.
Qocuq; mībi mens suggesterit dica tc. veruth̄ vias
meas in p̄spectu ei⁹ argua: cui⁹ sensus est. In oibus p̄
clamatōnibz mīcis non arguo vias dei: que om̄s sunt
iustitia t̄ veritas: sed vias meas arguo: vt sc̄ia si forte
per aliquā viā mēā deū offendī. t̄ notanter dicit: cō
spectu eius. q.d. nō in p̄spectu v̄ro: qui nō recte iudica
tis: nec interiora cōspicatis. sed in conspectu eius: qui
intuetur cor: et recte iudicat: de quo post pauca dicit:
Non enim venit in conspectu eius om̄is hypocrit̄
quid autem sit illud quod sperat in deo post mortem.
seu occisionez statim subiungit. Ipse erit saluator me
us scilicet post mortem seu occisionem in futuro per
eternam salutēz.

Capitulu. xiiij.

Homo natuā. Dic̄ p̄n̄ sanctus job q̄d i se declara
uerat sp̄aliter: declarat in alijs hoibz generaliter
t̄ p̄mo declarat p̄ positiū secundo euacuat dictu⁹
oppositum: ibi. **M**ons cadens. Circa pumū ostēdit q̄ in
hoie aliquid sit post morte remanens. s. ratōnalis anima

secūdo q̄ p̄ mortē
ē p̄miato reddēda
ibi. **B**reves tercio
ōndit q̄ ex hoc re
surrectio hois ē ex
peccanda: ibi. **L**
guī bz spem. q̄ro
p̄quē modū sic fiē
da: ibi. Quō si rece
dat. **P**runū autē de
clarat in homie ge
neraliter eomodo
quo declarauerat
de job sp̄aliter. s. p
vilitatē t̄ per insta
bilitatēz homis ex

parte corporis: tamen sub alijs verbis. iste enī liber rhe
toricus est: vt dictum est supra: cuius modus est ad eam
dem sententiā plures adducere similitudines: et idēz re
plicare per alia verba ad maiorem exaggerationē seu de
clarationēz: dicitig. **a** **H**omo natuā te muliere. tanq;
de re fragili. **b** **B**reni viues tpe. qz aliqua animalia t̄
aues naturali cursu diuitus viuit. **c** **R**eplet multis
miseris. s. calore: frigore: fame: siti infirmitatibus: t̄ hīmōi
propter peccatum primi parentis. **d** **Q**ui quasi flos
egredit̄ in iuventute. **e** **E**t conteritur. in senectute v̄l
infirmitate sup̄ueniente. **f** **E**t fugit velut vmbra. q̄a
cito transit etia p̄tinue eius vitā. **g** **E**t nunq; in eodē
statu p̄ma. non est per hoc intelligendu⁹: q̄ sit in continua
mutatione sicut ponebat eruditus. vt h̄abetur. iii. meta
phy. sed q̄ homo nō est diu in eadem dispositōne bīm cor
pus: quia modo est sanus: modo infirm⁹: t̄ sic de alijs di
spositōnibz: nec etiam fūlāmīa. quia modo gaudī mē
tristatur. **h** **E**t dignum ducis. i. reputas dignum.

i. **S**uper buiūscemodi. i. sup̄ rem tam fragilē t̄ instabilē.

k. **E**lpenire oculos tuos. ad ei⁹ directōez per phibitio
nes t̄ p̄cepta: vt a maliis retrahat̄: t̄ in bonis dirigatur.

l. **E**t adducere eū tecū in iudiciū. i. punire eūz p̄ malis
t̄ p̄mitare p̄ bonis. q.d. per tuā. p̄uidentia nō sic facis alijs
creaturis carentibz rōne: ex quo p̄cludit̄ in homine eē ali
quid sp̄uale t̄ imortale rōne cui⁹ deus babet tantā diligē
tiā de homine: t̄ qz illud a principio cōceptōnis inficit
originali peccato: ideo subdit. **m** **Q**uis potest facere
mundū de imundo p̄ceptum semine. qz homo originale
peccatū trahit per hoc: qz lab adaz bīm ratōnem semialez
descendit. **n** **H**ome tu qui solus es. q.d. nō solū habu
isti diligentiaz de humana natura in sua p̄ditione dando
ei aiam imortale. sed etia in emūdatione ei⁹ ab originali
peccato ad cui⁹ emūdationē de⁹ semp dedit̄ remediu⁹ alij
cipio casus p̄mī hois. **o** **B**reves dies. Dic̄ p̄n̄ ondit
q̄ rōne aie imortalis remanet vita p̄t̄ morte: t̄ p̄miatio
meritor̄: t̄ p̄o repetit de breuitate hui⁹ vite. t̄ p̄z littera
v̄scibz. **p** **C**onstituisti emios ei⁹ q̄ p̄terit nō poterit.
Ista p̄stitution duplicit̄ p̄t̄ intelligi. vno mō p̄t̄ est in
divina ordinatōne: t̄ sic termini vite hois p̄tenri nō p̄t̄
anticipādo v̄l differendo. qz ei⁹ p̄uidentia ē infallibilis.
Alio mō vt̄ est in effectu exteriori: in q̄stum er naturalibz
causis ē alij period⁹ cert⁹ vite hois: t̄ in alijbz maior: t̄
minor. bīm varietatez p̄plexionis. t̄ bīm hoc termini vite
humane p̄t̄ anticipari p̄ malū regimē: gladiū: v̄l alia oc
casione. **q** **R**ecede paululū ab eo. vitale motu v̄l spi
ritū nō influēdo alij p̄feredo. sicut. n. sol p̄ suā p̄ntiam est
causa luminis in aere radios influēndo: sic deus est causa
vite vitale sp̄m p̄ferendo: et ideo sicut recessus solis ē cā
noctis. sic talis recessus dei suo modo est causa mortis: t̄
ideo dicit. **r** **R**ecede paululū ab eo: vt̄ q̄scat. q.d. ex
quo vita bīana est tābrevis t̄ instabilis t̄ subiecta misē
rīs. meli⁹ est sibi vt̄ quiescat p̄ mortē nō ad semper. quis

Liber S

mors p se nō est appetibilis. s rōne p̄mū sequit̄s ideo se quif. **r** Donec optata veiat. i. mercea p se appetēda ideo subdit. **s** Et sic mercenarij dies ei. Dies enim mercenarij nō se appetibiles rōne laboris. s rōne merce- dis post labore recipi. ideo dīes optata mercenna- rij est dies expecta-

ta. p̄mio babēdo
z eodē mō t̄pus vi-
te p̄ntis nō est t̄pus
optata a viris san-
ctis. s t̄pus vite fu-
ture: qd̄ est temp⁹
recipiente merce-
dis: z qz pfecta re-
tributō nō ē in aia
sine corpe ad qd̄ in
formādū b̄z nālez
inclinatōez: ideo
p̄nter agit te futu-
ra resurrectōe.

t Lignū b̄z sp̄s
Dic p̄nter ostēdit
resurrectōez bois
futura: et facit tale
rōne: bō cū sit no-
bilissima creatura
in inferiorib⁹ nō est
deterioris cōditio-
nis ligno qd̄ habz
tm̄ vīta vegetabilē
esser aut̄ veteroris
p̄ditōis si negare
oīno resurrectō: qz
si lignū fuerit p̄cisū
itez. p̄ducit ramos
si p̄ defectū nature

fuerit putrefactū ex rōne seminali in eadē materia existē-
te: rursū germiat lignū: de corpe aut̄ boīs p̄cisi a vīta p̄-
senti p̄ mortē violentā vel p̄ mortē naturalē: putrefactō
nib⁹ tale pullulat: s in terrā seu pulucrērevertit: et ideo
ne bō sit peioris p̄ditōis ligno p̄cluditur q̄ in homīe sit
aliquid immortale. l. aia: rōne cui expectat̄ resurrectō: et
hoc est qd̄ dicit. **t** Lignū b̄z sp̄c. z p̄s ſra ex dicti esq̄
ibi. **v** Et faciet comaz. i. ramos z folia. **r** Homo
nō cu mor. fūe. morte violenta seu naturalē. **y** Et nu-
datus. bonis t̄palib⁹ nō portat secū. **z** Atq̄ p̄sum-
ptus. p̄ corporis dissolutōez. **t** Tibi queso est. q. d. ni-
bil apparet germinas vel reuertēs. q. d. ex hoc cōcluditur
aia boīs esse imortalis: in qua resurrectō expectat̄. Sci-
endū aut̄ q̄ iste rōnes z p̄siles quas ponit iob de imorta-
litate aie: z resurrectōe: qzuis nō ſint demōstratiue: ſunt
tm̄ p̄ſuasiones p̄babiles: qd̄ ſufficit in p̄pōto. iſtē em̄ li-
ber rhetorice. pcedit vt frequēter dictum est: ſicut aut̄ ad
geometrū p̄tinet demōſtrare: ita ad rhetorē p̄ſuadere: vt
habet. **j** Ethī. **a** Quō. Dic p̄nter oīdit modū resur-
rectōis future. z p̄io excludit̄ modū falsū. ſecundū po-
nit̄ ver̄: ibi. Quis mibi. Circa primū ſciendū q̄ aliqui
poſuerūt reditū boīs advitam p̄ naturā: vīz q̄ poſt ma-
gnū circuitū anno 2 redētitib⁹ om̄ib⁹ corporib⁹ celestib⁹
ad eundē ſitum: redēat t̄dez effect̄ numero: vt q̄ idē pla-
to legeret athenis in eisdez ſcholis z eisdem ſcholarib⁹
z eadē lectōez. ſed bochō ſolū eſt p̄tra fidem: ſc̄ etiā con-
tra p̄bi doctrinā. ii. de generatiōe vīdi dicit̄ q̄ ea que cor-
rūpunt nō redēunt eadē numero p̄ motū z mutatiōnē
hunc igīt̄ modū resurgendi excludit̄ iob. d. **a** Quo si
recedat aque de mari. videlz q̄ per evaporațōes p̄uerit̄
tur in aerē z nō redēunt eadem numero p̄ naturā: vt dc̄m̄
est. **b** Eſt hō cū dormierit. p̄ mortē. **c** Mo resur-
get. p̄ modū naturalē. **d** Donec atterat celū. z eſt ſen-
tus: q̄ ſicut celū qd̄ eſt incorruptibile p̄ naturā ip̄oſſible
eſt atteri p̄ corruptōez naturalē: ſic nec bō resurget p̄t a
morte p̄ naturā. **e** Quis mibi. Dic p̄nter oīdit ver̄ mo-
dū resurrectōis. q̄ ſic virtute dei reuict̄ ſiam corpi. et

qz iſta resurrectō eſt appetēda. ideo ḡ modū deſide-
rantis dic. Quis mibi h̄ tri. vt i. infer. pte. me. il ymbo
ſanctorū patru ſub tua pte. eo q̄ ibi ex̄t̄ ſecu-
ri erat de ſua futura felicitate. **F** Et abſcudas me.
a malib⁹ bū ſite. **g** Donec p̄trāſcat furor tuus. i.
flagella plentis
vite q̄ ex ira tua
viden̄ p̄cedere: t̄n ira nō ē in
deo niſi ſilenti
marie. vt d̄cū ē
ſupra. **b** Et
coſtituas mibi
t̄pus in q̄ recor-
mei. qd̄ ē t̄pa re
ſurreciōis in q̄
videbitur deus
mortuō p̄ recor-
dari: quoz cor-
pora q̄i oblitus
dimicerat tam-
diu in terra: q̄
ſit bec intentio
ſua oſtentit di-
cens. **i** Du-
tash̄ mortuus.
bō rursū viuet
q. d. tenēdū ſir-
micer q̄ ſic: id
ſubdit. **k** Cu
c̄is dieb⁹ q̄bus
nunc milito. i. iſ
vita p̄ſenti ſto.
quā dixit ēē mi-
litia ſupra cap.
vii. **l** Erpe-
cto. cū deſiderio. **m** Donec veniat imutatio mea
id eſt resurrectō ad p̄ditōez bonor. dicit em̄ aposto-
lus. j. corā. xv. Om̄nes qui idem reuigemus: ſed non
om̄nes imutabuntur. quia boni z malii reuigent. ſbō
ni tm̄ imutabunt̄ reuigendo ad meliorē ſtatum
n Vocabis me. quia ad vocem dei reuiget mortui
pm̄ q̄ dicitur Jo. v. Qui in monumētis ſunt audiēt
voceſ ſili dei tc. **o** Et ego reupondebo tibi quā
diceret p̄ h̄ ſiet reuiget: qz creatura obediet crea-
tori. **p** Operi manuū tuaꝝ. id eſt mibi q̄ ſum op̄
tuin. **q** Dōrigeſ teſterā. quia ſanctus iob ſpe-
rabat le cu electis ad teſterā p̄tem eius collocandū.
r Tu quidez gressus meos dinumerasti. i. opa mea
bona et mala. **s** Sed parce peccatis meis. q̄ ad
beatiudinē nullus tranſit null totaliter purgatis a
peccatis. et eandem ſententiam repetit per aliaz ſimi-
litudinez. **t** Signati quā ſi in ſacculo delicta mea,
illa enim ſic ſolent eſſe signata ab hominib⁹ que ſūt
certitudinaliter enuierata. **v** Sed curaſi in-
iquitatem meam. id eſt curabis ut tranſeam ad felici-
tatem. **x** Dons cadens. Postq̄ ſanctus iob de
vera felicitate hominis declarauit ſuum p̄pōto. hic
pſequenter excludit opoſitum. ſicut patet ex ſupradī-
ctis. amici iob dicebant felicitatem hominis aliquo
modo remanere poſt mortem. uno modo inquantūz
remanet ipsi bona memoria: qd̄ excludit iob q̄ tria q̄
vident̄ eſſe multū ſtabilia quoz tm̄ perit memoria.
y Mons cadens. p̄ terremotū vel per aliū modū
y. Defluit. a memoria boīi. **z** Et ſaxum tran-
ſerit de loco ſuo. i. de lapidicina: nec remanet ibi ei me
memoria. **a** Lapiſes excauāt aq̄. qzuis ſint durifissimi
b. Et alluuiōne terra. ſumif. qzuis ſit ſtabil. ita q̄ n̄
remanet memoria de h̄ q̄ ſumif. **c** Et boies
ḡ ſili perdes. ſ. a memoria boīi p̄ mortē ipſoꝝ cū ſint
mīn ſtabiles. **d** Roborasti cū paululū. fortitudine
z dīmītis in vita p̄nti q̄ eſt valde brevis. **e** Ut in
p̄petuū tranſiret. a vita p̄ſenti ad mortē abſoꝝ redi-
tu-

Job

mari mēm opīsonē amīcoꝝ iob: ḥ q̄s arguebat. q̄ negabāt aliquid de hoīe remanere. **f.** Immutab facē ei i morte q̄ quā facies hoīis marcescit. **g.** Et emittes eū a vita p̄nti et memoria hoīi. q̄ d. ista memoria est ita parui momēti: q̄ nullo mō facit ad beatitudinē homis

alio mō dicebat

amīci iob ad fe-

licitatē hoīis p̄?

mortē cius p̄ti-

nere q̄ filiū cius

sunt in potētia et

bonorē in q̄bus

manet p̄f mor-

tu? quodāmō: et

boc excludit iob

di. **b.** Siue

nobiles fuerint

filii ei? p̄ p̄teꝝ

et dignitateꝝ se-

culare. **i.** Si

ne ignobiles: p̄

istoz carentiaꝝ.

k. Nō intellige-

get. **b.** sequit ex

dicitis amīcoꝝ

iob: q̄ negabant

aiām intellectu-

na remanere p̄?

mōre et sic ex di-

cōl eoꝝ p̄cludit

deos p̄spicere

filioꝝ nibil p̄vi-

nere ad felicita-

tē pentū oñdit

et vlt̄i? q̄ feli-

citas hoīis nō sit aī mortē. **d.** **f.** Alt̄n caro ei? dum

vinet tolebit. q̄ vita humana multis miserijs est sub-

iecta: vt dc̄m est. **g.** in prin. b. c. et q̄ vita buana n̄ tm̄

est subiecta est dolori sensibili: s̄ et etiā tristicie aie iteri-

ori. **i.** subdit. **m.** **g.** aīma il. sup semetipō

lugebit. **Lapi. xv.**

f. Immutabis facē eius: **g.** emittes eū. **h.** Siue nobiles fuerint filiū eius siue igbiles: **i.** nō intelliger. **j.** Alt̄mē caro eius duꝝ vinet tolebit **m.** **z.** aīma illius sup semetipō lugebit. **Lapi. xv.**

R. Espōdens at eliphaz themāites dixi. **m.** **u.** quid sapiens r̄ndebit qua-
si in ventum loquens **z.** im-
plebit ardore stomachū su-
um. **Arguis** v̄bis eū. q̄ n̄ ē
equalis tibi et loqueris q̄d
tibi nō expedit. **z.** Quātū in-
te est euā cuasti timore **z.** tu
listi p̄ces corā deo. **D**ocuit
ei iniqtas tua os tuū **z.** im-
faris lingua blasphematiū **k.** Condemnabit te os tuū **z.**

h. dīcere. **i.** dicit. **f.** Arguis v̄bis eū q̄ n̄ ē eq̄listibꝝ
q̄ d. sapia sua intantū supeminet et no elicitiū alicui p̄du-
cere ei. q̄ opa ei? q̄ nobis vident̄ irronabilia sunt in se, ra-
tionabilissima: **z.** subdit. **g.** Quātū in tē eua. timo-
rem q̄ temerarie ausus es puocare eū ad disputatōnem

b. **z.** Et tulisti p̄ces
corā deo. **i.** abstuli-
sti q̄ maliciā tuā
ne p̄ces tue sint ac-
cepte corā deo.

i. Docuit em̄ ini-
quitas tua os tuū.
ex abundantia em̄
cordis os loquitur
et ideo ex iniq̄ita-
te cordis p̄cedit u-
iūtas oas.

k. Condemnabit
te os tuū. oñdēdo
maliciā quā bates
in corde abscondi-
tam. **l.** **z.** Et labia
tua respondebunt
tibi. id everba dila-
bys tuis plata on-
dunt tibi illud q̄d
q̄ris. s. cām tue fla-
gellatōnis: q̄ ē in-
quitas tua.

m. **z.** Ili. qd p̄im?
bic p̄nter adducit
eliphaz r̄oꝝ ad p̄-
dicta et p̄io q̄ bla-
phemauerat que-
rens disputare cū
deo. **d.** **u.** qd p̄m?

hō tu nat̄es. i. creatus. q̄r p̄im? hō fuit p̄ creationem: ee
extinc habuit a deo oēm sciam que p̄t h̄i p̄ naturā quā
nō habuit iob. **n.** **z.** et an oms colles formatus. q̄ d. es
tu ne sapientior primō homie vel primo angelo qui crea-
tus fuit cum mundo sensibili. **o.** **z.** Unquid cōsilium
dei audisti. i. intimā sue sapientie. **p.** **z.** Et inferior te erit
eius sapientia. quia prouocasti eum ad disputandū. qua-
si potens redarguer eum: et confutare. q̄ d. ex istis appa-
ret magna presumptio tua de sapientia tua: q̄ tamē mo-
dica est aut nulla: ideo subdit. **q.** Quid nosti. p̄ alioꝝ
doctrinam. **r.** Quod ignoremus. qui tamen homines
fragiles et parue scientie sumus. **s.** Quid intelligis.
per te inueniendo. **t.** Quod nesciamus quasi di. ni-
bil. imo econuerso plura ignoras q̄ nos scimus. vñ subdi-
tur. **v.** **z.** Et senes et antiqui sunt in nobis. q̄ d. ab illis
potuimus plura et maiora audire. et ex illis alia inuenire
q̄ tu potueris scire a doctoribus tuis per eos doctrinaz
vel pertuaz inuentōes. **x.** **z.** Unquid grande est. Hic
adducit rationem ad increpandum verba iob quibꝝ di-
xerat. Si fuero iudicatus scio q̄ iustus inueniar. per hoc
innuens q̄ non erat flagellatus pro culpa. di. **z.** Unquid
grandis est vt consoletur te deus: relevando a miseria et af-
flictione. quasi di. no. sed ē ei valde facile. **y.** Sed ver-
ba tua prava blasphematoria et superba. **z.** **z.** Doc pro-
hibebit. que te manifeste ostendunt iniustuz. **a.** Quid
te eleuat cor tuū. superbia interiori. **b.** **z.** Et quasi ma-
gna cogitans attonitos habes oculos. ostendens super-
biā tuā in signo exteriori: mens em̄ homines magna
cogitans abstrabitur ab exterioribus: et sic oculi corpo-
les remanent quāsi attoniti. ex hoc iugitur eliphaz notat
ipsum iob q̄ talia signa faceret exterius ex superbia qua-
si insinuans q̄ cogitaret profundā et alijs incognita.

c. Quid timeret oīa deum spiritus tuū z. in hoc no-
tat eū de superbia in verbo et contra deū que ē maxima
vlt̄i ostendit verba iob falsa qui se iustificabat dices
d. Quid est hō vt immaculatus sit. q̄r vita humana nō
potest transire sine culpa. ad cuiꝝ p̄batōnem subdit.

Liber S.

Ecce int̄ sc̄t̄os. i. angelos bonos. **f** Nemo immutabilis a bono in malū. et hoc q̄ nām: i. angeli sancti affirmati se in bono p̄ graz: et qd̄ dī. Nemo. no signat idē qd̄ null̄bō q̄ angeli nō s̄t̄ boies. sed accipit hic nemo p̄ nullus generalis n̄c̄t̄ **Mat. xi.** Nemo novit filiū nisi pater.

S. Et celi nō sunt m̄di in aspectu ei⁹ q̄ corpora celestia b̄n̄t̄ aliquid potētionalitatis admixtū sc̄s ad sitū et illuia- tione recipiēd̄. q̄ luna et stelle recipiunt lumē a sole: et ex hoc excludit im- mundicia iob et ini- quitatem. d.

b Quato magis abomniabil. q̄ p̄t̄a p̄missiois. **i** Et inutil q̄ p̄t̄a omis- sionis. **k** **D**ō. i. ip̄e iob. quē ex ato- minatione non no- minat ap̄io noīe.

TQui bibit quasi aqua iniqtatē. i. co- mutit p̄t̄a absq̄ freno timoris: ille em̄ qui bibit vīnū: q̄ timer inebriari: bibit temperate: s̄ bibēs aquā hoc no- timer. q̄ h̄ nō cu- rat de tali tp̄amēto et sic insinuat q̄ iob

tp̄amentū timoris dei postposuerat: et sic oī iniqtati sine freno se exponebat. **E**t ex supradic̄t̄is p̄z: q̄ v̄ba et ar- gumenta eliphaz nō ibat ad intento eū iob. q̄ nō q̄sicerat disputare cū deo p̄tentōēz quasi equalis ei vel superior: s̄ p̄ bumilem veritatis inquisitōēz a summo doctore tanq̄ inferior: sicut biere. xii. dr. **J**ust̄ quidētu es dñe: si dispu- tem tecū. verūn̄ iusta loquar ad te. **m** **O**ndā tibi. h̄ p̄nr̄ eliphaz arguit v̄ba iob q̄ dixerat disputādo: dixerat em̄ quasi p̄querendo se viuere in angustia. p̄ malo p̄nti et timore p̄ futuro. d. **M**anū tuā longe fac a me et formi- do tua nō m̄terreat. et iō eliphaz n̄t̄t̄ ondēre sibi cām- tumendi et anxiandi etiā antēz et t̄ deiect̄a. p̄spēritate tē- porali. sc̄do p̄suā deiectōēz sibi bitauit. **C**irca primū ex- rat ipsi⁹ attēntōēz. d. **n** **A**udi me q̄d̄ vidi. p̄ p̄pria ex- p̄ientiā. **o** **H**arrabo tibi. et nō solū vidi s̄ a sapienti- bus audiui: et hoc est quod subditur. **p** **S**apientes p̄f. et nō absco. pa. suos. i. doctrinam eoz. s̄ eos maifestat̄ tēpe et loco. **q** **Q**uibus solis data est terra. i. bona ter- rena q̄bus vtunt ad vtilitatē suaz: mali aut̄ abutun̄ ad suā damnatōēz. **r** **E**t nō trāslibit alie. p̄ eos. deiciens eos a sua p̄spēritate. sicut dī de rege terrā aliquā deuastā- te: q̄ trāslic̄t̄ q̄ ea ad libitū deuastādo eā: eliphaz em̄ pone- bat felicitatē in p̄spēritate tp̄ali: et iō p̄nr̄ dicebat bonos et v̄tuosos ab ea nō deinci. **s** **T**uctis dieb̄. Postq̄ ex- citauit iob ad attēntōēz: hic p̄nr̄ ponit suā intentōēz. s. q̄ iob adhuc in p̄t̄ate tp̄ali erñs habuit cām anxiatas: et timoris. p̄p̄t̄ mala q̄ fecerat alijs. pp̄ qd̄ sp̄ timebat sibi insidiari gladio et veneno et alijs modis: sic ē de tyranis: vñ. iiii. de solatōēz p̄sa q̄nta dī de dyonisio tyranio. **E**rḡt̄ fortis sue p̄cūloz tyranū regni metus p̄cēt̄is sup̄ v̄tice gladiū terrore simulavit. qd̄ exponens p̄metator dicit: q̄ cū dyonisius tyranis exñs in p̄t̄ate sua: q̄reret a quodaz amico suo quid sibi videref̄ de ipso r̄ndit ip̄m ec̄ felicem tēc̄ dyonisius fecit eū sedere in regali solio v̄estib̄ regūs ornatū et apponi optima cibaria an eū. verūn̄ sug caput eius fecerat appendi gladiū acutissimū cū filo tenui: quē cū vidisset dīc̄ amicus p̄ anxiatas nō poterat comedē

st̄imebat et pallebat p̄ tēmōre gladiū ne q̄ libz momēto caderet sug ip̄m: tēc̄ dyonisio tyranū dixit: i. sim in po- testate regia p̄stitutus: tū sum cōtinue itali autētate q̄li tu es mō. p̄p̄t̄ mala q̄ alijs feci. tēmēs q̄libz momēto insidias mibi parari et vēnēo vel gladio interfici et hoc ē qd̄ dī.

s **T**uctis die. suis imp̄l. i. pec- catō obſtinat̄?

t **S**upbit. fm̄ q̄ dī in psalmo.

g **G**ubia eoūq̄ te oderut ascen-

dit semp: et nu- mer⁹ anno p̄ in-

c **T**etēdit ei adulus

teū manū suā: et p̄ oīpoten- tez roborat̄ ē cucurrit ad

v **U**nus erecto collo: **z** p̄i-

g **N**gni ceruice armat̄ ē. **o** **P**u-

u **I**git̄ faciez eius crassitudo: et

t **E**t laterib̄ eius aruina de- pendet.

m **H**abitauit in ciui- tatis desolatis: et in tomī-

b **T**ibus desertis que i cumulos

s **R**edacte. **W**ō ditabit nec

pseuerabit substantia eius

n **N**ec mittet i terrā radicē su- am. **W**ō recedet d tenebrē

z **C**ircus p̄vndiq̄ gladiū: q̄ p̄pter mala q̄ fecit su- scitauit p̄ se odī ex omni p̄te. et nō solū abextra. s̄ etiā abintra. iō subditur. **a** **C**ū se mo. ad q̄ren. panem. id est cū voluerit accipe corpis refectōēz. **b** **M**onit̄ i. timet p̄abilit̄. **c** **D**uratus sit in ma. et te- ne. dies. i. mortis p̄ int̄oxicatoēz. et sic anxiat̄ nō solū abextra. sed abintra tūmens int̄oxicari a p̄pria familiā ex odio vel pro p̄mio iō sequit̄. **d** **T**erribilit̄ eū tribulatio superuentura. **e** **E**t angu. valla. cum. q. d. sicut ret̄ paratus ad preliū vallat milib̄: sic iste angustiis et terroribus. et quia istud procedit ex iusto dei iudicio: subdit pro causa. **f** **E**terendit enī ad- uersus deum manū suā. abutens potestate sibi a deo p̄cessa. **g** **L**ucurrit aduersus eūm̄ erecto collo p̄ sup̄biā. **b** **E**t piugui ceruice armatus est. q̄ talis superbia procedit ex pinguedine diuitiar̄. et tem- poralis potestatis. et quia superbia exēcat̄: iō subdi- tur. **i** **O**perat faciem eius. i. noticiam intellect̄. **k** **C**raffitudo. i. superbia pcedens ex temporali ab- undantia. **l** **E**t de laterib̄ eius aruina dependeret: ex hoc signat̄ q̄ ministri eius et collaterales ex eodem motu malicie eius obtēperabant eam imitantes. talem autem fuisse iob signabat. iste eliphaz: dum ad- būc̄ esset i. potestate constitutus.

m **H**abitauit in ciuitatis. **H**ic consequenter de- scribit anxiates iuste inflata m̄ iob: quando fuit a po- testate deiectus dicens. **H**abitauit in ciuitatis de- solatis. prima enim est pena deiecti q̄ sit fugitiuus: de loco proprio: et habitet in locis ruinosis et occultis. secunda est priuatio sue substancie. et q̄stum ad hoc ci- tur. **W**ōn̄ dubitabit et cetera.

n **M**ec̄ mittet in terram radicem suam. id est nō ba- bebit stabilem et securam mansionem. **o** **M**on̄ re- cedet de tenebris. id est nō relevabitur a suis miseri- p̄pter malū sue obſtinatiōis. alia pena ē qñ p̄uat̄ ple- sua: quod ip̄i iob contigerat: et q̄stum ad hoc dicatur.

Paramos eius. i. filios & filias. q. Arefaciet flama. i. interficiet diuinam iusticiam: p. hoc insinuans q. pueri iob iuste p. peccatis suis fuerat occisi. **I**nō credat tē redimendus sit. i. liberandus a miseria aliqui auctio-
lio: q. ē indignus. **S**anteqz dics ei' imple. pibit. q. a-
mos ei' accele-
rabit an curfus
nature. **T**et
man' eius are-
scēt. i. ois ei' ope-
ra deficient.

Vedet qsi
vi. in pio flore
bo. cius. i. de eo
non expectabēt
aliquis bon' fru-
ctus: iō subdit.
Et qsi oliua
pūca. flo. suū. et
sic amittit fru-
ctū suū futuru.
y Logregatio
em hypocrite. i.
ipsius iob ques-
dicebat hypocri-
tas pretendēdo
falso exteri' san-
ctitatē.

Steri. q. o.
bona q. pges-
uerat iob fuen-
ti subtracta.

a Et cignis te-
uora. taber. eoz
qui mu. li. acci-
piunt. in hoc notat iob q. dū esset in p̄tate fuerat acce-
ptor munerū ad querendū iudicium: i. ex hoc fuisse pu-
niens pena ignis oves suas & pueros plumentis: vt h̄
s. i. ca. Ignis dei cecidit de celo: i. tactas oves pueros
q. psumpliit. i. ideo dicit hic. Et ignis deuorabit taber-
nacula eoz. q. custodes solēt in tabernacula habitare.
b Concepit dolorē. i. p. cogitauit malus alijs fa-
cere. **c** Et peperit iniqutate. deduces ad effectum
cogitationeſ sua iniqua. dum esset in p̄tate temporali.

d Et vterus ei' p̄preat dolos. i. post deiectioeſ suam
no mutauit mentē: q. si posset haberet adhuc nocen-
di voluntatem.

in ca. xv. vbi dicitur in postil. Docuit. ii. iniqutitas
tua ostiū. ex abundātia. ii. cordis os loquit.

Additio.
Hteria hebraica in hoc loco videtur sonare sic
Codemnet te os tuū: i. nō ego: i. labia mea te-
stant in te. i. est sensus ex quo iniqutitas tua iaz
manifestata est p. os tuuz: q. dictū est. Docuit iniqutitas
tua os tuū tē. decetero meli' ēt codemnet te os
tuū: vt te. s. p̄fitearis ee' 2demndū: q. miti' agit p̄tra
p̄fiteente peccatū suū q. p̄tra illū q. p̄ta sua etiā mani-
festat nūtitur defendere: t̄dē intelligit ex hoc qd dicit.
Et labia tua testent in te. sub alijs tñ verb.

Respondens aut̄ iob. Hic ponit ipsi' iob r̄nsio.
Circa qd iciendum q. sicut p̄z ex predictis eli-
phaz no replicauerat aliqui p̄tra iob de p̄ncipa-
li. p̄posito. s. de imortalitate aie & futura resurrectioe: s
exibis iob conat' fuerat p̄denare īp̄m. primo oīdes
eu p̄sumptuosu & blasphemū: i. scđo poter iniqutita-
tes suas esse afflictū: igit iob in sua r̄nsione p̄ro eu-
cuat ipsi' eliphaz increpatioe: i. scđo declarat p̄nci-
pale p̄positu. i. futura remuneratioe. capi. xvii. p̄ma
in duas: q. p̄to excludit increpatioe eliphaz inqzis
nitetur ondere iob p̄sumptuosum & blasphemum
scđo q̄tē ad h̄ q. dicebat ei' p̄ p̄ctis afflictu: ibi. Huc
aut̄. Circa primū dic. **b** Audiuī freqnē talia. s. oba
pungitua & increpatua ab eliphaz & sociis eius. ideo

subdiē. **c** Cōsolatores onerosi oīs vos estis. q. licee
venissent ad p̄solandū iob: tñ pueri erant ad ip̄m incre-
pandū & molestandū. **d** Munqđ ba. fi. verba ventosa.
id ēiactatoria & soliditate veritati caretia. **e** Aut ali-
quid tibi mo. est si loquaris. puocando me ad irā quātū
in te est. q. d. non: i. tñ debet tibi esse
molestu increpatiōibus affligere
amicum tuū.

f Poterā et ego
similia v̄i loqui. i.
vos pūgē si es etis
in loco mer: sed hoc
non facerē. vñ sub-
diē. **g** Atqz v̄i
nā eff̄ aia v̄a pro
aia mea. i. in aſſicti-
one et tristitia in q
sum: i. ego essem li-
berat. hoc non di-
xit iob a p̄petitu vi-
dicte: sed zcelo iufi-
cie: t̄t īp̄ i. aſſicti-
one positi expiren-
tur veritate amici-
cie sue: iō subdit.

h Consolater et
ego vos sermoib.
veris & dulcibus &
nō pungituis.

i Et mouerē ca-
put meu sup vos
in signi intrinsece
op̄passio-

k Roborarem vos ore meo. inducendo vos ad patien-
tiam. **l** Et mouerē labia quasi parces vob. s. ad miti-
gationem doloris vestri nō ad augmentatōez. **m** S. qd agam. ad doloris mei reuelationē. q. d. nō habeo iō
subditur. **n** Si locut' fuiero. quāsi ad aliquale mei cō-
solationē. **o** Mo quiescit dolor meus. q. est intrinsec⁹
radicatus. **p** Et si tacuero nō receder a me: q. qn do-
lor celatur quāli clausus interius mag' intenditur: q. si p
verba agiatur exterius. **q** Nūquid aut̄ tē. Hic conſe-
quenter excludit verba eliphaz. put oīd debant ipsum p
paccatis filium. & primo oīd sue afflictionis gra-
tatem: i. secundo sue innocētiae puritatez: ibi. Nec passus
sum. i. tercio p̄solatōnis sibi. p̄missē vanitatēabi. Certo
si amici mei. prima in tres: quā prima exprimit suam af-
flictionē: secundo remouet quandā dubitatōez: ibi. Con-
clusit me: i. tertio respondet ad quādam objectionez: ibi.
Haccū. Circa primū scieudū q. sanct⁹ iob fuerat afflic-
tio dyabolo imediate q̄tum ad ablationē substatte sue: et
filioz: i. corporis sui percussionē: i. etiā mediate inqzis
amicos excitauerat ad eius increpatiōne: i. ideo loquen-
do de affligente ipsum aliquādo loquitur in singulari nō
tando ipsum demōnem: aliquādo in plurali notādo cū
ipso amicos suis q. eum excitatos. dicit igitur.

q Nūquid autem oppresit me dolor meus. s. q̄tum ad
corpus: q. anima non fuit oppressa tanqz a stabilitate vir-
tutis delecta. **r** Et in nibilum redacti sunt omnes ar-
tus mei. quā p̄cussus erat v̄lcere pessimo a planta pedis
v̄sq ad verticē. **s** Ruge mee testimonioz dicunt con-
tra me. humor enim interior desiccatus erat: et sic v̄lera
cutis exterior rugas contrarerat: i. sic erant testimonioz
percussionis eius. **t** Et suscitarō falsiloquius. id est
dyabolus qui est mendax: i. pater eius scilicet mendacij
vhabetur Joban. viii. **v** Contradicens mibi per
amicos meos quos contra me excitavit. **x** Collegit
furorem suū in me. id est apposuit totūz conatum ad mi-
bi nocendū. **y** Et cōminans mibi infrenuit. loquitur
de temone ad modūz crudelis bestie: q. frendens tentab⁹
p̄minat ei quē vult devorare: i. ad idēz p̄tinet qd subdit

f3 Hostis mens terri oculis tecum quod sara volcs aliquem deuorare terribiliter aspicit eum. **a** Apuerunt super me ora sua et exprobantes. sed temo et amici mei per eum excitati: democoram deo me infamando: ut hunc est. scilicet et amici mei falso me condemnando. **b** Percusserunt maxillam meam. i. pte pserunt me manifeste sicut ptemperante ille qui percutiebat in facie.

c Satiati sunt. i. letati. **d** Penis meis. quod demon letat de afflictione innocentium. Amici ei iob letabant inquit et reputabat eum iuste percussum: quod dicitur in psalmi. Letabitur iustus cum viderit vindictam. ipsi autem repabant se iustos: et si ondabant se approplaudere digne iusticie.

e Closus meus erat. Hic puer remouet quandam dubitationem: ex hoc ei quod dicit se afflictus a demoniis: possit aliquid credere quod illa afflictio non pessima ex ordine domini sapientiae:

ideo hoc remouet. **f** Et closus me de apud iniquum id est dyabolum: cui ex ordine sue sapientiae pcessit patet afflictio me. **g** Et manus impiorum me tradidit. inquit ab eis psequitur me pmissus: et qualiter habet ostendit. **h** Ego ille quoniam opulentus. i. dives et famosus. **i** Repente pteritus sum. quod non solet coiter accidere: sed a magno statu habeo decidit paulatim: iob autem repente decidit a tegali prosperitate: de nomine hoc pcuratus: et deo permittente: quod fuit sat gravis: quod si paulatim cecidisset: et signum domini pmissionis in spalio: eo quod non sic psumuit fieri. **j** Tenuit certamen. loquitur ad modum bovis debilis: cui caput tenet a fortissimo cum pro sua voluntate pterente. **k** Et posuit me sibi quasi in signum. ad cuius pmissione multe sagitte mittuntur et pro hoc innuit iob: multiplices percussionses suas: et id designat pro multitudine lancearum. **l** Circundedit me latus: couul. lili. meos. pro hoc designat intersectionem filiorum qui de libus eius egressi fuerat. **m** Non pescit. nibi: et percutoendo me in proprio corpe: ideo subdit. **n** Et effudit in terra viscera mea. pro hoc designans pro dolor eius sensibilis non tam erat in superficie corporis: sed etiam penetrabat usque ad intimam. **o** Cedit me vulnera super vulnus. quod postquam vulnerat fuerat te filius morte: fuit vulneratus in proprio corpe. **p** Irruit in me quasi gigas. i. in tanta fortitudine. quod quasi mibihirtutis remansit in me. **q** Saccus hic ostendit ad quoniam obiectores: quam eliphas sibi supra fecerat. c. pcc. d. Mundus grande est: ut psoleat te deus: sed verba tua prava hoc probent. quod te eleuat cor tuum. in quo significavit eliphas ipsum iob remanere in afflictione: propter superbia suam. eo quod non fuerat humiliatus diuina pmissione: quod ostendit iob falsum. **q** Saccus consui super certamen meum. quod faciebat boies tunc tapis in signum humiliatiois: et sub capitula sua cinere aspergebant. **r** Facies mea intumuit a fletu. quod fletus est signum pteritus et humiliatiois. et bene dicit. **s** Facies mea intumuit a fletu. quod pro magnis fletu et humilitate resoluimus a cerebro descendens versus oculos et facies: et sic inflatur. **t** Et palpebre mee caligauerunt. id est oculi intra palpebras stent. quod ex magno et continuo fletu visus obscuratur. **u** Hec passus sum. Postquam iob ostendit suam pmissionem multiplice. hic ostendit suam innocentiam. vi. **v** Hec passus sum absque iniuriate manus meae. i. oportet me: quod pro manu designat que est organum organorum. ut badeat. in de-

anima. hoc autem dixit iob non ad sui iactantiam: sed ad veritatis declarationem et amicorum suorum pputationem: quod non poterat ostendere ex opibus iob pteritis: quod demeritum punit tot et tantum plagiis: et quod possent dicere licet non possumus ostendere opera tua mala pmissa: tamen illud quod omisisti

deus colere tanquam ingratum de auctoribus hec deinerunt: ideo iob dicit excludens hanc obiectorem.

w Ceteri bateres mundas ad deum paces. ipm debite venerando.

x Terra ne opias sanguinez mecum. terram autem appellat amicos suos: qui felicitatem suam ponebant in terrena prosperitate illo modo loquendi quod dicit augustinus. Si aurum diligis aurum. ipsi autem nobis opere sanguinez iob. i. ei afflictionibus dicentes quod erat punitus pro culpa: et

sic non habebat iustum titulum pquerendi de hoc coram deo ad declarationem sue innocentie: et quia posset dici iob: tu de te ipso testimoniū pibes: testimonium tuum non est verum: ideo inuocat divinum testimonium. d. **y** Ecce enim in celo est testis meus: qui est testis cordium: ideo subditur. **z** Et conscius meus. quia scit secreta conscientie: licet autem nullus pro se posset scire se carere mortaliter peccato: tamen hoc alius viris sanctis proceditur ex divisione revelatione. et sic videtur esse de iob. propter quod sic confidens inducebat cum testem non ad sui iactantiam: sed ad gloriam dei et veritatis declarationem. **a** Veritas. Hic ostendit iob ostendit consolationis sibi pmissam uitatem. ut enim patet ex supradictis amici iob pmittebant ei redditum ad felicitatem terrene pspitatis si se emedaret: quam pmissionem iob pro nibilo habebat. d.

b Et verbo amici mei. in hoc suppone quod pmittebat mihi. **c** Ad teum stillat oculus meus. ab eo expectando remuneracionis in futuro. **d** Atque utrinque sic inducetur vir cum deo. sic autem iudicatur homo cum operari suo: quod causa utriusque pponit manifeste: per hoc ergo dicit iob se considerare: quod causa quare sic deus ordiauerat eum affligi esset manifesta sicut afflictio sua: ut per hoc ordo divisione sapientie appareret flagellando iustos in presenti ad augmentum felicitatis eorum in futurum: ac quod hoc amici iob qui hoc negabat ab errore suo resilevit. qui felicitatem bovis in hac vita ponebat: quod etiam ulterius remouet. d. **e** Ecce enim breves anni transiunt. s. vite humana que est valde brevis. q. d. in retransiibilitate parvum momentum non potest esse vera felicitas bovis. **f** Et semita pro qua non revertar ambulo: quod homo a puericia pro iuventute et alias etates transit ad senium sed inde non revertitur ad etates posteritas.

g In capitulo xvij. ubi dicitur in postill. Aut aliquid tibi molestum est tecum.

h Additio. **i** Quod dicit. Aut aliquid tibi molestum est: si loquaris finis sanctus thomus. aliter exponitur sic. s. ut in hoc ostenderet iob quod non erat pietas in veteribus pte in hac disputacione: nam alia iob absque molestia loquatur in sua calunia: et hoc dicit. **j** Non quid aliquid molestum

Job

tibi est si loquaris. q.d. si tibi eet molestus sicut mihi q patior calunia. no tam te extederes in locutone. et on segniter ubi dicitur. Utinam aia vta eet p aia mea. attedendu est qd in hebraico ponit qd dicto q uno mō b3 significatoe optatiua: et sic idc significat qd i translatoe nra. s. Utinam es set aia vta. p aia mea: et exponit p in postilla. alio mō significat simplicē cōditionē. d. Si es set aia vestra. p anima mea. fm q intelligitur q iob n̄ appeteret afflictionē amicorum alio mō: sed solū dicit q si peringeret eos esse in tali afflictione: p solare eos libenter.

In eodez ca. xvij. vbi dī in postilla. Terra ne operias languinem meū tē.

quā nō reuertar ambulor.

Capitulum. xvij.

"Piritus me⁹ atte nuabitur: dies mei breuiabūt⁹ et solū mihi sup est sepulcrum. "Nō peccau i in amaritudinib⁹ morat oculus meus. "Libera me⁹ et pone me iuxta te⁹ et cuiusvis man⁹ pugnet p me. "Cor eo rū lōge fecisti a disciplia⁹ p pterea nō exaltabunt⁹ pre

gumenta per varia verba. licet argumentorū nō sitvis di uersa. sic in pposito iob p breuitate et miseriam vite humane frequenter probat expectationē felicitatis future.

Et hoc est quod dicitur. **a** Spiritus meus attenuabitur

vita eīm humana continuatur per vitales sp̄is egredien

tes a corde: q in se

nectute debilitant̄

et tandem deficiant̄

et sic vita termina

tur: ideo subditur.

b Et solū mihi lu

per est sepulcrum.

q.d. intantū senū:

et debilitatus sum

q non babeo expē

ctare prospicatem

presentis vite. sed

tūm sepulturā. ideo

subditur.

c Non peccavi:

lē em pñce vita n̄

transfusset absq; ali

quis pñctis tam

nō erat tanti pon

deris. q ppter ipsa

infligeretur sibi pe

na tam grauis de qua subditur.

d Et in amaritudinib⁹

moratur ocul⁹ meus: et magis facit mentioe de oculo qd

de alia parte. qd alia afflictio interior mentis magis appa

ret in oculo. qd in partibus alijs.

e Libera me a plen

ti afflictione. **f** Et in aliquibus librīs ponit.

Domine. nō

est de textu sed subintelligitur. qd verbū iob ad teū diri

gitur et ne credatur q petat liberari per restituōe ad p

speritate in terrenam. ideo subditur.

g Et pone me iuxta te. i. in symbo sancto p patru. vbi defuncti erant de

sua beatitudine futura securi.

h Et cuilus manus

pugnet contra me. q.d. ibi nō debeo timere de insultu cuius

cunq; hominis vel demonis.

i Et eo z. Hic ostendit

ignorantia amicorum suorum circa vita futura qua negabat. et

primo ostendit eorum ignorantia. scđo suā displicentia ibi.

j Caligauit. circa primum ostendit ignorantia eoz. dī.

k Et eoz longe fecisti a disciplina. s. veritatis pdicte:

elongat aut deus boies a cognitōe veritatis indirecte in

qntum ex eorum demerito retrahit influxū illustrationis

sue.

l Propterea non exaltabuntur in remuneratio

nem future vite: q ignorantia ignorabitur. vt b̄. i. coi

m **n** Predicat pollicetur socij. s. ip̄e eliphael q felicitatem boies ponebat in prosperitate terrena. et sic eam

pmittebat pro premio illis q erant sue opiniois: q p p

dam designatur.

o Et oculi filiorum eius: qui sunt im

buti ab eo suo errore.

p Denicit a vere beatitudis co

secutōne.

q Nosuit me qsl in puerbū vulgi. ex dictō

esli eliphael qui dicebat iob punitu p suis pñctis seqbatur

q iob inter vulgares in puerbū poneretur. vt quando

aliquis malus a prosperitate deisceretur. cōiter diceret

accidit isti sicut et Job. et ad idem pertinet qd sequitur.

Et exemplum suum coram eis.

r Caligauit. Postq; iob ostendit amicorum ignorantia. hic consequenter cir

ca hoc ostendit suam displicentia. quia plus deb̄z displi

cere defectus amici in sapientia qd in pecunia.

s dicit.

t Caligauit ad indignationem oculis meus: tristitia ei

ira que est p zelū qd quis nō excedit animū. tñ ip̄z turbat

fm Greg.

u Et membra mea quasi in ubili redacta

sunt. quia ira et tristitia que sunt in mente reducat in cor

pore.

v Stupebit iusti sup hoc. videlicet q boies tñ

litterati sicut erat amici iob: tanto errore cōtent decepti.

w Et innocens p hypocritam suscitabit. qd ira q est p ze

lum veritatis excitat innocētes ad insurgendū p fictōe

falsitatis.

x Et tenebit iustus viā suā. qd ppter errore

magnor illi q sunt firmi: et stabiles in virtute. non dimi

tūt viā iusticie. sed magis excitantur ad opa perfectōis

maioris. t̄ dic.

y Et mundis mamb addet fortitudi

sigif bic ex pdictis iob pcligit intentū: mcedebat aut iob

Liber

bud: v hū erat q̄ amici suis ab errore redocare. t̄ c̄tum ad hoc dicit. **f** Igit̄ om̄s vos p̄metu et venite. re-
trocedēdo ab errore: t̄ veniendo ad veritatem. **y** Et nō
iuenia in vobellū sapientē c̄tū ad illō q̄ de felicitate hu-
mana tenetis. s. q̄ sic in terrena prosperitate. qd̄ est a ve-
ra sapia deuicare c̄
est oia opa in finez
optimū t̄ ultimus
ordiare. **H**cd̄ qd̄
int̄cēdebat iob dclā
rare: erat q̄ felici-
tas bois no erat in
bac vita. sed in fu-
turo expectāda: et
c̄tum ad h̄ dicit.

Dies mei tra-
lierūt. q. d. i hac vi-
ta nō ed mibi felici-
tas erectanda.

Ogitationes
mee dissipate sunt
i. impedita a cōē-
platonis diuine dul-
cedine pp̄ acerbita
tem afflictiois mee

Torquentes
ipm a p̄templatōe
prime veritatis ad
considerandum ma-

gnitudinē mee calamitatis. **c** Noctē verte. in diē.
auferentes mibi somnū et inducentes vigiliā. sicut solet
fieri te die iō subq̄d̄. **d** Et rursus post tenebras spe-
ro lucem. i. c̄n desiderio expecto. t̄ qr̄ amici iob dicebant
ipm reuerti ad terrenam prosperitatē: et specialiter si su-
shineret patienter: iō hoc excludit. **e** Si sustinuero
p̄dicta patienter. **f** Infernū om̄s mea es. i. sepulta-
ra intra terrā. q̄ no expecto ultra felicitatē terrena: t̄ pp̄
illud qd̄ hic dicit de inferno t̄ alijs locis bū libri: scien-
dum q̄ in hoc loco t̄ in alijs locis bū libri coiter p̄ in-
ferno ponitur scol in hebreo. qd̄ apud hebreos frequen-
ter accipitur p̄ fossa vel sepulcro: t̄ iō subd̄. **g** Et in
tenebris stravi lectulū meū. ille ei q̄ sepelit: q̄l i stratu s̄b
terra ponit q̄ est tenebrosa. **h** Putredini. dixi. q̄ post
morte resoluīt in putredinē. et inde vermes orunt. z sic
bñt. qndā affinitatē t̄ p̄inquitatē ad boiem mortuū. si-
cūt pueribñt. p̄inquitatem cū parentib̄ t̄ econuerso: et
etia inter se. **i** Cibi est ergo nūc p̄stolatio mea. i. expe-
ctatio felicitatis quā mibi p̄mittut amici in bac vita. q.
d. nulla est. t̄ p̄ōns est in futuro expectanda a deo. vnde
subd̄. **k** Et patientiam meam quis considerat. s. ad
remunerandum. q. d. nullus fm̄ opinionē amicor̄ meo
rū felicitatē futurā neganciū. et ex hoc sequit q̄ deus nō
bñt p̄uidentia de humani actib̄ qd̄ est inconveniens etiā
fm̄ amicos iob. t̄ ideo ducent eos ad hoc inconveniens
excludit felicitatem bois in futuro expectandā a deo. t̄ qr̄
amici iob dicebāt felicitatem aliquo mō inesse homi p̄
mortē inq̄tum remanet in memoria boim. vt p̄t̄ ex supra
dictis. iō iob excludit hoc. **l** In p̄fundissimum infer-
nū descendēt oia mea. i. quicquid ad me p̄tinet ponet in
terra t̄ sepulturā. fm̄ ero rē amicor̄ iob neganciū aie in
mortalitatē. **m** Putalne saltē erit ibi requies mibi. i.
aliquid p̄tinens ad felicitatē meā. q. d. hoc dicere est val-
de ridiculosum: cū corpus mortuū nullū habeat sensum
nec p̄cipiat aliquid de his que sunt vel dicunt extra p̄ti-
nentia ad laude bois mortui vel virtutū. t̄ iō p̄hs. i. eth.
reprobat opinionē dicentium boiem vere dīci felicem post
mortē eo mō quo dicebant amici iob.

N c. xvii. vbi d̄ in postil. **o** peccauī tc̄. **A**dditio.
P Hac loco vbi d̄ in translatōe nr̄a. **M**ō peccauī
t̄ in amaritudinib̄ moratur oculus meus: hebrai
ca lra multū distat: dicit em̄ sic. **S**i nō mendaces
meū et in amaricādo me morat oculus. et est sensus p̄

sob in bis verbis p̄ querebat t̄ amicis suis qui secū-
erant de quib̄ dicit. **S**i nō mendaces mecum. qui per
mendacia ipm improbatē in amaritudinē ducebat
eum intantum q̄ oculus eius morabatur p̄tinue i af-
flictione de quo dicit. **E**t in amaritudinibus moratur

oculū meū: et ve-
ab ista p̄secutōe
amicor̄ euade-
ret subdit p̄teri-
do. **P**one me iu-
xta tez cuiusvis

manus pugnet
atra me. q. d. sic
possū ab impu-
gnationē seu in-
fulti continuo

istoy euaderet
vt ondat impu-
gnationē istoy
atra eū esse iniur-
iam subiungit.

Cor eoz longe
reciftia a discipli-
na tc̄. **R**eplica.

M capi-
t̄. vbi
dr. Mon-
peccauī t̄ i ama-
ritudinib̄ morat

oculū meū. hanc

nr̄am translatōe p̄ corditer exponunt doctores t̄ san-
cti t̄ alij. sed burg. finit p̄to fm̄ hebraicā l̄r̄am q̄ de
beat sic stare: si nō mendaces mecum t̄ in amaricādo
me moratur oculū meū. qd̄ exponendo nō bñ p̄tinuat
sensum l̄r̄e. t̄ non est verisimile q̄ postillator in lingua
peritus tantā varietatē dissimulauerit t̄ non vident.
nec est verisimile q̄ beat. **H**ero. tantā ōzonem trans-
ferendo variauerit: p̄tingit em̄ aliqui p̄ter equinoca-
tionem vel als p̄ter dictiū similitudinem variare
verbū. prout sepe postillator notavit in ope suo de
dīa translationis nosire et hebraice veritatis. vbiis
hoc loco nullam posuit differentiam. **J**udicet iḡt de
illo qui vult.

Capitulum. xviii.
Respōndens autēm. Dic p̄n̄r̄ ponit p̄tra iob
ip̄sius baldath replicatio. t̄ sc̄d̄ ipsius iob re-
spōnsio ca. xix. prima in duas. q̄r̄ p̄o baldath
de stultiloquio iob reprobēdit. t̄ sc̄d̄ ad principale p̄
positum arguit ibi. **M**unquid propter te. **C**irca p̄mit
dicit. **b** Uloz ad quem finē verba iactabis. q. d.
detines tempus in verbis supfluis et superbis.

c Intellige prius. q. d. non intelligis que dicas.
d Quare reputati sumus vt iumenta tc̄. dixerat. **u**.
iob. Non inueniam in vobis ullū sapientē. bō aut
carens sapia reputat̄ quasi bestia. **e** Et lordum
coram te. tanq̄ ignorantes t̄ viles persone.

f Quid p̄dis aiaz tuā in furore tuo. q. d. talia diristi
ex imputu furoris tui. q̄r̄ aiam a sapia t̄ virtute deicit
et sic eam destruit et perdit. **g** Munquid. Dic con-
sequenter arguit ad propositum videlicet q̄ aduersi-
tates p̄sentis vite no sunt nisi pene p̄tōw: t̄ bāc op-
inionē prius astruit p̄ sapientū sniam. et sc̄d̄ p̄ experien-
tia ibi. Mōne lux imp̄j. Circa primū sciendū. q̄ ter-
ra inter elementā est maxime stabilis. cū sit centrū mū-
di t̄ rupes valde solidus per hec ergo designat firmi-
tatem t̄ soliditatem sue opinionis tanq̄ sapientib̄
approbatā. t̄ hoc est qd̄ dicit. **h** Munq̄ pp̄ te tere-
linquitur terra tc̄. i. firmitas et soliditas nra pp̄ ver-
ba tua irrationabilia. q. d. nō. **b** Mōne lur. **G**astru-
it p̄positū p̄ experientiā. t̄ p̄io p̄positū declarat. t̄ sc̄d̄
epilogat ibi. **D**ic g. p̄ua i tres. q̄r̄ p̄io astruit p̄s̄t̄
q̄ aduersitates q̄ p̄tingit in vita p̄nti. t̄ sc̄d̄ p̄ illas q̄
p̄tingit in morte ibi. **E**uellat. tertio p̄ eas q̄ p̄tingit

Job

p^r morte ibi. Memoria illius prima adhuc in duas: q^r primo declarat p^{ro}positū q^r aduersitates contingentes et tristecus. scdō p^r sttingētes intrinsec^r ibi. Attenuat^r Circa p^rūmū dī. b^r Non lūr impī extingue^r. i. p^r speritas eius temporalis. i. Nec splendebit flama ignis eius. i. ei^r desideriū nō ve- niet ad effectū q^r est maria pe na bois supbi.

K^r Aut obene brescit in taber naculo illi^r. i. tē poralis p^{ro}spēri tas illo^r q^r sunt de domo et famili a ei^r decidet ad maiore penā ipsius. E^r Et lu cerna q^r sup euz est extingue^r. i. deus qui a supi ori dederat sibi p^{ro}spitacē retrahet manū suam et sic extingue^r: hec lucerna: nō ip se. sed in effe ctu q^rtu ad ip^r impī ista indu cit baldach. q. o p^r experientiā vi dimus cōtinge re clia mala im pijs et etiā illa q^r sequuntur. vnd subditur.

m^r Artabutur gressus virtutis eius. i. diffusio sue potētie. q^r non po terit ea q^r cogitauerat p^{ro}ficer. n^r Et precipitabit eū p^{ro}slūm suu. q^r p^{ro}slūm q^r cogitabat sibi forē ad comodus erit sibi nociuū. et cāz p^{ro}dix^r subdit. d. o^r Immi sit in rete pedes suos. i. voluntarie se implicauit p^{ro}cō. p^r Et in maculis eius ambulat. cadendo te p^{ro}cō in peccatum. q^r Tenebitur planta illius laqueo. id ē consuetudine peccandi: q^r est laqueus detinens in pecato fm q^r dicit anselmus li. de similitudinib^r. r^r Et erardescet ē eū sitis. i. ardor et desiderium peccandi p^{ro}siderem remuraturātem ei preualens ppter p^{ro}stitudinem. s^r Abscondita est in terra pedica ei^r tē. quia peccator. desiderat tantum bonū extra apparens et non videt malū intra latens. t^r Undiq^r terrebunt eum formidines. q^r homo malus ppter inimicos q^r acquisiuit semp est timidus. v^r Et innoluēt pedes eius. q^r capietur ab aduersariis sibi insidiantibus.

x^r Atteneret tē. Hic p^{ro}n ostendit p^{ro}positū q^r aduersi tates intrinsecus contingentes. et quia iustus letatur in vindicta peccatorū ppter diuine iusticie zelū. iō bal dach qui se iustū reputabat mala que sequunē exprimit per modum desiderantis et deprecatis ut superueniat impī. d. x^r Atteneret robur fame ei^r. i. in p^r. per defectum enim nutrimenti corpus attenuat^r et robur debilitatur. y^r Et inedia inuadat costas illius. ipm vscg ad ultima debilitado. z^r Deuoret pul critudinem cutis eius. i. iumentū eius in q^r etate magis reluet pulcritudo. Et psumat brachia illius. id ē fortitudinem eius que per brachia designatur.

a^r Primumgenita mors. i. anticipata preuenies mor tem naturalē. b^r Auellatur. Hic astruit p^{ro}positū q^r aduersitates in more sttingētes. quaz p^{ro}zia est electō de loco. p^{ro}prio tanq^r quid horibile. et fetidū: et hoc tanq^r cum dī. b^r Auellatur de tabernaculo suo. q^r an-

tiqui in tabernaculis habitat^r. f^r Fiducia ei^r. eo q^r ibi amplius nō reuertet. d^r Et calcet sup eū q^r rex in teritus. i. p^r morte deducatur in cinere. sicut terra q^r calca tur in pulueres redigitur. e^r Habitent in taber. illius socii eius qui nō est. i. socii defuncti: q^r iam nō est cu viue tibus. cuius taber naculum est sepul crum vbi nō b^r so ciatē nisi vniū.

f^r Aspergatur in taberna. illius sul phur. i. fetor qui p^r sulphur et fetorem e^r designat: i. sepul cro aut uon est nisi fetor et horro. tho. aut alif exponit. d. e^r Habitent in ta bernaculo illi^r so ci^r ei^r q^r nō est. id ē amici defuncti q^r iaz non est cu eis. et ip si succedunt ei i domo sua et bonis.

f^r Aspergatur in ta bernaculo eius sul phur. i. in domo in qua succedunt ei amici. q^r antiqui si gnū tristie de ami ci morte asperge bat aliqua fetida i domo defuncti. si cut et modo aliqui accipiunt vestes nigras. Et hec exposi tio nō vide^r coueniens. q^r amici defuncti habitet in

domo ei^r. et ex morte ei^r siant signa tristie. nō p^{ro}tinet ad aduersitates defuncti. sed magis ad p^{ro}spēritates: eo mo quo p^{ro}nt dici. q^r cedit ad ei^r honore. hic autē ponunt aduersitates q^r sttingit in morte. vt dictū est. tō prima ex positio melior vident. g^r Deo rūm radices ei^r siccant. i. illa q^r plantauerat aduulentur sine fructu. b^r Sur sum autē atterat messis ei^r. s. tempestate desup veniente. q. d. omnia opa ei^r dissipentur tanq^r in dectatōe vite ei^r preterite. i. Memoria. Dic astruit p^{ro}positū p^r aduersitates post mortem sttingentes: amici emi job ad prospēritatem hominis post mortem dicebant pertinere ipsius bonam memoriam. et eius contrarium ad aduersitatem ideo dicitur. Memoria illius pereat de terra tē. et patet littera vscg ibi. k^r Et de orbe transferet eum ita q^r nullo modo remanebit in memoria hominum. nec etiā remanebit aliquater in sua potestate: ideo subditur. Non erit semen eius tē. In die eius stupebunt nouissimi. i. minores de poplo admirabuntur de tempore sue p^{ro}spēritatis ita subito deiecte ad nibilum.

m^r Et primos. i. maiores in p^{ro}lo. n^r Inuadet horrobie simile ei^r sttingat. n^r Hec sunt ergo tē. Postq^r baldach conat^r fuerat ostendere q^r aduersitates hui^r vi tesunt pene p^{ro}cedentia peccator. h^r Epilogando cludie Hec ergo sunt tabernacula iniqui. i. processus q^r tum ad aduersitates h^r vite in qua hoies sunt viatores qui taber naculis vtunt^r. p^r Et iste locus est ei^r q^r ignorat deum. q^r tum ad aduersitates p^r ista vita q^r impī se extra vias. et quasi in termino. et sic p^r ex p^{ro}dictis q^r processus baldach nō est efficac ad p^{ro}babilis p^{ro}positū. q^r aduersitates predice nō solū sttingit impī. s. etiā p^r more inf hoies de honorant. sic p^r de martyrib^r quoz corpora phibebat sepe liri: et relinquebant feris et anib^r deuoranda. licet aliqua de hoc impediretur diuina prouidentia.

Liber

In ca. xvij. vbi dicitur postill. circa pmiū sciēdū q̄ terza
int̄ elemēta ē marie stabilis.

Hec qd̄ dicitur. Illud q̄ ppter te derelinquet terza altera
vita exponendū. p̄ q̄ sciēdū est q̄ sicut iob in amī-
cō suōz opītione felicitatez futurā negācū int̄cēdebat

eos ducere ad hoc
inconveniens. s. q̄

deus nō h̄et pui-
dentiā de humāis
actibus: vt circa si-
nem p̄cedentis. c.
postillator allegat.
sic econuerso socii
ei et hoc q̄ iob as-
screbat: q̄ aduersi-
tates huīus vite n̄
dabānt i penā pec-
catow: volebāt du-
cere ipsuz iob ad h̄
inconveniens. s. q̄

deus nō h̄et pui-
dentiā de actib̄ huī-
manis cuius rō est
nā p̄supposita eoz
opītione erronea.
sc̄ et in alia vita n̄
eēt spectādū pmiū
nec pena si in hac vita saltem p̄tōres nō b̄tent punitio-
nem manifeste tolleretur diuina prouidentia ab actibus
humanis: et quo sequeretur q̄ deus derelinqueret terrā:
eo modo quo dicitur Ezech. ix. ca. Dixerūt emi. Dereliquit
domini terram t̄ dñs nō videt. i. non puidet: et hoc est
q̄ baldath int̄debat. d. Illud q̄ propter te. q. d. T̄n-
quid propter opinionem tuā erroneā fūm quam dicas q̄
mali prosperant̄ in hac vita: derelinquet terra. s. a dei p-
uidentia: et dictum est. et q̄ si deus terram derelinqueret
sequeretur q̄ nulla firmitas nec stabilitas esset etiā in re-
bus solidissimis sicut sunt rupes: iob dicit. Et transseruit
rupes de loco suo et vt ostendat baldath opinionē suam
esse notam p̄ expientiam: subdit. Nonne lux imp̄n extin-
guef. q. d. o expientia est notū q̄ imp̄n in hac vita puniū-
tur. hoc emi assumebant amici iob tanq̄ notū. s. q̄ nullus
innocens in hac vita puniebatur. nec imp̄n in presenti
remanebat impunitus. vnde eliphaz in sua prima respo-
sione s. ca. iij. dicebat. Recordare obsecro te quis enq̄
innocens perire.

Respondēs aut̄ iob. Dic dñr ponit ipsi iob r̄fisiō.

et primo excludit verba baldath et aliorū amicorū
suoz. et sc̄do accedit ad principale p̄positum: ibi.

Saltē nūc. circa primū dicitur.

b. Uloq̄ amigitis am-
mam meā. iniuriosis verbis obiurgando.

c. Et arte-
ritis me sermonib⁹. i. tediosis me affligitis vobis t̄ nō ro-
nibus.

d. En decies confunditis me. i. nitimū me cofundere:

q̄ nitebant̄ iob p̄fundētā et vobis suis. p̄rūs: q̄ ex ver-
bis te ore iob prolatis. vt freq̄nter patuit in p̄dictis. t̄ q̄

baldath notauerat iob de ignorantia. s. in p̄ncip. prece. c.

d. Intellige prius. iob quasi ad hoc r̄ndens iob dicit.

e. Nemper si ignorauī meū erit ignoratia mea. i. nibil

vobis nocebit. t̄ iob teberetis tacere de ipsa.

f. Et vos
me erigim̄s verb p̄sumptuosis.

g. Et arguitis me ob-
probriis. i. vobis iniuriosis.

h. Salte nūc. i. dic p̄sequē-
ter iob accedit ad principale p̄positum: t̄ primo oñdit se nō

ppter p̄tōm afflictus q̄d baldath conatus fuerat oñdere

sc̄do remouet q̄ddaz dubiū: ibi: quis nūbi tribuat. & circa

primū p̄tō p̄ponit intentū. d.

b. Salte nūc intellige.
q. d. prius nolivisti intelligere. q̄ deus nō equo iudicio

affligerit me: hoc nō dirit iob ex p̄pria intentione sed tanq̄

occlūdes et dictis aduersarioz. q̄ dicebat oēs aduersi-
tates b̄ vita inferri a deo in pena peccator̄ p̄teritoz tñ

ex q̄ sequit̄ iudicū dei nō esse equū circa iob. cui p̄fai-
ctio excedebat culpā. i. Ecce clamabo. hic come-
quenq̄ p̄cedit ad declarandū p̄cessuz afflictōis sue re-
spectu culpe. t̄ primo oñdit magnitudinē sue afflictio-
nis: et sc̄do minoritatē sue transgressōis ibi. Mi-

seremini mei. p̄-
mū oñdit dupli-
citer. primo per
afflictiones ab
extrinseco. sc̄do
ab intrinseco ibi.

Delli mee: p̄ia
in duas. q̄ p̄no
ostēdit p̄positū
q̄ defectu reme-
diū. sc̄do q̄ exces-
sus afflictū ibi

Spoliauit me:
Circa primū sci-
endū q̄ afflic-
tō pot̄ h̄re remedi-
um dupl̄ vno
mō p̄ aliuz: alio
mō p̄ seip̄m. per
aliū vō h̄ reme-
diū q̄n alijs ei
cōpatiēs enp̄it

iōm. alio modo per recursum ad iudicem qui liberat
ipsum. Ut̄nq̄ aut̄ erat exclusum a iob: ideo dicit.

i. Ecce clamabo vīm patiens: t̄ nūmo eraudet p̄ co-
passionem auxiliando. k. Vōciferabor. facies ad
iudicem querimoniā.

l. Et non est qui iudicet. q̄ deus non habet iudicē superiorem qui de penitē ab eo
inflictis ip̄si iob possit iudicare. Per sc̄psum aut̄ ha-
bet homo remedium dupliciter. vno modo per suam
potentiam se liberando: alio modo per suam patien-
tiā euadendo. t̄ vtrūq̄ excluditur cum dicitur.

m. Semita meā circumcepit t̄ transire non possum
i. processui meo tot impedimenta posuit. q̄ nō possum
amouere. n. Et i calle m̄co tenebras posuit. ita q̄
non possum videre quid mihi expediat: tristitia ei ob
nubilat intellectum. o. Spoliauit. Dic ostēdit p̄-
positū per magnitudinē afflictū. et primo facit qd̄
dictū est. sc̄do p̄bat quoddā suppositū: ibi. Irat. Cir-
ca primū sciēdū q̄ inter bona extrinseca maria sunt
bonorū t̄ dignitas. t̄ iō iactura istorū est marie afflictia
t̄ q̄stum ad primū dicit. o. Spoliauit me glia mea
i. bonorū excellentiā qui siebat mihi: bñi cñm p̄menta-
torem. p. t̄b. Honor est reverentia que fit alicui ite-
stimoniū sue virtutis: si fiat in secreto vel corā pau-
cis. sed si fiat in palam t̄ corā multis tunc dicit gloria.
Est enim gloria longe patens p̄comū et sic p̄ glia ē
bonoris excellētia. q̄stum vō ad secundū dicit.

p. Et abstulit corona de capite meo. a statu digni-
tis me deñciendo: post bonū autem honorabile est lo-
num vtele q̄ sustentatur vita. t̄ iō ei? subtractio est af-
flictū. qd̄ notat iob. d.

q. Destruxit me vndis
oia bona interiora subtrahendo: vt patnit supra. l. ca.

r. Et p̄ereo. ppter defectū bonorū exteriorū. iō sub-
ditur. s. Et quasi euulse arbori abstulit spē meam
q̄dū enim arbor adberet terre q̄ radices: si absinda-
tur remanet spes pullatōris. s. si euella ē non rema-
net talis spes: s. o. desiccat. t̄ p̄b designat iob q̄ nō
babebat spem reuertēdi ad p̄spēritatē tpalē. t̄ q̄ in
hoc nō babebat spes sua: s. in futura remuneracionē
q̄ nō apparebat possibilitas p̄ humanā viā.

t. Ira-
tus t̄. Dic p̄tō p̄bat q̄ de recuperatōne tpalis felici-
tas sperari non debet. q̄ si hoc eet. vel eet a deo va-
ab boie: p̄tō excludit primū. t̄ sc̄do sc̄dm ibi. Fratres

meos: ad probatōez aut̄ primi dicit. t̄. Irat. est
contra me. nūbi afflictiones infligendo. et hoc sequi-
tur ex dictis amicorum. qui dicebant talia īfernū p-
pter peccatum: ab irato autem contra se nullū sp̄rat

Job

auriliū: et marie qm̄ ira vī insurata: qd̄ videbat in p-
polito ex p̄tinuante afflictionum: ideo subdit. Et sic
me habuit qm̄ boste suū. **a** Simul venerū latro-
nes eius. i. demones vel predatores q̄ bona iob abstule-
rant: et dicunt isti et illi latrones dei: qz et p̄missione ei
ipi iob mala in-
tuleūt. **b** **c** Et
obsederūt in gy-
ro tab. meuz. qz
demones adhuc
q̄rebāt nocē ipi
iob si possent.

c **f** Tres meos.
t **c** Dic osequē-
ter ondit se de-
sperare de adiu-
torio humano:
qz sib̄ esset ma-
tutine spare pos-
set d̄ personis q̄
tenent eū auriliari:
qd̄ remouet.

c **t** Longefecit
a me. no curan-
tes de mea affli-
ctione.
e **t** Et noti mei
ex quadā fami-
liaritate et socie-
tate speciali.

e **t** Recesserūt
a me. nolentes
me auxiliari.

f **t** Derelinque-
runt me. p̄inqui-
mei. i. vicinitate p̄iuncti.

s Et qui me nouerāt. ex-
coicatōe in vita. **b** Obliti sunt mei. qz nullū reme-
diū aponūt circa me. **i** Inqlini **t** **c** Dic oñter re-
mouet auxiliū psonaz domesticarū. **d** Inqlini dom'
mee **t** i. psonē q̄ tenebant mibi servire. **k** Sicut
alienū habuerūt me. miseriā mēā nō attēdentes et ad
maiōrē p̄teptū subdit. **l** **t** **v**erū meū vocau. ad
mēū auxiliū. **m** **t** Et non rñdit. ex p̄tempu: cum tñ
finc vocatōe et p̄epca: de deberet se ingerere. **n** **t** **v**alitū
mēū exbor. v̄or mea. q̄ mibi deberet maximē cē in-
tima. eo q̄ vir et v̄or sunt duo in carne vna: et tñ bor-
ret app̄opinq̄re mibi p̄terfōrē de meis v̄leribus
et alante. **o** **t** **v**orā fi. vte. mei. qz ex obligatōne
naturali deberent miftrare mibi: et vocant hic filii iob
nepotes ipi. q̄ salte q̄stum ad ples eoz nō fuerunt in
filo conuiuio vbi filii iob fuerūt oppresi. **p** **t** **v**ultei
quoz **t** **c** Dic ad maiōrē aggrauatōe ondit senō so-
lum ab amicis derelictū: s̄ etiā ab omnib̄ insipietibus.
despetū. qd̄ notaib̄ ibi. **t** **v**ultei quoz **t** **c** **t** sapientib̄:
cum dī. **t** **s**osiliariū mei. et etiā ab his qui aī eum dilere
rāt ibi. Et que marime diligebam. sequit. **q** **t** **v**elli
mee. **t** **c** Dic oñter ondit grauitatē sue afflictōis ab intri-
seco. quia caro ei que est media inf cutē et ossa ex v̄le-
ribus et dolorib⁹ p̄sumpta erat: et sic pellis ossib⁹ ad-
beserat. **r** **t** **c** Et derelicta sunt timō labia circa den-
tes meos. per hoc innuit q̄ officiis alioz mēbroz ces-
santibus officiū locationis tñmō sibi remanserat.

s Miseremini. **t** **c** Dic oñter ondit iob transgressōis
et culpe sue minoritatē. qm̄ em̄ aliquis puniē v̄tra co-
dignū iustū est ei misereri. et marime ab amicis: et p̄ter
hoc dicit. Miseremini mei. qd̄ verbū duplicat ad ma-
iore assertōe sue innocētie. qz talib⁹ afflictis maḡ est
p̄atiendum. **t** **c** Haltem vos amici mei. qz cognō-
iustis vitam mēā p̄teritam. et per osequēs debetis ad-
vertere me: nō tanta flagella demeruisse. **v** **t** Quia

manus domini tetigit me. s. totum intra et extra affligēs
me. **t** **c** Quare piequimi me sicut deus. q. d. non ē cau-
sa. quia ipse potest mibi retribuere in futuro premiū pa-
tientie meē vos autem non sic. **a** **t** Et carnis meis
saturamini. detrabendo qm̄bi: afferentes me pro peccatō
iuste punitū detra-
ctores enim viuis
carnib⁹ saturant.

b **t** Quis mibi tri-
buat. **i** **c** oñter iob remouz qd̄
dam dubium: dire-
rat em̄ supra te do
quasi euile arbo-
ri abstulit spēz me
am et p̄ter h̄ pos-
sent amici eī crede
re qd̄ teo totaliter
desparet: ideo hoc
remouet p̄io insi-
nuans q̄ velit ali-
quid valde notabi-
le dicere: dicens.

b **t** Quis mibi tri-
buat scri. sermo. mei.
illa em̄ se scribēda
q̄ tanq̄ notabilia
sunt in futurū reti-
nēda: et tādo diligē-
tī dñt scribi: quanto
tenacī dñt in me-
moria h̄i: iō s̄būt

c **t** Quis mibi det
vt exaren̄ in libro

id est diligēter scri-
bant in pgameno:

z si hoc nō sufficit.

t **c** Stilo ferreo et plūbi lamina. i. cu stilo ferreo scriban̄
in plūbo: et si lamia plūbi nō sufficit. p̄p mollicē. **e** **t** **c** Et
certe sculpan̄ in silice. omnia ista dicit iob ad designādū
q̄ ea q̄ dictur erat erat notabilia: et post longu⁹ tempus
futura cuiusmodi est resurrectio mortuōp in fine mundi

f **t** **c** Scio em̄. Dic oñter qd̄ sit illud quod desiderabat sic
scribi et retineri: videlicet q̄ nō despabat de teo: sed magis
sperabat obtinere ab eo felicitatē nō transitoria et tpales
sed magis eternā et integrā in corpore et aia p̄ futurā re-
surrectōez et hoc est qd̄ dicit. **t** **c** Scio. i. certa fide te-
neo. **g** **t** **c** Qz redemptor me⁹ viuit. redēptōe suuz dicit
tei filii incarnādū q̄ ab eterno i. uitate vītū h̄i qd̄ dicit
tur ad hebre. vlti. Jesus xp̄cheri et bodie et in secula.

b **t** **c** Et in nouis. die de terra surrectur̄ sum. nō p̄ naturaz
s p̄ redemptoris mei virtutē: et ideo dicit. In nouissimo
die. p̄tra illos q̄ dixerūt post revolutionē multoꝝ anōm
eosdem boes numero futuros eē et aū etiā fuisse ponen-
tes mōm eternū: et h̄i nō fuisset prim⁹ dies. nec futur⁹
esset vltim⁹. **i** **t** **c** Et rur. circu. pelle mea. contra illos q̄
ponit resurrectōez futurā nō in corpe ex elemētis oposi-
to. s magis in corpe de natura celesti. **k** **t** **c** Et car. mea
vide. dñm. hoc dicit p̄tra errore illoꝝ q̄ dicit resurrecti-
onē futurā in carne corpali abis idigēt. qz talis caro ag-
grauat aiam. et nō potest videre sic diuinā essentiā. in re-
surrectōe aut et gloria aie ad corpus redundatē fiet caro
incorruptibilis in nullo aggrauans animā. nec impedi-
ens a diuinā visione. **l** **t** **c** Quem visurus sum egoip̄se
hoc dicit ad excludendum errorem porphirū dicens.
q̄ sola anima eset beatificabilis et corpus eset omnino
fugienduz. et sic non iclem ipse homo qui compositus es-
t et anima et corpore. **m** **t** **c** Et non aliis. hoc dicit cōtra
dictū Aristo. q̄ de generatōe. qui dicit ea que corrum p̄-
tur redire non eadē numero: sed tm̄ specie. declarata i. ḡ
veritate resurrectiōis future dicit. **a** **t** **c** Reponita ē hec
spes mea. qm̄ diceret uon de teo despero: s maxime spero

b In sinu meo. i. in corde meo: et loquitur de ista spe: tāqz
terre charifima: q̄ in sinu abscondit ne p̄dat. c Quare
g. Hic ex p̄dictis repellit h̄ba amicorū suorū: q̄ dicebat: eū
desperatū. d. Quare ḡ nūc dicitis p̄sequamur eū. tanqz
de teo nō sperantē nec ip̄m timent̄. e Et radice ver
bi inueniam⁹. p̄tra
eū ad improbadū
dicta ei⁹ de dei pui
denta puidete in
futurū iustis ⁊ pec
catorib⁹ premia et
supplicia: qđ erit in
futuro iudicio: id o
subdit.
e Fugite ḡ fa.
gladū. id ea sua ex
tremi iudicii.
f Om̄ vitorū inq
tatu. q̄ nō puniun
tur bic in p̄nti.
g Gladus est. s.
sua extremi iudi
ci: id subditur.
h Et sciatore esse
iudicii. non solum
in hac vita: sed etiā
post hāc vitā in re
surrectione bonorū
⁊ malorū: quia tūc
erit omnīū genera
le iudiciū: et oia q̄
nūc vident̄ inordi
nata de p̄speritate tpali malorū ⁊ afflictōe inoccētiū vide
buntur tunc ordinatissime facta.

In ca. xix. vbi d̄ in postil. Celte sculpātur in silice.

Additio. i. Iacet quidam legat. Uel celte sculpan̄t in silice. in
biblijs tñ anticis habet. Uel certe sculpan̄t in sil
ice. qđ magis osonat cum hebreo.
In cod. c. xix. vbi d̄ in postil. **R**eposita est ḡ spes mea
q. d. non te deo despero tc. Additio. ii.
Domi in translatione nr̄a dicit. **R**eposita est ḡ spes
mea. in hebreo ponunt̄ aliq̄ dictōes bñtes multa
significata: q̄ uno mō putad p̄posituz spectat si
gnificat. Cōsumata sē seu impleta sē desideria mea i sinu
meo. et erit sua eadem: cū nr̄a in translatōne tc. Ca. xx.
Repondēs aut̄ sophar. Hic ponit̄ ipsi sopbar re
plicatio. et prio ap̄ intentu suu: scdō p̄sequit̄ pro
positū: ibi. Hoc scio. Circa primū sciendū q̄ audi
tis verbis: ob sopbar p̄sensit eli⁹ pte. s. de iudicio futuro
⁊ immortalitate aie: et hoc est qđ d̄. b Idcirco. i. p̄to
pterea q̄ diristi. c Cogitatōnes mee varie succedūt
sibi credēs illud ee verum qđ prius non credidi: q̄ tñ nō
assentiebat ei in toto: ideo subdi. d Et mes mea in
diversa rapit. parti tibi assentiēdo ⁊ partim dissentiēdo.
e Doctrina q̄ me arguis audia. i. assentia bis q̄ diristi
de immortalitate aie ⁊ dei futuro iudicio. f Et spiritus
intelligentie mee r̄ndebit mihi. i. adhuc r̄ones habeo ad
sustinendū illud in quo dissensio: illud aut̄ erat de aduer
sitatibus ⁊ p̄speritatib⁹ hui⁹ vite. s. q̄ sint pene ⁊ premia
bonorū ⁊ malorū p̄teriorū: ⁊ hoc intedit p̄sequi: p̄ter qđ
facta sibi de hoc satisfactione p̄ r̄missionem: iob sequente nō
replicauit ylra p̄tra ip̄m. g Hoc scio tc. Hic proseq
tur intentū. Circa qđ sciendū q̄ sopbar de aduersitatib⁹
⁊ p̄speritatibus disputando cui iob in aliquo concordia
bat ei de immortalitate. s. aie ⁊ iudicio futuro: ⁊ per p̄sequis
ei assentiebat q̄ essent punitōnes ⁊ p̄miationes in futu
ro: ⁊ p̄ consequēs sole aduersitates ⁊ p̄speratates huius
vite nō sunt punitōnes ⁊ p̄mia vicioz ⁊ virtutum: s. cum
istis sunt alie in futuro expectande: dissentiebat tamē a
iob in hoc q̄ omnē aduersitatē huius vite ponebat puni
tionē alicuius peccati p̄cedentis: licet non totalem. ⁊ si
militē de prosperitate respectu virtutis: ergo sopbar pri

mo p̄sequitur qđtum ad illud in q̄ dissentiebat iob
scdō illud in quo cōsentiebat ibi. Fugiet arma. p̄tra
illud in quo dissentiebat a iob maxime videtur esse q̄
imp̄is ⁊ peccatorib⁹ frequēter p̄tingunt p̄speratates
hui⁹ vite: q̄ nō esset si semp̄ essent p̄miationes actuū
virtutis: qui nō
sunt in imp̄is:
i do b̄ nititū so
pbar excludere
dicēs: q̄ sunt ita
breues ⁊ quasi
p̄nibilo debent
cōputari: et ma
xime: q̄ faciunt
ad augmētū w
loris subito se
quētis. ⁊ primo
describit b̄ mōi
ip̄i tribulatōez
et scdō assignat
cām: ibi. Cu em
dulce. p̄ma i du
as: q̄ p̄io ostendit
dicta tribu
latōez in p̄sonis
imp̄iorū: secūdo
in p̄sonis aliorū:
sibi adhērētūz:
ibi. Filij ei⁹. Cir
ca primū dicit.
Hoc scio scilicet
qd̄ sequitur.

l gaudiū ypocrate "ad in
star pūcti" Si ascēdēit vlgz
ad celū supbia e⁹ ⁊ caput e⁹
nubes et tigērit q̄si sterqli
niū i fine p̄det ⁊ q̄ eū vide
rāt dicēt vbi ē. Uelut sō
niū auolās n̄ iueniet trāsiet
sic visio nocturna. Ocul⁹
q̄ eum viderat non videbit
neq̄ vltra intuebit eū loc⁹
suis. Filij ei⁹ atterent̄ ege
state: ⁊ man⁹ illi⁹ reddēt ei
dolorē suū. Offa ei⁹ imple
būt vrt̄s adolescētie ei⁹. ⁊
cū eo i puluē dormiēt. Uelut
ei⁹ dulce fuerit i ore ei⁹ malū
abscōdit illō s̄b lingua sua

b A principio ex quo positus est bō sup terrā hoc ē
a principio mundi expertū est ⁊ in scriptis redactum.
i Oz laus imp̄iorū. i. celebritas fame ipsorum.
k Brevis sit. q̄ statim succedit diffamatio eoz.
l Et gladiū hypocrite. q̄ gaudet de apparenti sancti
tate. m Ad instar puncti. i. nullius duratiōis seu
momenti. n Si ascenderit vlgz in celum. id est ad
altissimum statum. o Quasi sterquilinūm in fine
p̄detur. quia subito tanqz quid vile ⁊ fetidum concul
cabit. p Et qui eū viderat. in alto statu. q Di
cent. p admiratōe. r Ubi est. q. d. ad nibiluz reda
ctus est: ideo subdit. s Uelut somniū auolās tc.
qđ velociter trāsiet sine vlt̄gio ⁊ memoria. t Ocu
lus qui eum viderat. in vita p̄senti. v Mon vide
bit eūz: q̄ auferentur morte p̄temptibili. w Neq;
vlra intuebit eūz locus eius. quia de morte no never
titur aliquis ad statutū p̄ntis vite. y Filij ei⁹. Hic
p̄nter ostendit tribulatōē imp̄i in p̄sonis p̄iunctis.
d Filij eius atterentur egestate. post mortem patris
in penam sue iniquitatis. z Et manus illius. id ē
opera eius iniqua. a Reddēt ei dolorem suū nō
solum i se: sed etiam in filiis suis. b Offa ei⁹. id ē
sui satellites ei robur p̄stantes prout exponit hic Ra
Sa. c Implebunt viciū adolescentie sue. i. erunt
vicioli sicut ipse: b̄ illud Eccl. r. Scdm iudicem po
puli sic ministri eius. d Et cum eo in puluē dor
mient. id est cum eo subito morientur similes ei in pe
na sicut et in culpa. e Cum enim. Hic conseque
redit causam dicte tribulatōē: que est delectatō in
peccato: et primo ponit istam causam: secundo descri
bit correspondiam pene ad culpam: ibi. Juxta mul
titudinem. Circa primū dicit. f Cum enīz dulce
fuerit in ore eius malum. id est delectabile qđ contingit
illis: q̄ peccant ex habitu ⁊ et certa malitia: b̄ illud p
verb. j. Qui letantur cum malefecerint: et exultant in
rebus pessimis ⁊ cetera. talibus debet maior: pena: q̄
illis qui peccant ex passione vel ignorantia. f Ab
scōdit illud sub lingua sua. loquitur de peccatore de
lectante se in peccato ad modum hominis habentis
aliquid dulce in ore: qđ non statim transglutit: sed diu
tenet sub lingua: vt diutius delectetur: ideo subditur.

Job

a Daret illi qd statim trāglutit. b Et nō de-
relinquet illud. cito descendere in vētrē. c Et ce-
labit in gutture suo vt diuti⁹ delectet sicut dicit phus
q. Etbi. q quidā pultiorat desiderabat hie longū col-
lu ad modū gruis. vt diuti⁹ i gustu sapidi pulmēti dele-
ctaret: p hoc si-
nuat sopbar q
peccas ex certa
malicia qnt om-
nes vias rema-
nendi et delectā-
di in p̄to suo.

d Panis ei⁹.
i. p̄t̄ q̄ dilecta-
bat et retineba-
tur. e Ut-
teret in fel aspidū intrinsec⁹.
f Huius q̄s
deuorauit. i. ab
alios rapiuit.

g Euomet. i.
cū abomiatōe et
dolore p̄dē.

h Et de ventre

ei⁹ extrahet eas

i. de loco vbi

repoſuerat eas i

thesauro.

j Caput aspi-
sur. i. dyabolus
vel alios potēs
surget ad iuadē
dū cū sic caput
aspidis eleuaſ
ad mordēdū: sic
exponit thomas
talē alii. hz h
expositio nō vī

pueniens. q̄r in hebreo et in libris correctis h̄. Sugeſ
tūc nō vī bñ p̄cordare cū eo qd p̄mittif. Caput aspi-
dum. ppter q̄ sciendū q̄ in hebreo vbi habem⁹ caput
ponit bec dictō hebraica r̄bos. q̄ ē equo ca ad signan-
dū caput et fel. et si accipiat in scđa significatiōne plana
est l̄fa sic dicendo. Fel aspidū suget. q̄r sicut puer tele-
ctat fugendo lac a manilla: sic peccator in operatiōne
peccati suget tñ cū h̄ fel amaritudis ipsius pene seqn-
tis. k Et occidet eum lingua vīpere. i. detractoris
seu accusatoris. l No videat riulos. i. abūdātia⁹
m Mellis et butyri. p mel qd sine labore boim per
apes efficit: t p butyrum qd labore bñano de lacte ex-
trabis: intelligit oē bonū delectabile qd bñ absq; labo-
rebois. etia cū labore: t p bñ innuit q̄ p̄tō: sit p̄uan-
dus oī bono. n Luet q̄ fecit oia. i. oia p̄tā sua p̄ pe-
nas sequente. o Mec tñ p̄sumet. q̄r adhuc pena si-
bi i futuro rebus. In hebreo h̄. Reddēs labore et nō
glutiet. qd exponit Ra. Ga. sic. Reddēs labore. i. sub-
stantia aliorū labore acq̄litā quā abstulerat. S cogitatur
reddē p̄ denā i vīdictā bñ infīcta. p Juxta multi-
tudine h̄ oīdīt corrīdētā pene ad culpā. v. iuxta
mīltitudinē ad iuētōnū suar. i. maliciar. q̄s cogitauit
q̄ Sic et sustinebit. pena corrīdētē: vñ subdit.

r Qm̄ p̄fringēs. p violentiā. s Nudauit paue-
ris domī. p rapinā: t Et no edifica. cā. q̄r nō resti-
tuit ablata et damnu illatu. v Mec est latiat⁹ ven-
tere eius. q̄ plus velle rapere si posset: et sequit pena
mīdens. x Et cū ba. qd cupi. anrie desiderando.

y Possidē n̄ pote. q̄r violēter auferet ab eo. z No

remansit de cibo ei⁹. i. de bonis suis alios nō distribuit

a Dopteret nūbil remanebit. s totū auferet.
b Cum satiat⁹ fuerit. i. plenus bonis ab alijs raptis.
c Artabit loquit ad similitudinē illi⁹ qui nimis come-
dit. et sic artabit intra pellez ventris que nō pōt ultra extē-
di: inde tūc causant torsiones et dolores: et sic tales rapi-
ne vertunt in dolo-
rem raptoris iudi-
cio dei punient: iō
subditur.

d Utinā implea-
tur venter ei⁹. i. vti-
nam veniat ad ter-
minū in q̄ de⁹ irre-
pabilitē punit eu⁹
iō subdit. e Et
pluat sup illū bellū
suū emittēt sup eu⁹
penā in abundan-
tia sicut de celo ca-
det pluvia.

f Fugiet arma.
Hic p̄nr ponit so-
phar illud in q̄ que
niebat cū iob d̄ pu-
nitōe ipū p̄ mortē
di. Fugiant arma
ferrea. i. penalita-
tes p̄ntis vite q̄ fe-
riunt visibiliter et
de prope.

g Et irruet in ar-
ci ereū. i. in penas
gebennē q̄ feriūt i-
visibiliter et alōges
qr impius in p̄nti
eas n̄ p̄līcāt futur-
ras per diuinā sen-
tentiam.

h Educt⁹ et egre-
diens loquit de vi-
tina sententia ad
modū arcus: qui

q̄dū ē i forulo ab-
scōdit⁹ nō p̄cūtit: s solū q̄n educit: sic dīna sua q̄ ē mō q̄
abscondit⁹ i futuro iudicio māifestabit⁹ p̄ effect⁹: iō subdit
i Et fulgurās i amaritudine sua. i. i amaritudine pene p̄
eā iuſtria. k Vade et veniet sup eu⁹ horribiles. i. de-
mones q̄z p̄tātī trādet. l Oest tene. absē. s̄ i ocu. e
qr tenebze interiores et exteriores q̄ erut i inferno: mō nō
p̄siderāt ab ipio. m Deuorabit eu⁹ ignis q̄ nō succēdī-
tur. i. ignis gebēne. vt dic h̄ glo. hebraica. n Qui n̄ suc-
cēdīt. bñano studio. s dīno bñ illō. f̄sa. xxx. flat̄ dñi sic
torēs sulphurī succēdēs eā. o Affliget reli. in ta. suo.
i. in loco inferni sibi deputato a q̄ nulla ē redemptio: iō d̄
hic. Affliget. reli. absq; spe liberatōis. p Reuelabūt
celi iniq̄. ei⁹. qr in iudicio futuro vīture dei oīa vītā reuela-
bur. q Et terra p̄sur. a dīuer. cum. bñ qd dī. f̄ap. v.
Pugnabit p̄ eo orb terrar̄ iō sensatos. r Aptū erit ger-
mē dī. illi⁹. i. dānatio filiōz. suo. p̄t̄ ei⁹. imitatō ad p̄.
prie dānatiōis augmētū q̄ reformidās diues epulo in in-
ferno posic̄t̄ desiderabat ne frēs sui illucveniret p̄ ipm. vt
bf Lu. xv. Ulti. p̄cludit sophar. d. s Dec est p̄s ho-
minis impū. i. cīdānnato. t Et bereditas verborū
ei⁹ quā acquisiuit sibi pri⁹ opib⁹ sermonibus.

Capitulum. xij.
R Epondens aut̄ iob. Dic consequenter ponit ip-
suis iob responſio. Circa quā petit p̄imo aliorū
attētōes. et scđo prolequitur suam intentionem:
ibi. Quare ergo. Circa primū dicit. b Audite quesō
videbatur em iaz sopbar in parte conueriū. ideo pete-
bat audientiam ut perficeretur eius conuersio ad verita-
tem. et etiam aliorū: iō subditur. c Et agite peniten-
tiam sustinet me vt et ego loquar. quasi di. si verba sunt

Liber

rationabilia recipite. et si irrationalabilia teridefer: quod non fecerat amici iob. vñ subdit. d. Nūqd p̄ boiez disputatione mea est. q.d.nō: p̄ prius em boise eti rōne. et p̄ p̄ns in disputādo rōnabiliter loq: et rōne assentire. quod nō fecerant amici iob. qz v̄ba eius rōnabilita nō receperat. et verbis iniuriosis magis q̄ rōnib: eū nō peruerat. iō sbdit.

e. Et no meri. de beā p̄ tristari. q.d.i. mo merito contristor de mō v̄o di sputādi. f. Attendite me rōnabilitē et pacifice.

g. Et obstupescite. h. dicit in fine dictur: erat dō futu ro iudicō: qd d3 eē oib: cā stupor: et timorē in isti: vñ subdit. i. Ego qn recordat: fuero p̄ timesco: ne i mela teat aliquid tūc pniendum. k. Egit p̄cutit carnē meaz tremor: q̄a passio nes et moi: mētis reducat i corp̄ exteriū. l. Qua re ergo z̄. Postq̄ iob petiuit attētione hic. p̄r p̄sequitur sua intentōem et scđo ex dictis infert triplicē p̄clusi onē ibi. Certe no

ui. Circa primū declarat intentū: p̄io p̄ p̄spērātes malo. scđo s̄l p̄ aduersa et p̄spēra eoz ibi. Quoties lucernas pia in duas. qz primo declarat intentōez suā. scđo remouet duplē obiectōez ibi. Qui dixerūt. Circa primū sciē dum: q̄ sopbar p̄tra iob arguendo dixerat q̄ p̄spēritate impior: in p̄nti sunt ita breues. q̄ sunt nulli momēti: qd excludit p̄ expiētia. d. k. Quare q̄ impij viuunt. s. diu fin cursum sue p̄plerionis. l. Subleuati sunt. ad statū honoris. m. Ofortatiq̄ dīvītias. ita q̄ p̄ dīvītias suas nō timent ab honore dēci. et qz nō solū p̄spēran̄ i p̄pria p̄sona. s. etiā in sibi p̄unctis subdit. n. Dement eoz p̄manet. s. multo tpe. o. Ora eis. i. ip̄is viuētib: vidētib: et gaudētib: p. Dom̄ eo. se. se ab extra.

p. Et pacate. abintra. qz nō ē ibi discordia. q. Et nō evga dei. i. afflīctō eis imissa desup a teo. p̄r p̄seq̄ p̄spē ritatē eoz magis in spāli. r. Bos eoz p̄cepit. dīvītie em̄ antiq̄ p̄ maiori pte erat in aialib: inter que boues multū reputabāt p̄ carnes et pelle et agriculturā qz describit bic multiplicatōē. d. r. Bos eoz p̄cepit. i. vacca. qz bos est cois generis: et p̄ hoc excludit sterilitatē. s. Et nō aborti. an p̄tū sicut aliquā p̄tingit. t. Vacca p̄cepit. faciliter absq̄ p̄culo fet: et m̄ris. v. Et nō est pri uata fetu suo. q̄ p̄ nutritōez deducit ad debitum robur et augmētū. et sic tollit dicte multiplicatōis qdlibet impedimentū. et qd dīfī ē de bouib: intelligēt de alijs aialib: et qz ad p̄spēritatē spāle n̄ sufficiūt dīvītie nisi assit vita iocunda i se et i amicō: iob sbdit. x. Egregiūt. s. ad spaciādū Quasi greges puuli eoz. iob seq̄. y. Et infan. eoz er. lusib: et sicut pueni ducit vita iocunda: sic et pres et acul. iō subdit. a. Lenent tympanū z̄c. et n̄ solū breui tpe s̄ logo. et iō seq̄. b. Dūcūt m̄bo. dies suos. i. totū decur sum vite sue. iō seq̄. c. In p̄uceo ad infer. t̄scendit. i. ad sepulturā. ita q̄ int̄ p̄spēritate et sepulturā eoz natu rā nō infuenit eis aliquā aduersitas. ista at p̄ expiētā vidē tur aliquā p̄tingē ip̄hs: et p̄b excludit dīfī sopbar. s. q̄ p̄spē

ritas malo. in p̄nti ē brēuis: et cito tollit p̄ aduersitatē supuētē et i p̄nti vita: p̄b et declarat p̄positū iob sc̄ q̄ p̄spēritas b̄ vīce n̄ ē p̄min vītu: nec aduersitas sp̄ ē pena p̄cti p̄cedēt. d. Qui dixerit. Hic remouet du plē obiectōez. qz possit aduersari? dicē p̄spēritas ta

lin q̄b hoc dura uit vīq̄ ad mortē q̄ in p̄spēritate sua cōversis ad deū: h̄ exclu dit. d. Qui dire. deo recede a nobis. repren siōes ei? q̄ vīros sc̄os vel p̄ inspi ratō es ierōes a se repellēdo: et deū verb et faci p̄tēnēdo: iō seq̄. e. Quis est omnis est omnis t̄c. qd no. p̄dest si ora. eā h̄ vī. sp̄riedi cū de imp̄is ne gātib: deū bīe. p̄ uidētiaz de faci bumanis. qz sic orōnes ad deūz directe nō vale ret. f. Eterūt. Hic remouet scđam obiectōne. qz dicerer ali q̄s. exq̄ p̄spēritas ita cōtingit mālis. sicut et bō uis fm̄ te nō vī aliq̄ rō q̄re bō

tebeat declinare a malo h̄ remouet. d. Veritūt q̄ non sunt in manu eoz bona sua. bona em̄ tp̄alia q̄bātent impij dicūt nō ēē in māu sua. i. in p̄tāre. qz p̄nt ab eis auferri violenter. sed bona sp̄nalia q̄ sunt in iotuolis: nō p̄nt ab eis auferri p̄ violētiaz: et iō p̄rie se in p̄tāre sua. t̄o dicit iob. qz bona q̄ q̄rit ip̄nt em̄ tp̄alia q̄ se auferribilis. g. Consiliū imp̄io. als sūia lō. sit a me. q̄ quā volūt a deo declinare: et p̄b exclūd̄t obiectō p̄dicta. qz bona sp̄nalia nō eq̄lit b̄n̄t ab imp̄is et iotu: et qz sunt vere et p̄fecte bona: iō declinādū est a p̄ctō ne p̄dan̄. h. Quoties. hic p̄r iob declarat p̄positū aduersitates et p̄spēritates s̄li p̄p̄ioz: et facit t̄lez rōnem mali in hoc mundo aliquā p̄spēran̄ et in tota vita sua et aliquā tribulan̄: gif talis diuersitas circa istos imp̄os p̄ p̄spēritatē: et illos p̄ aduersitatē oñit manifeste q̄ p̄spēritates hui⁹ mundi non sunt p̄ennia virtutum et aduersitates penē peccatorum. Nec potest dici q̄ bec diuersitas contingat ex ignorantia ipsius dei. cuz omnia cognoscat perfectissime: ex quo sequitur q̄ omnia talia que videntur inordinata: reducentur ad ordinem debitum: fm̄ dispositionem sue sapientie: quod declarabitur in futuro iudicio. quia talis reducōt nō appetit in presenti: buiūs reductionis. primo ostēdit flagellationem aliquorum imp̄iorum in presentivitate quia satis diffuse ostenderat prosperitatē aliquorū imp̄io: um per predicta. secundo ostēdit dei sc̄tiam attingere ad em̄ia ibi. Nunquid deus. tertio p̄ modū cuiusdam replicationis brevis resumit quo rōndā im p̄iorum p̄spēritatē et alioz aduersitatē ibi. Iste morit. Circa primū dicit. i. Quoties lucerna ip̄ioz exti gueit. q.d. mltoties p̄tingit q̄ eoz p̄spēritas destruit. j. Et supueniet eis inūndatio. i. forēt; i. p̄petuosa tribula tō ad modū aq̄ inūndatō. k. Eedolores diuīozi. i. distribuet ip̄hs et eoz filiōs. de q̄b̄bi postea. l. Eerūt sicut palce. i. tribulationi nullo mō poterunt resistere.

Job

a Dicseruabit filius illi^o dolorē pris. i. punitio eius filios faciet dolere p̄m̄: et sic dabit ei dolorē nō solū mō in se s̄ in p̄sonis p̄iunctis. **b** Et cu reddiderit. hanc penā p̄ culpa. **c** Nuc scier. q̄ filii sui punitur p̄ pctō suo. q̄ pena t̄p̄alis bñ et iuste infiḡt filii pro pctō pris.

d Videbunt oculi ei^o interfectioe suā. sicut filii sedechie regis fuerūt infecti in oculis ei^o. ut bñ. i. regum xv. ad aggrauātum suū dolorē.

e Quid enim ad eū p̄ti. te w̄ sua p̄ se. i. post mortē suā. q. d. si filii ei^o suffert afflicti p̄ mortē eius ex hoc non aggrauaret dolor eius: quia n̄ sentiret.

f Et si numerus mensū ei^o dimidiet. i. s̄riūta eius breuēt post mortē eius non sentit: s̄ tñ sensit cum esse viuēs et morere tur: hoc sequit̄ marie et dictis amicor̄ job q̄ dicebat nihil de hoīe remaneat post mortē. **g** Nunq̄ deū. Dic ondī q̄ diuersitas pdic̄a circa impios no pue mit ex dei ignorantia. ita q̄ cognoscat impietate aliquā et siceam aduersitatib̄ in p̄nti punitat. alioꝝ aut̄ ignorat: et sic eos in p̄speritibus dimitrat. q̄ omnia nuda et aperte sunt oculis ei^o: et hoc est q̄d dicit. **h** Nunq̄ deū quispiā docebit sciam. q. d. nō. cu^z ei^o scia sit infinita: et p̄ q̄ns se extendit ad omnia. **i** Qui excelsos indicat. ita q̄ nullus c̄stumūc̄s p̄tēs pot̄ subterfuge re iudiciuē eius. **j** Iste morit. Dic breuiter resumit diuersitatē p̄speritatis et aduersitatis circa ipso dicens. Iste. q̄uis sit ipi^o. **k** Morit robust et san^o diues et felix: i. p̄manēs in peatre et sanitate et diuitiis et iocunditate v̄loq̄ ad terminū vite sue. **l** Gilcera eius plena sunt adipe. adeps generat̄ ex abundantia nutrimenti. et p̄ hoc designat̄ metaphorice. q̄ iste non solū habuit diuinitias ad sufficiētia: s̄ etiā ad supabūdātiā. **m** Et medullis ossa illi^o irrigant̄. p̄ ossa intelligitur fortitudo et p̄ hoc designat̄ q̄ iste fuit roboratus et suffultus auxilio multor̄. **n** Ali^o in impietate simul predicto. **o** Morit in amaritudine anime sue. q̄ nō potuit aq̄ hoc qd̄ desiderabat ptingē: vel in dolorib̄ ex infirmitate puenētib̄. **p** Absq̄ vllis opibus. ita q̄ aduersitatem sustinet ab intrinseco.

q Et tamē simul in puluere dormi. ita q̄ c̄tum ad corpus inter eos nulla erit d̄ria: et hoc excludit̄ q̄ ista diuersitas p̄ diuinā sapientiā in furuō ad ordines reduceat. **r** Certe noui. Dic ex pdic̄is job concludit triplice p̄clusionem prima est de sua inuocētia quā amici impugnabant: p̄ hoc q̄ erat a teo afflictus tanq̄ impius. q̄ job manifeste declarauerat: q̄ p̄speritates bñ̄ vite nō sunt p̄m̄ia virtutū nec aduersitates p̄ne peccator̄ et ideo p̄cludit. **s** Certe noui cogitationes vestras. quib̄ iudicatis in cordibus vestris me ppter impietate afficiū. **t** Et sentētias contra me iniquas. hoc idem exten^z p̄ modū sententias p̄ferendo ideo subditur. **u** Dicitis enim vbi est domus principis. id est job qui in principatu sedebat. **v** Et vbi tabernacula impior̄. id est filiorū job. q. d. ista se ppter

pctm̄ job annihilata. **w** Interrogat̄. hec est secunda p̄clusio que fit de futuro indicio. q̄ sicut declarat̄ ē alioꝝ imp̄i v̄sq̄ mortem naturalez durat̄ in p̄speritate tpaliōz cū cū te decus culpe nō remaneat sine deore iusticie. se quic̄ q̄ in futuro punitant̄ et hoc est qd̄ dicit. **x** Interrogat̄ quēlibet de viatorib̄. i. de illis qui nō ponūt finē suū in bonis tpalib̄: sed q̄ viam hui^o vite trāsent ad terminū felicitatis future.

y Et hec eadem: q̄ dixi de futuro iudicio. **z** Illum intelligere cognoscet̄. et talib̄ ē credendū: qui prauis affectiōib̄ et actib̄ nō habent intellectū obscuratuz. vñ subdit. **a** Quia in diē pdic̄is. i. in t̄pus futuri iudicij et supplicij. **b** Huc uaf̄ malus. i. referuat̄ fm̄ ordinē diuine iusticie: q̄ mō abutit̄ tpali p̄sp̄itare. **c** Quis arguet corā eo vias ei^o. q. d. ita fuit

obstinatus in malo dū vincere: q̄ null̄ audiebat eū argere desperās de ci^o correctō. **d** Et q̄ fecit quis reddit̄ illi. q. d. deus solus. s. qui p̄t̄ punire eū post mortē de malis que fecit in vita p̄nti: ideo subdit. **e** Ipse ad sepulcra duceat. i. q̄uis corp̄ mortuū sepeliat. tñ aia q̄ immortalis est vigilabit: et in illa punit̄: et post resurrectiōem in aia et corpe simul: et q̄ in inferno nō solum punit̄ bō pro p̄ctis gr̄is. s. etiam alioꝝ quibus in malis cōsilium vel auriliū presit̄ ideo sequit̄. **f** Dulcis fuit glaries cocytii. fm̄ dicta poetar̄: cocytius singul̄ infernalī fluv̄: in quo cruciant̄ aie impior̄: ideo interpretat̄ luctus. glarie aut̄ fm̄ aliquos sunt lapilli qui trabunt̄ a fluminē: fm̄ ali os sunt imundicic que trabunt̄ in fluminis superficie: et fm̄ vtrac̄ significat̄ glarie cocytii dicunt̄ boies imp̄i qui ad pena inferni videntur previsi: et p̄ se oburrebat istud p̄ puerbio. Boies impi vocabant̄ glarie cocytii sicut mō tales boies dicunt̄ stipule in inferni. ē igit̄ sensus. **g** Dulcis fuit glaries cocytii. i. impi dū viueret fuit amicabilis et fauorabilis. **h** Oibus impi. **i** Et p̄ se omne boiem trahit. i. post mortē eius de omni statu boim alii qui descendunt ad infernum. **j** Et ante se innumerabiles id est ante mortē eius multi valde iam descenderant. hoc aut̄ dicitur ad augmentū pene eius. q̄ sicut felicitas cuiuslibet bñ̄ auget̄ ex societate alioꝝ beator̄: sic et pena cuiuslibet damnati ex societate alioꝝ: et maxime qn̄ fuit fautor ipso. **k** Quo igit̄. hec est tercia p̄clusio p̄ quam euacuat̄ amicor̄ job p̄missio: qui p̄mittebant̄ ei tpalem felicitatez si se emendaret dicit igit̄. **l** Quo igit̄ p̄solamini me frusta. et felicitate temporali mibi assutura. **m** Luz responsa v̄ra repugnare ostens̄ sunt vereitati. q̄ job sufficienter ostenderat q̄ talis felicitas nō est premiū virtut̄ ut isti supposebant.

In ca. xx. vbi v̄r in postil. Ideo subditur. Et agite penitentiā. sustinetete me.

Additio. i.

D Hi in translatōne nostra dicitur. Et agite penitentiā. in hebree habetur sic. Audire quecio sermones meos: et sit hec p̄solatio vestra: cui^z sensus est. nam cū job qui spectabat ab amicis p̄solariū iuueniebat tñ opposituz in verbis eorū: ideo petebat ab eis vt audirent sermones suos: quā audiētia reputaret ad suam consolationem.

Liber S

z hoc ē quod dicit. Et sit h̄ psolatio r̄a. q.d. et q̄ me non
psolamini in verbis v̄is. saltē psolamini me audiēto ver
ba mea de q̄ subdit. Sustinet me vt ego loquar. et si for
te dicereb̄ sibi q̄ h̄ qd̄ petebat erat incōueniēs. posset em̄
loq̄ multa irrōnabilia seu absurdā c̄ merito nō erat susti
nenda: ideo subdit. Et p̄ verba mea si videbis ridete t̄c.
In eodē ca. vbi dī in postil. Hos eorum concepit.

Dicitur ad diuinū trāslatōne nr̄a dī. Hos eoz concepit t̄nō
abortiuit in hebreo habet. Hos eoz imp̄gnat et
nō excludit et est sensus: nā fecunditas alia p̄ co
tum generantū nōt impediri ex pte mariis: qn̄ semē non
p̄cūt in vterō: ad qd̄ remouendū dicit. Hos eoz imp̄:
gnat et nō excludit. s. semē extra vterū s̄līt̄ imp̄edit fecundi
tas ex pte semie p̄ abortuz et hoc remouet. d. Et vacca re
perit. s. sine aborsu: t̄ sic nō ē p̄iuata fetu suo: t̄ fm̄ hoc ac
cipit prie bos p̄ mare: sicut vacca p̄ feminā t̄c.

In eodem cap. xxi. vbi dī in postil. Interrogat̄. H̄ est
secunda conclusio.

Sed q̄ postillator expoit istū versu, s. Interro
gare quēlibet de viatorib̄. Job intēdebat in oue
re socios et interrogaret̄ illos q̄ p̄ viam b̄i? v̄ite
trāscēt ad terminū future felicitatis: et ab eis coḡsiceret
veritatē de futuro iudicio: quib̄ viatorib̄ dicit ee creden
dum eo q̄ nō b̄nt intellectū obscurari pr̄uis actib̄ et af
fectōnib̄ q̄ quidem expositio nō videb̄ osna rōni: nam
aut viatores isti quos dicit interrogādos sunt iaz in alia
vita: t̄ sic nō p̄nt interrogari a nob̄. Magnum em̄ chaos
firmatū est int̄ nos et illos. teste veritate: Luc. xvi. c. vnde
d̄ cursu' cōi nec ip̄i p̄nt nes auslare: nec nos illos interroga
re: t̄ sic frusta dicit̄ Job. Interrogare quēlibz de viatori
bus. si aut̄ isti viatores de q̄bus loqūt̄ sunt adhuc in sta
tu b̄i v̄ite: t̄nc tales de lege cōi nesciunt v̄tri trāstutri sunt
ad terminū felicitatis vel nō: s̄līt̄ nec nos scim̄t̄ de ipsi an
sint trāstutri ad felicitatē: nec etiā tales p̄ naturale rōne
seu p̄ experientiā scim̄t̄ diē iudicii de q̄ bic agit esse futurū
cū hoc nō b̄eāt nissi ex diuina reuelatōe: vñ incōueniēter
diceret. Interrogare quēlibz de viatoriib̄. hodie ei iam
fide xp̄i q̄ orbē pdicata et diuulgata nō quilibz viator̄ scit
seu credit diē iudicii generalis fore: v̄t̄ de multitudine
paganoz et hereticoz hoc negantiū. Quidā aut̄ dicit q̄
p̄ hoc qd̄ dī. Viatores. intelligēti sunt illi q̄ bac v̄ta v̄t̄
tur nō vt termioz v̄t̄ via: t̄ sic p̄ tales viatores intelligē
tur iusti viri. s. nec hoc videb̄ sufficere ad intellectū b̄i
dicti. Tū q̄ tales homies, nō sunt nobis coiter noti q̄ ta
les sunt curvus sit act̄ p̄p̄e voluntaris. vñ Aug. x. de trini.
Uti est assumere aliqd̄ in facultatē voluntatis. et ideo per
op̄ationes exteriores alicui⁹ bois q̄ cadūt sub sensu nr̄o
nō deuenit ad verā cognitionē interioris mot̄ voluntat̄
ipsius bois: in q̄ motu interiori v̄lus cōsistit. Tū q̄ tales
etiā si cognoscerent nō sufficisset ad certificandū socios
ip̄i⁹ job de quesito. idem em̄ iudiciu⁹ esset de talib̄ apud
adversarios. sic de ipso job: cū tam illi q̄ ille essent vñiū
op̄ionis seu secte apud eos: t̄ sic nullam certificatōem
adderent in hoc sup̄ dictū ip̄i⁹ job. Tū ad verū intelle
ctum b̄i⁹ dicti habendū qd̄ ponderare videb̄ in bac di
spusatōne: et post patet ad hebraice l̄re veritatem re
currentē est v̄bi sic b̄r̄. Interrogate viatores. et signa eo
rum nō igretis. cui⁹ sua ad p̄positū talis ee v̄t̄. nāz viato
res hic vocat̄ iſſitas: q̄ exētes ab egypto et ad terrā pro
missionis p̄gentes legem diuinā in via suscepēt. quaz
viam longo tpe p̄tinuantes in deserto viatores p̄nt dici
tanq̄ nō habentes quietā māsionē. qui quidez viatores
multa signa et portēta in eadē v̄ta a deo habuerūt. s̄līt̄
diuinās reuelatōes ad diuinam p̄udentiam: de b̄uanis
actib̄ p̄tinentes. vñ talib̄ merito de bac materia est cre
denduz. nam isti de sup̄naturalib̄ uerū illuati. quorūm
doctrina p̄ signa pdicta fuit p̄firmata. vñ job in veritatē
sue fidei de die iudicii seu de remūeratōne futura assigna
bat testimoniu⁹ viator̄ pdictoz in quoū p̄phetis scri
pturis multa de hoc tradunt̄ et ideo dicebat. Interrogat̄
viatores. q.d. q̄ ista nō p̄nt coḡsci p̄ rōne naturale nec
p̄ experientiā in bac v̄ta acq̄sita. idcirco interrogādi sunt

illi viatores c̄ reuelatōes sup̄naturalē de talib̄ et sl̄
gna p̄firmatia suā doctrinam a deo b̄uerūt. et fm̄ banc
sinaz tolli p̄t qd̄ obiectio: q̄ in bac disputatōe Job
cū amic̄ aim pulsat. s. quō amici job tāq̄ beretic̄ seu
infideles reputant̄ ex h̄ q̄ remūeratōe futura vidē
tur negare. vita em̄ futura: s̄līt̄ resurrectō mortuox de
articulis fidei se q̄z noticia nō p̄t b̄ri p̄ inq̄sitionē na
turalis rōnis nec p̄ experientiā in bac v̄ta n̄li solū per
divinā reuelatōe idē tñ nō legunt̄ b̄uisse. p̄bicas re
velatōes: nec inf̄ p̄phas fuisse: vñ excusabiles vident̄
de h̄ q̄ talia nō credere: vñ apl̄ ad Ro. i. Quō cre
dēt̄ ei quē nō audierūt: quo audiet̄ sine pdicante t̄c.
Quapropter Job aduersarios remittebat ad pdictos
viatores. q̄ de talib̄ erat sup̄naturalē cruditi: q̄r̄ do
ctrina p̄ signa q̄ nō nisi diuinit̄ fieri p̄nt erat p̄fir
ma. et h̄ est qd̄ dic. Interrogate viatores et signa eorū nō
igretis p̄ qd̄ p̄z q̄ aduersari h̄ac pbatiōe nō admis
tent̄ excusabiles nō erat exq̄ poterat h̄ie cruditiēz
illā a pdictis viatorib̄ p̄sertim cū in locis nō valdere
motis p̄morarent̄. q̄z bus fra job erat de p̄uicinis arā
q̄ est mesopotamia in q̄ terra habitauerūt abrabaz et
nachor frater eius cui⁹ p̄imogenit̄ erat bus: vñ gen.
xxii. de qua terra erat job. vñ in principio b̄i⁹ libi si
militet̄ et bus erat secundū genitus nachor. vñ ibidez
a quo. s. bus descendebat heliu. et ideo dī bus res. ba
laam etiā qui multu⁹ p̄phauit de statu p̄li israelitici
vñ Nume. xxiiii. erat de mesopotamia ex quo presu
mēt̄ est. q̄ isti multa poterat scire de gestis p̄li isra
elitici: q̄ de reuelatōib̄ et signis que illis fuerūt facta.
gesta. n. in oysi et etiā iōsue multu⁹ erat famosa. vñ i ml
itis locis sacre scripture habet. Si aut̄ dicas q̄ etiam
filij isti transēt̄ p̄ desertum de quib̄ fm̄ bac expo
sitionē hic fit mentō ista nō credebant saltem explica
tō p̄p̄ales p̄missiones et p̄minatōnes ad obser
vantia legis ducebant̄. vñ deuistro. xxviii. et in multis
alib̄ locis dicendum est: q̄ h̄ erat tantu⁹ quātū ad sim
plices et vulgares q̄ p̄parauit̄ pucro sub pedagogo ex
istēt̄: vñ ad gall. iii. nō aut̄ q̄st̄um ad p̄phas et ritos
p̄fectos de quib̄ hic intendit. s. per quos signa siebat
de quibus dicit̄. Et signa eoz nō igretis. t̄ido i he
braico non dicit̄. Interrogare quēlibz de viatoriib̄. s.
interrogate viatores et non referat̄ hec interrogatio
ad omnes viatores illos. quo p̄t̄ maior pars erat sim
plices et vulgares. s. tñ ad illos viatores per q̄ signa
siebat. vel p̄ h̄ qd̄ dī. Et signa eoz. intelligit̄ figu
re sub quibus in lege mōsaica veritates inuisibilium
tradebant̄. vnde. 1. cor. r. ca. Omnia p̄tingebant̄ eis
in figura. vnde in hoc q̄ dicit̄. Signa eoz nō igre
tis. immūt̄ q̄ intelligebat figurās traditas in scriptu
ris illorū viator̄ in quibus p̄mia et p̄nitōnes future
vite significabant̄ t̄c.

Replīca. In ca. xxi. vbi dī. Interrogare quēlibz de vi
atoriib̄. qd̄ expones postill̄. vocat̄ viatores qui
ad terminū felicitatis referunt̄ v̄iaz et cursum
sui recta rōne et hos dicit̄ job interrogandoz t̄c. hoc
autem dictum burgen. dicit̄ ratōni non consonare et
motius inualidis et fundamento ruinoso cui innitit̄
aliter hunc passum exponendo primū patet. nāz ar
guit̄ contra postilla. ex disiunctia dicens. illi viatores
aut̄ sunt in presenti v̄ta aut̄ in alia. s. in alia sic inq̄t̄
ab eis nihil possumus scire sicut certum est de omni
cursu. immo apud doctos mortui nō dicuntur viato
res. nam illi soli viatores dicunt̄ qui sunt in v̄ta et sta
tu merēdi respectu beatitudinis essentialis qualiter
sunt non defuncti. et q̄ suis illa secunda pars disiunctie
comuniter nō concedat̄. tamē ip̄se burgen. circa eius
falsitatē laborat̄ v̄sq̄ ad assertionem error̄ inclusuē
dicit̄ esti de illis i alia v̄ta positis. q̄ ipsi nō p̄nt nos
iuware. nec nos illos. primū est p̄tra fidē et v̄lū ecclie
catholice q̄ fm̄ Aug. et alios sanctos doctores. idō ce
lebrat sanctoz festivitatis. quia credunt̄ se ipsorū in
tercessionibus adiuvari. secundū sūlīt̄ est p̄ praxim

ecclie sacrosancte. q̄ idcirco orat p̄ defunctis quatenus indulgentia p̄ns supplicatiōnib̄ sequantur. H̄ere surrectionē. cū amici iob videant errore sentire q̄ putant cū burg. defunctos a nobis iuuari nō possent ita em̄ arguit. **ii. Nach. xii.** Nisi em̄ eos q̄ ceciderant surrecturos speraret supfluū videre t̄ vanum orare pro mortuis t̄c. cū postilla. iḡt concedo alia p̄tes disiuncta videlicet q̄ viatores hic intelligent rectarōne. pcedētes p̄ viā huius vite ad terminū: ois eviatori. b̄m rectā rōez sc̄ies viā v̄tutū t̄ em̄num felicitatis future actib̄. **viz.**

Rensa sic veritati. **1 Ca. xxij.** Espondens autē eliphaz themanites dicit. **Nūqđ deo p̄t p̄parari hō:** etiā cum pfecte fuerit sc̄ie. **Quid p̄dest deo si iustus fuerit:** aut qđ ei p̄fers si imaculata fuerit vita tua. **Nūqđ timēs arguet te et veniet tecū in iudicū:** t̄ nō

Non em̄ sequit̄ si quis nescit an sit transfixus ad terminū q̄ iḡt nesciat em̄num. Nec sequit̄ nos nō sc̄im̄ sorte transi- tu p̄ ad terminū: iḡt a sorte nō possum⁹ interrogare t̄ instrui de termino. qz q̄ quis verus viator supra descriptus iḡret an trāseat ad terminū felicitatis: sc̄it t̄ ex recta rōne q̄ talis terminū sit. ppter quē ver⁹ viator currit: in q̄ se nondum esse cognoscit: ita ei vult glō. q̄ describit viatorem eu q̄ p̄ntem vitā viā sibi eē nō patriā atcedit q̄ in delectationib⁹ p̄tereūtis seculi corfigere despicit: s̄ ena perit: nō dicit q̄ puerit. **Munqđ soli fili⁹ isrl p̄ desertu xl. annis apter p̄ecata vagabūdi: tales viatores s̄ cen-**

ppter maliciā tuā plurimā t̄ infinitas iniqtates tuas. **Abstulisti ei p̄gn⁹ fratrū tuō p̄ sine cā:** t̄ nudos spoliasti vestib⁹. **Aqua lasso nō dedisti:** t̄ esurienti subtraxisti panē. **In fortitudine brachij tui possidebas terram:** t̄ potētissim⁹ obtinebas eā. **Giduas dimisisti vacuas**

tutū corrīdentē p̄t certificare amicos iob in h̄erro re deceptos: q̄si. p̄mū virtutū t̄ penā p̄ctōr t̄m̄ s̄ hac vita p̄tēt: t̄ nō in futurū s̄int expectāda. **Di** iḡt errātes remittunt ab ip̄o iob ad tales viatores rectarōne vt̄rēs q̄ interrogati oēs rīdebut q̄ cursus b̄vite est p̄ finē grā cui v̄oia fūt. s̄ opa virtutū nō fūt grā tpa lis reūmisi in relationē ad aliqd meli⁹. qđ etiā b̄m puz p̄m̄ in hac vita varinō p̄t et p̄bat burg. s̄. in p̄m̄ additōne b̄libri. Quo ad sc̄dm̄ q̄ vīc̄ fundementū expositōnis burg. ruinosuz sit. p̄z: q̄ fundat se sup l̄ra hebraica que h̄z vt̄ dic. **Interrogate viatores:** t̄ signa eorū nō ignoretis. d. filios isrl esse hīmoi viatores p̄ desertū. q. xl. annis transierūt p̄ desertū: t̄ multa signa a deo accepterūt. **H**z hoc fundamentū vt̄ dixi ruinosum est. primo qz fili⁹ israel p̄ desertū fuerit poti⁹ vagabundi deuiatores q̄ viatores: in q̄ non solū simplices s̄ t̄ eorū principes oberrabāt. vt̄ ad aq̄s p̄traelictōis in cui⁹ erroris penā etiā moyses terrā p̄missionis intrare nō est p̄missus. vt̄ **Deu. vli. Exo. xxij.** et alijs murmuratoib⁹. t̄m̄ fabricatōne vītūlī. vñ q̄ quis aliquā erant viatores versus terrā p̄missam: ad cui⁹ figuraz etiā tendētes ad terrā viuentū deūs error adducit: t̄ sic b̄m modū loq̄ndi boetij: nō recta rōne incedētes poti⁹ dicēdī sunt deuiatores q̄ viatores p̄rie loquendo. **N**ec illi isrlite tanq̄ viatores interrogādi s̄. p̄t̄ signa ei⁹ facta. qz vt̄ dicit bur. l̄ra hebraica h̄z. **E**t signa eorū nō iḡretis. stāte em̄ l̄ra hebraica sic p̄ signa accipūnt rōnes viator. s̄. descriptor b̄m possil. q̄ om̄e signū ē ad aliqd signādū institutū: vt̄ dicit. b. **Aug. i. de doct. xp̄iana.** Rōnes iḡt talū viator s̄ signa q̄ amici iob ignorare no debuerūt. sedō ēt fundamētu bur. ruinosuz est. q̄ fundatū sup opinōe in q̄ ēt sciēt doctores nō cōcordant. s. q̄ tpe fuerit iob: q̄busdā dicentib⁹ q̄ fuerit tpe iacob: t̄ post flagella duxerit dīmā filiā iacob i v̄orem: de qua genuit filiā pulcerrimā quā duxit phutib⁹ de qua venit asseneth quā durit ioseph v̄torez i egypto. vt̄ hebrei excusant ioseph de infimōio alienigenē. qz ex pte matris ei⁹ fuit de sua gente. alijs dicentib⁹ q̄ fuerit tercia generatōne p̄iacob: et sic fuisset tpe p̄fūre filiōz israel i egypto: t̄ hāc opinionē reūt. b. **Aug. xviii. de cui. dei. c. xlviij.** t̄ b̄m v̄trāq̄ opinionē fuisse aū transitū filiōz isrl p̄ desertū. quō iḡt ver̄ erit iob remissis amicos suos ad id qđ nōcū fuit n̄ p̄ modū. **Ap̄bie.** q̄ modicā tūc fidē amicis suis fecisset: imo illaz: alijs āt dicētib⁹ q̄ fuerit tpe iudicū. et illius opinionis videt esse. b. **Gre. in prīn. moral.** b̄m quam opinionē factū bur. b̄fēt colore. s̄ ruinosuz est expositiōnem v̄rā sacre scripture fundare super re sic op̄inabili t̄ contēmne rationabilem postilla. expositiōnēs cū etiam rationes eius contra postilla. sint inuālidae

sendi p̄t burg. exponit: certe puri p̄b̄ ducti lumie recte ratōnis tales viatores exītes: interrogati an premiū virtutum solum expectent in p̄nti vita t̄ nō futura. s̄c amici iob errātes senserūt: r̄nderent v̄tigz sicut iob. bene em̄ pensando dicta p̄boz t̄ dicta eoz compando: videre possumus ex eis resurrectōe futura p̄t. b. **Aug. xxi. de ciui. dei. c. xvii.** ōndit ex dictis platonis t̄ porpbrii. ad tales iḡt t̄ quēlibet aliū viatore iob amicos suos t̄ eoz erōres sequētes remittit t̄ nō solum ad iudeos.

Respondens autē. **D**ic ponunt. q̄ replicatōes amicorū iob: t̄ primo ponit replicatio eliphaz. sedō ipsi⁹ baldbath. **xv.** sogbar aut p̄tentus fuit r̄nsioe iob v̄ltimo posita. t̄ ideo h̄z p̄m̄ non replicat v̄ltra. **Circa** primum primo ponit ipsius eliphaz replicatio. secundo ipsi⁹ iob r̄nsio. c. xxij. prima i duas. qz primo arguit iob de stultiloquio. secundo de multiplici vīcio: ibi. **Abstulisti.** **Circa** primum sciendum q̄ iob superioris respondens eliphaz. **lvj. ca.** dixerat. Utinam sic indicare vir cuz deo q̄ modo indicatur filius hominis cū collega suo. Itē ibide dixerat. **H**ec passus sum absq̄ iniquitate manus mee: et de his verbis arguit cum. d. **b. Munqđ deo pot op̄ribō** vt̄ adducatur ad iudicū cum ip̄o de pan. sicut tu p̄testi. **T**c. **E**tiam cu pfecte fuerit sc̄ie: qz quātūcūq̄ fuerit pfecta scientia humana distat t̄ in infinitū a divina: et ideo fatuum est: inīmo insaniū. puocare eū ad iudicū. **o. Quid prodest deo si iustus fueris.** qz hībil accessit ei de bonis humanis. **e. Munqđ timens arguet te.** accusans apud aliquē iudice: t̄ signojet tecū ad iudicū vt̄ p̄testi. quasi dicat non. **f. Et non ppter maliciā tuā plurimā.** quasi di. qđ factum est t̄bi meruisti: et non es ita inoccens sicut dixisti. **g. Abstulisti.** **D**ic consequenter arguit iob de multiplici vīcio: et primo ponit suas representationes: secundo consultoriā monitionem: ibi. **N**e quiesce ergo. **D**rama in duas. quia primo arguit Job de multiplici vīcio contra protūm. secundo contra deūm ibi. **A**n cogitas. primo iḡt arguit iob de rapacitate dicens. **h. Abstulisti enim p̄gn⁹ fratrū tuōz qui bus debēbas magis cēpati.** **i. Et nudos spoliasti vestib⁹.** id est parum indutōs. qui dicuntur quodammodo nudī. quia quod modicū est quās nībil reputat b̄m philosophum. **j. p̄by.** quasi di. spoliasti illos modicis vestib⁹ quās habebant. secundo arguit cum de defectu pītatis et in casu necessitatis. **di.** **k. Aquam lasso nō dedisti.** ad eius refocillationem. **l. Et esurienti subtraxisti panem.** qz non dare in talia casu est subtrahere. p̄pter qđ dicit augu. **P**asce fame morientē: si nō pavisti occidisti. **fīcio** arguit eū de tyramide dīces. **m. In fortitudine brachij tui zc.** **l. Giduas dimi. n.**

Liber S

repellendo cām eaz. **a** Et lacertos pupilloz cōmūnisti. auferendo cīs virtutē se defēdēdi: t̄ sic eoz iudicium pueristi. **b** Propterea circūdat̄ es laqueis. i. ppter mala p̄dicta illaçat̄ es angustijs. de qb̄ n̄ potes exire. **c** Et turbat te formido subita. de malis futuris.

d Et putabas. qn̄ eras in potestate.

e Et tenebras n̄ visum. i. aduersitatis q̄ tenebris desi gnāt̄. **f** Et im petu aquar̄ inundantib̄. i. magnar̄ tribulationum.

g Illo op̄presso in. i. n̄ fore oppri mendū. **h** In cogitas. b̄ p̄nr̄ arguit iob de p̄cō d̄ deū. i. de infidelitate. et p̄io arguit eū de inidelitye. sc̄do de eius effectu ibi. **i** Nunq̄d semitam. Circa p̄mū iciedū q̄ alij direx̄t deum bre noticiā decimā tam de substantijs incorruptibilib̄ et supiorib̄. n̄ āt de inferiorib̄ q̄ subia cent corruptiōni de q̄bus h̄in eos non b̄z cognitōne: nisi in uniuersali dic̄tes: q̄ intellect̄ ei? vilesct̄. si talia de terminata et in p̄ticulari cognosceret ad hoc at sequit̄ q̄

ei? puidētia n̄ se extendat determinata ad ista p̄ticularia et corruptibilis. hoc aut̄ dictū n̄ solū est p̄ scripturam q̄ dicit deū oia scire in p̄ticulari et determinata. s̄ etiam p̄ dc̄m p̄bi p̄io de aia q̄ b̄z p̄ inconvenienti q̄ de ali quid ignoret qd̄ nos cognoscamus: nos aut̄ cognoscim? particularia corruptibilis. **M**ecvalz ii dicat: deus cognoscit illa in uniuersali. q̄ talis cognitio q̄ est tm̄ in uniuersali est p̄fusa et imperfecta. ut b̄. i. p̄bico. in deo aut̄ n̄ib̄lū imperfōtōis ponendū est silt̄ n̄ valet. q̄ dicit̄ intellectū diuinū vilesct̄ et talū cognitione: q̄ n̄ cognoscit recipiendo aliquid ab eis: s̄ p̄ essentia suā: q̄ pfecte oia representat̄: et ido elip̄az hoc dc̄m merito reputabat errore in quē errore dicebat iob incidisse. **n** In cogitas q̄ de excelsior celo. t̄. hoc est q̄ excelsior celo est: tu credis q̄ de celestib̄ b̄eat tm̄ determinata cognitioz. ido subdit. **i** Et dicas. i. corde tuo. **k** Quid em nouit te?. sc̄lic̄ de istis inferiorib̄ n̄ib̄lū vel modicū. ideo sequitur.

l Et quasi p̄ caliginē iudicat̄. q̄ cognitio q̄ est tm̄ in uniuersali est p̄fusa. **m** Nubes latibulum ei?. i. infra nubes non se extendit ei? cognitio ad inferiora: vñ subdit. **M**ec nr̄a p̄siderat. **n** Nunq̄d. Dic p̄nter arguit eum de effectu dicti erroris: q̄ remota dei puidētia ab opib̄ humanis sequit̄ q̄ b̄ sine freno timor dei se exponat v̄luptati? et peccatis. et hoc ē qd̄ dicit. **n** Nunq̄d semitam sc̄lor̄. i. vitā hoīm seculariter et dissolute viuentium.

o Quod iustodire cupis. exponendo te vicijs. q. d. te v̄ sic.

p Quā calcauerit. i. freq̄nter ambulauerit. **q** Vñ iniq̄. vicijs expositi et assueti. **r** Qui sublati sunt. de p̄nti vita iusto dei iudicio. **s** An t̄ps suū. i. ante t̄ps mortis naturalis. **t** Et fluius. i. impetus tribulatio nū supuinetū. **v** Subuertit fundamē. eoz. i. ptatē et diuitias in quibus p̄fidebant. **r** Qui dicebant do recede a nobis. inq̄stum dicebant eius puidētiam ad

actus huānos determinata se n̄ extenderet. **y** Et quasi n̄ib̄lū possit facere oipotens circa actus huānos puniēdos. **z** Estimabat eu. q̄ n̄ plus se extenderet eius potētia q̄ scia. **a** Cu ille implex̄ domos eorum bonis. s. t̄ galib̄s q̄ a deo p̄cedunt hominibus.

b Quoꝝ snia p̄cul sit a me. q̄ teneo diuīam puidētia ad oia se extēdere.

c Gidebūt iu sti destruētū p̄dictoꝝ errātū. **d** Et le tabunt. no zelo vindice. sed ap plaudentes diuine iusticie.

e Et innocētia subfānabit eos. errorem eorum despiciendo.

f Mōne succi sa est erectio eorum. i. ex crescētia in prosperitatē temporali.

g Et reliquias eoru deuorable ignis. si enim de arboꝝ succisa re maneat trunco i terra achue pul lulat. sed quando truncus qui remauerat enelli tur et comburatur spes et possi bilitas talis pul lulationis collis

tur. et per hoc intelligit q̄ sic totaliter p̄spēctas ab in credulis tolles. **h** Accēsce g. Post q̄ elip̄az arguit iob de vicijs. hic admonet ei de virtutib̄ ad recuperandū prosperitatē t̄palem quā amiserat. **d** Acqui escere ḡ ei. i. ipi deo cui repugnare n̄ potes. **i** Et babero pacē sustinendo patienter ei? castigationem.

j Et p̄ hec habebis fructus optimos. i. temporales prosperitatē valde magnam. **k** Huscipe ex ore illi? legem confitendo ore et tenendo co: de eius puidētiam ad omnia se extenderet. **l** m. Si reuersus fueris ad omnipotentem edificaberis. sicut destruc̄ es per auersitatem ab eo. **n** Et longe facies iniqtatē a tabernaculo tuo. id est si elongaueris iniqtatē n̄ solū a te: s̄ etiā ab illis qui sunt in cura tua.

o Habit p̄ tra silicē. i. multo meliora q̄ ante habuisti. sicut silix preualet terre simplici. et aurum adhuc amplius silici. **p** Erigis omnipotens contra hostes tuos. ita q̄ non poterunt amplius tibi nocere.

q Et argentum coaceruabitur tibi. id est diuīie generaliter que nomine argenti designantur: et non solum promittit ei elip̄az p̄spēritatem in bonis corp̄alibus. sed etiam in spiritualib̄s que se tenet et parte anime. et talia non promiserat ante. dicit igitur.

r Tunc super omnipotentem delicijs afflues. experieniendo interius diuinās consolationes. **s** Et eleuabis ad deū faciem tuam. cum quiete et delectabiliter contemplando. intelligit tamen te consolatōibus et contemplatōibus que possunt haberi in vita presenti. quia futura negabat. **t** Rogabis eum. confidenter. **v** Et exaudiet te. velociter. **u** Et vota tua reddes. modū est em̄ hoīis exaudiūti a deo reddē vota que ei pmiserat. **v** Decernes rez. fū dispo sitōez et voluntatē tuā. **z** Et veniet tibi absch̄ defecū:

Job

a Et invijs tuis splēdebit lumen
i. deus illustrabit te ad disponendū de futuro qđ ē tibi
utile. et qđ vult tibi dare. **b** Qui eim būni. fūe. deo
se fideliter subiēcendo. **c** Erit in gloria. i. in p̄spe
ritate tpali qđē ad corpus et aiā mō predicto.

d **E**t qui incli
nauerit oculos
suos. ad p̄siderā
dum humiliat
pprios defecē.
e **I**psa salua
bit. a tribulati
onibus sup imp
ios obſtitatos
venientibus: ido
subdit. **f** Sal
uabit innocēs.
scilicet corde.

g **S**aluabit
autem mūdicia
ma. suarū. q. d.
ad pfectā salutē
requiritur mū
dicia cordis et
opis: q manus
enī opera deli
gnatur.

h **L**a. xxiij.
R **E**spōdēs
aute job.
R **H**ic poni
tur ip̄i. job re
spōsio: notaue
rat autē cum eli
pbaz de duobus. s. q erat flagellat. ppter heccata sua
et q male sentiebat de diuina prouidētia. id p̄imo ex
cludit primū. et scđo scđm ca. sequē. **C**irca primū job
primo se inuiriātū cōquererit. scđo ppositum erequitur
ibi. Quis mibi tribuat. **C**irca p̄mu dicit. **b** **T**unc
q̄ in amaritu dñe est sermo meus. cuius rōnē s̄c̄it.
c **E**t manus plage mee. i. ptas seu grauitas flagella
tions quā sustinui. **c** **I**aggrauata est. p inuria mi
hirogatā. eo q imponit mibi. ppter culpā mēa fuisse
illatā. **d** **S**up gemitū. q. d. prius habui causā ge
mendi silenter. sed modo habeo causam cōquerendi
patenter. **e** **Q**uis mibi. **H**ic. pse uif intētū suum
declarans se. ppter peccata nō fuisse flagellatū. et hoc
dupliciter. primo p diuinū iudicium cui nihil ē occultū
scđo p evidentia operū suorū: ibi. **V**estigia eius. h̄ma
in duas. q̄ primo ostēdit ppositū. scđo declarat qđāz
dictū suū: ibi. **G**ad orientē. **C**irca primū inuocando
diuinū iudicium dicit. **e** **Q**uis mibi tribuat et co
gnoscā. deum iudicē meum ad sciendā causā afflictio
nis mee. **f** **E**t veniam v̄sq ad solū eius. s. vt pos
sim audire ab eo qđ quero. **g** **P**onā corā eo iudi
cium. nō dicit cōtra eum. sicut cōtra p̄tē aduersam:
sed corā eo sicut coram iudice: cui obtēpare volo. et sic
excludit verbū elipbz imponitc̄t̄ sibi q̄ vellet cū deo
cōtendere de pari. **d** **O**s meu replebo incrépati
ndus. in hebreo habet Argumētatiōib. sicut discipu
lus corā magistro aliqñ multiplicat argumēta nō ad cō
tentioē. s. ad veritatis inquisitōem quā desiderat au
dire a magistro. et hoc ostēdit l̄a sequēs cū dicitur.
i **U**t sciam verbā. hoc etiā oñdit p hoc qđ subdit.
k **M**olo mul. fortitū. ostendat mecum. i. in tanta subli
mitate mecum loquaē: q̄ nō possim cape. sed mag. cōtē
peret se capacitatē intellect⁹ mei. **l** **D**propontat eq̄
tate h̄ me. i. declarat p effectū reuelatiois vel manife
statiois sue grauitatē pene mee et culpe. **m** **E**t p
ueniet advictoriā iudicium meu. i. iudicet pro me: ita q̄
apparet victoria mea sustinēdo veritatē cōtra ami
cos meos pugnates ip̄am. et sic postea factu⁹ fuit. ve
babet in fine būnius libri. vbi dominus dicit. **N**ō estis

locuti coram me rectum. sicut seruus me⁹ job. **n** **S**i
ad orientē. **D**ic declarat quoddā dictū suū. **D**ixerat
enī de deo. Quis mibi tribuat vt cognoscām et inueniā
illum. per hoc insuans manifeste q̄ virtute naturali nō
potest ad perfectam dei cognitionē p̄tingere: id hoc de
clarat dicens. **S**i ad
orientē tē. **A**d cu
ius intellectū sciē
dū: q̄ homo ad co
gnitionē dei ascen
dit et creaturis vi
sibilibus. s̄m q̄ di
cī sap̄. vñ. **A** ma
gnitudine speciei cre
ature potest cogno
scibilis creator bo
rum videri: inf̄ cre
sturas autē visibi
les firmamentū te
met primū locū: cu
ius motus incipit
ab oriente tendēs
versus occidente
et qđā ad hoc di
cit. **n** **S**i ad ori
entē iero. motū fir
mamenti p̄siderā
to. **o** **N**ō appa
ret. s. ip̄e deus p̄ b
pfecte cognit⁹. q̄
sicut firmamentū sit
creatura valde
nobilis. tñ in infini
tu deficit a pfectio
ne creatoris. scđm vñ locū tenet. pp̄ius motus planeta
rū. qui incipit ab occidente tendēs versus orientē. et qđā
ad hoc dicit. **p** **S**i ad occidente. me p̄uertero. plane
tas et orū motus cōsiderādo. **q** **M**on intelligā eūz
sc̄ pfecte. eadē rōne qua de firmamento dictū ē. **r** **S**i
ad sinistrā. i. ad aquilonē cōsiderādo. stabilitatē poli arti
ci et stellarū que mouent q̄e ip̄m. **s** **Q**uid agā. q. d.
nō habeo sufficiens mediū ad cognoscēdū pfecte deū.
t **S**i me vertā ad dexterā. i. ad meridiē. vñ ē fortitudo
luminis. **v** **N**ō video illū. q̄ illud lumē ē tm̄ co:po
rale et in infinitū dēcēns a viuino lumine. et q̄ eadē est
distātia dei ad creaturas: et creaturaz ad ip̄m. sicut ē ea
dē via a thebis ad athenas et ecōuerso. possit alij̄s cre
dere q̄ sicut nō cognoscim⁹ deū nisi valde impfecte. ppter
distātia ip̄. a nobis. sic ecōuerso nō cognoscēt nos p
fecte rōne h̄ distātia. id hoc excludit. **d** **P**opeo icit
vñ meaz. i. oia opa mea v̄sq ad misia. **y** **I**st pbabit
me q̄ aurū. ignis aut̄ pbaz aurū nō dat ei veritate auri
s. eā p̄ersistentē declarat. ita dicit job q̄ ignis tribulatio
nis nō dedit s̄iō inoccētā: s̄ illā declarauit q̄ ei⁹ patiam. et
sic dē ei⁹ pbauit nō ad cognoscēdū e⁹ inoccētā sibi inco
gnitā. s̄ vt alijs manifestaret. sic et tēptauit abraaz. Gen.
xxij. vt e⁹ obediētia alijs notificaret. **z** **V**estigia ei⁹.
Hic oñt oñdit ppositū testimoniō suorū operū que fuerat
hoib⁹ nota. d. **V**estigia ei⁹ secut⁹ pes me⁹ tē. i. dictamē
recte rōnis secut⁹ s̄i in oib⁹ opib⁹ meis. qđē q̄ si qđāve
stigii imposū a deo mētib⁹ būanis. **a** **A**madatis la.
ei⁹ nō recessi. i. ab illis que p diuinā reuelatiois habui. ol
tra naturalē cognitionē: q̄uis. n. gētiles nō habuerūt le
gē a deo reuelatā. q̄oata fuit iudeis in mōte synai. tñ illis
gētilib⁹ q̄viēdo s̄m dictamē recte rōnis p̄uerterat se ad
deū dēp̄candū: reuelabant ea que erant ad salutē ne
cessaria: a deo immediatē mediātib⁹ alij̄ in sc̄itātē ex
cellētib⁹ cuiusmōi fuit job: q̄ būit reuelatoz valde clarā
de resurrectōe futura. vt patuit. s. xix. et qđā ad dicta re
uelata dicit. **A**madatis labiorū ei⁹. verūt q̄ ip̄e densi
se nec q̄ cognitionē naturalē. nec p̄ reuelatiois cōphendi
tur. ideo sequitur. **b** **I**pe em̄ solus est. s. infinite sc̄ie.
c **E**t nō auertere potest cognitionē eius. i. ei⁹ cōſilia

R

Liber

comprehenderē: est etiā infinitē p̄tatis. **i**o. subdīs. **f** d. Et
anima eius. i. voluntas. **e** Quodcūq; voluit hoc fecit
nullo p̄cepte sibi resistere. **f** Cūq; explic. in me volū.
suaz: me flagellādo tāq; creatura sua. **s** Et alia mul-
ta silia. s. flagella. **b** Presto sunt ei. q; mibī talis pōt
infligere te facili.

Et idcirco a fa-
einstur. sum. tur-
batione tristicie d
pnti malo.

Ret consideras
eū. q̄ pōt multa si
milia iterū facere.

Timore solici-
to: de futuro ma-
lo. **S**cindit tñ q
ista tristitia et iste
timor i ipo iob nō
erat absorberes ra-
tionē neq; deūcī-
res a virtute. **S**e-
quētes naturā sen-
tītu nālī necessi-
tate. **m** **D**eus
molluit cor meū.
liqfaciēs a firmita-
te pali. **n** **E**t
sipotēs turbauit
me. mōiaz pdicto-
z q d nō sustinue-
rit pro peccato suo
oñdit. **d** **T**o **M**o
eū perij. i. afflictio-
nes passus sum.

Propterea imine-
tes tenebras. i. p-
pter peccata patē-
tia. q. Nec fa-
ciē mea opuit cali-
go. i. ppter peccata
latētia que faciem
arie obnubilat in te-
rius. licet nō alpa-
reant etterius.

Ma. xiiii.
So ipotente. Postq; ostēdit iob se nō fuisse pu-
nitū p̄e p̄tā sua. Dic q̄n r̄ndit se nō male sen-
sisse de diuīna p̄uidentia. et primo declarat p̄posi-
tum. scđo includit in tēti: ibi. Qđ si nō ita est. p̄ia in du-
is: qz primo oñdit p̄positū in generali. d. a. b. c. d. e. f. g. h. i. b. oipo
ente nō sūt abscōdita tpa. q. d. intuitus sue sc̄tie fertur
up oia tpa. ita q̄ pfecte cognoscit p̄terita p̄ntia et futu-
ra. b. l. Qui aut̄ nouerūt eum. p̄ inuestigatiōem r̄onis
vel etia v̄lterius p̄ reuelatiōes. c. I gnorat dies illi?
modū sue eternitatis nō cōphendunt. et sic ostendit se
iob bene sentire de diuīna p̄uidentia in generali.

¶ Alij terminos. Dic cōsequēter ostēdit idē in speciali
at hoc q̄ diuersos peccatores sine freno timoris dei pec-
ates.ac si eoꝝ facta nō p̄spiceret:cui⁹ tñ contrarii ostē-
dit q̄ hoc q̄ eos manifeſte puniuit et puniuit. primo igitur
escribit eorū multiplicē culpā.secūdo pena a deo in nesciā
ibi. Maledicta sit ps eius. prima in duas. qz primo exp̄-
nit peccata ex cōcupiscētia oculorū orientia. et scđo ex-
aruis cōcupiscētia:ibi. **Ocul⁹ adulteri⁹.** Circa primis dic
¶ Alij terminos trāstulerunt. defalcates de eorū heredita-
tē. **¶** Diripuerūt greges. q̄tū ad bona mobilia. f. Et
aucrūt eos. ac si essent sui p̄p̄tū. g. **Aliino pupillow⁹**
begerūt. minādo ad domū sua. b. **Et abstulerunt p-**
ignore bouē r̄idue. i. titulo pignoris sub colore iusticie
cetfalso. f. **Ebubuererūt pauperē viā. i. subuererūt**

Et ~~opposserunt~~ pariē mā
suetos frē de q̄b̄ credibat q̄ no dederet se. et tñ p̄
sonis p̄dictis esset cōpatiēdū. utq̄ cōditioz coꝝ. Cōf
quēt addit de manifeſte latrōnib̄z rāperōribus dices.
Alij qui onagri i deserto. supple moranē ad latroc.

menta tollētes: q̄bus nō ē
opimētū in frigore: ^m quos
ymbres mōtiū rigāt et nō
hñtes velamē ^oplerat lapi-
des. ^p Uñz fecerūt tēp̄dātes
pupillos: 7 vulgū pauperē
spoliauerūt. ^M undis 7 icēdē
tib⁹ absq; vestitu⁹ 7 esuriēti-
b⁹ tulert spicas. ^Inē acer-
uos eoꝝ meridiatiſt ^s q̄ cal-
catiſt orcularib⁹ ſitiūt. ^De-
ciuitatib⁹ fecerūt viros geme-
re: 7 aīa vulneratoꝝ clama-
uit: ^v 7 deus inultū abire nō
patit. ^F Ipi fuert r̄belles lu-
mini. ^y Nescierūt vias eius
³ nec r̄uersi ſt p semitas illi⁹.
^a ~~Adane~~ vmo pſurgit homi-
cida ^b inficit egenūr paupe-
re ^p nocte ^{eo} erit quasi fur.
^d ^Qcul⁹ adulteri obſeruat
caligine dicēs: ^f nō me vide-
bit oculus: ^g 7 opiet vultū
ſuū. ^h Perfodiūt i renebris
tm̄os: ſicut i die p̄dixerāt
ſibi: et ignorauerūt lucem.
ⁱ Si ſbito apparuerit auro-
ra arbitrat ymbrā mortis

ridie occultati. s. Qui calcatis torcularib⁹ sufficiunt.
i. qui vindemia pfecta: ita modicū bñt de vino: q nō
sufficit ad eoz necessitatez. p oia ista intēdit exp̄mē: q
tales raptorez p nimia cupiditate nō p̄cūt pauperis⁹
t. De ciuitate fecerit viros gemē. qz ap̄f illos q̄s spo
liauerit v̄l occidet i agro illi de ciuitate gemūt es cō
patientes. v. Et de inus. abire nō patit. fin dispositi
tōz sue sapie reduces ad ordinez iusticie. t. Ep̄ hue.
reb. lumi. sciēt agētes p dictamē r̄cte rōis. qd pcedit ex
lumie vāli intellect⁹. y Melicerut vias ei⁹. p ignorā
tiā affectatā. 3 Nec rueris si se p̄ se illi⁹. qz n̄ penitue
rūt de malis suis qd ereplificat.d. a. D̄ne p̄mo
psur. homicida. ad isidiā dū bis q surgit an clarā lucē
b. Interficit ege. et pauper. q necessitate op̄ul⁹ po
nit se i via anteq̄ alii surgat. c. Per noctēvo erit q̄i
fur intrās domū occulte ad iuterficiendū t rapiēduz.
d. Ocul⁹ adulteri. Dic p̄nr exp̄mit pcta ex occupia car
nis pcedetia. d. Ocul⁹ adulteri obuiuat caliginē. i. er
peccat noctē ad committēdū adulteriū. e. Dices. i. co
gitas. f. Nō me vi. ocul⁹. t sic pficiā adulteriū secur⁹
g. Et op̄iet vul. suū. ad maiore suā securitatē ne co
gnoscat ab aliquo obuiāte seu q fenestrā spectatē.
h. Per fodūt i terie. domos. f. adulſt⁹ t adulteriā occidū
introitum ad inueniendo. t. Sicut i die zdi. subi. o
nūciū significādo seu p̄fag ad inuiūcē missas. k. Si

Job:

subito apparuerit aurora aitque opleuerint libidinem suam
Arbitraurum vmbra mortis quod frustrantur in toto vel
in pte desiderata delectatione sua. In Et sic in tenebris
quasi in lu. ambulat. i. sicut bene agentes ambulat in
luces isti in tenebris. propter quod dicit saluator Job. iii.

Qui male agit

odit lucem. non

venit ad lucem.

nō arguit ope-

ra eius. qui autem

facit veritatem

venit ad lucem.

n. Lewis est sup-

facie aque. sup-

ficies eius aqua-

impulsu cuiuslibet

venti sequitur

et similiter adul-

ter impetus sue

passionis. 10

Maledicta hic

pnter describit

pena a deo insu-

cta: vel infligen-

da cum dicitur.

o Maledicta sit ps eius in terra. i. hereditas que p-

ptet frequenter designat in veteri testa. que maledicta d-

q nō perfert aliquid utile sed spinas et tribulos. fm q-

d. Gen. iii. Maledicta terra in opere tuo. cu opere fue-

ris eam nō dabit fructus tuos. sed spinas et tribulos ger-

minabit tibi. p Nec ambulet via vinearum. i. vineae

eis sunt ita steriles et destructae. q nō velint eas visi-

tare. q Ad nimium calorem recte. aliqui exponunt de pena

gebennae dicentes. q ibi est qdā cōmutatio de maximo

frigore ad maximū incēdiū ad maiorem afflictionē. et se-

quēs ista cōcordat cu dī. Et vsq ad inferos pec-

cata illius. fm hebreos q hoc intelligunt duo epa ani-

q distinguunt in ser. tpa. v. habet Gen. viii. in si. Lun-

citis diebus sementis et missis frigus et eis hycins:

et eis nō refescet. et qdlibet istorum temporum ser. ptinet

spaciū duorum mensū. vt ibidē fuit plenū declaratū. et

dictū fuit ibi: q tps frigoris est a medio nouembri usq

ad mediū ianuarii. tps autē eis a medio iulij usq

ad mediū septembri. dīcū ergo hebrei q iob loquendo de

peccatoribus pdictis. i. raptoribus et adulteris. loq̄t

de illis q fuerūt tpe diluui quo vigebat rapina et luxu-

ria. fm q dī Gen. vi. Corrupta est autē terra corā tomī

no et repleta est iniqtate. qdī ad primū. et sequit. Qis

quis pe caro corrugat via suā. qdī ad secundū. Dicū

igit q ppter mala illius tēporis deus ante eis induc-

ret diluuiū. fecit enī annū in quo durauit tēpus frigo-

ris in vna medietate. et eis in alia. sed hoc de scriptu-

ris nō habet auctoritatē. ido eadē facilitate cōtēni f q

pbat. tm fm ista via posset hec lra ptinari ad pcedē

tem in q sit metio de sterilitate terre et vinearū. et ideo

subdit. s Transeat ad calorem nimii recte. vt sit sen-

sus. sit ei terra ita sterilis bonis. ac si nō habuisset nisi

tps eis in q terrenascentia desiccant. et tps frigoris

in q mortificant. et q pena pntis vite nō ē sufficiens

p peccatoribz obstatatis. id sequit. Et vsq ad inferos

peccati illi. i. faciat peccatorē descēdere ad penā ge-

benne. s Obliviscat ei mia. q nō ē a dānatis vlti-

terius expectāda. v Non sit in recordatione. i. in

bonorū memoria. v Secū conterat quasi lignū in-

fructuosum. quod excidit et in ignē mittitur. cur cau-

sa subdit. r Havit em̄ sterilem. i. bona sua cōsum-

psit in operibz vanis et in fructuosis. y Et vidue nō

bñ fecit. i. in bonis operibz et fructuosis nibil expandit

sic exponunt doctores nostri. hebrei autē hoc reducunt

ad tēpus diluuiū. sicut et pdicta dicentes q homines tūc

accipiebant duas vrzes. vnam ad delectationē con-

cubitus carnalis tēsi: et illi dabant sterilitatis potuz: ne
pceptū et partū puerorum debilitaret et detur parens: et illa
bñ vestibat et pascebāt ut ad pceptū esset delectabilior
aliā autē vōrem accipiebant ad generationē prolis. et
ad illā nō accedebat nisi causa imp̄gnacōis: dimittētes
eam male pastā et
vestitam. 3 De
traxit fortēs a suo
statu p violentia. 4 Et cū steterit. i
magno statu.

5 Detraxit fortēs ī fortitu-
dine sua et cū steterit nō cre-
det vite sue. Dedit ei de lo-
cū pñie et ille abutit eo ī su-
phia. Oculi autē ei sunt in
vījs illi. Eleuati sunt ad
modicū. et nō subsistēt et humiliabunt sicut oia et auferēt
et sic sumitates spicaz pte-
rent. Quod si nō ē ita: qd
me pōt arguere esse mētitū
et ponere ēta vba mea.

contemptū per multiplicationē peccatorō. quasi de nō
videat ipsum. quod est fallū. ido sequit.

e Oculi autē eius sc̄z dei. f Sunt in vījs illius. con-
siderādo omnia peccata eius. g Eleuati sunt ad mo-
dicum. i. ad aliquā potestate terrena caducā. ido subdit

b Et nō subsistēt. quia deficiēt ad inferni penā.

i Et humiliabunt sicut omnia et auferēt. i. sicut omnia
terrenascēria. q non colligunt donec tēpus messis adue-
nerit. et sic peccatores pmittunt a deo stare. donec vene-
rit tēpus punitionis fm ordinē sue iusticie. fm q dicitur

Gen. xv. Mondū sunt implete iniqtates amorcorū. et
ido sequit. k Et sicut sumitates spicaz cōterent.
videlicet implete tēpoz maturitatis sue. l Quod si
nō ita est. hic iob ex pdictis cōcludit intentū. s. se ppter
peccata puitū nō fuisse. nec de dei puidentia male sen-
sisce. d l Quod si nō ē ita. sicut dixi. s. q afflictio mea
nō corindet peccatis. s. excedit. et q diuina puidentia se
extends ad omnia differt aliquā punitione peccatorum
in p̄senti reseruans eos pene gebennae fm ordinem sapi-
entie. m Quis me potest arguere ēē mētitū. q. d. ar-
guat secure. n Et ponere ante ēta verba mea. tanq̄
irreverenter seu blasphematorie. plata. q. d. nullū vestib
hoc poterit.

In capitulo. xxii. vbi dicit in postilla. Nec ambulet
p via vinearum. Additio. 1
Dcq dī. Nec ambulet p via vinearum fm sanctū
lbo. exponit de peccatore qui in rebus terrenis
quas in sua parte elegit ultimū finēz constituit.
fm illud sapie. q. Nec ē pars nostra cui bona bñ mūdi
quibus male vñtitur virtutē in malū. et hoc manifestat
subdit. nec abulet p via vinearum. Solēt em vñvincarū
vñbrose esse. et p sequestratē. et etiā determinate p se-
pes seu maceras et vtrac pte positas. vñ impius p via
vinearum. nō ambulat. qz reb̄ bñ mūdi moderate nō vñ
sed qnq̄ dedicat ad vñ extremū. qnq ad aliud. et qdī
ad hoc subdit. Ad nimium calorem trāseat ab aq̄s niuum:
qsi a contrario vñcio in contraria trāseat. qz in medio virtu-
tis nō manet. cni pñia finalē oñdit dices. Et vsq ad in-
feros peccati illius. q. d. non solū in terra ps eius male
dicēt. vt dictū fuit antea. s. etiā penas in inferno postea
patietur.

In eodē capi. vbi dī in postilla. Et ponere ante ēta
verba mea. Additio. ii.

Qz dī in trāstatē nrā. Et ponere ante ēta vba mea.
in hebreo dī. Et ponere ad nibilū vba mea. et sensus
q nō solū se dicit in mētia mēdacio. qd est p mentē
R. 4

Liber

loq. & etiā a locutioē vana q̄ ad nibilū reputat & de hoc dicit. Et posere ad nibilū vba mea.

Replica.

¶ In ca. xxv. vbi dī in postilla. Hac cōcordia alit exponit doctores catholici.

Didditio.

¶ Cqd dī. Qui fac cōcordia i sublimib⁹ suis nō solū intelligēdū ē de corporib⁹ celestib⁹.

etia d⁹ supiorib⁹ substātus itelle-

ctu alib⁹ q̄ i summa cōcordia vi-

uit in tēcū in p-

ticipatioē p-

erissima divine

bonitat⁹ existē

vñ d⁹ illis onci-

palic dī. ¶ sub-

limib⁹ suis. In

magis sibi pfor-

mibus. de quib⁹

strati subdit. Nū

quid est nume-

r⁹ multū cius.

Capi. xvi.

¶ Espōdēs ait iob

dī. Lui adiuto-

res: nū qd ibecill. & susstas

brachin ei⁹ qui nō ē fortis

¶ Lui redisti cōsiliū. Forsi-

tan illi qui nō h3 sapiaz: &

prudētiā tuā oñdisti pluri-

maz. ¶ Quē docere voluisti

¶ Nōne eu q̄ fecit spiritamē

tū: ecce gigantes gemūtsb

aquis: et qui habitāt cuz

eis. ¶ And⁹ ē infern⁹ corā il-

lo: et nullū ē operimētū p-

ortioni. ¶ Qui extēdit aqui-

citer pcludebat. id in sua r̄mīde p̄mō e⁹ dicta evan-

scō p̄ncipale p̄positū declarat. c. se. sicut patuit ex p-

dictis. baldath conatus fuerat de eminētā p̄tatis et

sapie diuine qdā magnifica dicere. & ex hoc iob iniustū

p̄cludere. id eius dicta cuāt tantq̄ impletētia ad p-

positū. sed ad eius iactatiā tm. ¶ Circa qd primo inten-

tū p̄ponit. & scō oñdit ibi. Ecce gigantes. ¶ Circa pri-

mū sciēdū q̄ baldath dicendo de teo magnifica. vt d̄

iob p̄cluderet. videbat in hoc ip̄i teo fauere e⁹ p̄tates

& sapiam defendēdo. & id iob h̄ ip̄m inuebendo dicit.

¶ Luius s̄diutores nūnq̄ ibecillis. q. d. nō. cū sit i-

finite v̄tutis tuo auxilio nō indigētis. ¶ Qui redi-

sti p̄silii. p̄ ei⁹ sapia allegādo ac si esset insufficiēt̄ ei⁹

scia. cū tn sit infinita. ¶ Et prudētiaz tuā offens.

plorimā. q. d. dicta tua nō valent ad p̄positi offensio-

nē. ¶ tm ad tuā oñtatiōdem. ¶ Que docere voluisti

peo allegādo. ac si nesciret allegare. ¶ f. Nōne euz

qui fecit spiritamētū. i. animā humānā q̄ intelligit p̄

intellectiuā grē. & corpori administrat p̄ alias v̄resi-

tam animale dādo: q̄ stat q̄ diu durat respirādo.

¶ Ecce gigantes. ¶ Dic p̄n̄ ondit p̄positū. l. q̄ vba

baldath erat ad vanā gloriā p̄ hoc q̄ maiora satis di-

cit de dei potētia et sapia. & tn ostēdit illa nullū ē mo-

menti. ppter qd baldath nō debebat de cognitōē mi-

norū gloriari. primo igitur illa maiora exprimit. & se

cūdo p̄positū p̄cludit ibi. Ecce hec ex pte. ¶ Circa p̄mū

primo erprimit aliqua magna dei facta sub terra di-

cēs. Ecce gigantes tc. ¶ Gen. vi. dī q̄ gigantes erāt i tra-

dieb⁹ illis. l. ante diluvium. qui in diluvio fuerūt submer-

si. et cū eis omnes alii excepto noe et qui cū eo erant in

archa. et hoc factū fuit ex p̄tate diuina fm ordinē sue

sapie et iusticie ad puniendū illius temporis peccati.

vt b̄ Gen. vi. et hoc ē qd dī. ¶ g. Ecce gigantes ge-

munt sub aquis. i. gigantes q̄ tūc fuerūt in aquis sub-

mersi. mō gemūt i penis iferni. q̄ et ifern⁹ ē sub aq̄s. q̄

ē i p̄tib⁹ tre ifernis. ¶ Et q̄ bitāt cū eis. l. alii vanati

ci cū eis fuerūt submersi. ¶ i. And⁹ ē infern⁹ coraz

illo. quis q̄uis sit in tre pfudo. p̄ tm p̄spectu dimo. &

oia q̄ sit ibi. vlt̄ p̄cedit ad erpmēdū alii magis q̄

funt a deo super frā. d. ¶ Qui extēdit aq̄. sup v̄

cuū. celuz aut̄ sup terrā videt excessū ad modū tēcū

Job

In hemisferio nostro: quod hemisferium quod aqilonem intelligitur. eo quod polus aqilonaris stat super elevatus super hemisferium nostrum. inter celum sunt et terra non videmus nisi aer. qui a vulgaribus vocat vacuum: sicut dicit olla vacua quae sit aere plena. dicit g. K. Quia extendit aquilonem id est celum in hemisferio vero ad modum tentorum.

I Super vacuum. i. super aerem inter nos et celum medium existet.

M Et apparet terram super nihil. terra enim videtur fulcimentum aq[ua]r[um] et aq[ua] acris sed sub terra nihil est cuius sit infima pars mundi. dicit ergo appensa super nihil. quod non habet inferius elementum. tamen sic sit in medio mundi tamquam centrum per naturam suam a deo sibi data.

N Qui ligat aquas in nubibus suis. dicunt autem aque quae ligant in nubibus descendentes per pluviam.

O Ut non erumpant pariter deorsum. sic enim deus ordinavit nubes paulatim resoluti. ut tota pluvia non sic cadat. sed successivae et guttatum per expeditum hoib[us] et terrenascetur.

P Qui tenet vulnus suum. et expeditum super illud nebula et residuum cum vaporibus quod non resoluuntur in pluviam. generatur aliquam nebula impedit nos a spectu celi. quod de solium dei sum illud. **I**sa. lxxv. Culum mihi sedes est.

Q **T**erminus circundedit aquas. quod congregant eas in loco uniuersi. qui maxime est oceanus. ut appareat aliquid per terram arida per habitatoe hominum et animalium. quae de natura elementi circundaret totam terram cum sit nimis poterosa.

R **E**tsq[ue]du finiuntur lumen et tenebre. i. successio diei et noctis per motum celi. q. d. q[ui]d[em] diu stabit iste statim mundi per revolutiones celi et mare stabit intra terminos a deo sibi perfixos. ulterius procedit ad ea que facta sunt super celum sydereum. d. **S** Coluna celi. i. angelorum: quod per eos ad ministratur motus celi. **T** Contremiscit et pauens ad nutum eius. iste autem tremor et paus non signat in angelis esse aliquam penam. sed tam reverentiam ad deum.

V In fortitudine illius repente maria congregata sunt hoc dicit de distinctione elementorum a deo facta. per hoc quae a principio non habuerunt plenam densitatem. sed erat vaporaliter extesa per aerem. sed die tercias accepta a deo densitate debita recepte sunt in locum unum et congregatae et sic appuit distinctio terre et aque et aeris. per hoc quod aliqua per terram appuit discoorta: et aquae per densitatem ab aere separatae: ut dicitur fuit ahenus. i. et ex ista distinctione elementorum sensibili procedit ad declarandum distinctiones angelorum. d. **F** Et prudentia eius percussit superbus. i. angelos superbos quos deiecit de celo empyreum et bonos angelos ad se conuersos glorie decorum pfectit. idco subditur. **Y** Spiritus eius ornauit celos. i. angelos qui sunt ciues celestes. sicut ciuitas ornari dicitur quod ciues ornantur. **Z** Et obstericante manu eius id est potestia dei. **A** Eductus est de societate bonorum angelorum. **B** Coluber tortuosus. id est drabolus qui dicitur coluber. quia in specie serpentis Adaz temptauit. Et tortuosus. propri malicie sue callidus-

tem. et de hac separatione loquitur per modum obstericatiois. quia obstericatrix fetu mortui studet educere de verbo matris tanquam quid putridum et corruptiu[m]. et sic mali angelis de societate bonorum per manum dei: omnia ista predicta expressit iob ad ostendendum quod illa que dixerat baldath de

potestate et sapientia dei non latebant

ipm cu[m] multo maiora sciret et hoc ad

reprimendum ipius baldath obstericatio-

nem. **C** Ecce hic cocludit intentus.

Ecce hec ex predicta

sunt viarum eius.

id est effectuum diuinum

potestatis et sa-

pientie. qui sunt que-

dam vie ad cognoscendam deum: nec sunt

dicta a me nisi im-

perfecte: nec eius po-

tentia et sapientia

adequat quod in cogni-

tionem eius imperfecte

ducunt. ideo subditur.

D Et cum vir par-

uum stilus ser. eius au-

dierimus. i. per ista

modicu[m] de perfectione

potestatis et sapien-

tiae diuinae cognoue-

rimus. **E** Quis

pote toni magni-

illius intueri. i. ad cognitio[n]es perfectam eorum pervenire. q. d.

nullus: quia minor est comparatio vocis milii mei quam silenter

instillatur auribus ad sonum maximus tonitruis: quod predictorum

effectuum ad magnitudinem sapientie et peccatis diuinae: et per

hoc excludit quod baldath non debebat gloriar de sua scientia

cum adhuc attingeret ad multo maiora.

F **L** dididit quoque iob. Repulso dicto baldath. hic ac-

cedit ad principale positiu[m] declarandum. s. q. ex dei

prudentia mali aliquando in vita priuata prosperatur

et boni tribulantur. et primo ostendit hoc in generali. scilicet

in seipso in speciali. xxix. c. et in hoc satisfacit amicis suis.

quod de ipso erat mota questio. et in speciali satisfacit ipi bal-

dath: qui ex magnitudine diuinae sapientie volebat ipsius

iniustu[m] cocludere. eo quod a deo percussus erat flagellis pro se-

ntis vite. **P**rimu[m] autem probat duplicitate. primo r[ati]one accepta

ex paruitate boni quod mali in hoc mundo percipiuntur. secundo

ex magnitudine boni quod iusti in hoc etiam mundo a deo re-

cipiuntur. c. sequitur. **P**rius enim ad probandum positiu[m] accep-

per rationes ex immortalitate aie et iudicio futuro a experien-

tiuntur post hanc vitam. ut patuit in precedentibus. Circa pri-

mum autem iob ostendit sue sententie firmitatem. scilicet decla-

rat ea: ibi. Que est enim spes hypocrite. Circa primu[m] dicit.

G **L** uiuit deus. promittit iuramentum ad maiorem assertionem

dicedo. **H** Qui abstulit iudicium meum. hoc dicit iob co-

cludens ex dictis amicorum. qui dicebant penas huius vite

infernorum per peccato sum ordinem diuine iusticie. et ad hoc

sequebat iudicium iob sublatum. qui sentiebat se innocentem

respectu tanto[m] malorum que sustinebat. **I** **E**t oportet quod ad amari. addu. aiam meam. ista amaritudo non erat de iugis

a virtute iustitiae: sed sequens flagella per sensitiva de ne-

cessitate nam: et reducuntur in partem intellectu[m] nam corporis co-

descendere. **J** **Q** uia donec superest balus in me. i. vita priu-

fice. **K** **E**t spiritus dei in me. i. virtus respirandi a deo inibi

data quod perire est in mari. quod sum per hunc locum a iustis

respiratio quod est per mare. quod illa quod est per os.

L Non loquunt la mea. inquit. dico quod soli mali tribulati in

hac vita. sicut vos tenetis. **M** subditur. **N** Absit a me ut iudicem

vos esse iudicem. **O** nunc error tenet me. **P** ca subditur. **Q** **I** **D** onec

R in

Liber

deficiā. i. q̄dū viuā. **K** No recedā ab innocentia mea
a qua recederē si vobis in p̄dicto errore assentire.
M Ic̄q̄ em̄ rep̄bendit me cor meū. q̄ tales errores vel
cosimiles tenuerim. **I**n om̄ni vita mea. nō con-
cludit oppositū de errantib⁹. **N** Sicut impli inimic⁹
me⁹. amicos suos
vocat inimicos in-
q̄tū aduersabā
ei in veritate do-
ctrine fidei et mo-
rū. **O** Que est
em̄ t̄c. Hic accedit
ad declarandū ve-
ritatē sue siue. s. Q̄
er dei prouidentia
mali aliquā. n. b. c. p̄
sperant rōne acce-
pta ex punitate bo-
ni qd̄ hic recipiunt.
nō non contrariaet
diuine sapie talia
eis pcedere et iusti
meliora reseruare.
Et circa hoc sic p̄-
cedit. qz p̄mo ex p̄-
mit būl boni bre-
uitatē. sc̄do in fu-
turo sequētē cala-
mitatē ibi. **D**iues
cū dormierit. **C**ir-
ca primum dicit.
O Que est spes
hypocrate. magis
ponit exēplū d̄ by-
pocrata eis de apto
pctōre. qz h̄biero.
Similata sc̄itas du-
plex estinētas.
P Si auare rapi-
at. bona h̄vite co-
aceruando. **Q** Et nō liberet de⁹ ai⁹m ei⁹. de peccato
suo. q. d. talis nullū bonū pōt sperare i futuro. nec i p̄nti
nisi bonū trāitorū et caducū. qd̄ ē modicū. **R** Nūq̄d
de⁹ au. cl. c̄i⁹ cū venerit sug illū angustia. s. mori. q. d. nō
istud d̄ illos q̄ p̄tā p̄tinuāt. cogitātes i fine ad deū p̄
pmam clamare. s. ista spe priuāt. qz tūc nō penitēt. fin
q̄ dīc Aug⁹. **H**ac animaueris d̄ peccatorū mori-
ties obliuiscat sui. q̄ dū viveter oblit⁹ ē dei: v̄l si penitent
hoc ē timore pene: et nō displicētia culpe. **S** Aut po. in
sipo. delectari. in btitudine futura. **T** Et iūnocare deū
in ci t̄pe. qz ibi ē laus p̄tinua. q. d. nō: et hoc spalit d̄ p̄
peccatores de btitudine futura seip̄os assūcurātes. dicen-
do de⁹ nō fecit nos ad dānādū. s. ad saluādū. qz hoc non
est vex: nisi ex suppositō merito. **V** Hoce vos p̄
manū dei. de illā a deo accepi. **E**cce vos oēs nosti.
id est deberet⁹ idē cognoscere. et p̄ ons d̄ errore vero defē-
dendo tacere. nō subdit. **Y** Et qd̄ sine cā t̄c. qd̄ autē
sit illud qd̄ ille vult docere subdit. **Z** Hec est ps hois
imp̄i apud deū. i. illud qd̄ recipiet a deo patre pro parte
et hereditate. sc̄z bonū p̄ntis vite qd̄ ē breue. en̄ in psona
talii dicit. **B** a. ii. Fruamur bonis q̄ sunt t̄c. et subdit
sibidē. Et bec̄ sit pars nostra et sors nostra. et qz istud bo-
nū est breue. nō transit ad filios. nō subdit. **A** Simul
tiplicati sive filii eius. qui tñ reputant̄ inter maiora bo-
na. **B** In gladio erūt. i. occidēt. **C** Et nepotes ei⁹
nō saturabūt pane. i. morient fame: minus. n. dicit pl⁹
signat. **D** Qui reliqui fuerint ex eo. i. alij emici nō ita
propinquū. **E** Sepelient in interitu. i. sepultura asini
cuius cadaver dūmit in campo consumi: ideo subdit.
F Et vidue illi⁹ nō plorabūt. in sepultura funeris. sicut
solet fieri. **G** Si cōportauerit. in domo sua ḡgregādo
B Quasi terrā argenti. id est magna quātitate valde.
I Et sicut lutum preparauerit vestimenta. id est in ma-
gno numero. et qd̄ magna tempora. **K** Just⁹ vesti-
tur illis. quia talia aliqñ cōcedūt iustis. **L** Edifica
uit sicut tinea domū suā. **T** inea em̄ rodendo vestem
facit ibi dominiculam suā: sed cū vestis excutit tinea d
domo sua ejicitur. sic talis eū citur de domib⁹ suis qd̄
edificauit cum magno labore et expensis.

deseram. **N** Egz em̄ reprehē
dit me cor meū: "in oī vita
mea. **S**icut impi⁹ inimi-
cūs meus et aduersari⁹ me⁹
quasi iniquus. **Q**ue est
em̄ spes hypocrite? si auare
rapiat: et nō liberet teus
aiam e⁹. **M**ūq̄d de⁹ audi-
et clamorē ei⁹ cū venerit su
per eū angustia. **A**ut po
terit iōpotēte delectari et
iūnocare teū oī t̄pe. **H**oce
ho vos p̄ manū dei q̄ oīpo
tēs hēat: nec abscondā. **E**c
ce vos oēs nosti: et qd̄ sine
cā vana loq̄mini. **H**ec est
ps hois imp̄i ap̄d teuz: et
hereditas violētoꝝ quā ab
iōpotēte suscipiet. **S**i m̄lti
plicati fuerit filii e⁹ i gla
dio erūt: et nepotes e⁹ n̄ sa
turabūt pane. **Q**ui reliq̄

fuerint ex eo⁹ sepeliēt i inte
ritu: et vidue illi⁹ nō plora
bunt. **S**i cōportauerit q̄i
tra argetū: et sicut lutū p̄
pauerit vestimenta. p̄pabit
quidē: h̄i⁹ iust⁹ vestiū illis 7
argentū in oēs diuidet. **E**di
ficiuit sic tinea domū suaz:
"7 sicut custos fecit umbra
culū. **D**iues cū dormierit.
nihil secuz auferet p̄ ap̄et
oclos suos 7 nihil inueniet
Apprehēdet eū q̄si aq̄ in
opia: nocte opprimet eum
tempestas. **T**ollet eū ven
t⁹ vrens et auferet 7 velnt
turbo rapiet eum te loco
suo. **E**t mittet super eū: et
nō parcer: te manu ei⁹ fu
giēs fugiet. **S**tringet sup
eū man⁹ lugs: et sibilabit
lugs illū iūtuēs locū eius.

afflictionē sumi mali. nō subdit. **S** Nocte oppri
met eū tēpestas. i. violētia pene infernalis: qd̄ in no
cte. eo q̄ e in tenebris. **T** Tollet eu vent⁹ vrens. i.
dyabol⁹: q̄ sp̄ ardet cupiditate nocēdi. **V** Et mittet
sup eū. s. flagella. **X** De manu ei⁹ fugiēs fugiet. i. fu
gere desiderabit si posset. s. qz hoce ipossible: subdit.
Y Stringet sup eū manus suas. loq̄ de dyabolo ad
modu accipitris. qui tenens auiculā capta. 7 sētēs q̄
velit euadere: magis stringit eam vnguis suis.
Z Et sibilabit sup eū. ipm teridendo quē in vita de
ceperat blandiēdo. **A** Intuēs locum eius. id ē in
fernī locum sue punitiōni deputatiū. vel aliter. Locum
eius. quē tenuit in seculo. a quo ē totaliter deiectus.
In ca. xxvii. vbi dicit in postilla. Circa primum dicit
Que ē em̄ spes hypocrite.
K Oq̄d dicit hic. Que ē. n. spes hypocrite vide
tur exponendū ad cōtinuatiōm ad p̄dicta et
etiā ad seq̄ntia sic: nā iob intēdebat i hoc loco
certificare socios de veritate exēnte i mēte sua circa ea
de qbus altercabāt. s. de innocentia vite sue et de puniti
one maloz et p̄nitatiōe bonoz. p̄t qd̄ p̄misit iuramē
tū. d. Quāt de⁹. p̄ qd̄ iuramētū firmāuit q̄ dū ess̄ in vi
ta p̄nti nō loquar̄ iniquitatē. nec recederet ab inno
centia sua. et qz aduersari⁹ imponebāt ei vicini hypocri
sis. vt p̄. s. in dicti chp̄bz. c. xv. et in alijs locis. hypo
crita vo cū sit dupler. vnu bz in corde. et aliud i ore: et
sic licet nō loquar̄ iniquitatē p̄ labia: tenet tñ ea i cor
de. s̄l̄t licet nō recedat ab innocentia in actibus exteri
oribus. recedit tñ in mēte. put saluator̄ vocet multipli
citer. **M**ath. xxi. c. Ex quo sequeretur q̄ soch nō cre
derent dictis suis: idcirco ad amouendū ab eis istam
suspitionem dicit. Que est enim species hypocrite. **M**unquid clamorez illius exaudiet dominus t̄c. Aut
poterit iōpotēte delectari. nō d̄z m̄bi iponi peccatum

Job

hypocrisis cū ego sīz in magna angustia cōstitut⁹: tīndigeo marie vt de⁹ liberet aiam meā. et vt audiāt clāmōrē mēu. et sic nullo mō debetis dubitare de iuramēto mēo. hoc intelligit ad modū alicui⁹ ex̄ntis i maris tribulationib⁹ seu tormentis. q̄ ad firmadū dicta sua seu iuramēta dīc. Vider⁹ q̄ sū in tot tribulatō mīd⁹ a q̄bus nīsi dīno auxilio nō possūt liberari.

Tapi. xxvij.
Abet argētū vena rū suā p̄ncipia. tīn auro loc⁹ ē i q̄ p̄flat: **Ferrū** de terra tollit: tīn lapis solutus calore in eis vertit. **Lēpus** posuit tenebris. tīn uerso q̄ finē ipse considerat. **Lapidē** q̄q̄ caliginis et umbra mortis diuidit torrēs a poplo pegrināte: eos quos oblitus ē pes egentis hois: tīn uios. **Terra** de q̄ oriebatur panis: iloco suo

mīni imponendo mībi fictiōem seu hypocrisim.

Vca. xxvij. vbi dr. Que ē em **R**eplīca. sp̄s hypocrite. burgen. facit cōtinuatiōem di sc̄tinuā: cōtinuat. n. bic dicta dict⁹ i. xv. c. medīs p̄termis. q̄liter nō facit postil. q̄ cōtinuat singula singulis. in hac sua discōtinuatione burgen. sicut sepe repetitis vicibus facit iponit bōto viro iob q̄ p̄ncipalr velit se ostēdere innocentē t̄ iustū. s. hoc. s. in p̄n. c. iii. correctū ē.

Tapi. xxvij.
Abet argētū. Postq̄ oñdit iob nō ē ē in deccens diuine prouidētē. imo decēs q̄ līmp̄ aliq̄n tēaliter p̄spērat. tīn brōne acceveda ex quitate boni qđ a deo p̄sequit⁹. h̄ōn h̄idē oñdit ex magnitudine boni qđ iusti accipiūt a deo. etiā in vita p̄nti. qđ ē bonū spūnale. qđ tantū excedit tpale. sicut si centenari⁹ nūc⁹ quo nnero sp̄e fīm qđ dī. hiero. exponēt illud **M**at̄b. xir. Cētuplūz accipiet t̄c. tīn līz iusti bonis tpalib⁹ q̄natū iudicent miseri ab illis q̄ solūm tpalia bona p̄siderāt. tīn fīm veritatē sunt in maiori p̄spēratae cōstituti: pp̄f bona spūalia i dī⁹ abū dāt. et hoc diffusē oñdit boeti⁹ li. quarto de p̄solatiōe p̄pter qđ nō ē indeccēs diuine p̄vidētē. q̄ aliq̄n permittat ipios tpaliter abūdare. q̄bus nō vult bona spūalia q̄ maiora sunt p̄cedere. sicut tīn p̄f sapiēs bonis filiū p̄cedit meliora. malis at̄ dūmītēs aliq̄ minorā. eo q̄ sūt e filiū. sici p̄posito. q̄im dī q̄uis nō sūt dei filiū q̄ adoptionis grāz. sūt tīn ci⁹ filiū in q̄tū sūt ad ci⁹ imāgīnē facti p̄ nām intellectuale. Circa p̄cessū autē b⁹ ca. p̄siderandū. q̄līz tā bona tpalia q̄ spūalia sūt dei doña. alit et tīn et aliter quia tpalia dat mediate. dādo. s. boni robū copis. tīn industriā mētis. tīn sīla p̄ q̄ p̄ il la acq̄rere. Sbona spūalia cuiusmodi sūt grā. tīn virtutes infuse. q̄ sc̄dm dat īmediate. tīn p̄pter bonorū istorū magnitudinē. p̄mo igīt oñdit p̄mū. tīn sc̄dm ibi. **S**apiā vō. inter illa bona corporalia q̄ reputant̄ p̄ciosa sunt metalla auri t̄ argēti. tīn lapides p̄ciosi. p̄io igīt oñdit. p̄positū in metallis. tīn sc̄dm i lapidib⁹ dīcōb ibi. **T**erra Circa primū dr. **H**ab̄t argētū vena rū suārū p̄ncipis. i. mineras. er̄ quib⁹ tāq̄ ex q̄busdā p̄ncipis materialib⁹ efficit argēti. tīn minera sūt in aliquib⁹ determinatis venis terre. q̄ p̄laborē t̄ bu manū studiū reperiūt. licet cū difficultate.

b Et auro locus est in quo conflatur. i. generaē. cuius generatio vocatur cōflatio. eo q̄ materia auri ma

gis est digesta virtute calidi q̄ aliorum metallorum. propter quod est ductilius t̄ purius. **c** Ferrū de terra collitur. i. materia minere d̄ qua sit ferrū. **d** Et lapis solutus calore in es vertitur. i. minera ens que vocatur lapis. eo q̄ p̄pter sui duritiam habet similitudinem cuz

lapide. **e** Lps posuit tenebris. i. ipse deus qui ordi nauit successionez diei et noctis.

f Et vīuer. si. ipse considerat. hoc īēpoit ad ostēde duz q̄ q̄uis mine re predice sint in terra occulte t̄ cū difficultate. et labore magno inueniuntur ab hoib⁹ tamen ipi deo nībil est occultum. t̄ q̄ minere metallo rum predicte frequenter in montibus quasi inaccesibilibus repūntur id de iphis montib⁹ subdit. **g** Lapides quoq̄ caligi

nis in summitate. n. talū mōtiū sunt cōiter lapides a sole venigrati. t̄ inferius valles p̄fundissime. vbi sol parū aut nibil lucet. q̄ ē p̄ncipiū vītē. t̄ ētū ad hoc dicit.

g Lapidē q̄z caliginis. ētū ad summitatē mōtiū.

h Et vībrā mortis. ētū ad profunditatē vallis.

i Diuidit tor. a iplo pegrī. eos q̄s oblitus ē tē. Et talibus etiā montib⁹ descendunt aliquī torrentes iuxta q̄s ē via inter mōtes. t̄ ex altera parte correciūm habitant ali quando aliqui pauci homines inter quorū habitatiōe et viā predictam diuidunt torrentes. p̄bidentes accessum ad habitatores mōtiū. t̄ hoc qđ dicitur. Correns diuidit a iplo pegrināte. i. pambulante p̄via p̄dictam.

Eos q̄s oblit⁹ est pes hois egētis id ē habitatores predictos montū ad quos nō ē accessus etiam pauperum. qui solent circuire loca etiam difficilia ad mēdicandum.

k Terra tc. Hic ostēdit p̄positū in lapidib⁹ p̄ciosis.

l Tercia de qua oriebatur panis id est bladūz de quo panis efficitur. **m** In loco suo igni subuersa est. quia aliquando contingit q̄ sub terra habitabili et arabilī se vīne sulphuree: ex quibus accendit aliquid ignis per modū vaporis intra terram inclusi. et fit terremotus subuentens terram illam reddendo eam inhabitabīlem. tamen sunt ibi aliquando lapides preciosi ratione caloris et sulphuris. vñ. i. iii. **N**erbeo. fīm trāslatiōe antiquam dicitur q̄ alchimiste qui inveniunt metallū et lapides sophisticare marime vītūtū sulphure. ideo subditur. **n** Locus saphiri la. ei. quia inter lapillos illi⁹ terre generatur saphirus. **o** Et glebe illius aurū. id est minera auri. **p** Semitam igno. aūis id est per illam terram sic subuentam. ibi aues non volitant. quia non est apta ad nidificandum. nec ad querēdū pastuz earum. **q** Non calcauerunt eam filiū institutorū. ad vendendum mercimonīa sua. **r** Nec p̄tran. per eā leena. p̄ omnia ista dāt intelligere q̄ talis terra nō est apta habitatiōe hominū animalium seu avium. tamen est deo nota vīḡ ad minima. ideo subditur.

s Ad silice extēdit ma. suā. i. peatē suā qđpbat q̄ effectū dicens. **t** Subuentis a radi. montes quorū radices sunt silices. **u** In petris riuos excidit. quia per terremotum aliquando apparet riuvus trāscens inter lapides qui prius erat opertus. **v** Et omne p̄ciosum cōtūcung⁹ occultū. **w** Tidit oī. ei. q̄ nibil lat⁹ iōz iō subdit. **x** Profunda q̄s fīi. scrū. ē. q̄ ea que s̄t ibi occulta sibi sunt nota. **y** Et absco. pdu. in luce. id est

R. iii

Liber S.

ad hōim manifestatiōē. **a** **S**apīa vō. Dōstōs oñdit q̄ illa q̄ reputat̄ p̄ciosa in corpālib̄ l̄z sūt occulta. tñ la bōre et studio hōim p̄nt inueniri q̄uis cu3 difficultate h̄ oñdit q̄ hoc ē impossibile de bono sp̄nali. cuiusmōi sunt grā et v̄tutes infuse: q̄ bic intelligat̄ noīe sapie. **E**t enim sapia sapida scia. **r** sō icludit cognitio nē tei et amore. et p̄ dōs grām et oēs virtute infusa3. q̄ sicut virtutes mo rales aq̄uisite sūt p̄nere ip̄i prudētie sine q̄ nō p̄nt esse. nec ecōuerso. vt br̄ v̄j. **E**tbi. sic virtutes infuse conere sūt cū ḡra et chari tate. primo igitur oñdit q̄ b̄moi sa pientia includens p̄dicta nō br̄ v̄tu te humana. secūdo ostendit a quo ba betur et quib̄ dāt̄ ibi. **D**e intelligit viā eius. primum aut̄ oñdit ex subli mitate ip̄i scie cū dr̄. **a** **S**apiaver ō v̄bi iuēit̄. q̄. di. nō ē in loco deter miato. vt sic ab ho minib̄ inueniat̄ sicut predicta.

b **N**escit bō p̄ciū eius. q̄ nō p̄ot̄ cōpari aliq̄ bono cor poreo seu temporali. **c** **N**ec inuenit̄ in terra suavit̄ viuent̄. quia homines delectatōib̄ carnalib̄ int̄eti ad diuinās illuminationes et consolationes nō sūt apti. **d** **A**byssus dicit. i. facto ostendit. et d̄r̄ hic abyssus p̄fū dum oceanī. v̄bi habitat̄ pisces sapie nō capaces. **e** **E**t mare loquit̄. i. nauigantes p̄ mare. q̄ q̄mis p̄ hoc posint bona tp̄alia acquirere. nō tñ p̄dicta sapiam. **f** **N**ō dabitur aurū obrizū. i. valde purū et d̄r̄ ab ob et radio as. eo q̄ habet colorem optimū. **g** **N**ō p̄feret tinctis in die coloribus. i. lapidibus p̄ciosis et optimi coloris. qui matime in india reperiunt̄. **h** **N**ō adequa bitur ei aurū. in p̄ciositate. quia clara est et nunq̄ marcescit sapia. vt habetur **S**ap̄. vi. **i** **T**rahitur aut̄ sapia de occultis. sapia em̄ p̄dicto videlicet mō dicta ita occulte conceditur. et latet etiā eos quibus dāt̄. bñ q̄ dicit̄ **Eccles**. i. **N**escit homo v̄trū amore vel odio dignus sit. **j** **N**ō adequabitur ei thopazi⁹ de ethiopia. lapis. n. hui⁹ sp̄ci melior inueni tur in ethiopia q̄ alibi. **m** **N**ectinture mundissime cōponent̄. si p̄net̄ in p̄cio. et vocat̄ bic tinctura mūdissima pannī sericei p̄ciosissime tincti. et oia ista dicta se ad oñdendū q̄ oia corporalia q̄ tinctū q̄ p̄ciosa nō p̄nt sa pientie cōpari. i. subdit̄. **n** **U**nde ḡ sapia venit̄. q. d. nō p̄ot̄ haberri q̄ industria hōim. i. subdit̄. **o** **A**lbicō dita ē ab oculis omnī viuent̄: nec etiā per angelos p̄ cōferrī. i. subdit̄. **p** **C**olucres q̄ celī latet. i. ange los qui q̄bus et qualit̄ sit danda nesciunt̄: nisi babuerint̄ et relatione diuina. **q** **H**erditio et mors dixerunt̄. i. dyabolus et infern⁹. **r** **A**urib⁹ nō. audi. famā eius **D**emones. n. et boies danati d̄ ista sapia bñ loq̄ audierit̄ s̄ nō p̄secuti se. et iō bñ dr̄. Famā eō audiūm⁹. s̄ nō p̄nt̄ am eō p̄cedim⁹. **s** **D**e intelligit. Dic p̄nr̄ oñdit a q̄ et a q̄b̄ ista sapia dāt̄ cū d̄r̄. **D**e intelligit viā eō. i. q̄liter debeat dāri. **t** **E**t ip̄e nō. loci illius. i. quibus debeat conserri. bñ dispositione sue p̄destinationis. qđ pbatur cū d̄r̄. **v** **P**ē em̄ fines iuēdi int̄uerit̄. i. oia tpa et loca et oia q̄ fieri eis et sūt scā. **x** **Q**ui fecit ven. pod̄. dā.

do eis inclinationē sui motus. **I**nclinatiōes. n. renz sunt pondera ea. vñ dicit Aug. Amor me⁹ pondus meū eo feror quoq̄ feror. **y** **E**t aquas appedit̄ i mensura. p̄tinens eas infra lūntes oceanī: ne effundant se sup̄ aridā. **z** **Q**uoniam ponebat pluuijs legē. vt certis tēpōib̄ descendenter. et certis modis. guttatum. et nō totū s̄l̄ prout et pedie terrenascētibus.

a **E**t viā p̄cel lis sonantib̄. i. vñdis maris so nitū ex sua p̄cū sione generantibus. **b** **L**uc vidit illā. in scip̄o in quo oia cō tuetur. et l̄z ista intuitio sic ab ec no. **c** **D**is p̄spālē mō vidisse. qua do er sapientia sua eterna mun d̄ p̄cessit i effe ctu in tpe de cu ins p̄ducēdo lo quī. vt p̄ er di cris. et q̄ nō sō lu sapiam i scip̄o vidit. sed enā eaz cōcūit an gelis et hoib̄

qui sunt capaces ipsius ideo subdit̄. **c** **E**t cōtra rauit̄ angelis eā cōcādo omnib̄ bñ illos q̄ dicunt̄ eos fuisse creatos in ḡra vel bonis tñm bñ alios. q̄ bic est sermo de sapientia. put̄ hab̄z annēt̄ ḡr̄. i. vñ p̄ p̄dicta. **d** **E**t p̄parauit̄ dādo eam hoib̄. q̄ vñ dicitur q̄dām p̄paratio in q̄tētū prius: salicem ordine nature creauit aiā humāna capacēgrē et q̄b̄ p̄parās locū sapie. **e** **E**t inuestigavit̄. i. inuestigari fecit. qđ est q̄n ex prima grā diuinitus data. p̄ceditur q̄ meritū ad grē augmentū. sicut in speculabilib⁹ inuestigatio est processus a principiis ad cōclusiones. **f** **E**t dīxit̄ boi. i. ip̄i ade et alijs scis q̄bus inspirauit̄ qđ subdit̄. **E**cce timor dei ip̄e est sapia. **g** **E**t recedere a ma lo intelligentia. sicut intellectus q̄ est habitus p̄ncipi orum et principiū scie que est habitus cōclusionū sic intelligentia suo mō ē principiū sapie d̄ q̄b̄ ē fino. intel ligētia aut̄ ista ē recedere a malo. q̄r̄ hic recessus ē p̄ncipiū accēdēti ad deū p̄ hoc q̄ aia ip̄i deo totalē sub dit̄ ut instictū et volūtate dei totalē sequat̄. ista subiectio includit grāz et v̄tutes infusa3. bñ q̄r̄ ad **h** **o**. viii. Qui spū dei agunt̄ bi filij dei sūt. et talis subiectio ad deū p̄tr̄ d̄ timor. qui ē sp̄nificant̄ donū. cui annexunt̄ grē et v̄tutes infusa. et sic p̄t̄ q̄ timor dei ben e d̄ sapientia de qua bic ē sermo. **E**t recedere a ma lo intelligentia. et sic etiam patet magnitudo boni. qđ confertur iustis etiam in p̄fēt̄. propter quod vere di cūtūr felices l̄z bonis temporalib⁹ careant. et im p̄p̄ere sunt miseri l̄z bonis et galib⁹ abundant.

i **In** capitulo. xviii. v̄bi d̄ in postilla. **D**abet argen tum v̄tarū suarū principia.

O **R**eca illa que cotinent̄ in hoc. c. p̄ter ea que in postilla tradūt̄ vidēt̄ tria notāda. p̄mū est q̄ iob intendit instruere socios quibus in p̄cedēti capi. dixerat. **D**ocebo vos per manūm̄ dei. vt cum pro inueniendo seu acq̄redendo bona tp̄alia p̄ciosavt̄ au ru3 et argentum et p̄ciosos lapides diligēt̄ homines

Job

laborent. ut patet ex loco et modo inuenientis eorum. de quibus
habet. amplius et diligentius debet laborare pro bonis
spiritibus quam per sapientiam intelligunt accendit. cu sint in-
estimabiliter meliora. quod ut dicit. Mercator hoc puerum ei
tunc. Non adequabit ei aurum. quod quem modum sapientia exhibe-
tatur filius pro disciplina sua: puerum. v. dicens.

Si quiesceret eum

Habidit quoque Job
assumes fabulam suam et dixit: Quis mihi tribuat:
ut sum iuxta menses pristinos: vnde dies quod deus
custodiebat me: quoniam splen-
debat lucerna eius super caput
meum: et ad lumen eius ambula-

Habidit quod Job. Postquam sanctus Job ostendit in generali quod iusti aliqui flagellantur in peccatis. Dic dominus id ostendit in spoliis applicando ad seipsum. primo circa

enumerat felicitate in qua fuit. secundo calamitate in quam incipit. c. sequitur tertio innocentiam quam semper tenuit. c. xxxi.

Circa primum primo declarat modum sue prosperitatis. secundo circa hoc probabilitatem sue securitatis: ibi dicebat quod prima dilectio suae prosperitatis: ibi duas: quod primo dilectio suae prosperitatis in bonis spiritibus: secundo in temporalibus: ibi. Non lauabam.

Circa secundum dicit. Addidit quod Job

et hoc designat

alius modus declarandi suum positum. s. p.

superius exemplum.

Habidit quis mihi tribuat. incipiendo declarare prosperitatem suam incipit a spiritibus bonis. et iuste hoc exprimit per modum optantis. quod spiritus bona quibus nullus male utitur sed sim-
pliciter optanda. **E**t sum iuxta menses pristinos. i. in pristina prosperitate. **D**ecimus dies quibus deus custodiebat me. in aia et corpe. **E**t quoniam splen. lu. e. sup. c. meum. i. diuina illustratio procedens a superiori de sua gratia spe-
ciali ultra naturalem illustratio enim me illustrabat.

Fecit ad lumen eius ambulabam in tenebris. i. in dubiis re-
cte procedebam per eius spalem directionem. **G** Hic fui in diebus adolescentie mee. quod extuc fuit sancte vite et deo-
te. vnde subdit. **B** En se. deus erat in tabernaculo mei preparatio ad actum orationis. quoniam in actu orationis loquens cum deo et deus cum homine ipsum illustrando et consolando. **T**um erat opus. mecum per specialis gratias et protectionem. **K** Ecce in circuitu meo pueri mei. quos nutrita in amore dei. Et dictis videtur alicui quod job cecidisset a sapientia que includit gratias dei. quod dicit. Quis mihi tribuat ut sum iuxta menses pristinos tecum. cuius non contrarium dictum est frequenter. s. et aduersitas non deiecerit eum a virtute. Dicendum quod licet aduersitas non deiecerit eum ab habitudine sapientiae. nec ab actu cum aduersitate sustinuerit patienter. quod est proprium sapientis. s. fortunas aduersitas equanimiter ferre. ut habet. i. Et huius aduersitas superueniens sublimitate actus sapientiae. quod in contemplatione summi veritatis et amore summi boni consistit. in aliquo impedit. inquit. attentione aie retrahit ne in summa veritate non tota intentio ferat per dolorem sensitum per cuius naturaliter compatit. retracta in aliquo. nisi hoc dissimilat virtute impediatur. sicut fuit in christo in quod dolor passionis non impidebat superiori aie per sublimitatem contemplationis et hoc impedimentum ex parte sensitum partis. puerum. desiderabat sanctus job amoueri. d. Quis mihi tribuat tecum. **T**um lauaba. Dic dominus declarat. prosperitatem suam in palibet bonis. et priori certum ad diuitias. secundo certum ad honores. ibi. Non procedebam. Circa primum sciendum quod diuitiae antiquae dominus capitaliter erant in pecudibus. et inde dicta est pecunia. illud autem quod est pecunia inter illa quod de pecudibus tetrabunt est butyrum quod est pinguedo lactis. et iuste per abundantiam ipsius intelligentur abundantia in aliis bonis que de aliis puerunt cum dicitur. **E**t quando lauabam pedes meos butyrum. i. tantum abundantia habebat butyrum. quod poterant ibi pedes lauari. sicut quando habebat magna copia vini. ad illum exprimendam dicitur. quod abundat vino ad lotionem per dum. quod ibi non lauentur. **M** et petra. i. terra petrofa ad fructificandum inepta. **N** Fundebat mihi riuos olei. i. perferebat oleum in abundantia. et per hoc intelligit abundantia in aliis terrenis et in aliis substantiis inter quae oleum est de recipiunt. **O** Quando procedebam. Dic dominus declarat in bonis suis prosperitatē secundo subdit huius bonis causas. ibi. Tuis audiens. Circa primum dicit. o. Quis

R v

replica.

Habidit illam in seculo. **A**dditio. ii. **O**c quod dicit. Tunc videt illam. in glo. interli. de sa. incar. sic exponit: Tunc videt illam. i. videri fecit. et enarravit per ora predicationis. et parauit in cordibus auditorum. et inuestigauit occulta tecum. **R**eplica. **M**. c. xxviii. vbi postillator illam passus. Tunc videt illam. exponit de sapientia creaturis coicata per modum genitivis. burgen. dicit glo. interli. expone de sapientia incarnata ad literam. sed burgen. false alle gat glo. interli. quod nec illa nec quecumque alia sic exponit per allegoriam. ait. n. incarnata sapientia. Tunc videt. i. vide ritefecit. Manifestum est autem per processum litterarum. quod hic ad literas non dicitur de christo. quod litteraliter sit comparatio bonorum spiritualium ad transitoria. put in postillam.

Capi. xix.

Liber 9

procedebat ad portam ciuitatis. ubi erat locus iudicij.
p Et in platea. i. in manifesto pateti loco. q Hababat cathedram mihi. tanquam oibus superiori. r Videbat me iuuenes. i. insolentes. s Et abscondebant. timore iusticie mee. t Et senes assurgetes stabat. ad faciem tuum reuerentias.

v Principes cessabant loqui. i. principales in insidiis p' metacebat me supueniente. x Et digitum supponebat ori suo. qz nullus posuerebat vobis meum interrumpere.

y Vocem suam cobi- bebat duces. s. militum. qm' int' alios sunt audacieores. et tñ no' audebat sententiam mee contradicere.

z Et lingua eorum gutturi suo adherebat. i. silebant ac si facti fuissent multe nescientes aliquid tradicere. divitias autem bonorum predictos dicit iob continere ad suam felicitatem regalem. qz talia sicut impedimenta sunt reprobus: ita probis sunt adiumenta virtutis. t Et dicit batus amb. sup lucam: qualis erat ipse iob qui ad opera vir-

tutum talibus suis fuerat. vt patebit ex sequentibus.

a Iuris audiens. Dic p' n' ponit predicti honoris sui cam. honor. n. deferendus est alicui in testimonium sue virtutis. et io' p' n' o'ndit quod iob potestia et honoribus virtuose vtebatur. cu' subditur. a Iuris audiens. s' niam mea. b Beatificabat me. ppter ei' eq' tatez. c Et oculos vi. te. red. mibi. de veritate mea et iusticia. d Eo q' libe. pau. vociferante. i. querimonia coram me faciente de iniusta oppositione. e Et pupillaz cui no' erat adiutor. ppter qd' er' ei' defensor. f Benedictio pituri. i. illius qui timebat statim pire. g Sup me veniebat. eo q' saluab' eu'. h Et cor vidue consolatus sum. i. efficaciter et no' vane. i. Iusticia induit sum. i. ex o' pte studeba iusticiam facere. k Ocul' fui ceco. ignorante dirigendo. l Et pes claudio. impotente adiuuando. m Hater era pauper. p' affectu et effectu ne credere q' haueret eis nimis in iudicio iusticie subditur. n Et causa qua' nesciebat diligenter inuestigabam. i. cam pauper ne forte motu pietatis indiscretu' cōdescenderet ei in iudicio iusticie. o Cotereba molas iniqui. i. eius potestias et violentias. p Et de detrah' illius aufereb' pred' qz ablata restituere cogebat et de iuris facere emenda. q Dicebatqz tc. Dic consequēt desribitur cōfidentia sue securitatis. quia bonores et diuitie que habent amorem timore perdeci' quasi atque se magis ca' tristie q' delectationis. et ideo hec securitas opinata a beato iob primo describitur. scd q' dam super dictu' plenius exprimitur: ibi. Qui me audiebat. Circa p'num dicitur. q Dicebatqz in corde meo tenendo. r In nudulo meo moriar. i. prosperitate mea sp'ali et tempali. s Multiplicabo dies. ducendo cursum vite mee i. dicta. prosperitate. t Radix mea aperta est secus aquas. Arbor enim babens radices in humido multiplicat sursum

fructum. ita iob ex humore gracie in quo cor eius erat fixum: faciebat fructu' multiplicem bonorum operu'.

v Et ros morabitur in messione mea tc. Contingit autem q' fructus multiplicatus in arbo' propter est' nimirum desiccat et perit. s' talis estus temporat p' delice-

sum rosis. et simili fructu' bo-

nini operis aliqui desiccatur et p' ditur. ppter ad-

uentuz elat' o'is: s' hoc no' fuit in iob. qz deus fa-

ciebat cu' tempta-

tione p'uentuz

r' ore sue benedi-

x Gloria mea semper innova-

b'tur. hoc dice-

bat. ppter multa

bona opera q' ml'

tiplicare inten-

debat. y Et arcus mens in-

manu mea in-

staurabit. i. for-

titudo mea et de-

fensio mea tria

insultus tempta-

tionu'. z Qui me audie-

b'nt loqu'ntem

in iudicij. a Expectabat sententia mea. tanquam veritatis lineam. b Et intenti tacebat ad consilium meum. nibil ultra querentes. c Verbis meis addere nibil audebant. reputantes q' nibil rationabile posset ad di. d Et super illos stillabat eloquiu' meum reputa- tes magni q' de vobis meis aliquid intelligebant.

e Expectabant me sicut pluuiam. i. desiderabat audi- re verbum meum. sicut terra sicut pluuiam. f Si quan-

do ridebam ad eos. ostendendo vultus leticiam.

g No' credebant. ppter maturitat' meam prece- dentem. h Et lux vultus mei. i. leticia facie mee.

i Non cadebat in terra. tanquam confusa. ppter leticie inextitudinez. per hoc dat intelligere q' leticia no' erat dissolutus. nec mestitia confusus. sed tenebat virtutis medium. k Si voluisse ire ad eos. consolandum.

l Sedebaz prim' i. principalis inter eos. io' subdit

m Cuz' sederez quasi rex circstante exercitu quasi de nullo timens. n Eram tam' merent'm. consola-

tor. tanquam eis ex veritate compassio'is condescendens. et sic patet q' sanctus iob. prosperitate temporali v'lus fue- rat virtuose. et per conleques peruenit ad eius felici-

tate. que est in operibus virtutum.

D Uncaute. Postqz iob descripsit magnitudinem prosperitatis in qua fuerat. Dic consequēt describit magnitudinem aduersitatis inquam inciderat. et primo describit eam ex multiplicatione mali. secundo ex subtractione remedij: ibi. Clamo ad te. Primum autem ostendit per oppositum ad bona que in prosperitate sua habuerat tot continuet se ad ultima dicta cap. proceden'. idco primo ostendit se turpiter vilipendium contra precedentes honores et excelletias. secundo oibus bonis spoliati' p'tra abudates di-

Job

**uitias: ibi. Pharetrā: tertio grauiſ afflictū ptra spūa
les delicias: ibi. Atinā aut̄. Circa primū sciēdū q̄ p̄m
ph̄m. sc̄do rhetorice quip̄ēsio iniusta ē cā ire. tanto at̄
ē iniustior. quāto p̄sona vilipēdēs ē vil. or: z q̄ p̄ns ad
sustinēdū grauior. ppter qd̄ sc̄tūs iob ostendit se vilipē
suū etiam a vi-
libus p̄sonis. p̄-
mo. ppter deſe-
ctū etatis dices
dūce aut per-**

generis. d.
b. Quorū non
digna. p. ponē
cuz canib⁹ greg⁹
mei. i. ad culto-
diā canū. tercio
pter defectum
virtutis dicens
c. Quorū vir-
tus manū mi-
bi erat. p. nibilo
quarto ppter de-
fectū mōris. d.
d. Et vita ipsa
putabant indi-
gni tanq⁹ pesti-
feri et maligni.
qnto ppter defe-
ctū vīct⁹ et vesti-
o. d. Qui ro-
debat i solitudi-
ne squalētes ca-
lamitate tē.
e. De couallibus ista rapiēt.
q.d. de cibistaz
vilib⁹ adhuc ad
sufficientiā non
habebat. sexto
pter defectum
habitatiōis. d.

re cum canib⁹ gregis mei.
Quorū virt⁹ manū mihi
erat. p. nibilo⁹ ⁊ vita ipa pu-
tabat idigni. Egestate ⁊ fa-
mesteriles: q̄ rodebat i so-
litudine squalētes calamiti-
tate ⁊ miseria ⁊ mādebant
herbas ⁊ arboz cortices. ⁊
radix inniperoz erat cibus
ez. **Qui** de couallib⁹ ista
rapiētes: cū singula reppis-
sent: ad ea cū clamore cur-
rebāt. In desert⁹ hitabant
torrētiū: ⁊ i caueris tre: vyl-
sup glareā. Qui int̄ huius-
cēmodi letabāt⁹ ⁊ eē s̄b sen-
tib⁹ delitias pputabāt. Si-
līj stultoz ⁊ ignobiliū. et in
tra penit⁹ nō pentes. Nūc
āt i eoꝝ cāticū v̄sus sū ⁊ fa-
ct⁹ sū eis i pūbiū" Abomi-
nan̄ me ⁊ lōge fugiūt a me
⁊ faciē meā pspuere n̄ verē

F *In desertis
babicabant r̄c.*
inter defectū domow. **G** *Et ec sub sentibns. i. sub
frutectis paruis r̄vilib⁹; ptecti ab eis cōtra intēperie
aeris.* **H** *Melitias p̄putabat. qz melius refugii nō
babebant. r̄vilitatē originis repetit. d.* **I** *Filq stul.
et igno. r̄ in ter. pe. nō parētes. i. nullius appetie aut
reputatiōis.* **K** *Illuc in eoz canticū versus sum. qz
cantabant cantilenas de aduersitatib⁹ iob factas.*

Et factus sum eis in puerbit. q[uod] loquendo de misericordia quibuscum ponunt me in exemplu. in Abominatur me tecum. propter factorum vlcera meorum. in Et facie meam cospuere non verentur. in maximu[m] temptu. ad hoc enim induxerat eos dyabolus. et propter percussiones ipsius iob reputaret eum boiem a deo maledicu[m]. et propter hoc ab boibus ostenditur. o Pharetrā te. Dic propter ostendit se oibus bonis et palib[us] denudatus procedentes diuitias. d. Pharetrā. n. sua apuit. tunc n. dicit de pba retrā sua altra iob apuisse: q[uod]n dedit dyabolo licentias percutiendi eum in bonis extiorib[us]. et in ple. q[uod]busdā sagitis de pharetra dispositiōis viuie extracti. p[ro]frenū po. iii os meū. q[uod] er dictis percussionibus non esse effrenate locutus ut habeat. s. q[uod] c. In oibus his non peccauit iob labijs suis. vel pot referri ad augmentum sue calamitatis: eo q[uod] sanctus iob non habebat libertatem respondendi maledicis suis. prima autem percussio dyaboli in bonis iob fuit per saepe tollentes boues et asinos: et habetur supra. i. capi. qui habet habitabant versus meridiem resiectu[m] plus iob. qui habitabat versu[m] orie-

tem. ut habeat supra. s.c. Eratq; vir ille magn? inter oceas
orientales. et hoc e qd dicitur. q Ad tertiaru i. vers
meridiem que est dextra pars nostre habitationis. ut dictum
est supra. xxiij. r Orientis calamitates nec qd
inde surrexit principiu3 percussiois sue: ut dictum est.

tur⁹ Pharetrā. n. suā aguit
⁹ afflxit me⁹ ⁹ frenū posuit
in os meū. Ad t̄xterā orientis calamitates mee illico
surrexerunt. Pedes meos
subuerterūt: opp̄sserūt q̄si
fluctib⁹ semitis suis. Bissi
pauert̄ itinerā mea: illidia
ti sūt mīhi ⁹ p̄ualuerūt: ⁹ n̄
fuit q̄ ferret auxiliū. ⁹ quasi
rupto muro et apta ianua
irruerūt sup me: et ad meas
miserias deuoluti sūt: Re-
dact⁹ sū in nibilū. Abstu-
lit q̄si vent⁹ desideriū meū
⁹ velut nubes p̄trāsūt sal⁹
mea. Nūc at in memetipō
marcescit aia mea: ⁹ possi-
dēt me dies afflictōis. Mo-
cte os meū p̄forāt dolorib⁹
⁹ qui me comedūt nō dor-
miūt. In multitudine eo-
rūm cōlūm̄ vestimentūm
meū ⁹ quasi capitio tunice
succinxerūt me. Cōparat⁹
sū luto: ⁹ et assimilat⁹ suz fa-
ville ⁹ cineri. Clamo ad te

gulos dom⁹. ⁊ opp⁹ssit filios et filias ipsius iob. id subdit⁹
¶ Redact⁹ su⁹ in nibil⁹. qz no⁹ apparetat vltra spes rem⁹
quædi post se fili⁹. ¶ Abstulit qz ven. desi. me⁹. nalc⁹
em desideri⁹ boim⁹ ē relinquere post se prolē. ut qua quo
viam in maneat. vt habet. ii. de alia 2. li. Reg. viii.

b *¶ Et velut nubes p̄tra. sal̄ mea. i. sta⁹ p̄spicit⁹ mee-
ta in bonis exteriorib⁹ q̄ i. ple.* **c** *¶ Nucat. Dic p̄ter
iob ondit se grauiter afflictus in corpe p̄tra delicias con-
teplatis diuine. quas pfectius babuerat in quiete p̄sp-
ritatis sue: et hoc e qd̄ dicit.* **c** *¶ Nuc aut̄ memetipo-
mar. aia mea. dolore p̄tis sensitiue a cōteplatiōis dulce-
diue ipedita: sicut dictū ē. c. p̄ce.* **d** *¶ Nocte os me. p̄fo.
 dolorib⁹. Dolores. n. corporis de nocte agrauat: tio dicit
q̄ i eo agḡuabāt: sic q̄ ptingebāt vsq̄ ad ossa.* **e** *¶ Et q̄
me come. s. h̄mes de v̄lcerib⁹ meis ouētes.* **f** *¶ Nō dor-
miūt. stinue me rodētes.* **g** *¶ In ml. eo. p̄su. ve. meuz
id ē in tanta mltitudine sūt q̄ no solū osumūt carnē. sed
etia vestē meā.* **b** *¶ Et q̄si capi. tu succinx. me. capitū
dicit supior ps̄ vestis p̄ qua caput itrat. iō sic noiat a ca-
pite. Est igit sensus q̄ h̄mes p̄ illā p̄ e exhibat i tāta multi-
tudine: q̄ capitū erat eis cooptū i circuitu ad modū cin-
cture.* **i** *¶ Cōpa. su luto. i. ita vil reputat⁹ ap̄ boies: si-
cuit lutū.* **k** *¶ Et asf. sum fauille. q̄ quasi nibil reputat⁹.*
a *¶ Clamo ad te. Dic p̄nr ondit magnitudinē sue aduer-
sitat⁹ ex defectu remedij q̄ agḡuāt. qn̄ remediū nō sp̄at.
h̄mo ḡ tollit remedij ex pte diuia. scđo ex pte h̄ana: ibi
Flebam. ¶ Circa primū dicitur.* **a** *¶ Clamo ad te. orato*

Liber 5

b Et nō exaudis me. liberādo. **c** Sto in oratione pse
uerādo. **d** Et nō respicis me. remediū adhibedo.
e Mutatus es mībi in crudelē. l3 em̄ te sit imutabilē.
tn̄ mutabilia opat. ex qb̄ varie noīatur. et sic dicit̄ pius
qñ dat pspora. durus qñ infert aduersa. Fm̄ cōem̄ mo-
dum loquēdi ho-
minū quē iob se-
tūr l3 firmiter tene-
ret deū oia pieriu-
ste opari. **f** Ele-
uasti me t̄ q̄l sup-
ventū ponens. id ē
i alto statu tn̄ ista-
bili. sicut ē ventus
ideo subditur.
g Elisiſti me vali-
de. qz casus de loco
excels⁹ est grauior
b **i** Scio qz morti
tradas me. finalit̄
post flagella. t̄ vñ
sciat subdit.
j Ubi cōstituta ē
dom⁹ oī viuēti. se-
pulcru3. n. est vlti-
ma dom⁹ cuiuslib⁹
bois. **k** T̄ derū
tn̄ nō ad psumpti-
onem eoz emittis
manuz tua3. q. d. si
alios a me affligis
in pnti vita. habet
tn̄ aliqd̄ remedii
ideo subditur.
l Et si corruerit
in aduersitates.
m Iōpe saluabis
si ad te couersi cla-
mauerint. ego aut̄
clamo ad te q̄l cō-
tinue. et tn̄ non ex-
audis meliberaō
me ab afflictionib⁹
pntis vite. spabat
tn̄ iōpe iob a deo pse qui salutē in futuro meliore vt patuit
ex supra dict⁹. rix. c. qz credebāt resurrectiōm futurā. s̄
loquit̄ h̄ corā amicis suis q̄ nō credebāt ipaz. **n** Fle-
bā t̄c. Hic dñr remouet̄ remediū ex pte boim̄. Circa qd̄
pro ondit̄ iob. q̄ boies dñt sibi opati. **o** In Flebā quo-
dā. qñ i pspertitate erā. **p** Sup eo q̄ afflict⁹ erat. ei cō-
patiēdo nō fice s̄ veraciter et ex corde. iō subdit̄. **p** Et
cōpatiebat aia mea paupi. q. d. ex h̄ deberēt boies mībi
cōpati. s̄ trarī accidit mībi. **q** Expectabā bona. i
cōsolatiōes aliqz. **r** Erevenerūt mībi mala. i. punitō
nes et derisōes. **s** Interiora mea effebuerūt. a calo-
re vlerū vltierū penetratē. **t** Merēs incedebaz
i. tristis. ppx dolorē me affligentē. qz tn̄ ista tristitia nō ab
sorbebat rōnem deūcīens ēa a virtute. iō subditur.
u Sine furore cōfūr. in turba clamabā. exponēdo cu3
moderamine miseriā mēā. per qd̄ deberēt boies moue-
ri ad cōpassiōē. cui⁹ tn̄ contrariū accidit. iō subdit̄.
v Frat̄ fui draconū. qz illi qui deberēt me diligē sicut
fratres. momordēt̄ me suis punctiōib⁹ t̄ detractiōib⁹
sicut dracones. **y** Et soci⁹ strutioni. quia illi q̄ erāt
mībi familiares et soci⁹. obliſi sunt mei. sicut strutio ob-
liuiscitur fetus sui. **z** Cutis mea denigrata ē sup me.
ex humoris exterioris corruptiōe. **a** Et ossa mea ar-
uerunt p̄ caumate. i. calor vlerū meoꝝ intantū et excessi-
uus. qz i pte desiccauit medullas ossiū meoꝝ. **b** Versa
est in luctum cithara mea t̄c. i. pspora que erat mi-
bi causa leticie versa est in aduersitatē. que est mībi cau-
sa tristiae moderata tamen ratione.

P Epegi fedus. Postq̄ iob ostē **Capi. xxx.**
terat pspertate in qua fuerat. et aduersitatē
in quam inciderat. hic tercio oñdit innocētā
quā semp tenuerat. et dividit p̄ sens ca. in. x. ptes. bī
x. vicia a quibus ostēd̄ se imunē: ptes parebūt pre-
sequendo in pri-
ma igitur parte
ostendit se imu-
ne a peccato lu-
curiē. t̄ primo a
peccato fornica-
tionis. d.
a P̄epegi sed⁹ cū oculis
meis vt ne cogitarem
qđē de Vgine. Quā em̄ pte
hret in me de⁹ tesup: t̄ here-
ditatē oipotēs de excelsis.
b Nunqđ nō pditio⁹ est iniq
et alienatio⁹ opantib⁹ in-
iustiam. Nōne iōpe cōsi-
derat vias meas: t̄ cunctos
gress⁹ meos dinumerat. **h** Si
abulaui i vanitate t̄ festia
uit i wolo pes me⁹ appēdat
me i statera iusta t̄ sciat de⁹
m̄l̄t̄plicitatē meā. **g** Si de-
clinauit gressus me⁹ de via
t̄ si secur⁹ est ocul⁹ me⁹ cor
mē⁹ t̄ manib⁹ meis adhes-
sit macula serā t̄ ali⁹ come-
dat t̄ pgenies mea eradiceat.
c Qua. n. pte
baberet i merc.
q. d. nullā. pars
aut̄ t̄ hereditas
dei dicit̄ hō in q̄
deus habitat p
gram. iōpe aut̄
nō bitat in feda-
tis p luxuriam.
imo elongat se
ab eis. ideo sub-
dit̄. **d** Mu-
quid nō pditio.
scilicet in ferni.
e Est iniquo.
deputata a deo.
f Et alienatio. s. dei. **g** Opātib⁹ iniquitatē. p luxu-
riā. q. d. sic. qz videt oia qstūcūq̄ occulta. iō subditur.
b Nōne p̄siderat vi. meas. et id ex testimonio diuī
allegat suā mūdiciā. d. **i** Si ambulaui in vanita-
te. p̄bēs me aspectib⁹ iuūcularū. **k** Et festinauit
in dolo pes meus. querēs locum ad eas decipiēdū
l Dispēdat me in statera iusta. et sciat deus. i. faciat
alios scire. **m** Simplicitatē meā. i. puritatē meas
quā iōpe nouit. **n** Si declinauit gressus meus. de
via sc̄ mundicie. **o** Et si secur⁹ est oculus meus
cor meus. cogitationes em̄ surrepticie non possunt ab
homine evitari. quia sicut dicit̄ Aug⁹. Nō est in pte
nostra quibus visis tangamur tame in pte nostra e
ea respire vel acceptare. p̄sequi vel fugere. est igitur
sensus. Si cor meū. i. cogitationes lubrice carnis sur-
repticias. Secutus est oculus meus. impudice cōspi-
ciendo. **p** Et manib⁹ meis adhesit macula inū
de tāgedō. **q** Serā et ali⁹ co. t̄ pge. mea eradiceat
Id est puniar a deo nō solū in bonis mobilibus. s̄ et in
ple mea. q. d. si talia cōmisissēmerito priua⁹ fuisse
bonis meis et fili⁹. **r** Si deceptu t̄c. Hic ostēd̄
se imunē a peccato adulterij. d. Si deceptu ē cor meū
sup muliere. alteri cōiunctaz in matrimonio. vel affi-
datam. sicut sonat dictio hebraica. **s** Et si ad ostē
um amici mei insidiatus sum. querēs abutiv̄ xore illi⁹.
t Scortum alterius sit xore mea. in penam huius.
u Et sup illā icur. alij turpis t̄ cōiter se exponat.
v Doc. n. nephas ē. s. adulteri⁹. qz ē p̄ceptu diuinū.

Job

a Et iniq[ue]itas maria in p[ro]pt[er]is p[ri]mū. q[uod] hoc sit ei iniuria i[n] re marie sibi dilecta. **b** I[ust]is e[st] v[er]o q[uod] ad cōsūptionē deuorās. s. corporis et aie. q[uod] talis no[n] solu[m] in giam. s. ut corpus peccat. **c** Et oia eradicās geni- mina q[uod] aufer certitudine debite. p[ro]lis. et supponitur heredes illegiti- mi. **d** H[oc] temp[us]. Hec est sc̄a ps̄ principa- lis b. c. in q[uod] on- dit se i[m]munem a p[ro]ctō iniusticie di. Si p[re]p[ar]si s[er]v[are] iudicium cum f[ac]to meo et ancil- la. et m[al]o m[on]dū. p[re]p[ar]si s[er]v[are] iu- dicium cu[m] p[ro]sona equali v[er]o maiori. **e** Tu disceptra- ret aduersū me. i. vellēt in iudi- cio disceptācō- cām reddit. di.

f Quid n. sa- cia tc. q. d. si nol- le iudicari cum seruo meo quo possem respon- re in iudicio di- uino. q. d. nullo mō. id subditur. **g** Illud no[n] i- co fecit me tc. q. d. licet sit infe- rior me rōne ser- uitatis. tñ i spe- cie b[ea]tana ē mi- bi equal. **h** Et forma me i vul- ua vñ. i. vñ de us me z[er]ip[er]m for- mavit. **i** Si negau[er] tc. Hec est tercia ps i q[uod] ondit se i[m]mu- ne a p[ro]ctō imi- ficor[us].

die. d. Si negau[er] quod volebat pauperib[us]. dum tñ eo- rum voluntas esset rōnabilis. **j** Et oci. vi. expe- ctare feci. numis p[re]trahēdo cōsolationē debitam. **m** Si comedī bucellā meā sol[er]t. q[uod] bucellā intelligi- tur alia cibaria. q[uod] iob liberaliter colocabat et marie pau- perib[us]. vñ subdit. **n** Quia ab infatia mea. diuersi- n. boies. et cōplexioe mali b[ea]tvarias inclinations ad- act. vt utū. q[uod] aliq[ue] s[er]v[are] ad liberalitatē. aliq[ue] ad casti- tate. et sic de alijs. et talis iudicatio crescit q[uod] exercitiū. **S**icut vñ iob et p[ro]plerioe ad misericordias p[ro]p[ter]a erat et h[ab]i- cōdūtatio p[ro]tōtū exēcūtū creuerat. **t** o Si de- speri tc. Hec ē quarta ps in q[uod] ondit se i[m]mune a p[ro]ctō supbie. q[uod] solet oriri aliq[ue] ex alio. impotētia vel defec- tu. et hoc excludit a se. d. Si desperi p[te]rētē co q[uod] nō habuit indumentū. reputās eū ex hoc vilem et bono- rum suorum dissipatore. sed ecōtra exhibui me ei mise- ricordē. id subditur. **p** Si nō b[en]dixerūt mibi la. e[st] que discoopta erant. et ego operui. et sic fui occasio. vt b[en]diceret mibi. **q** Et de velleribus ouiu[m] meaz. i. de pānis factis b[en]vellerib[us] eap. **r** Calefact[ur] c. i. mu- nitus p[ro]frigus. **s** Si leuau[er] sup pupillū manū me- am. i. p[re]tātem meā iniuste. **t** Et etiam cū viderem me in porta supiore. i. in loco iudicij ubi poteram fa- cere voluntatem meam. **v** Humerus meus a iū- stura sua cadat tc. i. sic enorimenter puniar a deo et cām-

immunitatis a predictis vicis subdit. **x** Semper em[er]it quasi tumē. sup me fluctus tc. i. sicut illi qui sunt in mari nauigantes. vidētes fluctus intumescētes quolib[et] mo- mento timent submergi. ita sc̄p[er] sup me timui iudiciū dei venire. si aliquid agerem contra eum pauperes et im- potentes despiciē- do. secundo oris supbia ex proprio fastu ex potestate et diuinitis surgen- te. et hoc excludit a se. d.

y Si putau[er] au- rum robur meum ex hoc excludēs a me timore diuinū. **z** Et obrizo dixi fiducia mea. ponēdo in ipso fine meum. **a** Sileta- tus sum. inepte es supbe. **b** Dini- tis meis tc. q. dic. veniat sup me vi- dicta diuina.

c Si vidi solem. Hec est quinta ps in qua ostendit se i[m]mune a p[ro]ctō iodo- latric. d. Si vidi so- lem. i. diligenter at- tēdiūt cultū latrie sibi attribuere. si

cut coiter faciebat gētiles ilius tēpo- ris adorantes cor- pora celestia tāq[ue] deos.

d Et osculat[ur] sū manū meā. i. signū reuerentie eis ex- bibite. **e** Que est iniq[ue]tas maria- sc̄s impēdere crea- ture q[uod] attribuen- dū ē soli creatori.

f Et negatio co- tra deū altissimū. quia cultus deū falsi est negatio dei veri in facto. **g** Si gauisus sum. Hec ē sexta ps in q[uod] ondit se i[m]mune a peccato rancoris et inuidie. d. Si gauisus sum de malo alieno. etiā de malo inimici mei sup. de p[re]pu- niat me. et in hoc q[uod] oppositū ostenditur charitas perfe- cta in ipso iob. q[uod] se extendebat etiā ad inimicos fui mo- nitione saluatoris Math. v. c. Diligite inimicos v[er]os tc. **h** Si nō dixerunt. Hec ē septima ps in qua ostendit se i[m]mune a vicio inhumanitatis. et primo circa do- mesticos. d. Si nō dixerunt viri tabernaculi mei. i. do- mestici mei. **i** Quis det de carnisbus eius vt sature- mur id est quis det ut corporaliter presens nobiscum semper. vt de eius societate reficiamur. secundo q[ua]ntū ad extraneos dicit. **k** Foris nō mansit peregrinus. sed humane collegi eū in hospitio. **l** Ostium meum via- tori patuit. vt libere posset ibi accipere refectionem sua. **m** Si abscondi. Hec est octava pars in qua ostendit se i[m]mune avicio hypocrisis. **n** Si abscondi quasi homo id est sicut solent multi homines facere. **o** Peccatiū meū. illud indebitē negādo vel falso excusādo. **p** Et cela. in sinu meo. i. in corde meo. **q** Iniquitates mea- per falsā exterius scitatis offensionē. **q** Si expāni. Hec ē nona ps i q[uod] ondit se mūdū a vicio pusillanimitatē. et sc̄do circa sua īocentia optat testimoniū diuine vitae ibi. quis mibi. Circa primū dicit. **q** Si expāni ad initia. nimia.

Liber

timore multorum a iusticia deviato. **b.** Et respectio propinquorum terruit me: ita quod a veritate deuani timens ne offendere propinquos meos contrarii volentes.

c. Et non magis tacui. quod non feci predicta sed magis tamen audiens increpationes propinquorum in eorum eo quod nolam eis acquiesce re. **d.** Nec egressus suis ostium ad agendum aliquid iniquum propter eos.

e. Quis mibi. hunc predicta querit te simonium diuinare ritat. d. **f.** Quis mibi tribuat auditores. s. querimonie mee. ut mecum interpellat apud deum per me. id subditur.

g. Ut desiderium men audiat oportens et librum scribat suam pro me pferendo. et per talē modū loquuntur eo quod sententia iudicis solet fieri in scripto. hanc autē sententiam tulit deus in fine libri. d. amicis iob: non estis locuti coram rectū sicut seruus meus iob. **h.** Ut in numero meo portē illū. tanquam victorie mee ex illū. **i.** Per singulos gradus meos. i. per oēs processus meos. **j.** Pronunciabo illū. ad dei gloriam. id subditur. **k.** Et quasi principi offerā eum. quia de omnibus bonis humanis gloriae teo est attribuenda. **l.** Si aduersus me. Hec est decima psalmi in qua ostendit se immunita peccatis cupiditatis. quod apparet in quod hoc de terra vult extrahere fructus excessiuos quod sit duplicitus. uno modo quoniam nimis continue colitur et non permittitur quiescere. et hoc excludit se. **m.** Si aduersum me terrena clamat. i. ex opere ostendit quod se afflictā de nimia cultura. Alio modo quoniam subtrahit merces deusta agricultoris. et quantum ad hoc dicit. Si fructus eius come di absque pecunia. et subditur conuenies pena. Pro frumento oriatur in hi tribulus tecum.

n. In causa rr. vbi dicitur in postilla. Si non dixerint viri tabernaculi mei. i. domestici mei.

o. Adde improprie dici vir illi qui desiderat societatem alium. dicitur desiderare refici de carnibus eius. sed hoc dictum alter videtur exponendum. scilicet quod iob sacerdos amator et recollector peregrinus. quod oēs recolligerat in domo nec pmittebat quod aliquis peregrinus maneret extra. de quo dicit. Fons non mansit peregrinus. sicut nec relabat quod viatores haberet aliquod impedimentum ne intrarent in domum suam. de quo dicit. Sicut meus viatori patuit in quo tantum excedebat quod domestici et seruitores sui sati gati a frequenti seruicio peregrinorum et extraneorum. videntes quod magis curabat de recollectione et refectione extraneorum quam de domesticorum quiete et refrigerio quare habebant eum in oīiū desiderantes ab eo vindicari. vñ dicibant. Quis det de carnibus eius. ut saturemur. sicut consuevit esse multotiens. quoniam paterfamilias videtur excedere in benefaciendo alienis. domestici. prout de hoc murmurant. quasi per illū modū quo legitur Math. xx. capitulo de operariis et patrē familiis murmurantibus. eo quod parcerat eos qui minus laborauerāt his qui portauerūt pōdus diei et festus. vnde in proposito familiares domestici per amplius excitabantur in oīiū patrē familiis cum extraneos tantum souererat ut propriū fatigarent. et fīm banc expositionē cū dixisset. Si non dixerint viri tabernaculi mei: quis det de carnibus eius? ut saturemur. quasi reddēs causam immediate subdit. Fons non mansit peregrinus.

p. In codice ca. rr. vbi dicitur in postilla. Circa primū dicitur. Si expauit ad multitudinem nimia.

q. Adde. Si expauit ad multitudinem nimia tecum. in brevo habetur. Si expauescere feci multitudinem nimia et respectio cognitionis terruit me. et non man-

gis tacui. Cuius sensus est quod iob in hoc loco exausbat se ab acceptione personarum intata quod multitudinem nimiam a quod solent quoniam indices terreni. cuius iustitia hunc suaderet expauescere faciebat. et tamen cū contigit et quod aliquis despiciens cognationū. scilicet quod magis perceptibilis erat in cognitione aliqd istum. per se allega ret: terrebatur enim de quo dicitur. respecto cognatus non terruit me in tantum quod facebat: assentiendo iusticie. de quo dicitur.

meos pronunciabat illū: et quod principi offerā eū. Si aduersus suum me tra mea clamat. et cū ipsa sulci est deflet. Si fructus eius comedti absque pecunia et aīam agricolaz est affixi: pro frumento oriatur mihi tribulus: et per ordeo spina.

Replica.

Habemus capitulo xxxij. vbi postillator distinguunt deceptores et in deceptis vicia a quod iob se excusat in ea parte quod dicitur. Si non dixerint viri tabernaculi mei quod det de carnibus eius ut saturemur. se excusat avicio inhumanitatis. quod dicitur. ita fui humanus domesticus ut etiam carnis. et corporis mei iugae affectaret pietatis. per suam refectionem. et consolacionem. Burgen. autē hanc expositionem dicit impropriam: volens quod habba differunt famuli sui ex odio in vim vidicte. Sed certe magis est impropriavicta per bur. ficta quod quis ex odio velit carnes humanas deuorare. tamen etiam quod vbia illa non sonat in excusatione iob. sicut patet per totū capitulo. sed potius in accusatione quasi suis fuerit adeo inhumanus. put burgen. exponit. ut ex odio affectarent eius carnes maducent nec est verisimile quod sanctus vir opere pietatis souēdo peregrinos et aduenas. vscorū ad tantam domesticorum fatigā pcesserit: ut carnes eius ex odio affectaret. tamen quod ut dicitur. s. c. j. erat ipi iob familia multa nimis et per consequens non sic faciliter fatigabilis. vbi una familia per aliam potuit sublevari. tamen quod ita beroicus fuit vir iste ut etiam a deo meruerit sic singularis commendari. ut patet. ca. j. non est verisimile propter conexione virtutum vicuum inhumanitatis tante in eo fuisse: cū fīm pīm bonū tamen uno modo fiat. et cū assistentia omnium virtutum moralium et circumstantiarum earundem: et in fine huius capitulo dicit se non fuisse onerosum terre in nimia eius cultura dicens. Si aduersum me clamat terra tecum. Qui igit terre insensibili fīm illū sensus onerosus non erit: sed ei quodammodo humanitate pepercit. nec est verisimile sanctus iob scienter sustinuisse iniquam familiam. que ex odio suam expeterat carnem deuorandam: qui enim erat omnium consolator ut dicitur in litera. quomodo familie sue vscorū ad oīiū sui fuisse oppressor. nec opinabile est familiam tuam tantum posse cōciperē et enī odium. quod ut dicitur in hoc capitulo. cum seruo non cōcēpsit subire iudicium. Ex his omnibus patet bur. deliramentum.

Habemus capitulo xxxviii. Misericordia autē. Terminata disputatione triū amicorum iob et ipm. hic autē ponitur disputatio quarti. s. heliu. Circa quam primo ponitur quodā prefatio. secundo subditur ista disputatio. c. sequitur. prima in duas. quod primo ponitur huius disputationis occasio. et secundo disputantis et causatio: ibi iunior sus. Quodcasio autē b. disputatis fuit. eo quod tres amici iob. s. positi auditis verbis iob quibus innocentia sua multipliciter declarauerat reputaverunt eum esse iustum. et iō merito tacuerunt. quod cū eo disputare ceperat. eo quod an pīm tenebatur. s. iob a deo fuisse propter suā iusticiā flagellatum heliu autē adhuc idem tenebatur. et iusticiā quoniam iob pro se declarauerat simulacrum et non veram credebat.

a Item ipse job in disputando quedam verba dicerat. qd vi debat ipi heliu blasphematoria: ppter qd erat argued? etia si als fuissest iustus, ppter qd iratus fuit huius se iustificante: et fratres viros predictos eo qd non poterat p. ut ipse estimabat defendere veritatem. et hoc qd dicit:

a Omiserunt autem et patrem suum hoc excepto.

b Sed tamen predenassent job i. conati fuissest ipsum ostendere iustus magis sermonibus quam rationib. c Tunc oritur hic ppter ponitur ipi? di sicutans ercussat. et primo ercussat sua tarditate. se unde ostendit loquendi necessitatib; ibi. d ut video. Causam autem quare tardius tacuerat alijs loquenteribus ostendit rationabilem. b.

c Tunc sum tpe. id debebas antiquiorib; locundare. ideo subditur.

d Sperabas em qdetas pliri orloquere. scilicet ronabilitate et efficaciter. eo qd per longitudinem temporis multaviderem p. expientiazque dirigunt ad loquendū efficaciter. franguntur etiam passiones que impedivint ad loquendū ronabilitatem.

e Sed ut vi-

deo videtur dic cosequerentur ostendere sue locutionis necessitatē. qd. n. aliquis estimat veritatem pire. ppter defectū defensionis: et credit se sufficiētem ad ei? defensionem: tunc iminet sibi necessitas loquendi: ne peat veritas ppter eius taciturnitatem. sic autem estimabat heliu. ut ppter predictis: id primo ostendit predictorum viroꝝ insufficiētiā ad defensionē veritatis. secundo suam sufficiētiā ibi. Plenū sū fūmonib. circa pīmū dicif. e. Sed ut video spūs et in hominib; s. rōnalis: qui ē in iuuenib; sicut in senib? f. Et inspiratio oīpo. dat intelligētiā. de his que sunt supra rōnes: ita iuuenib; sicut et antīquis. vñ dicit dāuid. Sup senes intellēxi: id suōdī. g. Non sūt lōges sapiētes. in speculabilib. b. Nec senes intelligunt indicētiā. i. qd sit ī agibilib; recte agendū: et istū duplē defectū notat in tribus viris predictis. id subdit.

i. Ideo dicā. ne veritas periat. ppter eorū defectū. mo

uedat etia ex psumptūde sue scie quā psumptuosi viri aut numerū possunt occulare. ideo subditur. Ondam vobis etiam ego scientiā meā. cetera patent et dicitur usq; ibi. l. Ne forte dicatis inuenimū sapiētiā. i. dicitur

timus contra job qd potest cōtra euꝝ dici: et qd sit illud subdit.

m. Deus proiecit eum non homo. in

boc breviter tangitur virtus omnium rationū quas adduxerat cōtra job. s. qd deus flagellauerat eum qui non pōtē decipi nec decipere. sicut homo frequēter decipit et decipitur etiā ipse est regula iusticie. et ex hoc cōcludebat ipsus job iniustū esse et fuisse. In nihil locutus ē mibi. q. d.

illa que dicā nō dicam eo qd puocauerit me ad iram quia cōtra me nō est locutus.

o. Et ego nō fūmiser. v. rōnde. illi. iste em heliu in aliquo cōuenebat cū job scilicet in hoc qd ponebat aliquā malorum punitiōē et punitiōē bonorum post mortem. discordabat tñ ab eo sicut et alij. qd dicebat aduersitates p̄scentis vite p. peccato infligi: licet non sint semper tota pena p. eo debita. et sic veluti reputabat job iniustū: et p. p̄cōs punitū. In eo igit̄ in quo cōuenebat cum job discordabat ab alijs. et sic nō p̄cessit fūm sermons eorū. In illis etiā in quibus cōueniebat cū eis alijs rōnes efficaciter adduxit: et plibus alijs motivis ysus est ut patebit in prosequēdo.

p. Plenū. n. sum. Hic p̄m̄ ostendit suā sufficientiā ac veritatis defensionē put estimabat. d. Plenū sū sermonibus. i. rōnib; efficacibus cōtra job.

b. Et coartat me spūs vteri mei. id est mentis mee in qd cōcipiunt ea que sunt pponēda sicut fetus in utero. et dicit: Coartat me. q. d. zelus defendēde veritatis me coartat ad loquendū. r. Enventer me. i. mens mea. ut dictū est. s. Quasi mustū absq; spiraculo: qd ppter multitudine caloris causat rarefactionē et ex cōsequenti dolū fractionē nisi habeat respiraculum. ppter hoc innuit qd sibi immuneret periculū cōsciētie nisi loqueatur: ideo subditur. t. Loquar et respirabo paululum. et sic consolabor et euadam cōscientie periculū.

v. Non accipiam personam viri. id est ipsius Job: deferendo ei in piudicium veritatis. quia sanctū est prebonare veritatem. ut habetur primo Ethicō.

x. Et deum homini non coequabo. videbat enim sibi qd si deferret ipsi Job in hoc casu: qui locutus fuerat contra divinam reverentiam. ut sibi videbatur. qd equaret eum ipsi deo: non audens ei contradicere: sicut nec deo et causaz huius subdit. d. y. Mescio enim qdā subsistaz in presenti vita. quia nihil incertius est hora mortis. z. Et si post modicum tollat me factor meus. adducens suam examinationem et iudicium. Et tunc condemnaret me pro ista taciturnitate. si omitterem veritatem defendere qdā habeo spaciū vite.

Liber

Et hoc proptere iste heliu credebat punitionem peccatorper vita*is*ta aliter non timuerat diuinum iudicium post mortem et eadē rōne ponebat punitionem bonorum post mortem.

In ca. xxxii. veri dicitur in postilla. Nibil locutus es mibi: quasi diceret illa que dicam.

Additio. j.

Icet iob

Heliu non legaf aliquid fuisse locute i particula*r*i. ver tem ali-
quid fuisse pratra enti locutus in genera*li*. Dixerat em*n* iob

s. xxx. ca. Non ant terident me iunio restpe. Et quo proptere quod sentiebat se nimis afflictu et vili presione seu deriso ne iunio ver teme. qui pratra enti talia omittebantur quo ver nu-
mero verisimiliter videber fuisse ipse he-
liu vt proptere effectu. Ipse enti non solu*m* in crepau*m* enti. sed eti*a* vilipendit. vt patebit infra in multis suis dictis. ver non in principio sue locu-
tionis in hoc ca. dicit. Iuniorsu teme. quod. let sim de iunio
ribus: sicut iob dixerat. nibilominus tem ondam vobis et ego mea sciam. vt. s. eode. c. Confirmat aute hec sua et hoc quod iob nec tres amici sui non legunt genealogizari in hoc libro. sed soluz cognominant*a* regionibus suis. vt iob de terra bus. elipba*z*. themanites. baldar*b*. suites. et sopbar naamathites. sed heliu non solu*m* cognomina*r* a regione cu*m* di-
citur. Busites eti*a* ponit ibi nom*e* patris cu*m* dr. Heliu fi-
li*b* barachel. sed et nom*e* cognati*o*is. cu*m* dic*it*. De cognati*o*ram. Ram aute interpt*et* ale*u*. quod. heliu. Licet ego sum de iunioribus increpatibus seu vilipendibus iob. non enti patres mei erant tales de quibus iob potu*s*set dicere quod non dignabar patre cu*m* canibus gregis mei ponere. Da-
beo. n. patre et cognati*o*em nota seu notabile. Et quo est
videber quod iste heliu per arroganti*a* vana gloria precessit. ver et veraque parte disputant*u* vane glorie motu reprob*et*. vnde glo. super illud. Tratus est heliu. vane. n. gloria se-
ctatores cu*m* hominibus se proferunt. alios de fatuis sensi-
bus. alios in dignis merit*is reprob*et*. Hec in glo. quod. priptere verificatur de heliu qui ipsum iob de fatuitate et bla-
phemia et socios designor*a* reprob*et*. put*in* dictis suis pat*z* tc.*

In eode ca. xxxii. veri dicit*in* postilla. Et si post mo-
dicu*m* tollat me factor*m* meus.

Hoc quod dicit. Et si post modicu*m* tollat me factor*m* meus pot*est* intellig*e* quod timebat heliu ne propter ei*m* taciturnitate*m* pro iudicium veritatis de*m* cōdēnaret cum ad mortē tempalē tollendo eum a presenti vita ante tempus sibi debitum form naturā. sed in etate iuuenili i qua-
erat vt propter in principio capituli. et sic ex hoc dicto sic intel-
lecto non habet quod heliu crederet punitionem per tem post
hanc vitam tc.

Axi*l*di i*g*if*z*. Prēmissa i*g*if*z* prestatione. Hic cōsequē-
ponit*ur* disputatio*m*. et primo heliu repetit verba
iob pratra que disputare intēdit. secūdo disputare
incipit. c. sequē. bea i duas. quod primo facit suā repētīō*m*
secundo quibusdem dicit*z* iob dat responsiō*m*: ibi. Rendebo
tibi. Circa primū primo excitat ipsius iob attentio*m*. v.
Audi igitur zec. subdit eti*a* sue excitatiō*m* rōnem. d.

b Simplici corde meo sermo*m*. me*s*. ad defensiō*m* veri-
tatis. zec non ad calūniandū. **c** Et sententia labia mea
puram loquātur. i. verā absque admīrtione falsitatis. et ta-
lia debent attēte audiri. et quia possit sibi dici. tu es iue-

nis non ē sic attendendū tibi. io hoc remouet. d.
d Spiritus dei fecit me. et io quis sum factura sua:
pote mibi dare scītia et eloquētia. io subditur.
e Et spiraculū oipote*m*. is viuificau*m* me. mouens
me ad operā vite. que sunt intelligere et lo*qui*. f. Si
potes modemini
bi. q. d. non de-
bes cōtemnere
iuentūtē meā.
xpe quod subdif.
g Ecce et me
sicut et te feci de-
us. animā ratio-
nalem dando.

b Et de eodez
luto ego quoque
formatus sum.
q. d. nec ex par-
te aie nec ex par-
te corporis bes ali-
quā prero gati-
uā ante me i na-
turalibus: necēt
in supnat*u* ali co-
gnit*o*e. s. mag
econnuerso. ideo
subdit. i. De
rūcamē miracu-
lū meū. s. scītia
mibi diuinitus
data. k. Illo
te terreat. vt non audeas respōdere. l. Et eloquītia
mea non sit tibi grauis. tibi incuties stupefactionem.
m Dirit*st*i. Hic cōsequēter facit suam repetīō*m*. d.
Diristi ergo in auribus meis. ita quod tu non potes nega-
re te dic*is*. n. Mundus sum. a vici*s* carnis.
o Et absque delicto*m*. peccato*m* omisi*o*nis. p. Im-
maculatus sc*ez* a grauibus culpis que sunt cōtra dei et
idolatria et binō*m*. q. Et non est iniquitas in me*m*.
peccatus contra prinum. hec accep*it* ex verbis iob
quibus innocentia suā multipliciter et diffuse ostenderat
s. xxxi. c. r. Quarelās in me repperit. io arbitra-
tus ē me inimicū sibi. hoc aute accep*it* heliu et hoc quod
iob dixerat. s. xii. c. interrogati*o*ne. Cur faciētu*m* ab-
scendis et arbitraris me inimicū tuū. s. Posuit*ur*
uero pedes meos. hoc dixerat iob supra. xii. c.
t Hoc e ergo in quo non ē iustificatus. hoc ē dictu*m* et
istis verbis tuis cōdudā te iniustū. si non esset aliud cō-
tra te dicēdū. r. Rendebo tibi. Dic ante*z* incip*it*
parare iob iniustū: primo rendet ad quedā dicta sui quod
videberant ut impēdēre disputatiō*m* precessū. quod diterat.
s. iob. Disputare cū deo cupio. q. d. non cū homine ido-
primo ostēdit heliu quod ista petitiō sit irrōnabilis. quod de-
us sufficiētē renderat. primo i*g*it*z* proponit intentū. d.
v Rendebo tibi. disputare cū deo cupienti. r. Oz
maiō sit deus homine. et io prosumptuosus est io ad
disputatiō*m* puocare. y. Aduersus eu cotendis.
i. vis cōtē. lere de pari. z. Oz non ad oia vba rende-
tibi. sicut homo homi quod suo copari. hoc aute non decet
maiestatē dei: tamē quod alios modos sufficiētē rendit tibi.
a Semel loquitur. Hic consequēter tedarat quod de-
us sufficiētē ei responderit. circa quod ponit dupli-
cem modū diuine responsiō*m*. et secūdo infert positi*m*
quod modū conclusionis: ibi. Ecce hec omnia. primū aute
modus est per hoc quod deus dedit hominū naturale lu-
men intellectus quod est quasi quedā impressio lumi-
nis diuini: per quod dominus videre quid sit bonum et malum
quid agendum. quid fugiendum. et propter hoc dicit*z*
psal. iii. Multi dic*it* quis ostendit nobis bona. et sub-
dit propheta per modum responsiō*m*. Signatū ē sup-
nos lumē vultus tui dominus. q. d. ad eoz questionē rendi-
sti proboc quod lumē intellectū in quo prontividere bonū et
malū etis dedisti: et form hoc posset ipsi iob dici. Quod
queris intus habes. et hoc ē quod dicitur. f. Semel

te terreat. vt non audeas respōdere. l. Et eloquītia
mea non sit tibi grauis. tibi incuties stupefactionem.
m Dirit*st*i. Hic cōsequēter facit suam repetīō*m*. d.
Diristi ergo in auribus meis. ita quod tu non potes nega-
re te dic*is*. n. Mundus sum. a vici*s* carnis.
o Et absque delicto*m*. peccato*m* omisi*o*nis. p. Im-
maculatus sc*ez* a grauibus culpis que sunt cōtra dei et
idolatria et binō*m*. q. Et non est iniquitas in me*m*.
peccatus contra prinum. hec accep*it* ex verbis iob
quibus innocentia suā multipliciter et diffuse ostenderat
s. xxxi. c. r. Quarelās in me repperit. io arbitra-
tus ē me inimicū sibi. hoc aute accep*it* heliu et hoc quod
iob dixerat. s. xii. c. interrogati*o*ne. Cur faciētu*m* ab-
scendis et arbitraris me inimicū tuū. s. Posuit*ur*
uero pedes meos. hoc dixerat iob supra. xii. c.
t Hoc e ergo in quo non ē iustificatus. hoc ē dictu*m* et
istis verbis tuis cōdudā te iniustū. si non esset aliud cō-
tra te dicēdū. r. Rendebo tibi. Dic ante*z* incip*it*
parare iob iniustū: primo rendet ad quedā dicta sui quod
videberant ut impēdēre disputatiō*m* precessū. quod diterat.
s. iob. Disputare cū deo cupio. q. d. non cū homine ido-
primo ostēdit heliu quod ista petitiō sit irrōnabilis. quod de-
us sufficiētē renderat. primo i*g*it*z* proponit intentū. d.
v Rendebo tibi. disputare cū deo cupienti. r. Oz
maiō sit deus homine. et io prosumptuosus est io ad
disputatiō*m* puocare. y. Aduersus eu cotendis.
i. vis cōtē. lere de pari. z. Oz non ad oia vba rende-
tibi. sicut homo homi quod suo copari. hoc aute non decet
maiestatē dei: tamē quod alios modos sufficiētē rendit tibi.
a Semel loquitur. Hic consequēter tedarat quod de-
us sufficiētē ei responderit. circa quod ponit dupli-
cem modū diuine responsiō*m*. et secūdo infert positi*m*
quod modū conclusionis: ibi. Ecce hec omnia. primū aute
modus est per hoc quod deus dedit hominū naturale lu-
men intellectus quod est quasi quedā impressio lumi-
nis diuini: per quod dominus videre quid sit bonum et malum
quid agendum. quid fugiendum. et propter hoc dicit*z*
psal. iii. Multi dic*it* quis ostendit nobis bona. et sub-
dit propheta per modum responsiō*m*. Signatū ē sup-
nos lumē vultus tui dominus. q. d. ad eoz questionē rendi-
sti proboc quod lumē intellectū in quo prontividere bonū et
malū etis dedisti: et form hoc posset ipsi iob dici. Quod
queris intus habes. et hoc ē quod dicitur. f. Semel

Job

loquitur deus dabo boi naturale lumine intellectum. quod est in quolibet boi. b Et scdō idipm non repetit. qd̄ aia intellectua ē immortalis. et sic noī indiget repetitio nec per cōsequēs lumine eius nāle. c Per somniū tē. Dic ponit scdō mod⁹ dñe locutiois cū boie seu r̄nsonis scdō p reue latiōne diuinā q̄ ut frequētius sit i somnis. eo q̄ cōterat sensib⁹ a tumultibus exteriorib⁹ aia ē magis ap̄ta ad p̄cipiēdū diuinās reuelationes. et hoc ē qd̄. Per somniū tē. sequitur d Et dormiūt in lectulo. quiete. tunc enim s̄t somnia min⁹ r̄istora. e Tūc aperit aures viroz. i. potētias eoz cognitivas ad p̄cipiendum diuinā instruc̄ne. vñ p̄frequēt intellect⁹ p̄ audit⁹ signatur sicut frequēt dicimus alicui auidis tu. i. intelligis.

f Et erudiens eos instruit disciplina. accipitur hic disciplina nō p̄ cognitōe speculabilii. sed agibilii. vñ subditur. g Ut auerterat hominē ab his que facit qd̄ aliquid sit per revelatiōem ipi factam. qnq̄ aut p̄ revelatiōem factā alteri qui mittit a deo ad cius instruōem sicut petrus missus fuit ad docendū cornelii cōeturionē. Act. x. c. h Et liberet eū a supbia. i. a p̄cto. qz in oī p̄ctō mortali includit de cōtēptus. i Et eruens aiam eius a corruptiōe. s. culpe. k Et vitā illius. a corruptiōe pene. iō subditur l Ut noī traseat in gladiū. et bñ hunc modū loqndi poterat dici job. q̄ deus r̄nderat sibi terrendo eum p̄ somnia ut peniteret de malitia sua. q̄ ip̄cmet job direrat. s. vñ. terribilis me per somnia tē. m Increpat quoq; Dic ponit tercius modus diuinā locutionis seu responsionis. s. q̄ infirmitatē carnis a deo immissam q̄r veratio dat intellectu. et facit reuerti ad deum. vñ d̄ p̄. xv. Multiplicat̄ sūt infirmitates corū postea accelerauerunt. et tunc angelus bois custos p̄sentans corā deo eius penitentiam impetrat sibi grām. et hoc est quod d̄. m Increpat quoq; s. de⁹ ipm p̄ctōre in tē dolorem in lectulo. i. p̄ infirmitatē dolorosaz q̄ facit eum iacere in lectulo. o Et omnia ossa eius marcescere facit robur corporis debilitando.

p Abom inabilis ei fit in vita sua panis. i. oīs cibus. etiam ille qui ante erat sibi delectabilis. et hoc ppter casū appetitus. q Labescet caro eius. qz h̄ sequit̄ ad abominatiōem nutrimenti. r Et ossa q̄ recta fuerant carne. s Mudabuntur id est apparebūt consumpta carne. t Appropinquant̄ corruptioni aia eius. i. vita q̄ p̄ aiam designat. eo q̄ viuiscat corpus. v Et vita illius mortiferis. i. causis mortē inducētibus. et bñ hoc poterat dici ibi job. q̄ deus r̄nderat ei carnem eius multipliciter affligēdo. x Si fuerit p̄ eo. i. pro eo sic afflito. penitente tamen.

y Angelus loquens. i. penitentiaz eius deo. p̄ponēs 3 Unus de milibus. bñ illud dñi. vñ. Milia milii ministrabant ei tē. s Discrebitur eius. t dicit li-

be. eum ut sit executor diuine mis̄e. cuius erat allegator. b Reuertatur ad dies adolescētē. i. ad pristinā sanitas et prosperitatē. c Dēcabitur deū. pro remissione sui peccati. d Et placabilis ei erit. dando ei effectū desideratus. e Et videbit faciē eius i iubilo. i. in

mirabili gaudio q̄ quidē viro incipie bic per fidem. sed consummabit̄ i futuro p̄ aptaz visio nem. f Respiciet boies et dicet peccavi. i. nō verebitur cōfiteri peccatū suum. etiam in cōspectu hominū. et isto mō poterat dici job quod erat sibi mītū a deo qui sibi dederat ali gelū custodem patratum ei impetrare. g. si emēdatus fuisset post corporis sui flagellationem. g Ecce bec oia. bic applicat belū predicta ad propositum et secōdō monet job ad intelligendum ibi attende job.

h Luca primum dī

g Ecce bec oia. i. reuocationes a p̄dictis peccatis et tr̄nsiones de agendis. b Operat̄ deus tribus vicib⁹ p̄ singulos. s. peccatores. in hoc loco dicit̄ Ra. Ga. q̄ tribus vicibus tñ recipit deus peccatorē ad p̄niam. sed si quarto recidivat nō recipitur ampli. f reseruat̄ ad gehennam. et ad hoc inducit̄ verbū amos. p̄bē. ii. ca. Suḡ tribus sceleribus isrl. et super quatuor non conuertam. q. d. dñs. si quarto recidivat. ad misericordiā eum nō recipiam. sed illud dictum est erroneum. quia est contra dīcta omnium sanctor̄ et p̄tra scripturam noui ac veteris testamenti. Dicit̄ em̄ saluator Luce. vj. Estote misericordes sicut pater vester tē. et petro querenti quoties peccatum sit dimittendum fratri Mathei. xviij. dicit̄. m dico tibi vscq septies. sed vscq septuagesies septies. i. totiens quotiens. ut exponit Augustinus. ergo et pater celestis dimittit peccatu. peccatori totiens quotiens vere penitet. Itē contra scripturam veteris testamenti. quia i. Regū legitur de dauid in morte sacerdotum nobe. vñ peccatum suum recognoscens et penitens dicit̄. i. Reg. xiiij. Ego sum reus omniū animalium patris cui. sicut ibi dē expolui. Itē i adulterio cñ bersabee et homicidio virie de quo etia penitit et veniam obtinuit. p̄ter qd̄ dicit̄ ei natban. ii. Regū. xiiij. Dominus quoq̄ trastulit peccatu. tuum. tertio in fractione iuramenti quod fecerat ionathē. et federe conseruādo ad ipm et semen suum. et tamē hereditatis medietate mīphiboseth filii ionathē dedit si be pessimo detractori. etiaq̄ postq̄ sicut innocentia mīphiboseth et maliciam sibe. Et babet. ii. Regum. xix. Et de hoc similiter penitit et veniam habuit. licet non sit expesse scriptū. q̄ postea sc̄e vitit. quarto peccauit in numeratione ip̄li et venia obtinuit. ut br. ii. Reg. vlti. Et q̄ p̄ manifeste falsū dictū. Ra. Ga. i. q̄ post tēciū readiu. vñ venia nō def̄. vñ ad h̄ etiā facit dictū dñi p̄ Zech. xxiij. dicitur. Morte morieris tē. subditur postea. oīm peccatorum eius non recordabor. Et quo patet q̄ q̄tūcū et recidiuan do quis peccauerit vere tamen penites venia obtinebit. Item est contrarōnem quia si post terciū reciduum nō b̄t venia. hoc ē p̄p̄ aggrauatō p̄cti ex reciduo

Liber S

Ita autem ponatur alius peccare tanto tempore absq; interruptione peccati per penitentia non est dubium quin eius peccati gravius est qd si fuisset interruptum frequenter per penitentia: et tamen de isto sic continuante peccatum si finaliter peniteat: oꝝ fm̄ Ra. Sa. cōcedere q; venia obtinet: eo q; non solum semel: sed etiā ter recipitur ad penitentiam fm̄ eum ergo multo fortius ille qd frequenter peccatum interrupit per penitentia: et recidivavit p; culpā qd tū cīq; recidivauere dicuntur tamen finaliter vere penituerit: vñia obtinebit.

Dictum etiā amos allegatu nō valet: quia nō inducit verum ipsius intellectum: ppter qd aliter exponit textus supra positus. **H**ec omnia operat deus tribus viciis. i. mouens peccatoꝝ ad penitentia totiens quotiens iudicat expedire: vtitur tamen heliu numero ternario humanis iudicis alludendo: in quibus sententia precedit tria monitio.

Attende iob. **D**ic inter beliu iterum excitat iob ad attentione quasi magna victurus. et patet litera vslq; ibi k. **V**olo em te apparere iustuꝝ. q. d. vellem q; tu posses ver hoc ostendere. **I** **R** si nō babes. i. q; nō babes reputabat eis eum certitudinalē iustuꝝ. vt patet et superdictis: et ex sequentibus apparet. **S**i autē consideret p̄dicta heliu r̄nsio ad dicta iob nō videt valere. Job em̄ non querebat disputare eis deo p̄sumptuose et de pari si- cut heliu imponit sibi: vt fuit supra declaratū. viii. Item petebat iob declarationē veritatis sue innocentie p; diuinam sententia. non tñ p; se qd tā pro alijs. vt recederent ab errore quo credebant nullū flagellari in p̄senti nisi p; peccatis suis. sicut et dñs fecit in fine libri. di. Non estis locuti corā me rectū: sicut seruus meus iob. et ideo petitio iob nō fuit frustra aut superflua ut asserit heliu: sicut nec domini finalis sententia.

Tin cap. xxxiii. vbi dñ in postilla. **S**i potes r̄nde mibi qd diceret nō debes contēnere iuētū meā tc.

Additio. 5.

Hoc qd dicit. **S**i potes r̄nde mibi tc. nō videtur exponendū sic: q; heliu in his verbis et sequentibꝫ intendebat monere ipsum iob ne contēneret heliu ppter iuētū suā: ipse em̄ heliu erat ita arrogans q; p̄sumebat de se q; esset dignior et sapiētor ipso iob. vnde in fine huiꝫ ca. dicebat ei. **A**udi. tace. et docebo te sapientiam. **S**ista vba vident potius referenda ad hoc qd supra dixerat iob. c. ix. **A**uferat a me vba suā et pauor eiꝫ nō me terreat loqr et nō timebo eū: neq; em̄ possum metuēs r̄ndere: de qbus vbiſ videt. q; iob l3 qnq; vibebat se desiderare disputatione cū deo. tñ cū hoc desiderabat q; posset tale disputatione facere sine terrore ne p; metu sua responsio impedita. ideo heliu dicebat ipsi iob immediate an vba p̄dicta. **S**i potes r̄nde mibi aduersus facie meā p̄sist. i. nō vēste excusare a r̄nsione mes. ppter timore seu terrorē quem de me babcas. cuiꝫ r̄one subdit. v. **F**ccet et me sicut et te fecit deus. i. ambo sumꝫ pure creature: q; r̄one nō debes timere. et de eodē luto ego qd format sum. q. d. nō hō p̄rogatiā sup te in naturalibꝫ: ppter quā debetas me timere et excusare te et nō r̄ndeas. **S** qd ipse heliu p̄sumebat de se q; bēbat magnā sciā sibi diuinitā datā: silt et altā eloquā. iō subdit. **T**erūtū miraculū meū te nō terrcat tc. q. d. l3 in bonis nālibꝫ nō excedā te: ppter h̄ dimittas r̄nsionē et ista dicebat allicias eū ad r̄nsionē. sicut ifra i fine huiꝫ caplī dīc si aut babes quid loqr̄is: r̄nde mibi. volo em̄ te apparere iustuꝝ. et p̄dicta expositio pco: dat c̄s glossa qd sup illud verbum. **T**erūtū miraculū meū tc. sic dicit. **P**aul⁹ humilit̄ sua alta. vba solacū vocat. loqr̄s hebreis. iste sua minimā

scientiā et eloquētiā miraculū vocat tc.

Rin eode capi. xxxiii. vbi dicit in postilla. **C**irca p̄mū dñ. Ecce bec oia. reuocationes a peccatis tc.

Additio. 5.

Recet victu Ra. Sa. in hoc q; asserit q; trib⁹ viciis em̄ recipie de⁹ peccatoꝫ ad penitentia et nō ampli⁹ sit inaniſſe erroneum ppter postillator sufficien̄ ostendit: nō tñ est inconveniens dice. re q; heliu dicit.

Ecce bec omia opaꝫ de⁹ tribus viciis singulos. **H**intēdebat sicut Ra. Sa. exposuit ppter etiā vba magis sonant. **H**eliu em̄ no credit fuisse p̄pheta. vt stādū sit dictis iphi⁹. potuit em̄ in h̄ crare sicut etiā errauit in p̄dēniatione iob. **D**ad autē inducit postillator de dauid q; peccauit i morte sacerdoti nob̄. im probatū fuit in additōe sup. ii. **R**egū. xv. mibolim̄us tñ ex hystoria dauid p̄t induci. q; de⁹ recipie peccatoꝫ ad penitentia et post terciā recidivationē. **P**ececauit em̄ dauid p̄mo i adulterio bersabee. scđo in homicidio vrie. tertio i fractione iuramenti facti ionabe q̄to in numeratōe p̄pli. ppter postillator deducit. et tñ dauid finali⁹ penituit et p̄numerat inē letōs. cū de⁹ post mortē iphi⁹ dauid sepe vocat en̄ seruū i scripturis sacrīs. ppter quē etiā posteritati. sue multa bñficia concessit. vt p̄p̄z. **E**sa. xxxv. Et p̄tegā ciuitatē istā et saluē eā. ppter me. ppter dō tuū mes. et i eodē **E**sa. lv. feria vobiscuz p̄ctū sempiternū misericordias dō fideis et in multis alijs locis **E**sa.

Replica. **H**in cap. xxxiii. vbi postillator exponit vba heliu di. **S**i potes r̄nde mibi. q. d. nō dēs stānē iuuentutē meā. **S**burg. alit vobis vba heliu int̄p̄tari. inuoluit ipm̄ in p̄dicto:is. qd et p̄tudo ipse heliu inuolui noluisset. p̄mo burg. dicit en̄ fuisse arrogantē sic q; p̄sumebat se digniorē ipo iob. et magis sapientē. scđo burg. dicit heliu sentire q; nullā p̄rogatiua babeſet ultra iob in naturalibꝫ. **S** quō qd stat illa in figura et arrogantā se p̄sumeret digniorē. et diceret se nullā babere p̄rogatiua in naturalibꝫ: vere em̄ arrogantā naturalia fami bois nō eōparat naturalibꝫ leprosi: et extre- me ifirmi cuiusmō fuit iob: nec sunt illa vba arrogantā. **S** bumili sentiētis: cū dñ. **M**e sicut te de eodē luto se cit de. nec valet qd burg. adducit. de. ix. c. q; qd iob allegauit se timere deū. ido m̄ctuebat deo r̄ndere. q; ido heliu estimauit iob timere silt sese. et sic metueret r̄nde re. **J**ob em̄ scūs timēs deū r̄onabilē boiem timere nō debuit. et q; et amicos seniores disputādo et errores co-obiurgando p̄uicerat. verisimilē iuuenē heliu non trāuit nec ei r̄ndere recusauit. et sic p̄p̄z q; burg. timorem iob erga deū ad heliu male trāstulit et cōpauit. **H**in eodē vbi postillator reprobat errorē. **R**a. Sa. circa expositiōne illi⁹ dicit heliu. **R**ec oia opaꝫ deus trib⁹ viciis. et verius exponit **B**urg. notat postilla. in dno- bus. primo q; exponit dictu heliu fm̄ modū faciendi humani. **S**burg. dicit q; heliu errauit. sicut Ra. Sa. q; cum erronee exposuit. in hoc autē burg. videt deficer. nā non est verisimile q. f. **J**ob tamagnum erroē. q; deus tñ tribus viciis parceret peccanti reliquist̄ intactum. cum etiā minores amicorū errores obiugabat. scđo burg. notat postilla. in exemplo posito de dauid circa necem sacerdotū. binus correctionē vide q. Regū. xv.

Pronūciās itaq;. **R**emissa heliu repetitione et r̄nsione eius ad dicta iob. **H**ic incipit arguere iōm̄. dixerat āt iob duo h̄ q; arguere int̄cedebat. **U**nūrat q; vibebat sibi q; iob deo iponeret iuētā.

Job

secundo q̄ sibi falso ac tribueret iusticiā: t̄ iō primo ar-
guit cōtra prīmū. secundo ē secundū. c. sequē. tertio con-
tra vtrūq; s̄l q̄si disputatōz a principio resumēto. c.
xxxv. prima in tres q̄r prior audiētia petit. sc̄do ad p.
positū arguit: ibi. Absit a veo impietas. tertio ip̄i iob

locuz loquendi
tribuitabi. quid
ergo locutus sū
ad deum. Circa
prīmū sciendū
q̄ belius reputa-
bat ip̄i iob pas-
sionib; ire et tri-
sticie mente tur-
batur. t̄ p̄ oīs
ad capiēdū ver-
ba eius minus
aptum: propece
qd̄ petis audiē-
tiā sapientiā. d.
b. T̄ dīcē sapi-
entes tc. et cau-
sam subdit. b.
c. T̄ auris. n. ver-
ba pb̄at tc. q. d.
sicut sensus ex-
teriorē de pro-
priis sensibiliib;
recte iudicant:
sic et sapientes
de intelligibili-
bus. ideo s̄bdit.
d. T̄ Judicium
eligamus nobis
de dictis iob et
illis que dictu-
rus sum.
e. T̄ Etinē nos
videam⁹ qd̄ sit
melius. i. verius

dictū. s. sū aut meū. q̄r repetit in brēui dicta iob ē q̄
intēdit disputare. d. T̄ Quia dixit iob iustus sū. hoc
acepit ex eo qd̄. s. dixerat Job. xxvii. c. Iustificatio-
nē meā quā cepi tenerē nō deseram. et in hoc satiſ be-
ne repetuit dcm iob. e. Et d̄ subuertit iudi. meū
hoc acc̄p̄it iob ex eo q̄ ibide iob p̄mis̄rat. Vixit de-
us qui abstulit iudicium meū. in hoc male r̄petuit. q̄r
nō dixerat iob ex propria s̄nia. sed quasi cōclūdes ex-
dictis aduersariorū: sicut ibidem dictum fuit. Dato
ēm q̄ iob ex propria s̄nia hoc dixisset adhuc male repe-
tiūs. aliud. n. est iudicium subuertere. et aliud auferre.
Subuertere. n. iudicium sp̄ ē malū: nec p̄t benefici. p̄-
p̄er qd̄ nō p̄t deo competere: auferre. v̄o iudicium nō
est aliud nisi non v̄t iudicio qd̄ potest bene fieri in ca-
su in quo iudex v̄titur misericordia et non rigore: hoc
marie p̄t fieri in iudice qui habet plenitudinē pot-
estatis. et q̄ nulli astringit. cuiusmodi ē ip̄e de. et ex h̄
p̄z q̄ h̄cqd̄ belius in hoc. c. cōcludit alia iob imponēs
et q̄ dirigit deū iustū: vel iusticie subuersorē. non
conducit cōtra eū. f. T̄ In iudicādo em̄ me menda-
cū ē. i. falsitas iudicij. g. Violēta sagitta mea. i. ad-
uersitas q̄ sum percussas ē inibi inflcta p̄violentiam
dei: et nō p̄ iusticiā. Ita imponit iob falso. vt pat̄ ex-
p̄missis. cōsequēter increpat iob. h. T̄ Quis e vir
vt ē iob. ita pessim⁹ sicut ip̄e. i. Qui dixit s̄sanati
onē. i. diuinī iudicij terisionē. k. T̄ Quasi aquā. i. si-
ne freno et mensura diuinū iudicij teridet. vñ postea
subdit. l. T̄ Dixit. n. nō placebit tc. erit c̄ eo. hoc at
imponit ip̄i iob: eo q̄ dixerat. s. xxiiij. Testigia eius se-
cūtus est pes meus. et postea. xxx. c. Mutatus es mi-
bi in crudelēm tc. Et ideo ex hoc credidit iste belius q̄
Job sentiret se deo displicere: q̄uis enī secutus fuiss

quod est falsū. q̄r Job p̄dīcta s̄ba retulerat ad extēriōis
s̄ni flagellatiōe. no autē ad interiōrē reprobatiō: et qua
belius ex turbatiōe mentis ip̄i iob reputabae s̄ba sua n̄
capere. vt p̄dīcta: iō redit ad petendū attēntōz alioz. d.
m. Ideo vīn cordati. i. intelligentes p̄ cor enim freqūē
intellectus in sacra
scriptura designat.

ii. T̄ Abile a deo. h
p̄seq̄ne belius p̄tra
iob arguit s̄m esti-
matiōe s̄ua ostē-
dens q̄ in deo non
sit iusticia. quod
iob nūc negau-
rat. et primo p̄po-
nit intentum. d.

iii. T̄ Absit a deo im-
pietas. et pater tc
v̄sq̄ ibi. o. Que
p̄stituit tc. Ibi ad
pbandū. p̄situs
accedit. i. Circa qd̄
sciendū q̄ homo
cediat a iusticia q̄
druplicat. aliquan-
to ppter impotē-
tiā aliquā ppter ti-
more: aliquādo ppter
ignoratiā. ali-
quando ppter fa-
uore. ista aut qua-
tuor a deo excludit
et sic deū esse iustū
cōcludere intēdit:
primo igitur exclu-
dū. d. o. Que
p̄stituit aliū super
tc. q. d. tāta ē ei⁹
potentia q̄ directe
et immediata se ex-

tendit ad oia sumitate celi v̄scy ad imū terre. q̄r sicut oia
fecit de nibilo ita p̄t oia annibilare. iō subdit. p. T̄ Si
dixererit ad eū cor sūn. i. volūtate sūā ad quēcūq; destru-
endum. q. T̄ Spirituz illius et flatum ad se trahet. et sic
totaliter deficiet. sicut fuerit angelus sicut homo: et sic p̄z
q̄ nō declinat a iusticio ppter defectū potestatis. p̄z qd̄
dicitur. r. T̄ Si habes ergo intellectū. diuīne potestatē.

s. Audi qd̄ dicit. i. intellige q̄ ex ista p̄te nō p̄t a iusti-
cia deficere. t. T̄ Unquid q̄ nō amat iudicū. s. diuīnū

v. Sanari p̄t. q. d. ppter hoc nō potes sanari a plagi-
tuis tuis: q̄r tu nō amas iudicia dei: sed magis ea repro-
bas. et ideo s̄bdit. Et quō tc. r. T̄ Qui dicit tc. Dic ex-
cludit a deo secundū vi delictē declinare a iusticiā. ppter ci-
mo: e. q̄ nullū timet. sed absq̄ timore omnes increpat
ēp̄tūcūq; magnos: et qñ vult annibilat. et hoc ē qd̄ dicit

r. T̄ Qui dicit regi. qui tamē precellens est in hominib;

x. Apostata. quando nō cōseruat iusticiam et bonūz cō-
mune. qd̄ ē a suo statu apostatare. 3. T̄ Qui vocat du-
ces scilicet militie. qui inter alios sunt audacieores.

a. T̄ Impios. quādo crudeliter v̄tuntur data sibi p̄tate.

b. Nec cognouit tyrannū. cognitiōe approbatōis. nec
magis reprobatois. iō subditur. c. Subito morient
qñ deū voluerit. quo d̄ fit duplicitē. Uno modo p̄cussi-
one diuīna immediate. et hoc tangit cum dicitur. Su-
bito morient. Alio mō seditione populi cōtra tyrannūz
vel principein mota. et hoc tangit cū dicitur.

d. T̄ Et in media nocte turbabūt populi. cōmoti ad re-
belliōnem. que solet fieri in clanculo et de nocte.

e. T̄ Et pertransibunt. in furore multitudinis cōmote.

f. Et auferēt violētū. i. tyrannū. q̄ violētia regebat et n̄

iusticia. g. Absq̄ manu. i. absq̄ p̄tate aduersariorūz

tyrannū d̄ sit abēt. a. T̄ Oculi. n. tc. Dic excludit tercūs

Liber S

sc̄ vedi nare a iusticia per ignoratiā. q̄ sic d̄r. puer. xv.
Oculi dñi multo lucidiores sole in omni loco p̄eplant bonos et malos. t̄d̄ nō p̄t desicere p̄ ignorantia. et hoc est q̄d dicit. a. **Oculi** em̄ eius tc. et p̄z lra vsc̄ ibi.
 b. Neq; vltra in bo. po. est: vt veniat ad deū in iudicū
 sc̄ postq; fuerit a deo diffinitiuā sētētia p̄demiat. c. **Cōterz** tc. Dic excludit a deo q̄tū sc̄ declinare a iusticia prop̄ fauorē solet autē aliquis maxie fauere multitudini. vnder domini ppter dece iustos voluit parere q̄nq; ciuitatis in fauore multitudinis. vt habeatur **Gēn.** xviii. t̄n nō parcit in pudiū iusticie. p̄t q̄d d̄r. c. **Concret** mul. et inu. et stare faci alios p̄ eis. si cut habitatores terre chanaan contriuit: et filios isrl̄ pro illis hitare eā fecit. d. **Mouit** em̄ oga eop. pessima.
 e. **Idcirco** inducet nocte. i. morte repentina.
 f. **Quasi** impios id ea pietate scierter recedentes.
 g. **Percussit** eos in locovidentiu. i. in pñtvita. in qua poterā videre p̄ rōnem naturalē q̄d agēdū et q̄d fugiendū. qui tñ videre noluerūt. iō subdit. Qui q̄d industria recesserunt ab eo tc. b. Ut puenire facerent ad eū clamor. egeni. sicut clamor filiorū isrl̄ et egyptios venit ad deū propter nimia opp̄sionē eoz. vt br. cro. iii.
 h. Ipo em̄ cocedete pace. iniuste oppressis. k. **Quis** ē q̄ codēnet. q. d. null? q̄z null? p̄t impēdīre ordinatoz e?
 i. Erquo absco. vultu suū. ab imp̄s. p̄t iniquitatē ipo z.
 l. **Quis** ē q̄ cōtēplef eū. i. possit in eo consolatiōem inuenire: quali pulcritudinē ei? cōtēplādo. m. Et sup gētem et sup oēs hoies. h̄z p̄tētē talia faciendi. et si quera tur quare q̄ p̄mittit regnare malos. et prosperari: r̄det ppter p̄ctā p̄lī: vt sic ab impiō dñante op̄primant et d̄ pecatis puniant. n. Qz ergo. Postq; beliu p̄t iob arguit. Dic dñr locū r̄ndendi retrubuit. d. q̄ ergo ego locutus su ad deū. i. q̄tū ad illā q̄ spectat ad bonorē diuinū.
 o. Te quoq; nō phibeo. q̄n possis loq; et respondere: et q̄r credebat beliu iob turbatū de his q̄ dixerat ē eū. ostēdit q̄ si beliu defecerat in loq̄ndo. iste defectū nō erat adeo repetēdus ab ipo iob. et hoc ē q̄d dicit. p. **Munquid** a te deus expertis eā. i. iniquitatē si eā loq̄ndo incurri. sc̄dā est quia iob dederat occasiōē dicēns a principio. H̄cēat dies in qua natus sum tc. ex hoc verbo occasiōē habuit tota disputatio. et hoc notatur cu3 dicit. T. u. n. cepisti loqui. tercia est q̄z ipi iob dabat locū r̄ndendi. iō d̄r. q̄ si q̄d melius nō ostētc. b. q̄ reputabat iob insufficiētē ad sibi r̄ndendū. iō subdit. q. **Cōtēpli** intelligi. lo. mibi. i. disputet mecum ob̄iectando. r. Et vir sapiens audiat me. mibi respondendo: et q̄z iob nō est talis. ideo subdit. Job autē stulte locutus est tc. et quia reputabat iob in sua malicia

obstinatū iō convertit se ad deū. v. **S** Pater mi. q̄ creatiōez. t. **D** Prober iob. hoc ē p̄bet ipi veritas q̄ flagella tua q̄ no recipit rōnem. et p̄tra tales v̄cēdē magis flagellis q̄ verb. v. **V** Israh ad fine. i. v̄cē ad mortē q̄ ē finis vite. a. **M** e desinas ab boie iniqtatis. i. obstinatio iniquitate. r. iō non desistas ab ei? flagellatiōe.

b. **Q** ui addit sup peccata sua. que fecerat ante flagella.

c. **B** lasphemam unponendo tibi iniqtiam.

d. **I** nter nos. id ē in pñti vita

e. **I** nterim costringat. penit a te infictis. q̄ talis indiger pe na.

f. **E**t ecce. i. post vitā pñtem ad iudicū cīne cōdemnationis.

g. **D** rōvocet sermonib⁹ suis deū. i. v̄bis suis blasphematiōis.

h. **I**n. c. tr̄nq;. vbi d̄r in postilla. Jo conserat se ad deū dīces. Pater mi.

i. **A** dūno. T̄d autē beliu inuo

cet dñm denzg singulare paternitatē dices. Pater mi. nō ad modicā pñmet arrogantiā. vnde dñs. i. orōne dñica dīc. Noli tibi aliquid specialiter vendicare solius t̄pī specialitē pater: nobis vō omnibus pater est in cōmuni. q̄lluz solum genuit. nos autēz creauit. ideo dicitur. Pater noster tc.

j. **H** situr beliu. Postq; beliu improbavit dictum iob inq̄tē h̄m suam estimatiōem deum repu tabat inuistum. Dic dñr eum reprobavit inq̄tē dicebat se esse iustus. Circa quod primo proponit intēcūtū. et secundo prosequitur ibi. Itaq; ego respondebo. Circa primum dicitur. a. **I**gitur beliu hec r̄sus locutus est. deterat eū locum loquendi sp̄i. Job. s. quia non respondit. disputationē suam resumpit. d.

b. **M** unquid equa tibi videtur tua cogita. vt dices iustior deo sum. hoc autē non inuenitur dixisse iob tamē hoc sequebatur ad dicta eius. s. in intellectum beliu. ideo sequitur. c. **D** ixisti em̄ nou tibi placet ad rectum est. hoc autē accepit beliu et hoc q̄d iob supra dixerat. r. c. Si iustus fuero non leuabo caput. solent autē homines caput leuare corā principē deboc quod sciunt sibi placere. et ex hoc intellexit beliu vñ iob quasi diceret q̄ iustitia ipsi? deo nō placeret.

d. **T**el quid tibi proderit si ego peccanero. hoc accēpit beliu ex hoc q̄ iob ibidem premiserat. Quare inuidum me esse pateris. quod intelligit beliu. ac si Job intelligeret q̄ aliq; utilitas deo accresceret ex hoc et in peccato seu pena peccati detinebatur. Et ex illis duobus si essent vera. sequebat q̄ iob iustiore deo se dicēt. q̄ supra frequēt dixerat q̄ sibi placebat bona: et displi

Job

cebant mala: sed p̄dicta v̄ba iob ad aliū referunt intellectū sicut supra. r. ca. fuit expositū. ex quo p̄t q̄ beliu p̄cedit in boc ea. ex falso intellectu verboz ipius iob. **e** Itaq; dicit cōsequenter beliu p̄sequitur intentū q̄cum ad duo dicta iob fīm intellectū ipius beliu. Et omo sim.

probat secūdū: secundo p̄mū: ibi. Et no dixit. **S**com dcm̄ iob vt beliu intelligebat fuit. q̄ aliquid deo accrescit ex culpa seu pena boim: qd̄ improbat q̄ diuinam excellētiā: que tanta est. q̄ malū bois seu ei bonuz nō potest ei valere seu nocē et hoc est qd̄ dicitur.

f H̄spice celuz qd̄ est quasi sedes dei: fī illō Esa. lrvj. Celuz mibi sedes est. **g** Ec intuere. oculis corporalib;. **b** Et cōtemplare. oculis mentalibus. **i** Q̄ altior te sit. s. ipe deus in cōpabilitē. **k** Si peccauens. p̄ctis in deū. **l** Quid ei no cebis. nibil.

m Et si multiplicate fuerint iniquitates tue. i. peccata tua in p̄mū: q̄ dicunt iniquitates: eo q̄ sunt p̄ eq̄tate iusticie. **n** Porro si iuste egeris quid donabis ei. q. d. nibil. qz cū sit infinita p̄fectio nibil ei accrescit ex operibus nostris. **o** Homini tc. nocebit impietas tua. i. poterit nocere. h. p̄ maliciā eu3 calūnaueris aut per violentiam oppresseris. **p** Et si. bo. adiu. iusti. tua. si cū eo iuste aut misericorditer egeris: qd̄ declarat consequenter dicens. **q** Dopter multi. calū. clamabūt. s. oppressi. querētes auxiliū nō solum a deo: sed ab hominib; a q̄bus adiuuans aliquid in calib;.

r Et no dixit tc. Dic improbat p̄mū dictuz iob fīm intellectū suū. s. q̄ deo non placet id q̄ rectū est: qd̄ improbat q̄ hoc q̄ deus est actor om̄. r. spāli modo hominū. qui ad imaginē dei facti sunt. opa autē dei bona sunt. vn dicit Gen. 1. Cū dicit deū cū fecerat: r erāt valde bona. cuiuslibet autē actori placent opa sua. r ideo dicere q̄ deo no placet bois iusticia: est dicere q̄ deus no sit actor ipius: r hoc est qd̄ dicit beliu: concludens cōtra iob. **t** Et non dixit. s. iob. **s** Tibi est deus qui fecit me. qz p̄ dictum suum quasi negat deū actorē suum. **t** Qui tedit carmina in nocte. i. reuelatiōes ad instructōem hominū: que dicuntur carmina eo q̄ tales reuelatiōes scripte sunt frequēter p̄ modū carni num r dicunt vari in nocte: qz frequentius tunc dantur q̄ de die: qn̄ aia nō est impedita exteriorib; tumul tibus. **v** Qui docet nos sup iūmēta terre. dando nobis intellectū: quo carent bruta aialia. **x** Et super volucres celi erudit nos. hoc dicit ad remouendū erroē illoz: qui dixerūt homines doceri p̄ garris tum & volatum avium de aliquib; futuris. **y** Tibi clamabūt. s. boies mali. p̄ter maliciā suam flagella-

ti. **z** Et non exaudiet. s. deus. ppter supbiā maloz: qz non penitent vere de malis suis: hoc aut̄ non esset si deo placeret iniqtas & displiceret iusticia qd̄ imponebat beliu iob hoc sentire. vn adhuc subdit. **a** No ergo fru stra audiet deus. q. d. frustra andiret clamante nū vide ret eū vere penitentē: q̄ talia nō pos sunt eū latere. ideo subdit. **c** Et omipo tēs cās sin. intue.

d Etia cū dixeris. i. in corde tuo te inueris. **e** Non p̄siderabit. i. facta boim eo q̄ vident̄ aliquid mali regnare iō subdit. **f** Ju dicare corā illo. i. p̄ parate ad eius iudicū futurū exēctandū: r tūc videbis oia puniri fīm rectū iudicū: cuī cām subdit. d.

g H̄c em. i. in p̄ senti vita. **f** Mo infert furorē suum. i. totam penaz debitā. p̄ peccatis: qz pene p̄ntis vite sc̄ quedam medicime ad correctōem: et iō frequentē obstīnatis apud q̄s non valet correctio p̄ cit a pena vite p̄ntis saltē in par. ere seruans eis maiorem penaz in futu

h r. r. in hoc cōueniebat iste beliu cū ipo iob: qz tñ in pluribus alijs discordabat: iō inuebit cōtra ipm dicens.

g Ergo iob frusta apit os suū. reputabat. n. eum irrō nabiliter multiplicasse verba.

a Addens qz: Postq̄ beliu disputauerat h̄ iob de hoc q̄ digerat deū in iustū: r seipm iustum singuliter de vtroq; hic iterū de vtroq; disputat cōtra ipm q̄ resumens disputatōem a principio. Et primo p̄ponit intentū: secundo p̄sequitur: ibi. Deus potentes Circa p̄mū dicitur. **t** a Addens quoq; videns. n. q̄ iob facebat resumpsit disputatōem addens que sequuntur: r primo excitat attentatōem dicens. **b** H̄sultine me paululum tc. r subdit rōnē dicens. **c** Adhuc. n. babeo qd̄ p̄ deo loquar. i. adhuc babeo alias roes ad declaratōem diuine iusticie. **d** Repetam scientiā meaz a principio. de duobus de quibus contra te disputavi itērum disputando: ideo subdit.

e Et opatorem meū. i. ipm deum. **f** Probabo iustū. te puniendo: r p̄ cōsequens te in iustū. **g** Deus potentes tc. H̄ic p̄sequit intentū. Et p̄mo pb̄t iob esse in iustū: r secundo deū iustum: ibi. Ecce deus. **h** Rūma in q̄tuor: qz primo ponit suam rōnē: secundo er: hoc elicit quādā alia p̄clusionē: ibi. Si audierint. tercio remouet quādā obiectōez: ibi. Simulatores. q̄rto ponit quādā mōnitōez ibi. **i**git. Circa p̄mū scienduz. q̄ similitudo q̄ se est causa dilectionis: vn illud Eccl. xiv. Omne animal diligit sibi simile tc. per accidentē est aliquando causa odū inquantū estimatur impenititia propriū boni. vnde r figuli rixantur adiuvicem inquantū vnus impenit lu crum alterius: fīm q̄ dicit p̄b̄lophus scđo rhetorice: hoc autem non babet locum in deo cui oga nostra bona vel mala non possunt ei valere aut no cere: sicut dictū est

Liber

capitulo p̄cedenti. Facit ergo **H**eliu talem rōn̄. Deus cū sit potes potētes diligit. et sic eos a potētia no dēc̄it: nisi ppter coꝝ culpā: et ex hoc cōcludit iob esse iniustus. q̄a potentia sua p̄ deū deiectus est. et hoc est quod dicit. Deus potentes non abūcit. a statu sue potestatis:

b Sed nō soluat
i. damnat.

i Impios. pro-
pter suam nequi-
tiam.

k Et iudicium pau-
peribus tribuit. fa-
ciendo vindictam
de oppressione eo-
rum p̄ potentiam.

l Nō auferat a iu-
sto oculos suos. s̄
euꝝ respicit oculis
sue misericordie.

m Et reges in so-
lio collocat imppe-
tuum. si bene vcan-
tur sua prāte.

n Et si fuerint in-
catenati. deiecti a
suis aduersariis. p-
pter peccata q̄ in-
currerunt. **o** In-
dicabit eis opa eo-
rū: q̄ veratio dat
intellectū.

p Reuelabit q̄z
aurē eoꝝ. p̄ spāles
instinctus reuocā-
do ad bonū.

q Si audierit r̄c.
Hic elicit quandā
cōclusionē ex dict̄
quia ex quo diligit
potentes: vt dicit̄

est: nec dēc̄it eos nisi ppter peccata: ex hoc cōcludit **H**eliu q̄ remotis peccatis p̄ pñiam reducet eos ad pñstūmā
gloriā: et hoc est qd̄ dicit: Si audierint corde.

r Et obseruauerint opere. **s** Coplebunt dies suos
in bono r̄c. sicut legi factū de manasse rege iuda. ii. pali.

t Si aut nō audierint. obstinati in malo. **v** Transi-
but p̄ gladiū. i. educent de carcere vt interficiant̄.

x Et cōsumēt in stulticia. i. ppter stulticiam suam.

y Simulatores. **z** Cōsequenter remouet quandā ob-
iectōem que posset libi fieri: q̄ dixerat q̄ deus potentes
nō abūcit a sua p̄tate: nisi ppter cui pā. posset obuci q̄ ali-
qn̄ potentes et iusti deūcūcur sicut dicebat Job de seipso
hoc remouet dicens: q̄ talis iustitia nō fuit vera: sed tm̄
simulata: et p̄ cōsequens ire dei. puocatua: quia simulata
sanctitas duplex est iniuntas p̄m. Diero. et hoc est quod
dicitur: Simulatores. i. sanctitatis. **3** Et calici. per
hoc maliciose credentes obtinere duratioem sive p̄tatis.

a Provocant iram dei. eos dēc̄ientes. **a** Neq̄ clā-
mabunt. ad deū recognoscentes culpam suam. **b** Cu-
vinci fuerint. i. deiecti ab aduersariis et in carcerati.

c Morietur in tempestate aia eoꝝ. q̄ non tm̄ pñniēt
hic in corpore: sed etia in anima post mortē: quā pñmitio
nē ponebat heliu: vt p̄ ex supradictis. **d** Et vita eo-
rum inter effematos. i. inter illo qui nō possunt se de-
fendere a malis irruentib. **e** Igitur. **D**ic p̄sequēter
heliu monet ip̄m iob: q̄ dixerat q̄ deiecti a p̄tate p̄ cul-
pam si peniteant reducuntur ad pñstūmā gloriā: ido
monet Job q̄ si peniteat qd̄ erat in sua p̄tate: q̄ iuste vi-
uat dectero: vt sic ḡmancat in gloria sibi restitura: et hoc
est qd̄ dicit: Igitur saluabit te. si peniteas. **f** De ore
angusto latissime. i. de tribulatōne que est quoddā for-
men angustū per quod bono intrat quandā latitudinē
diuersarum miseriārum: quia abyssus abyssum invocat.

vel aliter **g** Latissime. i. de artitudine tribulatōis
eruet te ad latitudinē p̄spicatis: et qd̄ sequit̄ **h** Non
babente fundamētū. referit ad angustia tribulatōis
que nisi p̄ penitētiā euadat dicit ad penā gehenne:
que est sine fundamento. i. sine fine. vel non babente
fundamētū. s̄
in quo possit q̄-
escere: q̄ semp-
tic potest proce-
dere de malo in
malum v̄sc ad
mortē: et tūc in-
cidit in penaz q̄
non b̄z consuma-
tōem. **i** Re-
quies aut mēle
tue erit plēa p̄n-
guidine. i. pot-
eris comedere le-
cure et abūdāt.

k Causa tua q̄i
imp̄j iudicata est: causam
iudiciumq̄ recipies. **l** Nō
te ergo super ira vt aliquē
opprias: nec multitudo
donorū inclinet te. **m** Depo-
ne magnitudinē tuā: absq̄
tribulatōe: et oēs robustos
fortitudine. **n** Ne p̄trahas no-
ctē: vt ascēdat pp̄li p̄ eis:
o Quae ne declīs ad unīq̄ta
tē. **p** Hac. n. cepisti sequi post
miseriā. **q** Ecce de⁹ excelsus
in fortitudine sua. **r** Et null⁹
ei līlis i legislatorib⁹. **s** Quis
poterit scrutari vias eius:

Eum qualiter debeat vt̄ restituta sibi p̄tate dicens.

m Non ergo super ira vt aliquē opprias. quer-
tens iudicium ex passione. **n** Nec multitudo do-
norū inclinet te. ad puerendū iudicium ex cupiditate.

o Depone magnitudinē tuā. i. supbiam.

p Absq̄ tribulatōne. i. ne incidas iterum in tribula-
toem. **q** Et omnes ro. fortitudine depone. s̄ p̄son-
tentia ab op̄sione pauperū. **r** Ne p̄trahas no-
ctē. i. tps ad dandū banc sententiam.

s Ut ascendat pp̄li pro eis. quasi dicerēt in tali p-
tracto possent robusti multitudinē sibi. ggare: p
quā nō posses iusticiā exercere. **t** Quae ne declīs
ad unīquitatē quācunq̄ in primū vel in deum.

u Hanc. n. cepi. sequi post miserī. estimabat. n. be-
liu ipm Job se falso iustificare et ex flagellatiōib⁹ suis
iniusticia deo attribuere. **v** Ecce deus. **w** Dic cō-
sequēter improbat ipm Job in hoc q̄ videbatur deū
dicere iniustū: et primo ponit suam p̄batōem: secundo
inducit Job ad attentatiōem: ibi. **x** Asculata bec Job
Prima in duas: quia primo p̄bat p̄positum. secundo
declarat quoddā suppositūabi. **y** Memento. Circa pri-
mū facit talem rōuem. Ille qui p̄pter suam excellē-
tiam nullis legibus est subiectus nec possunt ad ple-
num cognoscere opera eius: non p̄t ab aliquo dicī iuu-
stus: q̄ iniusticia p̄cedit ex transgressione alicui legis
et cognoscit ex p̄dictōe sui opis: de⁹ ēb̄mōi: ḡ tē. b̄rō-
nis ponit minorē q̄tū ad duplicitē sui p̄tē: et primo q̄tū
ad primā d. **z** Ecce deus exc. sup oia. bunc. n. cogitare
oēs decūmū esse. qui omnib⁹ p̄celit. **aa** Et nul. ei si. in
legista. q̄ oēs sunt subiecti alicui legi saltē diuīcē: ipē at
nulli: scđo declarat minorē q̄tū ad secundā p̄tem. d.

bb Quis poterit scrutari. i. p̄fecte inuestigare.

cc Quis eius. i. opa que sunt q̄i quedā vie ad decūmū

cognoscendū. q. d. nullus: tō cōdudit intentū dices.
b Tūt quis audet ei dicere: operatus es iniuitatē.
c i mponendo iniustiā. q. d. nullus. Dic declarat quoddā suppositū. s. q. null⁹ potest
scrutari opera dei. aliud aut̄ erat satis notum. s. q. de⁹
nullis legibus ē
subiect⁹: sed q̄
eius opera sunt
inscrutabiliā: n̄.
est sic claruz: eo
q̄ inuestigamus
opera dei per in
tellectum: tō
hic declarat q̄
non possunt p
fecte a nobis co
gnosci. t primo
hoc declarat in
generali: secun
do magis in spe
cialib⁹. Qui au
ferit. Circa pri
mū dicit.

e Memento
q̄ ignores opus
eius. i. oga: t po
nitur singulare. p̄ plurali: sicut Cro. viij. c. Venit mu
scia grauiſſima. i. multitudo muscarū. d De quo ce
anerunt viri. i. sapientes: qui dicunt viri a virtute: et
dixit. e Cecinerunt. q̄ modus fuit antiquo p̄ sapiē
tum scribere diuina metrice vel p̄ modū laudis: vñ t
liber iste metrice scriptus est ab illo loco: Pereat dies
in qua natus sum tc. f Omnes homines vident
cum. i. bñt aliquā de eo noticia salte q̄ est. vñ t deum
ē circa aliquos doctores est p̄ se notuz: se q̄ noticia
quā de celo habem⁹ est valde imperfectiō subditur.

g Anusquisq̄ intuet p̄cul. quia eius cognitio mul
tu diffat a p̄fectorie diuina. ista tñ imperfectio nō proue
nit ex defectu entitatis seu cognoscibilitatis diuine sed
ex nostri intellectus infirmitate: qui se babet ad diu
na: sicut oculus noctue ad lucem solis. vt babet secū
do metaphysice: id subditur. h Ecce deus magn⁹.
in entitate t cognoscibilitate. i. Vincens scientiaz
nram. t non solum intensiue: sed etiam extensiue: id
subditur. k Numerus annoz eius inestimabilis.
quia duratio eius mensuratur eternitate: que a nobis
est incōprehensibilis. l Qui auferit. Dic ostendit
positum in particulari: t primo in opibus dei sensibi
libus: secundo in spūalibus: ibi. In manib⁹ Circa pri
mū dicit: Qui auferit stillas pluiae. faciendo siccitate.

m Et effundit ymbres ad instar gurgitū. i. abundan
ter fm suam voluntatem: t vtruncq; fecit ad p̄ces be
lye: vt babet. iij. Reg. xvij. t. xvij. t quia pluiae desce
dant de nubib⁹ in plusia refolutis: id subdit de nubi
bus. n Si voluerit extendere nubes quasi tento
riū. aliqui. n. sic extenderit sup hemispheriu nrm q̄ vi
dentur tangere terram in circuitu: t in medio eleuari
super zenith capitū nostro: t sic videntur exponi ad
modū tentorū. o Et fulgurare lumie suo desup. q̄
in nubibus causant coruscationes t fulgura.

p Cardines quoq; maris operiet. q̄ mare videtur
inclusum intra dicta extensionē nubū. a Perbec
em iudicat ip̄los. puniendo p̄ peccatis aliqui. sicut i tpe
diluui facta est pluia grādis quadraginta dieb⁹ t q̄
draginea noctibus: vt b̄ Gen. viij. r Et dat escas
multis mortalib⁹. q̄ aliqui dant in grām vt terra hūc
ctef t proferet fructus ad nutritiōez hominū t anima
liū: t quia ista que dicta sunt sunt sensibilia: tñ rōnes
eorum et causas nos possimus cognoscere ad perfe
ctum: t hoc idem dicit philosophus in principio me
theorouz dicens. De hīp̄ impressionib⁹ in quibus
hoc quidem dubitamus. Hoc autem attingimus ali
quo modo imperfecte. s In manibus cc Dic de

clarat p̄positum in spūalibus: t secūdo revertit ad sensi
bilia capitulo sequentiū: bi. Post eū rugiet sonitus t iste
processus est rōnabilis: q̄ sicut ex sensibilibus manuduci
mū ad spūalia: t vtracq; manu impfecte cognoscamus:
ita ut cognitis vtcung spiritualibus que sunt maxima

intelligibiliā: min
us intelligim⁹ sen
sibilia postea: imo
magis. in hoc enim
differt intellectus
a sensu: quia sensus
post excellētia sen
sibilia non pot̄ co
gnoscere minora:
ut pote post aspe
ctum solis oculus
non pot̄ immediate
discernerē minimā
sensibilia. Circa p
mū dicit.

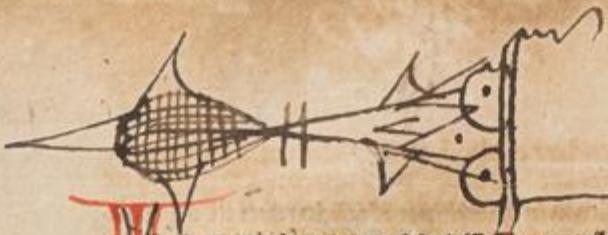
s In manib⁹ ab
scondit lucez. i. per
ei⁹ virtutē t dispo
sitōem lux gratie t
glorie aliquib⁹ ab
scondit: ut pote re

probis: t aliquibus conceditur: ut pote electis: t q̄ de lu
ce spūali intelligat: p̄t p̄ hoc qđ subdit. t Annūciat
de ea amico suo. i. electis: q̄ charitas diuidit inter filios
regni t p̄ditionis. v De possessio eius sit. nō aut̄ ip̄i⁹
reprobi. Iur aut̄ corporalis visibilis est t communis est tā bo
nis q̄ malis: unde dicit salvator Math. v. Solem suū
ouri facit super bonos t malos. x Et ad eum possit
ascendere. s. ad lucem glorie ad quā cū dei adiutorio per
op̄a meritoria pot̄ homo puenire.

t In capitulo. xxxvi. vbi dī in postilla. Circa p̄mū dicit
In manibus abscondit lucem.

Additio.
H Uper hoc qđ dicit: In manib⁹ abscondit lucē tc.
sanctus thomas in sua expōsitiōe sic dicit: Inter
omnes sensibiles effectus spūalior est lux. vñ effi
caciō est ad p̄ducendū intelligibili cognitionē inqua
tum. s. visus cuius cognitio p̄ lucem perficit plurimū iu
uat intellectualē cognitionem: q̄ igit ista lux sensibilis ex
ptate dei boib⁹ occultat t cōmunicat: datur p̄ hoc in
telligi q̄ apud ip̄m est quedā excellētior: lux. s. spiritualis
quā deus in p̄mū virtutis referuat: unde subdit: Annū
ciat de ea. i. de luce spūali p̄ corpore figurata. Amico suo
i. virtuoso quē deus amat: Q̄ possesso eius sit. i. q̄ illa
lux spūalis sit thebaeū quē deus amicis suis reseruat
p̄mū: t ad eam possit ascendere p̄ op̄a virtutis ip̄am p
merendo: t ad eam possidenda se p̄parando: q̄uis hoc
etiam posset exponi de luce corpore. Posuerunt. n. plato
nici q̄ anime omnis deriuabat ab animab⁹ stellaz. vñ
q̄ anime hūanc suā dignitatē seruant fm rōnem viuen
do reuertunt ad claritatē stellarū vñ. defluerunt: ido in
sonno scipionis legit: q̄ ciuitatū rectores t conseruato
res imperfecti. s. a celo huic reuertunt. in quo etiā daf intel
ligi q̄ heliu nō ponebat ultimā remuneratiōe virtutis in
tp̄alib⁹ bonis sed in bonis spūalib⁹ post hanc vitā. Hoc
aut̄ est in oīa marie admirandū: q̄ bō terren⁹ t corrupti
bilis ad spūalib⁹ vel celestī possestionē pueniat: id subdit
Sup hoc. s. q̄ bō posset accedere ad hāc lucē possidendā
Erpauit cor mei timore. s. admirationis t stuporis. Et
amotū ē a loco suo vt. s. nō solū desideret t cōcupiscat q̄
vident ei naturalia fm sensibile vitā: s. t ad spūalia ce
lestia trāffera: hec ille. Circa qđ attendedū q̄ t p̄dicta
sint vera t propriissime dicta tñ scđa expōsitiō predicta
quam sanctus thomas ponit videtur magis consona p
posito: nam heliu licet magis videatur esse eruditus cir
ca spūalia q̄ amici Job: non tamen attingebat ad veri
tatem eoz que de hac materia q̄ fidē cognoscunt: ut pa
tebit in principio. xxvij. ca.

Liber:

Pil capitulo. xxxvi. vbi dicit: *Immanib⁹ absco dit lumen postillator cū beato Grego. xxvij. moral. ca. xiiij. de paruis. 7. i. de magnis. 7 gloria ordinaria expónit de luce veritatis que occultat immanib⁹. vo cát ab imanis q̄ se in lati cogitatib⁹ extollunt: 7 sic imanibus una dictio ē a nominatio imanis deriuata s̄ bur gen. cū sancto thoma i y immanibus exponendo dicit ecce ablatiū illi⁹ nomi natiū man⁹ rectū a p̄positiōe in. quia exponunt illud di cē deluce corporali q̄ in manib⁹ dei est. qz ei⁹ p̄tate cōmu nicaē 7 occultatur 7 qz recedunt a san cto Gregorio 7 glo sa ordinaria in vo ce. recedunt etiā in vocis significatiōe sed rame sine rōne hoc aut̄ qd sequit annunciat de ea amico suo. Exponit uno mō deluce cor porali. similit per quedā q̄ dicit bur gen. vera 7 pp̄q̄s.*

sime dicta q̄ tñ bñ fidem nrām imbi vident falsa 7 erro nea. adducit. n. opinionē platonicoꝝ dicentib⁹ q̄ aie den uant a natura stellarū. 7 que suā dignitatem seruant vi uendo bñ rectā y ōnem reuertit ad claritatē stellarū. vñ desurorū. 7 cetera q̄ de somno scipionis allegat q̄ ad er rozē originis in suo pyarchon reduci pñt: q̄ 7 eis similia fides catholica deridet q̄ tñ ista senex burgē. p̄ sacre scri ptura exposito adducere non vereſ. Fides. n. vera docet aias infundēdo creari 7 creando infundi. damat aut̄ eas a natura stellarū deriuari 7 reliqua: que qz manifesta sunt apud omnes catholicos doctores nō indigent ampliori p̄tractatione. *Q. xxvij.*

Apter hoc expanit cor meū. Iste paor est admi ratōis. s. qñ homo terrenus efficit ciuiis celestis. vel pōt exponi q̄ sit paor timor vīc⁹ q̄ Hoc timeret priuari hac luce suis demeritis. qz nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit. vñ subdit. *b* Audiet auditōem in terrorē vocis eius. qz lux p̄dicta nō est p̄pa ta omnib⁹. sed solū dilectis vt dictū est. annunciat de ea amico suo. 7 ideo debet quilibet timere ne forte non sit d numero dilector⁹ p̄ defectū bonor⁹ operū. qui nō latet deū. vñ subdit. *c* Hubter oēs celos ip̄e considerat. qz non solū superiora determinate cognoscit. vt dicebant aliqui errorei. vt h̄ supra. xij. Circa cardines celī pam bulat nec nrā cōsiderat. immo etiā inferiora quantūcum q̄ minima determinante cognoscit. *d* Post eū. Hic reuertit ad effectus dei sensibiles. 7 p̄mo tangit aliquos effectus generatos in nubib⁹. 7 secundo ip̄as nubes. ibi Frumentū. Circa primum incipit a tonitruo. q̄ causatur in nubib⁹ tempe calido dicens. Post eum rugiet sonitus sc̄ tonitru. 7 dicit. Post eum. quia effectus posterior est sua causa. *e* Tonabit voce magnitudinis sue. dicit aut̄ vor tonitru vor magnitudinis dei. quia est quidam effectus ip̄ius. Causa. n. prima p̄ius influit in causatum q̄ alie cause secundi. vt habeat prima p̄positione d causis. *f* Et nō inueſtigabif. s. ab hominē in p̄iculari et p̄fecte. Iz. n. p̄philosophi aliqua dixerat d natura tonitru 7 aliarū imp̄ostorū que generant in nubib⁹. hoc tamen fuit in generali tñ 7 valde imp̄fecte. vt habeat per p̄bñ in p̄cipio libri metheoroz. iō subditur.

g Qui facit magna 7 inscrutabilia. Cōsequēter tangit

venie q̄ generat in nubib⁹ tē frigido dicens. *h* Qui p̄cipit nūni ut descendat. qz bñ dei ordinatio nem sit descensus nūniū 7 pluuiarū: 7 quia p̄dicta veritas tēpoꝝ bñ calorē 7 frigus 7 diversarū imp̄ostorū nū deseruit v̄tilitati hominū: iō subdit. *i* Qui

manu omnium hominū signat. i. p̄tētē hominū opatiue que p̄ manū designat. q̄ est organū or ganor⁹ assignat varietates tem porū. *k* Ut nouerint singuli opera sua. 7 attendat opib⁹ suis tēpā apta aliqib⁹. n. opib⁹ suis magis est aptum tempus pluuiosum aliqib⁹ bus vō siccum: aliquibus calidū: aliquib⁹ frigidū: 7 sic d̄ alijs t̄bec etiā varie tas p̄cedit v̄leg ad animalia ut variō mō se ba beant. iō subdit. *l* Ingedic

bestia latibulū suum. ppter intemperie aeris. *m* Et in antro suo morabit. tempore cōuenienti ad quiescendum bñ nature sue modū. Consequentē git de origine ventor⁹ principaliꝝ. qui sunt austērēas dicens. *n* Ab interioribus egreditur temp⁹ per interiora intelligitur polus antarticus qui semper est nobis occultus. a parte aut̄ illa flant venti australes. qui inter ventos sunt magis impetuosi. non cōsta men per hoc intelligendum. q̄ austērē incipiat flare a polo antartico. sed magis incipiat a tropico estivali. vt habeat sc̄o metheoroz. dicitur autem austērē egredi a polo antartico. quia tropicus estivalis: vnde flare incipit est a parte illa respectu nostrae habitatiōis.

o Et ab arcturo frigus. arcturus est queda constella tio que alio nomine dicitur vrsā. 7 voluitur circa polū articū. vnde flant venti boreales qui sunt magis frigidū. 7 iō ex illa pte d̄ frigus venire. *p* Flante deo concrescit gelu. quia flantib⁹ ventis borealib⁹ gelu augmentatur. *q* Erunt latissime fundunt aque. qz cum ab opposito. s. ab austro incipiunt venti flare sūnt pluiae. *r* Frumentū tē. Hic consequenter tangit d̄ nubib⁹ in quibus sūnt imp̄ostorūes p̄dicta dicens. Frumentū desiderant nubes. 7 hoc dupli cō rōne. *U*na est quia quando est nimis calor adurit frumentū in campo crescentis. 7 d̄ nubes tūc tempatur calor ut non arescat sed magis crescat. *U*la est quia per nubes funduntur aqua ad terrebus mectatōem. 7 frumenti nutritōem. et sic frumentū dicitur desiderare nubes. quia quelibet res naturaliter desiderat suam perfectōem. 7 hoc modo dicitur. i. p̄bñ sicoꝝ. q̄ materia appetit formā sicut turpe bonum.

s T̄ne cuncta lustrant per circuitū quia nubes nō semper stant in eodem loco. sed mouentur circa be misperium nostrum. *t* Quocunq; eas vō. gubernantis. s. dei. *u* Deserit. qz bñ eius dispositōem inouentur. *v* Sūne in uno tribu sūne in terra sua tē. quia aliquando congit q̄ in eadem regione vapores eleuantur. tū nubes condensant. et in pluuias conuertuntur. Aliquando autem contingit q̄ inouentur ad aliam regionem aut̄ convenerint in pluuiam. *y* In quocunq;

loco misericordie sue eas iussit inueniri: reputat. n.
effectus diuine misericordie qn in locis calidis & sic-
cis sunt pluiae. **T**unc iusta hec iob: **H**ic pñr in-
ducit iob ad predictorū attentōem: quasi bonum pñ tri-
stia absorptum ab intellectu rōmabilium: t tamen cir-
ca idem primo
nictetur offendere ipi iob igno-
rantiam: secun-
do reuertit ad
declarandū ec-
quibusdam effe-
ctibus dei sapie-
tiam: abi. Subi-
to aer. Circa pri-
mum dicit: **I**n-
sculta h̄ iob dili-
genter
Tha t consi-
dera. nō trāsito-
rie s̄ cuī magna
deberatōe.

Mirabilia
dei: als miracu-
la. i. opera eius
que non pñt ad
plenus pscruta-
ri: vt sic temera-
rie non repben-
das iudicia dei:

Et consequenter resumit aliqua d̄dictis: vt aliquid
addat dicens. **T**uncq̄ scis. q. d. nō. immo to-
taliter ignoras. **C**uando p̄cepit deus pluia. i.
disposuerit: t tpe pluioso. **D**at ostenderet lucē
nubium esse. qd maxime fit in apparitione iridis qui
apparet tempore pluioso: t m̄ philosopbi quantūcum
sapientes pauca valde & generaliter & imp̄. tce co-
giouerunt de natura iridis. **E**t unquid nosti semi-
tas nubium eius magnas: quia mouent per acrem ma-
gnū & spaciose. **F**Et p̄fectas sciētias. dicit autē
scientias in plurali: quia impressiones aens de quib⁹
dictū est: t adhuc dicerat: in nubibus generant: t̄o
noticia earum dependet ex noticia nubium.

Grone vestimenta tua calida sunt. **T**ester. n. flat
a regione calida: vt pdictum est: t ideo calefacit aerē
& hominū vestimenta & corpora. omnia ista posuit be-
hi ad designandū q̄ erant ignota ipi iob: t̄o terisorē
subdit. **T**u forsitan cum eo fabricatus es celos.
qui facti sunt a deo per creatōem: in qua nulli perso-
na deo cooperatur. **H**Qui solidissimi quasi ere fu-
si sunt. dicuntur autem solidi. eo q̄ non sunt diuisibili-
les sicut aer & aqua que diuiduntur & reuniuntur. Go-
liditas. n. p̄tie & alie qualitates elementares nō sunt
in celis qui sunt alterius nature. **K**Ostende nobis
quid dicamus t̄c. q. d. tu solus es sapiens: et nos oēs
sumus inuoluti tenebris ignorantie: quod dicit teriso-
rie q̄tum ad ipm iob. t̄m veritate homines sapi-
entes etiā habeant de diuinis openb⁹ aliquā noticiāz
t̄m plura ignorant & sciunt: ideo subditur. **L**Quis
narrabit ei quo loquo: q. d. nullus: q̄ illa que p̄ mai-
ori ḡte ignorantie non enarrant nisi valde defectue. vñ
subditur. **M**Etiam si locutus fuerit homo deuora-
bitur. s. eius verbuz a magnitudine materie. sicut mo-
dicus fluvius a mari. Alter punctatur ab aliquib⁹ sic
Etiam si locutus fueritis. s. deus. **N**Homo deuora-
bitur. i. non poterit sustinere. vñ Ero. xx. Filii israel
et locutione domini paurore concussi dixerunt moysi.
Loquere tu nobis & audiemus: et non loquaf nobis
dñs: ne forte moriamur. **O**Subito aer. Ostenſa
ipius Job ignorantia reuertitur ad tangendū quosdā
effectus dei mirabiles ad concludendū defecuum hu-
mane sapientie respectu diuine excellētē dicens. Gu-
bito aer cogit. i. condensabitur in nubes. hoc enim

videmus accidere q̄ alqñ aere extīte valde puro q̄ su-
bito cōdensatur in nubes. **P**Et ventus transiens fu-
gabit eas. q̄ si ventus aq̄lonaris qui dissipat pluias. vt
vñ Drouer. xxv. incipiat fortiterflare: dissipat illas nu-
bes. vel transferret ad aliam regiōne: t tales mutatiōnes
subite sūt nobis mi-
rabiles.

QAb aquilōc au-
rum venit: q̄ sunt
ibi aliq̄ minere au-
ri. vnde libro de p-
rietarybus rerum
dicitur: q̄ in mon-
tibus saxonem
versus aquilonem
omnia metallū fe-
re fodiū preter stā-
num. t hoc est etiā
mirabile: quia regi-
ones aquilonares
sunt valde frigide.
Quorum autē gene-
ratur in visceribus
terre a calore solis
ibidem terram pe-
netrante & materi-
am digerente: que
magis est digesta i
suro q̄ in alijs me-
tallis. omnia tamē
ista mirabilia & maiora procedunt ex diuina sapientia. idō
subditur. **R**Et a deo formidolosa laudatio. et diuina
enim excellētia procedit q̄ homines quantūcum sapi-
entes laudant eum cum formidine: eo q̄ nō possunt suf-
ficiēt laudare. vñ illud Eccl. xliij. Benedicentes ma-
gistrate deū quātū potestis. maior est n. omni laude. **S**
Illa autē opa solent homines cum formidine facere: que ne
sciunt sufficienter agere: ideo subditur. **T**Digne eūz
inuenire nō possim. t hoc ppter suam excellētia ad qua-
se h̄ intellectus n̄ sicut oculus noctue ad lucē solis. idō
subdit. **U**Dagnus formidine. in rerū pductōne.
VEt iudicio & iusticia. in earū gubernatōe: q̄ dia dispo-
nit in pondere & mēsura. vt d̄ Sap. xij. **W**Et enarrati-
ri nō p̄t. sufficienter a nobis: sicut nec intelligi pp qd di-
cit Grego. balbutiendo. **X**rouit possumus excelsa dei re-
sonamus. t ppositione sexta de causis d̄. **Y**Aula h̄ma su-
perior est omni narratōe. t idēc deficiunt lingue a nar-
ratione eius nisi pp narrationē esse ipius. **Z**Et ex dictis
cocludit intentū dices. **A**Io tinebit eū viri. quātū-
cunq̄ fortes sunt & audaces. **B**Et nō audebit p̄tem-
plari. q̄ pfecta ei noticiā assēcuti vel assēcuturi.
COmnes q̄ sibi vident esse sapientes. illi q̄ plura sci-
unt de effectib⁹ diuinis: q̄ quanto sunt sapientiores: tāto-
magis p̄cipiūt defectū sive noticie: maxime circa diuina.
vñ & sapies socrates dicebat. **D**Hoc tñ scio qd nescio. vñ
q̄ refert Diero. in ep̄la ad paulinū de omnibus sacre scri-
pture libris. **E**Et pdictis aut patet q̄ beliu in aliquib⁹ cuī
ip̄o iob concordabat. in alijs aut intellectū ipius iob nō
bene capiebat. t frequenter obprobria cōtra iob innisce-
bat. ppter que iob noluit sibi respondere: sed magis tace-
re: vñ se a p̄tentibus vñ dictū apli segregare.

FIn caplo. xxxvii. vñ d̄ in postilla: **G**Et pdictis p̄t q̄
beliu in aliquibus cū ip̄o iob cōcordabat.

HAliud aut̄ iob nolebat r̄ndere beliu sicut fecit alijs
socijs sibi cōtradicentib⁹: possit esse duplex ratio
humana. s. q̄ beliu sicut dictum fuit loquebatur et
arrogantia intendēdo principaliter vilipēdere ipm iob
vñ d̄icebat illi supra. xxiij. caplo. **I**ace & docebo te sa-
piētiam. t m. xxiij. dicit: **J**iob aut̄ stulte locutus est. et
verba illius non sonant disciplinam. t s. c. in alijs locis: t
ideo Job ipi beliu non curauit respondere videns q̄ in
tentio sua versabatur circa vanam gloriam: vt vitaret ne
forte incideret in boce vicio disputādo: in quo secutus est

sapientis consilii dicens Prover. xlvi. Ne rindeas stulti iuxta stulticiam suam: ne efficiaris ei filius: sed aliis q̄ non sic arroganter videbantur loqui: sed solum arguendo seu increpando iob respondit ut iporum error patieret: iuxta illud Proverbiorum capitulo supradicto: Rū de stulto iuxta stulticiam suaz ne sibi sapiens esse videat.

R^a Espōdēs **Capit. viii.**
Secunda q̄ beliū intantu p̄ superbiaz eleutatus est: q̄ nec correcōnem Job desiderabat sed potius eius maiorem ruinam appetebat qd̄ est inhumānus vel saltē incōsonus videat pfectis: qd̄ patet ex hoc: nā in fine. xxxviii. ca. dicebat beliū. Dat mi

p̄bēt Job vñq ad finē. in quib⁹ verbis put̄ cōmuniter exponunt: tū postilla beliū petebat a deo q̄ non desistet a flagellatione ipius iob in pñti vita: t̄ etiā in alia vita duceret ad eternam damnatōem. vñ glo. ibidem dicit Quia asp̄itas sup̄bor̄ vñq ad maledicendū se extendit: contra. ii. Job dehinc dep̄catur. hec in glo. vñ talia loquunti non videt dignum r̄ndere p̄fertim cum talia etiam ex excessu ire vident̄ pcedere sicut in apōsito. nam beliū q̄ iram fuit primo t̄ principaliter provocatus. vnde supra. xxxviii. ca. Igitur est furor beliū filii barachiel. qua rōne laudabiliter iob abstinuit se a responsione intendens ire locū dare: iuxta illud Eccl. viii. Non litiges cum hominē lūguo: t̄ non strues in ignē illius ligna t̄c.

R^a Spondens autem dominus. **Ca. xxxviii.**
Finita disputatio iob t̄ amicos eius: hic ponit ipius dñi determinatio in qua primo arguit beliū de p̄sumptione. secundo reprehendit ipm iob de indiscreta locutione: ibi. Accinge sicut vir. tercio tres amicos iob de falsi assertioe ca. xxxviii. ibi. Postq̄ auct̄. t̄ sic determinat questionē p̄ ipo iob q̄tum ad coclusionē intentam. Iz ipm increpet de modo loquendi indiscreto. Circa primum dicitur. Rūdens autem dñs Job. i. pro ipso Job qui tacebat: vt dictum est.

b De turbine. q̄ fin aliquos virtute diuina vel ministerio angelico formata fuit vor̄ quasi pcedens de nubis densitate sicut in monte synai vt habet Pro. xx. fin. alios nō non fuit ibi talis formatio vocis: sed dñs loquebatur ipi iob p̄ inspiratōem q̄ quidē locutio p̄ turbine designatur: eo q̄ habet obscuritatem annexam.

c Quis est iste. beliū. ii. accepit quasi vices determinātis q̄oncm de diuina puidentia: ad cuius determinatiōem solus deus est sufficies: t̄ ideo arguit ei p̄sumptōez dicēs. Quis est iste. q. d. non est tantus nec talis q̄ debeat se de hoc intromittere propter suam insufficiētā: ideo subditur. **d** Innoluens sententias sermonib⁹ imperitis. Iz enim plara de tei potestate t̄ sapientia vera dixisset: tamen intricate dixerat: t̄ multa verba contumeliosa contra Job iunūscuerat. **e** Accinge. Dic consequenter arguit Job de indiscreta locutione specialiter in duob⁹: primo quia dixerat supra. xiii. Disputare cum deo cupio quod dixerat non presumptuose: sed sicut bumilis discipulus disputat cum magistro querens amplius doceri ab eo: sicut ibidem fuit expositum: tamen ex modo loquendi poterat aliter iudicari ab assistentibus: sicut t̄ iudicatum fuit: vt patet ex supradictis: q̄ scilicet dixerat hoc sumptuose: t̄ volens cum deo de pari disputare. secundo q̄ comemorando suam iusticiam: ex modo loquendi videbatur assistentibus: q̄ diceret aliqua in diuine iusticie derogatōem: t̄ oī vñrumq̄ dictū Iz fuerit verum: sicut patet ex supradictis: tamen habuit spēm: mali: t̄ fuit generalis scandalus: iō dñs primo reprehendit primū. t̄ secundū

secundū capitulo. xl. p̄ma in tres: quia primo excitat ipius iob attentio: t̄ secundo subdit̄ eius reprehēs: ibi. Ubi eras. t̄ tercio eiusdē p̄futatio capitulo. xxxix. versus finem: ibi. **f** Dec adiecit domini. Circa pūm dicitur. **g** Accinge sicut vir lumbos tuos. homo cū p̄parādo se ad opus corporeale solet lūbos suos accingere: t̄ oī deboc delignat metapōrice p̄gatio ipi ad attendendū verba dñi diligenter.

damenta terre. Indica mihi si habes intelligentiam. **h** Quis posuit mēsuras ei⁹ si nosti: vel quis terēdit sup̄ eam lineam. **i** Qū quo bases illi⁹ solidare sunt **j** Aut quis demisit lapidē angularez eius: cū me laudaret sit

k Interrogabo te t̄ rūde: als oñde mibi. supra. ii. xiiij. capitulo Job querens cum deo disputare obtulerat ei optionem partis opponentis vel respondentis: et ideo dñs hic se determinat ad p̄tem opponentis.

l Ubi eras. Dic consequenter ponitur argutio iob deboc q̄ indiscreta dixerat se cum deo velle disputare quod fit per hoc q̄ bic declaratur incomprehensibilitas diuine sapientie: ideo fatuum est cum eo contendere non solum in facto: sed etiam in signo: sicut verba iob. plato videbantur designare. immensitas ergo diuine sapientie t̄ potentie ostenditur primo in partib⁹ mundi principalibus: secundo in animalib⁹: ibi. Quis posuit in visceribus hominis t̄c. Principales autem mundi partes sunt corpora celestia t̄ elementa. t̄ idō primo ostenditur propositum in elementis. que sunt nobis magis sensibilia. Secundo in celis: ibi. Numquid coniungere t̄c. vt sic sit processus ordinat⁹ a magis notis ad minus nota. Prima adducit in duas: quia primo ostenditur propositum in corporibus elementorum: Secundo in dispositionibus eorum: ibi. Numquid te nūisti. Prima in tres: quia primo ostenditur propositum in elemento terre: secundo in elemento aquae: ibi. Quis condusit. tercio in aere: ibi. Numquid post orum t̄c. Hc elemento autem magnis mentiōem non facit: quia non videtur habere speram propriam distinc̄iam a spera aeris: semper enim videtur in aliqua materia in corporibus mixtis: t̄ in aere sursu⁹ videtur in exaltationibus siccis que ignituntur per motum aeris sicut patet in stella comata: t̄ asub ascidente t̄ descendente t̄ similibus. Circa primum de productione terre loquitur ad modū edificij cuius artifex primo disposuit modū fundamenti: qd̄ notaē cū dicitur.

m Ubi eras quando ponebam fundamenta terre. quali diceret: nondum eras natus: ideo non potes hoc scire. Secundo artifex disponit de quantitate edificij fundamento superponendū: quod fit per extensio nem linee: t̄ q̄tum ad hoc dicitur.

n Quis posuit mensuras eius si nosti t̄c. quasi vice ret non nosti. quantitas enim terre non est determinata ex natura sua: sed posset esse maior t̄ minor: et ideo eius mensura dependet ex sola dei voluntate. Circo cogitat artifex q̄ edificium bene possit stabiliri: t̄ q̄tū ad hoc dicitur.

o Super quo bases illius solidate sunt. basis autem terre est centrum mundi. Quarto artifex ponit lapidem angularem in fundamento: cui alij lapides poli sunt ex diversis partib⁹ coniungi: t̄ q̄tum ad hoc ad dicitur. **p** Quis demisit lapidem angularem. lapis iste intelligitur pars terre propinquior centro cui alie ptes p̄ circuitum annexunt. **q** Cum me laudaret simul astra matuti. i. angeli qui in scriptura dicunt̄ filii dei: vt habet in principio būius libri: t̄ etiam astra

Job

matutina. qd a principio simul creati fuerunt cū cdo empyreo ante distinctōem elementorū. et hoc inducit bic ad oīndendū qd pductio terre non fuit necessaria ad manifestatōē diuine sapientie et glorie: cū iā an ab angelis laudaref. **m** **Quis** conclusit. **Dic** pñter oīnditū immēsi tās diuine sapientie in elemen-
to aque qd ēm cōditōem natu-
re sue a pñci-
prio terraz circū
dedit: sed ex di-
uina dispositōe
factuz est vt aq
congregaretur
in locum vnum
et sic appareret
arida ad babi-
tōem boīm et
aīaliū: vt habeat
Ben. **i.** et hoc est
qd dicitur.
m **Quis** oclu-
sit ostijs. i. certi-
terminus.

n **Mare.** in q
scz congregant
aque. **o** **N** erum. quali de
vulnacēdens.
id est ex occulto
diuine disposi-
tionis. Descri-
bit aut pductio
nem aque p mo-
duz pueri nascē-
tis eo q aqua ē
magis formabi-
lis in res viuas
vn et semina boīm et aīaliū ceteroz sunt bumida.
p **Cum** ponerē nubē vestimentū eius. nubes. n. gene-
rant ex eralatōibus bumidis q magie eleuant a ma-
ni. et sicut nubes et caligo fiunt sub mare. **q** **Circude-**
di illud terminis meis. i. terminis a me dispositis.
r **E**t posuivece et ostia. i. clausurā p ripas altas et so-
lidias: id subdit. **s** **E**t hic cofringes tuimenter flu-
ctustuos: q fluctus maris cofringunt ad rupes in li-
tore extētes. **t** **M**unq. **D**ic pñr oīnditū immēsitas
diuine sapientie et pñtatis in aere: cū d. **e** **M**unq
p'ortū tuū pcepisti diluculo ut appareret sic ordinate
in aere ēm dispositōem tuā. **v** **E**t oīnditū. aurore lo-
suū. vt sic appareat in diversis locis ēm variū ortū so-
lis in estate et hyeme et tibi medius: d. aut diluculum
principiū diei qn primo incipit lux solis apparere. au-
roa vō qn lux solis. pcedens irradiat vapores existē-
tes in aere in orientali parte: omnia ista pmissa sunt ad
oīndendū insufficientia ipsius iob ad copbensionē di-
vinorū operū: et p cōsequēs q nō sit idoneus ad dispu-
tandū cum dco. **x** **M**unq. **T**enisti. **D**ic pñr ostē-
dit immēsitas diuine sapientie et pñtatis in quibus dā
effectibus diuinis in elemētis: et primo in terra dices
Munquis tenisti concutiens extēma terre. i. facies
terremotū tua virtute in quo concutim̄ extēiores
ptes tē. **y** **E**t excusisti impios ex ea. qz aliquā ter-
remotus sic a dco ad punitōem impiorum.
z **R**estituet et lutū signa. lutum. n. diuisum cito re-
unīt: sic si aliquā p terremotū fit aliqua scissura cessante
terremotū recludiē. **a** **E**t stabit sicut vestimen-
tu. qd stat in integratōe sua postqz est excussum: sic et
terra p' tale pñtationē post terremotū. **b** **A**lteret
ab impiis lux sua. quia aliquando pereat in terremo-
tu: vt predictum est. **c** **E**t brachium excellum con-

fringetur. i. potestas superborū quis aliquando la terre
motu opprimuntur. **d** **M**unquid te. **D**ic conditur p
positum in effectibus in aquis cum dicitur: **M**unquid
ingressus es profundum maris. ad videndum ea que ibi
latuant. **e** **E**t in nonissimis abyssi deambulasti. i. in

remotissimis parti-
bus oceanū vbi nullus
vñqz nauigavit
f **M**unquid aper-
te se tibi porte mor-
tis. i. inferni q a sa-
cristis describunt eē
sub acjs in interio-
ribus terre.

g **E**t ostia tene-
brosa vidisti. idem
notat per tenebro-
sa ostia quod p por-
tas mortis. **h** **M**un-
quid considerasti la-
titudinē terre. **I**ndica mi-
hi si nosti oīa iqua via lux
habitet: et tenebrarū qz lo-
cū sit vt ducas vnuquod
qz ad terminos suos: et intel-
ligas semitas domus eius.
j **S**ciebas tūc q nascitur
elles: et numerū dierū tuo-
rū noueras. **M**unq. **I**ngres-
sus es thesauros niuis aut
thesayros grandinis aspe-
risti: que preparauit in tem-
pus hostis: in die pugne et
belli. **k** **P**er quam viam spar-
gitur lux: dividitur lux su-
per terram. **l** **Q**uis dedit ve-
hemētissimo ymbri cursuz
et viam sonantis tonitru:

m **I**ndica mibi.
Dic ostenditur p-
positum in effecti-
bus q fuit in aere:
inter quos primū
locum tenet diffu-
sio lucis de die et
nebrarū de nocte
et qzum ad hoc di-

cit. **i** **I**ndica mibi si nosti omnia. q. d. tu videris hoc
sentire in eo q voluisti cum dco disputare.

k **I**n qua via lux habitet. i. natura et pcessum ipius.
l **V**el ducas vnuquod ad terminos suos. omnia. n.
inferiora per effectum lucis solis et stellarum generant:
et per subtractōem eius quod fit in tenebris corrumpit
ur: et sic ad suos terminos deducuntur.

m **S**ciebas tūc q nasciturus esse. q. d. non: quia co-
gnoscere presupponit esse. **n** **E**t numerū dierū tuo-
rum noueras. qui non pō sciri determinate ab aliquo bo-
mine: nisi ex diuina revelatione: cum nibil incertus sit
mortis tempore. Consequenter procedit ad effectus qui
sunt in medi oīntersticio acri dicens. **o** **M**unquid
ingressus es thesauros niuis. thesauri niuis dicunt ex-
alationes bumide: ex quarum congregatōe generant ni-
ues et etiā grandines: qn congelant frigore.

p **Q**ue preparauit in tempus hostis. i. ad punitōem
hostium in bellis hoc modo fuit debellatus sisara cū ex-
ercitu suo: et habetur Iudi. iii. ca. et philistei orante sa-
muele. et habetur. i. Reg. vii. ca. et quia post tempestatē
sequit serenitas: ideo subditur.

q **P**er quam viam spargitur lux: qzum ad sui clarita-
tem in aere. **r** **D**ividitur estus super terram. quia ad
diffusionem lucis sequitur intensio calorū. **s** **C**onsequenter
pcedit ad actus vento: quibus impellunt nubes et plu-
vie dicens. **t** **Q**uis decurvehementissimo ymbri cur-
sum suum. hoc habet ex impetu venti cum propellentis
sed impetu venti ulterius reducitur in dispositōem di-
uinam: que non est ad plenū inuestigabilis a nobis.

u **E**t viam sonantis tonitru: et dicit viam: quia soni-
tus tonitru non est sicut rei permanentis in uno loco:
sed transiunt de loco ad locuz: cuius causa fatalis sub-
ditur infra cum dicitur. **v** **V**el plueret. quia pluia

comuniter sequit tonitruum. **T** Super terram absq; homine. i. que non colit ab aliquo boi: ut sic aialia silvestria haberent herba ad comedendum: id subdit. **y** Et produceret herbas virentes et quod fecerat mentem de utilitate pluviae: id subdit de causa effectiva ipsius dicens.

3 Quis est pluviae pater: vel quis genuit stillas roris: ros autem et pluvia differt tamen pauoritate et multitudine materie: et quod consequens eadem est causa effectiva differens tamen maius et minor.

a **D**e cuius utero egressa est glacies. id est quod est causa materialis ipsius et loquitur ad similitudinem aialium in quo generatorem versus feminine proparetur materia.

b **E**t gelu de celo quis genuit. i. que est causa ipsius effectus: quod insinus corporum celestium est causa effectiva omnium istorum: ut habeat. i. metheororum. ubi dicitur quod tota elementaris regio continua est lationi astrorum: ut omnis virtus eius gubernetur in se. oia autem predicta hic posita sunt ad ostendendum quod non sunt investigabilia ad plenum naturae ratione: i.e. n. pbi de causa istorum aliqua diversum in generali: tamen hoc fuit obscurum et impfecere: ut frequenter dictum est supra ideo subdit. **c** In similitudinem lapidis aque durantium vnguis fuit dictum perfecte a quo cuncti homines in spali et declaratum: quod res tamollis et fluida possit intantum solidari et si aliquis esset qui non vidisset nullo modo crederet dicenti: sicut de motu ferri ad magnetem contra naturam suam: et video quod causa etiam ordinata ignoratur: dicunt quod habet hoc a tota specie. i.a. proprietate prosequente speciem: sed que sit illa proprietas determinante nullus dicit. **d** **E**t superficies abyssi. i. oceanani. **e** Constringitur quod in partibus aequaliterque sunt valde frigide superficies eius super ripas aliquam congelatur. **f** **M**unquid coniungere. Hic propter ostenditur immensitas diuinae sapientie et potentie in corporibus celestibus: in quibus unum est mirabile: quod stelle fixe habent situum ita determinatum: et notum quod nunquam appropinquat sibi ad numerum magis uno tempore quam in alio et quantum ad hoc dicitur. **g** **M**unquid coniungere valebis micas est stellas pliades septem sunt stelle adiuvantes valde primum: et a vulgaribus dominibus vocantur gallina cum pullis suis: et quibus sunt multum primum in situ: numerus enim coniunguntur: et adhuc minus possunt coniungi aliae stelle que magis distant ab aliis.

f **M**unquid coniungere valebis micas est stellas pliades septem sunt stelle adiuvantes valde primum: et a vulgaribus dominibus vocantur gallina cum pullis suis: et quibus sunt multum primum in situ: numerus enim coniunguntur: et adhuc minus possunt coniungi aliae stelle que magis distant ab aliis.

g Aut gyrum arcturi poteris dissipare. arcturus est quod est constellatio que volvit circa polum articulatum: et vocatur maior ursa cuius circuitus non potest impediri nisi a solo deo. Aliud autem mirabile in celo est in motibus planetarum: et maximus in motu venus: quod aliquando ortitur ante sole quasi deserta a sole: velocior motu versus orientem habente. et tamen hoc vocatur bespera siue stella matutina siue lucifer: aliquando autem ortus post solis occasum quasi deserens ipsum versus motu versus orientem et sic dicitur besperus: et quod ad hoc dicitur. **b** **M**unquid produces luciferum. i. facies orientis stellae venus. **i** In tunc suo. i. ante ortum solis tempore determinato. **k** **E**t vesperum. i. eandem stellam.

l **S**up filios terrae consurgere facies post solis occasum.

quod non ratio. n. huius varietatis in ortu eius. et similiter

aliarum varietatum circa planetas ab homine non comprehenditur: licet enim ad saluandum talia apparentia astrologi posuerunt in circuitione motuum planetarum eccentricos et epiciclos tamen non habent ex hoc certitudinaliter: quod ista ab eis posita sunt cause talium varietatum

quia forsitan quod alium modum predicta apparertia eque bene vel melius possente saluari. Aliud mirabile est: quod ex motu corporum celestium sequitur varietas effectuum in elementis: quod rationes in celo existentes non possunt ab omnibus plene comprehendendi: nec ad effectus determinatos plene applicari. et ideo dicitur: **M**unquid nosti ordinem celorum tunc et quod in opinione vulgi tonitruar fulgura que sunt in aere ex corporibus celestis influxu sunt magis mirabilia quia terribilia: id subdit. **m** **M**unquid elevabis in nebula vocem tuam: et imperia aqrum opierit te. **N**on quod mittes fulgura et ibunt et suertentia dicent tibi: a solum. **p** **Q**uis posuit in visceribus hominis sapientiam. vel quod dedit gallo intelligentiam? **Q**uis enarrabit celorum rationem: et con-

n **I**mpetus aquarum operit te: quod ad tonitruum solet sequi magnitudo pluviarum: quod operit celum ne videatur a nobis. **o** **M**unquid mettes fulgura. i. dispones de eis ad voluntatem tuam: quod essent in obedientia tua: omnia predicta posita sunt ad ostendendum quod iob indiscretus locutus fuerat. **d** Disputare cum deo cupio. eo quod diuina sapientia ab homine non possit scrutari: ut patet in effectibus predictis. **p** **Q**uis posuit te. Postquam ostensa est immensitas diuinae sapientie et potentie in partibus mundi principibus: hic consequenter ostenditur idem in animalibus: et primo quantum ad ea que pertinent ad cognitionem: secundo in ptimentibus ad nutritiōem: ibi. **M**unquid capies. tertio quantum ad generatiōem: in principio. **xix. cap.** quarto quantum ad aliquorum animalium et avium mirabiliem conditōem: ibi. **Q**uis dimisit onagrum. inter aialia autem homo tenet principatū: et id est cognitōne incipit dicens. **p** **Q**uis posuit in visceribus hominis. in mente eius quod latet interius sicut et viscera.

q **S**apientia. quod solus deus: qui dedit sibi lumina turale intellectus: quod potest acquirere sciētiam eorum que possunt sciri et investigari per rationem: et aliquando illustrat per spalem reuelatōem quantum ad ea que excedunt naturalem cognitionem. derivantur. n. aliquae prudētie ad animalia bruta: et aures ad aliqua opera determinata sicut araneae ad faciēdū telam: et aibus ad faciēdū nidos et sic de aliis: hoc tamen spaliter ostenditur in gallo quod est avis nota et domestica cum dicitur. **r** **Q**uis dedit gallo intelligentiam. qui sic horis in nocte determinatis cantat: ac si intelligeret horarum noctis distinctōes: vocat autem talis estimatio naturalis in gallo intelligentia eo quod percepit ab intellectu divino: et hoc etiam modo opus naturae dicitur opus intelligentie: vnde subdit. **s** **Q**uis enarrabit. s. gallo. **t** **C**elorum rationem. i. motum celestium ordinem: ut sic determinatis horis catet in nocte. q. d. nullus homo. n. habet intellectum ad talia addiscendū: tamen in eo apparent opera ex intellectu divino qui est actor nature precedentia: sicut et horologia que cognitione continent: tamen determinatis horis sonant ad hoc disposita per intellectum hominis. Considerandum erat et quod vigilis de nocte solent determinatis horis cum aliquo instrumento sonare: et intermedīis epibus silere: ut per hoc faciat horas noctis ab aliis cognosci: quod non potest dici de gallo: ideo subdit. **v** **E**t cōcentū celi quod dormire faciet. medijs epibus inter principia horarum ut per hoc faciat cognoscere gallum horas noctis ad cantandum

Job

q.d. nullus: qd. nunc cessat sententia. Considerandum autem quod pitagorici dixerint ex proportionem motuum celestium sonum harmoniacum causari. Sed hoc improbat pbs secundum celi et mundi: pbans et ex illis motibus non causat aliquis sonus: ideo per concordiam celi non intelligitur hic aliud quod puenientia motuum celestium et quia ista conuenientia est a principio modi: s. l. dicitur. **a.** Quid fundabatur pulvis in terra: et glebe compingebantur. **b.** Nūquid capies leene predaz: et aiaz catulorum eius implebis: quā-
 centū celi quis dormire faciet? Quando fundabatur pulvis in terra: et glebe compingebantur. **c.** Nūquid capies leene predaz: et aiaz catulorum eius implebis: quā-
 tū ad modū pulueris. s. in locis sabulosis et in aliis quibus pībus est spacta ex hūditate eam continuante. et qd. ad hoc subdit. Et glebe compingebantur. **d.** Nūquid oīcōnter oīdītū immensitas diuine sapientie et potentie in pītētibz ad nutritōem: et pīmo ponit exemplū leene nutrientis catulog: qui cu3 sunt voraces: mirabile est qd. sibi et catulis possit cape pīdaz ad nutritōem eoz sufficiētē. et qd. ad hoc dicitur. **e.** Nūquid capies leene pīdā. sibi et catulis sufficiētē. Secōdū ponit exemplū dī pullis corui: quibz coruus noī querit ab ipo ut alieni. **f.** Clamat ad deū non est qd. hoc intelligendū qd. iste clamor: pcedat ex cognitōne dei que sit in pullis: sed qd. quelibet res naturalis eo ipso qd. naturali desiderio appetit aliquid bonum quodā inō clamat ad deū a quo recipit omne bonū.
g. In caplo. xxxvii. vbi dī in postilla: Quis ē iste. belius enim acceperat quasi vices determinantis questionem tē. **h.** Additio. **i.** Hod autem belius in hac questione accepisset vices quasi determinatis noī consonat literē: s. potius patet pī fam qd. ipe tenuit locū cū opponētis sicut et alij locū: nisi qd. revoluti supplere defectū eoz iopponendo. Dicebat. n. belius supra. xxxvii. ca. **j.** Quid igitur spectauit: et noī sunt locuti: nec rūderūt ultra: rūdebo et ego pīem mīcā. Ex quo pīz qd. noī intendebat se ingere re pī modū determinantis: s. opponētis sicut et alij sufficientius tñ. put estīmabat. **k.** dē pīz in ca. xxxvii. vbi belius dicebat iob. Si potes rūdere mībi tē. Ecce me sicut et te fecit deus: et de codē luto ego quoqz formatū sum. ex quo pīz qd. ipe querebat disputare cum iob de pari: non aut questionem determinare. **l.** Ad declaratōem būius qd. dicit̄ belius: Quis ē iste inuoluēs sententias. attendēdū est qd. belius in hac qd. ē in multis defecrat. **m.** n. quia cum ipē conueniebat cum iob in hoc qd. pīem virtutū et pīe vicioz erant in vita futura: non debuissent eum pīdemare seu iudicare inuistū pīter flagella que patiebat in hac vita. Credētes. n. oīmia et pīnīdēs in futuro seculo: noī debent pīdemare patientes tribulatōnes in hac vita: qd. vt dī. **o.** Eccl. ix. ca. Uniuersa eque veniunt iusto et impio. vñ ex hoc pīre dicit̄ belius inuoluēs sententias: eo qd. affirmans simiam ipiō iob asserentis in alia vita ēēvera pīnia et pīnīdēs: inuolubat cū sententia amicorum ipm iob pīdēntiū: que quidē sententie noī consonat ad inuicem vt dictū est: et ideo inuoluere tales sententias iudicat̄ hic a deo esse erroneas cum dī. Quis ē iste inuoluens sententias. Item bas sententias sic inuolutas miscuit belius cum sermonibz impītis: oīmo qd.

mita erronea asseruerat: sicut cū dixerat supra. xxxvii. ca. Ecce hec oīa opāt̄ deus tribus vicibus pī singulos: qd. pī pīre intelligit̄ fm expositōem Ra. fa. scz qd. tribus vicibz tm recipit deus peccatores ad pīiam: et noī ampli: qd. tñ est fālsum et erroneū: put postillatoribz deducit. Itē

ex serie illius capituli videt̄ belius asserere qd. tribus modis tm deus loquit̄ homini: primo s. dando ei lumen naturalis intellectus secūdo pī revelatio nem in sono factā: tercio pī infirmitatez carnis a deo immisam: qd. tñ ē fālsum: qd. teste apīo ad

Debie. s. Multipharie multisqz modis deus loquēs pī tribz in pībīs. Itē sermones sui fuerunt imperiti: quia pī magnā arrogantiā et supbiam pīcessit: put in additione immediate pīcedētī fuit dictū tē.

l. In eodem caplo. xxxvii. vbi dī in postilla. **l.** Abi eras. Dī pīter ponit argutio ipiō iob. **m.** Additio. **n.**

o. Secundū postillatoē oīa ista que in hoc loco et sequenti tradūt̄ ad immensitatē diuine sapientie et potentia pītētia dicunt̄ ad oīdēndū qd. indiscrete seu fatue se habuerat iob in cupiēdo disputare seu pītēdere cū deo: qd. noī videt̄ pīueniētē dictū: nam iob mani feste pītēbat immensitatē diuine sapientie et potētie ut patet supra. xxxv. vbi postqz narravit multa de mirabilibus nature a deo facte spāliter circa pīes mundi pīncipales noī solū visibles sed etiā inuisibles: vt cum dī ibi: Spīus eius ornauit celos. qd. exponit̄ de glorificatōe angeloz beatoroz: similiter et de electiōe demonis dīt̄: Obstetricante manu eius eductus ē coluber tortuosus que pītēnt ad magnalia dei et inuisibilia: qd. illa que ibi narrauit sentiebat esse pauca seu exigua respectu diuinorū effectū: iccirco ibidē subdit: Ecce hec ex pīte dicta sunt viārum eius. et cū vir pīā stīllā sermonis eius audierimus: quis poterit tonitruū magnitudinis illius intuēti. Et qd. bus manifeste pīz qd. iob. pītēbat immensitatē et inco-
 bensibilitatē diuine sapientie et potētie: qd. in diuinis effictibus apparet: noī ergo opīorebat ut hoc sibi aliquid ulterius pībare. illa ei que virūs disputantū pī se pīcedit noī requiriēt ut pī alterū sibi. pībenēt. Itē qd. iob cupet se disputare cū deo: noī est de cēntia qōmī dī qua pīncipaliter agitur. s. de diuina pīudentia circa actus humanos: s. est quoddā incīdens qd. et indiscreta locutione iob videtur contigisse. incōuenienter igit̄ videt̄ qd. tali incīdētē duo capitula pōnerēt in determinatōe būius qōmī nibil tā gendo de bīs que qōmī determinandā pīncipalē respi-
 ciunt. **p.** Inde circa hoc aliter videt̄ dicendū. **q.** nō co-
 siderandū est: qd. iob in suis pīlamatōibz querulosis in stanter pīcebat: vt deus reuelaret sibi cām sue flacellatiōnis cum ipē credidisset se esse iustū: vnde supra Job. x. ca. deo dicebat: Indica mībi: cur me ita iūdices. ad quās interrogatōem in uultis alij locis videt̄ tendere quam tñ interrogatōez seu inqūsītōem deus in hoc caplo et in se-
 quētī oīdītē ee irrōnabilē pī būc modū. nam pīstat qd. diuina pīudentia disposuit oīa creata. pīducēdo ea fm mē-
 suram et modū debite correspōdetē cuiuslibet rei existē-
 tie et duratōi: qd. exēmplificat̄ oīmo de terra qd. habitatiōi
 boīs cui loqbaē ē deputata: dī qd. dicit̄. **r.** Abi eras qd. pī-
 bam fundamēta terre tē. q. d. illa qd. pītēnt ad existētā
 terre et eius stabilitate fuerūt pī mea pīudentia fundata et
 mensurata et solidata te noī exīte: nec etiā nūc boīz rōnē
 ad plenū cōphēndētē. Ecce mō intelligēdū est qd. sequi-
 tur: Cum me laudarēt simul tē. q. d. pī meam pīudentia
 dispositū est ut a pīncipio creatōis me laudarent astra
 matutina: et filii dei iubilarent: cui pīudentie rōnē tū
 plene non scīs similiter hoc modo sequitur: **s.** Quis con-
 clūsīt oītīs mare tē. et omnes alici interrogatōes quas

Liber S

deus ipi job facit in his duobus capitulis tam de ptibus mundi principalibus q̄ de certis conditionibus aliquorum animalium p̄ hunc modū sunt intelligende. s. q̄ omnia illa per diuinam p̄uidentiam fiunt: taliter q̄ in suo esse naturali continue perseverant. de quibus per singula fragilitas humana non sufficeret reddere rōnem nisi solum q̄ omnia predicta et quecumq; similia per diuinam p̄uidentiam fiunt modo et ordine debitissimis: iuxta illud sapientie. viij. Attigit a fine usq; ad finem fortiter: et disponit omnia suauiter. ex quo sequitur q̄ indiscretus est seu insanum ut homo querat a deo rōnem sue p̄uidentie circa singulares personas humanas: put job petebat de se ipo. Cur me ita iudices. Sed firmiter tenebas est q̄ sicut sapientia seu p̄uidentia diuina omnia suauiter disponit: Is a nobis ipius rōnes sint incomprehensibiles sic ipius p̄uidentia intelligenda est esse iusta et rōnabilis circa actus humanos. q̄uis a nobis non omnino rōnes comprehendantur. iuxta illud apostoli ad Roma. xj. Quid incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles vie eius. Et sic de his duobus capitulis concluditur. q̄ de p̄uidentia diuina circa actus humanos non est causa querenda eo modo quo job videbat petere. et hoc est quoddam p̄prium et principale circa materiam propositae questionis. Considerandum eamen q̄ licet job de indiscreta locutione esset reprobens petendo predicta: non tamē sibi ipius rōnem deliberatam hoc petebat. Dixerat enim supra. viii. capitulo mentem suam sociis revelando. Etiam si occidat me in ipm sperabo. et quo patet q̄ nō murmurabat circa diuinam p̄uidentiam seu iusticiā ex corde intimo: sed sibi inferiorē rōnem et instantiam sociorū: vñ in his capitulis potius reprehendebantur aduersarii qui negando vitam futuram occasionē prebebant ipi job ut instanter peteret causam sue flagellatōis q̄ ipē job: et iō finaliter concluditur in ultimo capitulo contra eos: q̄ non fuerant locuti rectum coram me sicut job. Ut hoc aut q̄ job indiscrete dicebat se cum deo velle disputare: fuit reprobens a deo in fine. xxxix. ca. vbi dictum fuit sibi. Nunquid qui contendit cum deo tam facile cōquiescit tc. nō aut antea tc.

In eodē caplo. xxxviii. vbi dicitur in postilla: Cum melaudarent simul astra matutina. i. angeli tc.

Additio tercia.
Tecum dicitur. Cū me laudaret astra matutina pot intelligi p̄rie de syderib⁹ corporalib⁹: q̄ dicuntur matutina: q̄r tunc erant dō nouo condita: sicut apud nos astra matutina dicuntur que a principio diei solent apparere. Dicuntur aut astra matutina deū laudare iniquitati. s. ppter sui claritatem et nobilitatem sunt materia diuine laudis. vnde et illis attribuit laudem eo modo qd: in psal. cxlvij. Laudate enī oēs stelle et lumen. filijs deū q̄ sunt angeli attribuit iubilatōes: que excellētia quandā laudis importat: inquantū nō solū materialis etiā formalis deū laudant. Considerandum etiā q̄ rō quare inducit hoc qd: Cū me laudaret. pot est talis: nam deus volebat ostendere ipi job fragilitate humane cōditōis et enī reprimēret ab inquisitōe altiorē et sublimiū ad diuinā p̄uidentia p̄tinētiū: ut dictum est: rō excitabat enī ad attendendū differentiā inter substantias celestes q̄ a principio creationis mundi deū laudabat et iubilabat mō p̄dicto: et humana naturā que post multas reuelationes elementorū et mixtorū fuit p̄ductarū haberet in visceribus scientiā. s. scintillā rōnis: vñ circa finez huius capituli dicit. qd: Job cognosce fragilitate cognitionis tue respectu supiorū substantiarū. illa. n. cum terra fundaret et anteq; esset discoopta ad hoc vt et ea fuisses formatus: iaz me laudabat et iubilabat. vñ et tu infinitus et creaturarū ultimus: non debes alta inquirere.

In eodē capitulo. xxxviii. vbi dicitur in postilla: Nunquid considerasti latitudines terre: que sibi astrologos accipiēt ab austro in aquilone tc.

Additio quarta.
Ecādū astronomos p̄stat q̄ locus terre cuiusze- nīb⁹ capitū est polus articus et per consequētū

ipius orizon est circulus equinoctiū habet diem duratū tem per sex menses: quia sole gradiēte per signa septētrionalia. s. a capite arietis usq; ad finem virginis continuo lux eius feratur super terram. et per consequētū est ibi una dies lucens per sex menses continuo sine aliqua nocte. et in orizonte opposito seu antipedali. s. illius loci cuius zenith capitū est polus antarticus: et p̄dictos sex menses erunt tenebre continue cui contrarium contingit sole gradiēte per signa meridionalia. Que quidem cōsideratio est applicabilis huic qd dicitur hic. Nunquid cōsiderasti latitudines terre. s. a loco supposito de directo polo artico usq; ad locum suppositum de directo polo antartico: inter que duo loca tanta latitudo terre comprehendit: et sequit: Indica mihi si nostri in qua via habitat lux: et tenebrae quis locus sit. qd. si tu latitudinē terre p̄dicta cōsiderasti posses scire in qua via habitat lux. s. per durationem continuam sex mensem: et quis sit locus tenebrarū. s. locus oppositus ubi non durat totidē mensibus. et quia inter ista loca sunt alia intermedia in quibus sibi distantiam a polis predictis magis et minus durat latitudo super terra: quod difficile et forte impossibile est per singula erūs propter fragilitates humanae cognitionis inuestigare. ideo subdit: Et ducas unum quodq; s. hemispheriorum intermediorum ad terminos suos. s. proprios. et intelligas semitas domus eius. s. lucis solis qui cum in meridie circa summum celi mouetur: tunc quasi gambularū semitas domus sue: et quia per motum celestium corporum temporā generationis et durationis corporum inferiorū naturaliter mensurantur sibi dyonisium in quarto de diuinis nominibus. ideo subdit. Sciebas tunc q̄ nascentur es: et numerum dierum tuorum noueras. quasi diceret. si tu motus predictos infallibiliter cognouisses a principio: naturaliter posses scire tempora natūritatis tue similiter et durationis: qd tamen est tibi impossibile: ut dictū est: et etiam quia non posses ali quid scire anteq; es: tc.

Replica. S

Hū capitulo. xxxviii. Circa expositōem buī littere qua dicit: Abi eras. Burge. falsum imponebat postillatorū: q̄ vicis dicas job fatue se habuisse in puocando deū ad disputandum cum eo. nam postillatorū in toto processu semper excusat job sic: si dixit aliqua que prima facie videbantur passionalia: q̄ illa non dicit nisi ex suppositione qua amici sui errabat: et sic deducēdo eos ad inconvenientes opinioni eoz: intenti postillatore apparere potest clare: et reprobens qua deus reprehendit job: non tendit ad aliud nisi q̄ ex eius locutione amici sui scandalizati sunt: q̄uis Job non intendebat eos scandalizare: et ideo reprehensio directius est contra scandalizatos q̄ contra job sicut p̄phariseos scandalizatos non contra xp̄m: cuius figuram job in multis gessit: Burgenensis etiam hic se habiliter resoluit q̄ ea que videntur reprobensibilia job non dixit ex ratione deliberativa. sed ex ratioē inferiori ad impugnationem aduersarioz. et sic finaliter concedit quod sepe in processu improbavit. Cetera in quib⁹ circa librum job burgenensis notat postillatore non sunt digna pertractione: qd ad claram literē expositōem modice deseruunt.

Capitulum. xxxix.

Dunquid nosti. hic consequenter ostendit imēnsitas diuine sapientie in p̄tinētiū ad generatōem: faciendo mentionem ibicum et ceterarū in quibus est aliquid hominibus ignotum: eo q̄ib⁹ habitant in rupibus: vbi non est hominū accessus et ibi pariū. similiter cerue habitant in magnis nemoribus inter densitatem arbustorū et ibi pariunt:

Job

a *z* hoc est qd dicitur. **a** *M*unqd noster tempus part*ib*cum. que sunt capre silvestres. **b** *I*n petris. i. in ru-

pibus petrosis et cauernosis. vbi lupi non pott accedere. **c** *E*st petri et ceruas obseruasti. loquitur de eis ad modum mulieris: que in pertu indiget obseruatio-

*ne obstericu*m:
sed diuina prouidentia in anima-
libus marie sil-
vestribus sup-
plet istud offici-
um ens subdit.

d *D*enumerati menses tunc q.
d. non: obsteri-
ces enim inqui-
runt de tupe pec-
tus mulierum
numerado me-
ses: ut melius pronoscant deterpe-
partus ea.

e *T*incurant ad fetus et parint
quod deo prouden-
te facilius pari-
unt animalia quod
mulieres: non tu-
sine aliqua diffi-
cultur. non subdi-
tur. **f** *T*erru-
gicus emittunt.
in signum affli-
ctionis.

g *S*epant fu-
lii eap: sat cito
a portio misris.

b *E*t pergunt
ad pastum: ad querendum sibi victum: non subdit.

i *E*gressum et non reuertunt ad eas. quasi absoluti
et emancipati a cura parentum: non sic autem est in bovinum: sed multo tupe oportet pueros esse cum paren-
tibus provictu et vestitu habendo et doctrina: que non
possant habere a seipis. **k** *Q*uis dimisit. *D*ic co-
sequenter ostenditur diuina prouidentia et potentia in
conditionibus aliquom animalium in speciali. et promo
in onagro. qui est asinus silvestris: in quo est istud mi-
rabile. quod non est bene domesticabile animal: cum
ens asinus domesticus non videat posse diu vivere ab-
sque cura bovis: cum videat eiusdem speciei: et hoc est quod
dicitur. **l** *Q*uis dimisit onagrum liberum. a seruitute
homini. **m** *E*t vincula eius quis soluit. q. d. asinus
domesticus capistro ligat: et onager talibus non tenet.

n *C*ui dedi in solitudine domum. quia magis eligit ha-
bitare in deserto quod in optima ciuitate. **o** *E*t taber-
nacula eius. i. habitatio eius. **p** *I*n terra salugi-
nis. i. in terra solis ardoribus exusta: propter quam adu-
stionem videtur quieti in salis amaritudine. sal. n. ex adu-
stione terre causata. ut habet in libro metheororum.

p *C*ontenit multitudinem ciuitatis. magis appetens in
deserto habiteare. **q** *C*lamore erectoris non audit
i. illius quod vellet ab eo exigere labore in portadis one-
ribus quod oino respuit. **r** *C*ircus spicit montes pa-
scue. i. magis eligit te herbis camporum vivere: quod de an-
nona sibi ab hoibus ministrata. **s** *M*unqd zc.
*D*ic proponit exemplum de rhinocerote: quod est aias bns
vnu cornu in fratre: et alio non vocat unicorn: et est aial
valde forte nec potest domesticari. et ad labore pro hoibus
applicari: imo si aliqui capiat et indignatio cito mori-
tur: ita quod non potest hoibus deferire. et hoc est quod dicitur.
t *M*unqd volet rhinoceros vivere tibi. sicut aialia do-
mestica. **u** *A*ut morabit ad prolepetum. ad haben-
dum pabulum boui. q. d. non: quod magis eligit vivere in

solitudine. **v** *M*unqd alligabis rhinocerota. i. aial quod
in nominatio dicit rhinoceros vel rhinoceron: prout di-
cit rhinoceron facit rhinoceronte in accusatio rhinoce-
ros facit rhinocerota. **x** *A*nd aran. loro tuo. i. cathe-
na tua sicut ligatur boues in aratro. **y** *A*ut confrin-
get glebas vallium. cum vomere aratri.

z *P*oste id es-
quens te sicut du-
ctores suum. Alio
modo exponit hoc
ultimo de quodaz
instrumeto ligneo
et rotundo quod tra-
bitur supra terraz
aratam ad continu-
dum glebas nimis
grossas: ut si terra
melius fructificet.

3 *M*unqd fidu-
ba. in ma. for. eius.
ut per eam custodi-
as possessiones tu-
as: io subdit.

4 *E*t derelinques
ei labores tuos. id
est fructus a te elab-
oratos ad custodi-
endum. sicut aliqui
dimittum canes cum
aliquo famulo ad
custodi*m* talium.

5 *M*unqd cre-
des ei quod red. se. ti-
bi ex frugibus sic co-
scrutatis. **c** *E*re-
tu. cogre. sicut
euz bove vel asino

fruges congregatur in area. zoia ista sunt negative dicta.

d *D*enna strutionis. Dic ponit exemplum in struti*m*
que est avis in pluribus mirabilis: in corpe quod tu*m* ad gra-
uitatem assimilatur animalibus: quia per alas suas non
erigitur in altum: sed solum iuuat ad fortius currendum
super duos pedes suos: et hoc est quod dicitur.

e *D*enna strutionis similis est pennis herodij: quod alio
noie dicitur gelfodi. **f** *E*t accipitris. gallice ostour: et vtra
quod avis optime et celeriter volat. et iuo mirabile est quod pene
strutionis que sunt similes non deserunt ei ad volatum.
Aliud autem mirabile in strutione est quod oua sua abscon-
dit in fabulo ut ibi per virtutem solis calciant et pullifi-
cent: cum tamen alie aues naturaliter sint solitice fouere
oua et pullos nutrire: et hoc est quod dicitur.

g *Q*ue derelinquit in terra. s. zabulosa. *O*ua sua ut di-
ctum est. **h** *T*u forsitan in puluere calcfacies ea. q. d.
non: sed stute solis hoc fit ex diuina prouidentia.

i *O*bliviscit quod pes. s. hominis transiuntis.
j *C*onculcat ea. quod videat se babere ad modum obliuiscen-
tie: eo quod non reuertit ad fouendum oua sua.

k *D*uratur ad filios. quod sicut videat negligens in foyen-
do oua: ita in nutriendo pullos natos. Alio modo dicitur: quod quod
fracta testa ouivel ouo et apparer pulli: tunc eos recogno-
scit et nutrit: s. pro tanto dicitur dura ad filios. quod non fouet oua
ut inde enascantur: sed prima expositio magis concordat
iter sequenti cum dicitur.

l *F*rustra laborauit inspiciendo: eo quod non curat de na-
tunitate pullo*m* et nutritione: sed dimittit.

m *M*ullo timore cogente. Alio modo aues diligenter custo-
diunt oua et pullos: et si aliquando dimittant: hoc est ex
timore alicuius superuenientis: Qui vult matrem cum
ouis vel pullis capere: sed strucio dimittit absque tali ri-
more. **n** *D*iuavit enim eam deus sapientia: id est
naturali industria ad fotum ouorum et pullorum: que est
omnibus aliis aubus. **o** *H*ec dedit illi intelligentia

Liber 5

i. talem industria que vocat intelligentia: eo q. pcedit ab intellectu diuino: sicut pcedet capro dictu est d' gallo
 a. Cu tps fuerit. fugiēdi insequētes. b. In altu alas erigit. ad currēdū velocius. c. Peridet equū. qr velo cius currit. d. Et ascēsore eius. qr no pōt cam attinge re: aliter istud expo nitur: qr libo de p- prietatib' aialium dicis q. strucio na- turaliter odit equū t qn videt eum ve nientez erigit alas d ipm: t en terrē facit fugere.
 e. Munqd p̄ebis hic ponit exēplū te eq q int ala aia- lia ē mirabil'i mltē. Hic i fortitudine cu d. f. Munqd p̄ebis equo fortitudinez. q onerat armis ferreis cum hoc faciliter portat militē armatuz: se- cūdo ē mirabil'i li- bi die: qr iuba colli excitat eū ad libidi ne: t si fuerit tonsa minuit libido: t qd ad hoc d.
 g. Aut circūdabis collo ei binnit. c. excitat in equis ex appetitu coitus pp qd d. Hiere. v. Eq simatores i feias: t emissarii facti sunt vniq' qd ad uxore primi sui biniebat
 tercio equū ē mirabilis in agilitate: qr q̄uis hēat magnū corp' t pōderosū: tñ facit magnos saltos: t hoc est qd d.
 f. Munqd suscitabis eum q locustas q volāt p saltum. Quarto est mirabilis in audacia: t q̄tu ad hoc subdit.
 g. Gloria nariū eius terror. odorando. n. p nares sentit immunes bellū: t in hoc delectat cu tñ bellū sit alijs terri ble. h. Terrā vngula fudit. p hoc oñdendo q deside rat ad bellū currere: iō subdit: Exultat audacter tc.
 i. Nec cedit gladio. imo q̄ gladios evaginatos currat.
 k. Sup ipm sonabit pharetra. militis plena sagittis.
 l. Vibrabit hasta t clype. oia ista ex motō eq̄ faciūt so mitū terribilē: tñ eq̄ talib' nō terrē: sed magl ad audaciā puocaf: iō subdit.
 m. Et tremens. i. binnies. o. Sorbet frā. i. videf ea z sorbere pedib' fo diēdo. p. Nec reputat tube sonare clangorē: qui est signū congressus bellī: nec ab equo repu tatur terribilis: sed magis delectabilis. iō subdit.
 q. Ubi audierit buccinā. ad bellū horante. r. Dicet vah. i. faciet signū exultatōis. vah. n. est interiectio exultantis. vñ. Es. xlviij. Vah calefact' suz: vidi focum.
 s. Procul odorat bellū. i. odoratu p̄cipit. t. Exhortatōe ducū. q acies suas dirigūt t exhortat ad belladū.
 v. Et vluatū exercit'. q̄rymis exercit' in p̄ncipio p̄gres sus d' alii clamat fortis ad aduersarios terredū. Omnia ista p̄cipit equus naturali industria sibi a deo data a q̄ fa ctus est in adiutoriū boiis: nō solū ad subversionē: s etiā ad iusticie t reipublice defensionē. x. Munqd tc. Dic ponit exemplū de accipitre q̄ habet mirabilē industriam in sui renouatōe: q̄ flante austro q̄ ē yētus calid' extēdit alas suas d' calorē solis: vt sic apianē pori: t veteres pēnc t plume decidant: t noue supnascanē: cum quib' agilius volet: t hoc est qd dicit.

l. Munqd p̄ sapientiā tua plumescit accipiter. q. d. non: sed p̄ diuina sapiam ipm predicto mō dirige nte. y. Munquit ad preceptum tc. Dic vltimo ponitur exemplū de aquila que mirabilis est in multis. pri mo in volatu: quia altius volat ceteris: tō dicitur.

y. Munqd ad p̄ceptum tuu. i. fm dispositionē tuam. q. d. non. sed fm disposi tionem diuina: hoc. n. facit aq la ex idustria na turali a deo sibi data. Cursus at naturalis reruz est quedā motō creature ad p̄ce ptum diuimum fm illud psalmi cxlvij. ignis grā do. mix. glacies. spūs. p̄cellaruz que faciunt ver bū eius.
 z. Et in ardu is ponet nidum suū. vbi nō ē ac cessus boim vel bestiaruz: t hoc ne pulli sui rapi ant ab boib' v̄l a bestijs deuore tur. Scđo aqui la mirabilis ē in visu. qr acute et delōgevalde vi det: iō subdit.

a. Inde cōtemplatur escam. i. p̄dam ad sui t pullor nutritiōem: t quia cōmuniter accipit predam viuā: iō subditur. q. Nulli eius lambunt sanguinem. s. de preda ab ea occida currentem. t quia aliquando ma xime tempore famis nutrit morticiūs: vel etiā mor ticiūs. ideo subditur. c. Et vbiq' cadauer fue rit statim adest. in quo notaē velocitas sui volatus.
 d. Et adiecit. Dic consequenter ponit ipius Job confutatio in quantum ostēdit ipm nescire nec pos serēdere: t hoc est quod dicitur.
 d. Et adiecit dominus. Audit̄ enim p̄dictis mirabilibus iob obstupens tacuit. t ideo dominus sup̄dicta adiecit quod sequit cum dicit.
 e. Munqid qui contendit cum deo. i. vult cuz eo cō tendere disputando: sicut tu videbaris velle: dicēdo: Quid deo disputare cupio. f. Zamfacile conque sit. tacens t nesciens respondere. g. Uticus qui ar guit deum. i. facit argumētōes cōtra deum.
 h. Debet t rēdere ei. hoc autē iob dixerat deo: Aut tu loquere t ego rēdeo tibi. t subdit humilis r̄sis iob cōfidentio delictū suum.
 i. Qui leuiter locutus sum. i. indiscrete t stulte. quia licet verū dixisset: excessit tamen in modo loquendi ut supradictum est. k. Respondere quid possim. q. d. nō si confitendo stulticiam meā q̄ subditur.
 l. Manū meā ponā sup̄ os meū. vt non aperiat am plius ad h̄c loquendum.
 m. Unum locutus sum qd vtinam non dixisse. illud fuit quod dixit: Disputare cum deo cupio. n. Et alterum. illud fuit q̄ ex cōmemorando iusticiam suaz videbat derogare diuīc iusticie. o. Quib' ultra no addā diligēter decetero ab his t collibus p̄caueudo,

Job

In capitulo. xxxix. vbi dicit postilla. **M**unq[ue]d nos
t[em]ps partus ibicum. **A**dditio.

Eccl[esi]a quodā expositores hebreor[um] rō quare
hic sit mentio de partu ibicū magis q[uod]q[ue] aliorū
aīaliū est. q[uod]q[ue] ibices sunt siccissime cōplexionis:

z habet viscera
stricta: similiter
z meatus: z ido
partus earū in
quo dilatatio[n]i
scerum et mea-
tu[m] marīne re-
quirit: est in eis
valde difficilis
fm earū natu-
ram: vnde z in-
digerent maxi-
me alicuius ar-
tificij seu iuu-
menti: q[uod] tamē
nō habent: quia
nullus obseruat
tempora parti-
tionis earum:
z tamen diuina
p[ro]videntia sup-

plet dans eis instinctū naturalē qua seip[s]as adaptant
ad partum: de quo dicit: Incurvant ad fetum z pari-
unt. **Eadem**. n. rōne. s. ppter siccitatem complexionis
ibicum filii earū citius gradium super terra z separant
a matribus eo q[uod] carent humiditatē supfluitibus:
que impedit motū p[ro]gressiū. vñ dicit: Separantur filii
earum: z pergunt ad pastū vñ. vnde ex prouidentia di-
uina circa tales procedit q[uod] tamcito de pastu sibi pos-
sunt p[ro]uidere. **Caplin. xl. S**

Respōdens aut̄. Postq[ue] dñs increpauerat job
de hoc q[uod] dixerat. Disputare cum deo cupio: b
cosequenter increpat eum de altero. s. q[uod] deroga
re diuine iusticie videbatur suam iusticiā nimis come-
morando. Et primo ponit ipius job increpatione: secū-
do ipius bumulis responsio. xl. ca. **P**rima in duas: q[uod]
primo dñs p[ro]ponit ipossum. secundo p[ro]sequit intentu
ibi. Si habes brachii. **C**irca primū primo excitat job
ad attentōem: z patet letera ex dictis supra in p[ri]ncipio
xxxviii. ca. z p[ro]nter ipossum intentū dicens.

Munq[ue]d irritum facies iudiciū meū z condēna-
bis me vt iustificeris. i. debes tu cōmemorari iusticiā
tuam q[uod] talem modū: q[uod] iudicium meū per hoc videar
bominib[us] irritum. i. falsum: z per cosequens videar cō-
demnabilis. q[uod] non: z tamen tu hoc fecisti: q[uod] p[er]
verba tua quibus iusticiā tuam expressisti: amici tui sic in-
tellererunt q[uod] tu argueres iudiciū meū tanq[ue] iniustū.

Si habes brachii. Dic consequenter ipossum pro-
bat: q[uod] job sic in crepabilis ex verbo pdicto: hoc aū t. p[ro]-
bat q[uod] excellentia diuine sapientie z potentie q[uod] tantu[m]
excellit potentia z sapiam humānā: q[uod] nullus bō debet
sciustificare p[er] talem modū: quo aliquis possit opīna-
ri q[uod] talis iustificatio cedat aliquo mo in derogatiōem
diuine iusticie. **E**xcellentia autem diuine virtutis ma-
xime relucet in mundi creatione z gubernatiōe: z q[uod] tu
ad hoc d[icit]. **S**i habes brachii. i. virtute q[uod] p[er] bra-
chiū designat. **D**icit deus. qui sua virtute mun-
du[m] de nibilo pdurit z cōseruat: ita q[uod] subtracta manu-
tenentia ipius omnia redigerentur in nibilū. **E**t voce simili tonas. i. si vox tua sit cantus virtutis sicut vox
dei q[uod] quaz oia facta sunt de nibilo: sicut d[icit] psal. cxlvij.
Quia ipse dixit. z facta sunt. **F** Circumda tibi de-
corē. i. facti mūndū totū sp[irit]u[m]: q[uod] sit tibi ad decorē:
sicut uniuersitas creaturā ipi deo: q[uod] per pulchritudi-
nem ordinis in creaturis: apparet decor diuine sapien-
tie z virtutis. **G** Et in sublime erigere. quasi pres-
tens omni creature: q[uod] est p[ri]mium dei. secūdo apparet

excellentia diuina in p[ri]niatōe beator[um] z q[uod] tu ad hoc sub-
ditur. **H** Esto gloriosus. i. clare a sanctis angelis co-
gnitus: z reuenerter laudatus: gloria. n. est clara noticia
cum laude. **I** Et speciosis induere vestibus. i. societa
te sanctor[um] angelor[um] adornatis. sicut. n. vestes p[ro]ciose ad

ornatū faciūt bois
sic societas angelo-
rum ad ornatū dei: illi
quātū decor sue sa-
pientie z glorie mari-
ne relucet in eis.

K Disperge. **D**ic
cosequenter ostendit
excellentia diuine
virtutis que tercō
modo apparet i p[er]
nitidē malor[um] z hoc
ostenditur primo i
malis boibus. secū-
do in demonibus:
ibi ecce behemoth
Circa primū dicit.
L Disp[er]ge super-
bos. i. p[ro]ctores li-
bes brachii sicut
deus.

M Et respiciens omnē arrogatē būlia. i. solo mutu vñ re-
spectu dence a sua potētia. dicit aut̄ arrogans qui maio-
ra p[ro]sumit z attētat q[uod] facultas sua z decēntia se extēdat
N Respic cūctos supbos. nō oculo clementie parcen-
tis: sed oculo iusticie punientis: ideo subditur.

O Et confundit eos. reddens eis confusionē ppter eoz
supbiam z gloriātōem. **P** Et contere impios in loco
suo. i. vñ z quando magis securi non verebant suaz im-
pietatem operari. **R** Absconde eos in puluere simul

Q Et facies eoz. i. animas que per facies designat: eo
q[uod] in facie reluent omnes sensus: z in anima sunt omnes
noticie intellective. **T** Demerge in foueam. i. in p[er]fus-
dum inferni. **S** Et ego confitebor. si possis facere p[re]-
dicta. **T** Q[uod] saluare te possit v[er]tera tua. id est q[uod] non
indigeas alicuius auxilio: quod est proprium ipius dei.

A Ecce behemoth. Dic consequenter ostenditur excel-
lētia diuine virtutis in p[ro]missione demonis: Et primo
sub similitudine animalis terrestris. secundo sub simili-
tudine p[er]fis: ibi. An extrabere. **C**irca primū sciendū q[uod]
indci dicunt hic q[uod] behemoth est nomen cuiusda[m] anima-
lis in credibilis magnitudinis: instantu[m] q[uod] in vna die de-
pascit herbas mille montiu[m]: z incrassatio[n]e rehascitur her-
ba in tanta magnitudine sicut erat in precedenti d[icit]. Et
super hoc dicit **R**a. Ba. sup istum locu[m] auctoritatē p[ro]-
xim. in quo vñ habem[us]: Jumenta in montibus z boues
hebrei dicunt: Behemoth in mōribus mille. z translatio[n]
bicronymī sumpta immediate de hebreo bz: Beudes i
montib[us] milium. dicunt. n. hebrei q[uod] behemoth est nomen
equinocū: z uno modo significat idem q[uod] animalia. et sic
est nomen cōmuni generis z plurale. Alio modo signi-
ficat predictum animal immense magnitudinis: z sic est
nomen speciei z singulare. Dicunt etiam hebrei q[uod] in re-
surrectione deus interficiet illud: z iusti carnibus et[em] ve-
scetur: z sic patet q[uod] iudei inciderunt in errorem sarac-
enorum dicentes: q[uod] resurrectio fiat ad vitam animalē cibis
indigentē: quod improbani. **S**encis primo capitulo per
scripturam noui ac veteris testamenti. Dabit etiam di-
ctum eorum de magnitudine illius animalis multa que
statim videntur inconvenientia in pastu illius. Propter
quod expositores catholici exponit boe d[icit] demone sub-
similitudine elephantis z certi quod est idem quod levia-
than. vñ de positis proprietatibus elephantis dicitur in
litera: Ipse est principium viarum dei: quia tota natura
angelica a principio fuit creata in celo empyreco. Simi-
liter positis proprietatibus Leviathan dicitur. Ipse est
rex super omnes filios supbie. ex quibus dictis latet pes

Liber 9

q[uod] deus sub similitudine illoꝝ aialiuꝝ loquit[ur] de demone: qui l[et]z ante q[uod] caderet p[er] peccatum c[on]t[ra] superior[um] hoie: depraua[ti]s t[em]p[or]is p[er] peccatum factus est inferior: et cecidit quodammodo in bestiale monstruositate: vñ t[em]p[or]is animalib[us] monstruo[s] solet apparere: inter animalia aut[em] terrestria elephas e[st] valde monstruosus et ceteris inter maria: t[em]p[or]is per ipsa hic intelligit dyabolus. Ratio autem quare hic elephas vocat Beheimoth quod nomen in hebreo significat aialia in plurali: est: q[uod] propter magnitudinem habet excellētiā: sicut omnia animalia: ita q[uod] corpora plurimi aialii sūt inēcta nō adequant ei[us] quantitatē: Ig[ne]t exponat Ira de temore sub nomie elephantis designato: q[uod] i[psa] fabula sensus

Iralis est: nō ille qui immediate p[er] voces significat: sed per res significatas: sicut Judi. ii. d[icitur]: Verunt ligna ad rāmū sensus Iralis est de viris sicut significatis p[er] ligna: et ab imelch qui p[er] rāmū significat: sic in ipso sensus Iralis ē de demone q[uod] p[er] elephante[m] designat: cum d[icitur].

a. Ecce beheimoth q[uod] feci tecu[m]. si referat ad elephante[m] sic exponit q[uod] elephas factus fuit serra die cui alijs aialibus gressilibus: et eodē die factus fuit homo: et sic iob hic accipitur p[er] ipso adam in quo etiā factus fuit iob quodammodo. s. tanq[ue] in principio totius nature humanae. si autē referat ad demone qui p[er] beheimoth intelligit sic exponitur. **b.** Quod feci tecu[m]. sicut et te feci: et hoc d[icitur] ad excluendū errorem eoz q[uod] maliciā demonis p[ro]siderantes negauerunt ipm̄ esse creaturā boni dei: vel aliter.

b. Quod feci tecum. i. habentē tecum similitudinē in natura intellectualiū in qua etiā elephas p[er] q[uod] demon inteligitur h[ab]et quandā p[re]uenientiā cum hoie. Dicit em. viii. de aialibus: q[uod] oīm aialiuꝝ silvestriū maxime domesticabile est elephas. in multis. n. erudit[us] et intelligit et docet adorare regem q[uod] nō est intelligendū q[uod] habeat intellectum sed p[er] honestatē estimatiue habet intellectui aliquid sile.

c. Tenui quasi bos comedet. non. n. vescit carnib[us] sicut et lupus et leo: sed herbis granis et terrenascentibus sicut et bos: et p[er] hoc intelligit q[uod] demon qui p[er] elephante[m] significat delectat: et pascat in hominib[us] multiplicatis terrenis cupiditatibus. Consequenter agitur de virtute elephantis generatiua cum dicit[ur].

d. Fortitudo illius in lumbis eius. semini. n. in animalib[us] masculinis defluit a renibus ad membra genitalia.

e. Et virtus illius in umbilico ventris eius. in coitu. n. supponit umbilicum dorso femelle: et iō habet ibi fortitudinem neruorum: ne ledet ex cōcussione corporis tamagnoꝝ. **f.** Stringit caudā suā sicut cedrum. q[uod] in animalib[us] p[ro]dicto modo coeuntibus masculis stringit caudam suā inter tibias posteriores.

g. Merui testiculorum eius p[er]plexi sunt: q[uod] testiculi animalium generantiū h[ab]ent quasdam revolutōes neruorum: vt habeatur. iiii. de aialibus. p[er] ista intelligit q[uod] demō in peccato luxurie maxime delectat. non q[uod] delectatōes in coitu p[er] se habeat. l[et]z alioꝝ demones sunt incubi et succubi: sed q[uod] illi los quos i[psa] peccato luxurie plus q[uod] in alijs peccatis irritit ita fortiter tenet q[uod] nō possunt manū eius faciliter evadere: et sic q[uod] d[icitur].

d. Fortitudo illius in lumbis ei[us]. refertur ad luxuriā virorum que magis viget in renibus.

e. Et virtus ei[us] in umbilico ventris ei[us]. ad luxuriā mulierum.

f. Stringit caudā suā q[uod] cedruꝝ. q[uod] quos in hoc p[er]ceptu dejecti assuēfactōe ligatos tenet.

g. Merui testiculorum ei[us] p[er]plexi sunt. q[uod] illos qui hoc vicū relinquere

volunt diversis occasionib[us] impedit et retinet. Conse[quenter] agit d[icitur] fortitudine elephatis. **d.** **b.** Osseis velut fistule eris t[em]p[or]is p[er] hoc intell[er]is fortitudo ossium eius et tibiarū ad sustinendū corporis p[ro]odus: iō dicū infelix[us] biles ad modū eris et ferri. et p[er] hoc in demone intelli-

git obstinatio i[psa] p[er]ctō: q[uod] liberuz ei[us] arbitriū nō ē flexible ad bo[n]ū. **i.** Ipse principiū viarū dei. hoc imponeatur ad inēciligē dū q[uod] ea q[uod] dicūt[ur] h[ab]et de demone inēciligūt sub metapora elephatis. est. n. demō principiū viarū dei: q[uod] inter creaturas angelicas priari: inē ange[los] ille q[uod] sūt p[er]mis simpliciter pecunia q[uod] supbiaz et sūt alios cadē

tibus occasio peccandi. **k.** Qui fecit eum. s. deus. **l.** Aplicabit gladiū eius. s. p[er]atem nocēdi q[uod] inest ei a deo quis voluntatē nocendi habeat a scipo. non tū p[ot]er eam exequi nisi deo p[er]mittente: sicut patet in principio huius libri: Cōsequenter describit couersatio elephantis cum d[icitur]. **m.** Hic mōtes berbas ferūt. q[uod] sicut dictū est supra vescit terrena scēnitib[us]. p[er] hoc q[uod] sit bic mentio d[icitur] montib[us]: intelligif[ur] q[uod] potestas demonis mariane est in supbris hominib[us]. **n.** Ocs bestie agiludent illi. sicut dictū est supra elephas non vīnt de p[er]da aliorū aialii sicut leo: et p[er] hoc designat q[uod] homines bestialiter viventes sunt ipi demoni familiarees. **o.** Sub umbra dormit in secreto calami. est. n. elephas aial calidū: t[em]p[or]is in regionib[us] calidis nascit[ur]: et iō contra calorem corporis et t[em]p[or]is libenter requiescit iuxta fluvios ubi in locis paludosis crescunt calamis: ut habef. v. de animalibus. **p.** Protegunt umbra umbra eius. q[uod] querit loca iuxta calamis ubi sunt arbores magne: quarum umbra cadunt super umbras calamorum: iō subdit[ur].

q. Circundabunt eum salices torrentis. que sunt altiores calamis: et faciunt umbra densiore. **r.** Absorbebit fluuiū et elephas. n. p[er] magnitudinē corporis et caliditatē complexionis consuevit multū bibere. vñ viii. de animalib[us] dicit[ur] q[uod] quidaꝝ elephas bibit metetas macedonicas. viii. in mane: et iterū alias. viii. in sero. et ideo hic est hypbolica locutio cum dicit[ur].

r. Absorbebit fluuiū. sicut de hoie multū potante d[icitur] q[uod] si secanavel alius fluuius transiret p[er] os eius nō ec[t] satiatius. p[er] ista designat q[uod] dyabolus quiescit et habitat in hominib[us] ocio teditis: tanq[ue] in locis umbrosis que sunt apta quiescentib[us] et ociosis: et q[uod] cōfidit defacili sibi incorporare q[uod] potādo omnes homines instabiles qui p[er] fluuium designant[ur]: verū tamē q[uod] nō supat oēs s[ed] a sanctis hoib[us] supatur et matime a xpō: iō subdit[ur].

s. In oculis eius qualib[us] hamo capiet eum. in quo exprimitur viuis modū capiendo elephante[m] hoc q[uod] de subiectus cauatur terra: et supra illam cauātiōem ponit pabulum: quod videns illuc accedit et terra frangitur ex pondere: et sic cadit in fouē: et sic capiſ sic[ur] pisces hamo capiuntur: quia venator supueniens eum pungit lancea. ideo subdit[ur].

t. Et in sudib[us]. i. in acutis gladiis.

v. Perforabit nares ei[us]. q[uod] sunt p[otes] magis sensibiles p[er] hoc autem designatur q[uod] Christus superavit dyabolum ostendens ei infirmitatem humane nature: quā credens sicut escaꝝ deuorare sūt captus. Gades aut

Job

eius naras pforantes possunt intelligi apli et alijs sancti: quib[us] ipse dedit sup demones peatem.

a *In extrahere te. Dic p[ro]n[ost]r agitur de demonie sub similitudine ceti: q[ui] est maximu[m] aial marini. dicit em plu[m] q[ui] tantu[m] spaciu[m] occupat quat[u]m quatuor iugera terre: media au tem p[er]tem iuge ri par boum in die arare cōsue uit: ut habeat s. Re xiiij. Et ad designandum ma gitudinez ceti vocat biclevia than: q[ui] in be breo sonat ad dicamentu[m] eoz q[ui] notabilit[er] ex cedit quantita tem oim alioru[m] aialiu[m] terrestriu[m] et marinoz: iigit sub similitudine aialis tamōstruosi: p[ro]mo oñditur ipse demon ab hoie insupabilis: et scđo oibus creaturis terribilis: caplo se queti prima in duas: q[ui] primo oñditur et insupabilis ab hoie: scđo supabilis a deo: ibi. Memento belli. Circa primu[m] d. **a** *In extrahere poteris. s. de mari.**

b *Lemiat ha bamo. q. d. nō: q[ui] nō p[ot]est sic capi sicut pisces alij: et dato q[ui] sic caperet: tñ non posset sic extrabi xpter pondus sui corpis. **c** *Et fune ligabis lingua eius. q. d. non: hamus. n. in quo capi p[re]c[on] p[er]ficiatur in fune: et sic lingua p[re]c[on] capti ligatur cu[m] illo fune.**

d *Mun[do] multiplicabit ad te p[re]ces: ut ei parcas et nō capias eū: quasi d[icit]ur non. q[ui] nō habet te timere.*

e *Mun[do] ferier tecu[m] pactu[m]: ut fuiat tibi sic d[omi]no suo.*

f *Mun[do] illudes ei quasi aui. capiendo eū in decipiula sicut capi[re] auicula. **g** *Aut ligabis eum anciliis tuis. sicut ligatur auicula capta: ut pueri q[ui] custodiuntur ab anciliis ludant in ea. Per ista p[er]dita intelligit q[ui] tāta est p[er]t[er]as demonis: q[ui] nulla v[er]itate bois carminib[us] herbis lapidib[us] characterib[us] et siliq[ue]s p[ot]est astrinxi seu artari ad aliquid agēdū: l[et]c[on] aliq[ui]n hoc fungat ut homines talib[us] in errorib[us] detineat. **h** *Con cident eū amici: dividet illū negotiator[es]. interrogati ue legat. q. d. nō: alia. n. aialia terrestria et aquatica ali q[ui] capiunt virtute humana: et sic carnes eoz cōicant alios p[er] liberalē distributōem inter amicos: vel p[er] venditōem inter negotiator[es]. **i** *Mun[do] implebis sagas pelle eius. i. capies eū cā sagena: q[ui] pellis p[re]c[on] capti in sagena inuoluit intra ipam. q. d. nō: q[ui] nō p[ot]est sic capi. **k** *Et gurgustiū capite illius: est autē gurgustiū instrumentu[m] de summe factum: sic noiatu[m] a gurgite fluuij in quo ponit ad capiendo pisces: q[ui] q[ui] intrat illuc nō p[ot]est exire. Caput aut ceti est tante magnitudinis q[ui] nō posset ingredi talia instrumenta. **l** *No nes sup eū manū tuā. i. virtutē tuā ad faciendū de eo voluntate tuā. q. d. nō: cū sit oino virtute humana insupabilis: nisi cum impingit ad terram vñ nō p[ot]est se mouere: et diceat p[er] sequenti: vel quando ex improvi so vulnerar[et] ex insidianteb[us] sibi v[er]dictū fuit supra ca. ii.******

m *Memento belli. Dic p[ro]n[ost]r ostendit q[ui] quis de mon sit insupabilis ab hoie: supabilis tñ est a deo: iō subdit: Memento belli. q[ui] demon habuit contra te: ut habeat in principio huius libri p[er]dendo substantia tuā et plen et peccando carnem tuam: et in nullo potuisti resistere. **n** *Nec ultra addas loqui aliquid quod sonat in derogatione iusticie et sapientie mee. cum possum iōm demonē solo nutu dencere. iō subdit.**

o *Ecce spes eius frustrabitur: in quo tangitur ve*

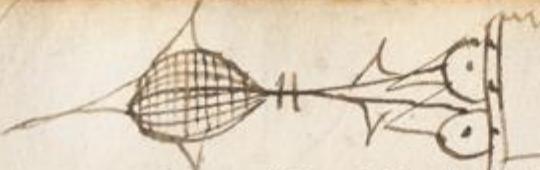
*et sic impingit ad terrā de qua nō p[ot]est se retrahere: q[ui] vi dentes homines accurrunt vndiq[ue] et interficiunt ipm: q[ui] nō nō se mouere: p[er] hoc designat q[ui] demon sperans sibi incorpore sanctos a sua spe frustrabitur: quia ab eis sup erabitur: et vidētibus cūctis p[er]cipitabit: q[ui] in extremo iudicio cum damnatis in infernum deūciet. **p** *Evidentib[us] oibus, qui tū erūt in iudicio congregati.**

q *In caplo. xl. vbi dicitur in postilla. Si habes brachiū. **r** *Hic cōsequenter p[ro]bat p[ro]positu[m] q[ui] iob sit increpabilis.**

s *Additio p[ro]ma.*

t *Q[ui] d[icit]ur. S[ed] i[st]ra cbii habes sicut deus. Motan*

*dum est fin sanctu[um] ebomā q[ui] cū fuerint duo equalis: si appareat alteri culpā imponi sibi nō est reprehēsibile si al[ter] eoz se a culpa expurgat. q[ui]vis alter culpabilis in hominū opinione remaneat. q[ui] homo naturaliter plus se q[ui] alium diligit. sed vbi est tanta distantia quanta est d[omi]ni et hominis. potius d[omi]ni pati culpā iniuste in se referri. q[ui] iniuste in deum refert. **t** *io d[omi]ns ad arguendū iob ponit excellētia dei super homines. **s** *mirandū est de hoc q[ui] dicit. Si habes brachiū sicut deus. et si voci simili tonas tē. naziob l[et]c de sua iusticia videat aliquas p[ro]sumisse. seu incaute eas cō mendasse intantū q[ui] iudicāt diuinum p[er] hoc videre hominibus irritum p[er] sonant verba supraposita cum dicitur. Condemnabis me ut iustificeris. nunq[ue] tamen legitur ipm iob se iactare de potentia propria. p[er]mittit ut eas divine potentie equiparet. prout hec verba videntur sonare cum dicitur. Si habes brachium sicut deus tē. sed potius supra ca. xii. manifeste proficit diuinam potentiam esse insupabilem seu incomprehēsibilem. dicit. n. ibide Apud ipsum. i. ipm deum sapientia et fortitudo. et sequitur. Si destruerit nullus ē qui edificat: si inclus[er]it hominem nullus est qui aperiet. in quo loco multa alia ad diuinam omnipotentia singulariter p[er]tinentia clare constetur: vñ nō vide[re] rōnabile q[ui] ei imponere illud crederet: seu asserere cui p[ro]positū ipem iob fatebat. **u** *q[ui] vide[re] dicens q[ui] ipm in his locutōibus cum iob p[er]cedit quasi p[er] modum opposentis qui intendit cōcludere suu[m] aduersarium de aliquo questo. contingit. n. in talib[us] q[ui] opponens p[ro]ponit aduersario aliquam diuisionē sufficiē tem circa idē questū: cui diuisionis licet alterā p[er]tem nō admitteret aduersari: tñ vtranq[ue] vult opposer[et] destruere: et aduersarius remaneat totaliter vctus: vñ in p[ro]posito q[ui] iob videbatur irritu[m] facere diuinū iudicium ex in cauta cōdemnatione p[er] iusticie. **v** *autem alijs audiatur irritare iudicium alterius cōtingit dupl[er]: vel q[ui] ex excellētia scie fin quā p[ot]est manifestare iusticiā alterius: vel ex excellētia potetie fin quā euacuat alteri iudicium. **w** *Et q[ui] d[omi]ns in p[er]cedētib[us] caplis iam onderat defectū scientie ipius iob in interrogādo eū de multis ad sciā p[er]tinentib[us] ut cū dicit: Quis posuit fundamēta terresi nosti. nūq[ue] nosti hec vel illa. Circa quas interrogatores ad sciā p[er]tinentia duo capla p[er]cedentia versant cōvincendo ipm iob de scie defectu. In p[er]cedēti autē caplo intēdit quince re eū de defectu potetic dices. Si b[ea]t[us] brachiū sicut deus. nō q[ui] iob ista loquēdo asseruissit: s[ed] vt vtrñq[ue] mēb[us] p[er]distincōis ad quincēdū iob totaliter destrueret: ut dicitū ē. In eode ca. xl. vbi d[omi]n[u]s in postili Ecce behemoth Dic aut ondit excellētia diuinie virtutis. **x** *Additio. ii. Q[ui] d[icit]ur. Ecce behemoth tē. continuat ad p[er]dientia notabilit[er] ut in glosa sic. Quia auctez p[er]missis verbis d[omi]ns potetiā sue magnitudis itulit*******

nunc in sequentib^z nequitiā antiquis hostis ostēdit: ut bonus famulus dñi eruditus prius virtutib^z scaret quantum cum diligenteret: et cognita post calliditatem dyaboli disseret quantum timeret: hec in glo.

In eccl. ca. xl. vbi dicitur postilla. Tpe est principiu via
ru dei. **Additio. iii.**

Hec satban
de q sub fi-
gura bebe-
motb bic pncipalt
intēdī: sic inter p/
mas creaturas dei
non ex hoc prie di
c. retur principiū
viarum dei: vnde t
aliter 2 cōuenienti-
us hec verba expo-
ni vident a sancto
tbo. in expositione
sua sic: vt q vias dei
intelligant ope p/
udentia eius. Cir-
ca quod considerā-
dū q deo solū vñū
opus ē p̄pū et sue
bonitati pueniens
s. bñ faceret insere-
ri sed q deus puni-

at vel aduersitates iudicat: hoc pretigit propter maliciam creature rationis: que primo in dyabolo fuit inuenta et per eius suggestionem ad hominem derivata: ideo signanter dicit: quod ipse est principium viarum dei. id est deus diversis viis utitur. sed benefaciendo et puniendo: et ne creditur sic esse principium viarum dei quod per se ipsum sit potens ad nocendum: ideo subdit: Qui fecit cum applicauit gladium eius. Lapl. 11.

Dicitur quasi crudelis. Postq; oñdit demonem ab ho-
mine infupabile: hic psequenter oñdit eum cunctis
terribilē. Circa qd primo remouet dubius: et sedo
psequit ppositū: ibi. Quis ruelabit. Circa primū scien-
dum q; ex p̄ditōib; ipi? demonis pdictis ac etia dicens
sub similitudine cen posset aliqs credere deū eē crudelez
erga creaturem danda demoni tantā ptatez: et hoc remo-
uet dicens: Nō quasi crudelis suscito eu. cui? rōne sub-
dit. **b** Quis n. pōt resistere vultui meo. i. voluntati
et pcepto meo. q. d. nullus. et iō q; quis p̄tās demōis sit ma-
gnatn nō pōt ea vti nisi quātū placet mibi: et sic possum
eam restringere et pmittere put expedit saluti electorum
scda etia cā subdit cū d.: **c** Et q; s; an dedit mibi tē. q.
d. non sum obligatus alicui nec possum obligari: et iō nul-
li facio iniuriā seu crudelitatē pcedēdo demoni ptatem.

Letitia n. causa subditur cū dī. **d.** **N**ō parca ei ver-
bis potentib⁹ s. p. verba eius cōminatoria nec eti⁹ p.
verba eius humiliati⁹ subditur. **e.** **E**t ad depcandū
cōpositis sed puniā cum de malo vſu sue p̄tatis finē
rem iusticie et equitatis q̄ punitio ceder ad honore meū
et gloriā electori. **f.** **Q**uis reuelabit ic. **H**ic p̄sequen-
ter exequitur p̄positum ondēns sub spē demone terribi-
lem. primo ex eius dispositōe secūdo ex eius opatōe ibi.
Sternutatio eius. **C**irca primū dicī. **f.** **Q**uis reuela-
bit faciē indumenti eius. **cetus.** n. in fronte dī habere mul-
tas plicas magnas ad modū falcis dispositas ad quarū
releuatōem vel reuelatōem nullus audet appropinqua-
re ex terrore. et per hoc designat q̄ astutias demois et ei⁹
fraudulētias nullus homo possit explicare.

Sed in medio oris eius quis intrabit. os. n. ceti est stater
ribile. qd quidem creatura ultra modum horret intrare:
qz hoc designat qd abduc bz cemagis horridu incorpa-
ri. demoni qd peccati mortalis consensum. **b** Dicas
vultus eius quis aperiet. porte vultus ceti dicuntur eius
due mandibule superior et inferior que ad modum por-
tarum aperiuntur et clauduntur per quas intelligitur in
demonie violentia et astutia quibus quasi quibusdam por-
tis peccatores absorber. **t** Per gyrum dentium eius

formido. q̄ dentes celi terribiles intelligunt malis homines: qui sua peccata alios ad malum inducunt ut sic de morte per hos quasi quibusdam dentibus incorporentur. **K** Corpus illius quasi scuta fusilia. i. decrepitu que sunt fortissima. **K** Compactū squamis sese p-

pactum squamis se premen-
tib⁹. **U**na vni coniungitur
⁹ ne spiraculum quidez in-
cedit p eas. **U**na alteri ad-
herebit: ⁹ tenetes se nequa-
q⁹ sepabūt." **I**ternutatio
eius splēdor ignis: ⁹ oculi
ei⁹ vt palpebre dilucili⁹. **D**e
ore ei⁹ lāpades pcedūt sicut
rede ignis accēle. **d**e narib⁹
eius pcedit fumus sicut ol-
le succēse atq⁹ feruētes. **N**a-
lit⁹ ei⁹ prunas ardere facit:
⁹ flama te ore eius egredit

Quali homines ita aliqui sunt ad male agendum conciri et obstinati quod non recipiunt instinctum spissitanci ad bonum: sicut et dicitur. **P**ropterea fuerunt rebelleres tecum.

m *Sternutatio eius.* **D**ic proptere ostendit demon terribilis sub similitudine ceti ex eius opatoe. **T**erribilis scribitur eius terribilis opatio: **t** secundo eius mirabilis impugnatio: **i**bi. **M**ittere hunc cum *K*irca primu sciendum quod sicut in describedo dispositoem ipsius ceti incipit a capite: ita secundum incipit describedo eis opatoes: pripter aliorum aut ps ecerebrum: ex cuim oste causat sternutatio: **i**o dicit. **m** *Sternutatio eis splendor ignis.* quoniam. **i**. **b**o fortiter sternutat et comotae cerebri comovent oculi: **t** sic ab eis vident quia quedam scintille egredi. **t** hoc tantum agitur in sternutatio ceti quanto capit eius et cerebri sunt maiora. **A**udiui a quodam ergo in mari et boie veridico: quod in ripa maris iuxta portugalam fuerit inuentus cetus: de cuius lingua particularim decisa fuerunt oncrati. **r**ruui. **m**uli. ex quo satis apparet magnitudo capitis et cerebri et oculorum: **i**o subdit. **n** *Et oculi eis ut palpebre diluculii oculi.* **n**. **p**pter lenitatem habent quandam claritatem: **t**io oculi ceti propter magnitudinem vident alonge per modum cuiusdam claritatis diffuse similis auro: et seu diluculo. **p** sternutatorem aut ceti intelligit tentatio dyaboli: ex qua procedit ignis ire et cōcupiscentie: et per claritatem oculorum prosperitas temporalium: quam dyabolus peccatorum repromittit. **L**osequenter describit effectus onis cuius dicitur. **o** *Ne oculi eius lampades procedunt sicut tenebris ignis*

accensē est autē tēda genūs lignī lūminarib⁹ apti ⁊ dicitur a tēdē p̄ antiphrasim . cētus . n . bābet māximū calorem interius : qui necessariū est ad monēdū tantas molem corporis , est enim animal respirās sicut delphīn ⁊ ideo de ore eius egreditur aer multum calefactus ppter quod igni comparatur : quia non solum respirat per os sed etiam per nāres : ideo subditur .
~~p~~ De nāribus eius pcedit fūmus . i . aer calefactus ⁊ adustus . q Hicūt olle suc . atq; feruentes . sicut . n . aqua in olla calefit p̄ hoc q̄ ignis apponit olle : ita aer respiratus in pulmone p̄ calorem cordis p̄e existētem . **L** **r** **1** Halitus eius pru . ar . fa . i . ita magnus est et calidus q̄ possit accēdere prunas : ⁊ loquī de ceto ad modū sufflatorū magni : quo succēdīs ignis in magno fornace . **S** **t** Et ha . de ore eius egreditur . i . aer tam adustus ⁊ calidus q̄ merito flame comparatur : Per ista autem predicta intelligitur q̄ per temptationes

Job

dyaboli: seruos ire inuidie ac subgie succenduntur: Consequenter describit fortitudine colli ad immediate coniungi capiti, a In collo ei morabit fortitudo.

In libro n. de animalibz dicitur quod nullus pisces habet collum nisi generans: cuiusmodi est cetus: in cuius collo requiri fortitudo ad portandum potest.

dus tanti capitum sicut predictum est: et ad coniungendum ipsum reliquo corpe. Per collum ceti designatur mali homines per quos dyabolus suam maliciam ad alios teruat. b Et faciem eius precepit egestas. et cito. n. propter magnitudinem corporis requirit multum de nutrimento: et id quoniam vertit facies ad querendum cibum evacuat illam per maris sibi propin-

a In collo eius morabit fortitudo: et facie eius procedet egestas. Membra carnium eius coherentia sibi. Adicit pietra eum fulmina: et ad locum aliud non ferent. Cor eius in durabit tantum lapis: et stringetur quasi malleatoris incus:

b Cuius sublatus fuerit: timebit angelus: et territi purgabunt. c Cum apprehenderit eum gladius subsistere non poterit neque hasta neque torax. Reputabit enim quasi paleas fer-

sione demonis in inferno cum damnatis in extremo iudicio. Fuerit etiam sancti angeli in casu demonum purgati ab eorum societate: et in extremo iudicio per totalem separationem pleniis purgabunt. d Cum apprehenderit. hic con-

querter describitur impugnatio dyaboli sub nomine ceti: et hoc ab homine quem despicit: et hoc est quod dicit: eum apprehenderit eum gladius tecum in quo occiditur et non timet invasionem de proximo: quia tu hoc sit armatus ad invadendum ut gladio et hasta: et ad sustinendum torace vel similibus: tamen nullo modo poterit stare coras eo si auertat: id subdit.

e Reputabitur. n. ut paleas ferrum. quod ferrum gladii vel ligna lancee non potuerunt evincere:

sicut nec paleae pie-

cere contra hominem

nocent sibi: et sic ce-

tus non timet invasionem de propinquio: ita nec etiam de longinquio subdit. f I. Non fugabit enim vir sagittarius. tamen more sagittarii contra eum pietetur. Scinditur enim quod ibi talia non timeat: tamen ex pietate spicula per de longinquum que non aduertit: nec per sequens timet: vulneratur et tandem moritur: et sic mortuus ad litus maris percipitur: sicut dictum est supra capitulo. g m. In stipula versi sunt ei laudes. h. Tantum in longidine exterius et cutis duricie: quod lapides sic projecti non nocerent ei. i Quasi stolidi. malum non potest aliquis tanquam appropinquare sibi quod cum mallo vel cum hasta possit eum percutere: nisi quoniam pinguis ad terram non potest se mouere ut dicunt est causa. per predicta intelligit quod dyabolus qui per cetum intelligit: non timet invasionem hominis de propinquio vel de longinquio: quod nulla res corporalis potest ei nocere nisi inquantitate est instrumentum diuine iusticie: sicut est ignis in inferno: quod est corporeum: et tamen ipsum affligit: sicut autem certa virtute humana non potest supari: ut predictum est: sic nec etiam aliquibus speciosis affecti et se subiiciat ei: id subdit. k o Sub ipso erunt radii solis. i. res quamcumque pulcherrimis reputabuntur ab eo: nec etiam quamcumque preciosum: id subdit. l p. Sternet sibi aurum qui lutum. i. nihil reputabitur: per hoc designat quod dyabolus nullis rebus sensibilibus quamcumque preciosis vel pulchris allicit et subiiciat se horumque aliquam hoc singulat: ut sibi hoie et allicit in culpa: et tandem peccatum.

l. Feruerit cere faciet quod olla. quod per magnitudinem corporis certa facit magnam commotionem maris et quod comotio generat magna spuma in superficie. id subdit. m. Non est qui cum vnguentu bullient. quod bullido spuma superfaciunt ex aere inclusa: per hoc autem intelligit quod dyabolus operatur turbatoe in hoc mundo.

n. Post enim lucebit semita: sicut n. naues transentes dimittunt vestigium sui transitus per aliquod tempore: sic etiam certum per magnitudinem sui corporis dimittit per se magnum et longum vestigium transitus sui: per quod designatur quod turbatoe a dyabolo operatae in hoc mundo non cito cedant: sed hanc aliquam magnam transactum. o. Estimabit abyssum. i. mare oceanum. v. Quasi senescet. i. poterit ad ipsum absorberi: quod non antiquatus est senescit: per interitum est ut beatus hebreus viii. et per omnes est debili virtus: per hoc intelligit deinde quod per dannatos sua non dimittit nisi deum qui sua pena est terminanda. r. Non est super terram. quod opera ei. alia at marina maiora se satisque crestria ut dicit plinius. cuiusdam assignat humiditatis abundantiam. quod membra corporum exteduntur. v. in regionibus humidis sunt boies maiores quam in siculis. et id si in mari nulla est creatura que equigetur ceti in fortitudine. multominus invenire in tra-

Liber B

Tq; hoc designat q; p̄tās demonis maior est q; potestas cuiuslibz corporalis creature: iō subditur. **y** Qui fact est vt nullū timeret. habet. n. demon ex conditione natu resue q; in eo remansit integrā: q; sit sup̄ior̄ oī corporali crea tura: t sicut nō timet eam. vñ subditur. **3** Omne subli me videt. quia p̄e supbia semper nutit aggredi majora: p̄pter qd subdit. **a** **I**pse est rex su per oēs filios supbie. i. excedit omnes alios in supbia: t p̄ hoc pat̄ q; ea que dicta sunt d̄ ceto in telligunt principa liter d̄ veritate: qui est principiū supbie.

In capitulo. xii. vñ dicatur in postilla: Non quasi crudelis. Postq; ostendit demonem ab homine insuperabi lem. **Additio. 1.**

Quod d̄ bic? **N**ō quasi crucielis excitabo eū: vide tur alludere ad id qd sup̄ Job. xxi. ca. ad teū clmans dicebat: **M**utatus es mibi in crudelē: ad cuius dec̄aratōem t cōtinuatōem ad p̄cedentia t sequētia cōsiderādū est: q; l̄ deus in p̄cedentibus onerat ip̄si Job q; de p̄uidentia diuina circa actus hūanos nō erat causa ab homine oīno querenda: p̄t dictum fuit supra xxxviii. ca. in additione. nibilomin̄m cōdescendens fra gilitati ip̄ius iob: qui vebemeter desiderabat scire rōnes seu causas medias sue flagellatōis: vt patet supra in pluri bus locis: voluit innuere sibi in hoc loco q; p̄cessus sue flagellatōis incepit ab ip̄o satban: vt patet supra. ii. ca. q; p̄ behemoth t leviathan in hoc loco figurat. t q; de hoc videre q; iob possit magis miserabiliter p̄clamare: eo q; deus posset cum affligere alijs modis p̄ter crudelitatem ip̄ius satban: iō deus satisfecit sibi per hoc q; in cōflictu seu bello qd habuit cum ip̄o satban: deo adiuuante non fuerat ip̄e iob p̄uictus: cū tñ p̄tās satbā in cōpabilit excedat p̄tātē ip̄ius iob: p̄t infra eodē cap̄. **N**ō est p̄tās sup̄ terrā q; cōpēt ei: t de hoc d̄: **D**emēto belli nec contra ad das loq̄. q. d. **B**ellū qd habuisti cū behemoth seu levi than sp̄ debes hic in mēoria: eo q; nō potuisses ab eo eua dere. p̄pia p̄tātē: nisi solū diuina: vñ nec vltra addas loq̄. s. locutōes querulosas. t q; forte Job ex memoria talis belli p̄teriti in cideret in timorē magnū: ne forte iterū eū affligeret: iō p̄nunciat ei securitātē dices. **E**cce spes eius s. satban: q; sperabat subuerttere iob ad hoc: vt faceret eū in facie dñi blasphemare. **3. ii. ca.** **F**rustrabit. q; nō ē con secutus intentū: et videntib; cūctis fratrib; t cognatis: b̄mō spes satbā frustrata fuit seu p̄cipitata. **S**z q; adiuc pos set q; s dices: q; afflictio iob q; tāferocissimā creaturā vide ret ad crudelitatem p̄tinere: eo mō q; iob dicebat vbi sup̄. **M**utatus es mibi in crudelē: iō subdit: **N**on quasi crudelis. s. et tu dicebas: suscitabō eum. q. d. cuius rō est. nā deus non p̄misit satban terare seu affligere ip̄m iob quā tum posset seu vcllet. hoc. n. esset crudelitas: sed. deus li mitauit potētā suam dicens: **V**erūn animā eius serua in quo deus reseruauit in p̄missioe afflictōis ip̄i: iob p̄tātem supandi ip̄m: vt ibidem in additione fuit expositum t q; ista reseruatio non poterat frangi ab ip̄o satban: iō subditur. **Q**uis. n. resistere potest vultui meo. **R**ō autēz quare nullus possit resistere subdit: **E**t quis an dedit mi bi: vt reddā ei. q. d. p̄tās sua non est a seip̄o sed a me: t iō subdit: **O**mnia que sub celo sunt mea sunt. t q; forte diceret quis q; non esse danda talis potestas creature tā crudelē: quia postq; haberet talem potestatem per verba cōminatoria seu dēp̄atoria possit eti potestate sua ad libitum: sicut consuevit fieri inter homines qui postq; recipiunt potestatē a superioribus: eam retinent p̄dictis mo disetiā sup̄iore nolente: iō subdit: **N**on parcā ei verbis potentibus: t ad dēpcandum compositis. s. vt permittā

eū vti peātē sua vt vellet: t loquī more humano seu poeticō p̄t in hoc libro frequēter tales locutōes occurunt: deo. n. non p̄tinent talia p̄rie loquendo. t se quī: **Q**uis reuelabit faciem in dūmeti eius. in quo p̄ sequitur p̄positum de cōditionib; demonis sub spē ce ti. **E**t exponat totū vt in postila vñq; ibi. **C**uz sublat̄ fucrit.

omia potes t nulla te latet cogitatio. **Q**uis ē iste q; celat consiliū absq; scientia.

Ideo insipienter locutus sum: et que vltra modum excedunt scientiam meam:

In eodez ex. xl. vñ dicit in postilla. **C**ū sub lat̄ fuerit tūme bunt angelū. **A**dditio. 1.

Thi translatio nostra habet: **C**ū translatus fuit timebūt angeli. in hebreo habet: Et sublat̄ sua timebūt dñ qd intelligēt de viris iustis d̄ quibus in psal. lxxix. **E**go dixi dñ estis. cuius sensus est: nam q; statim supra dixerat: q; dyabolus est sic obstinat̄ in malo q; nullo mō flectit ad bonū: de quo dicit: Cor eius indurabit̄ quasi lapis. **H**ot quis querere que utilitas fuit in p̄ductō et talis creature cui opa et membra oīno sunt mala: ncc ip̄e ad bonum est flexibilis. **A**d binōi rætiam qōnem videt dominus r̄ndere sic: q; casus dyaboli seu eius sublat̄ est valde vtilis generat. n. seu auget in viris iustis timorē dei. videtēs eīn q; creatura rōn alis in rāta puritate creatā p̄ abusum libertatis arbitrii lapis est in tam magnā ruinam non immerito quantūcunq; sunt perfecti auget in eis timor ne deficiant eo modo quo supra ca. iii. dicitur: **I**n angelis suis inuenit prauitatem quātū magis habitantes domos luteas t̄. de hoc dicit: Et sublatōne sua timebūt vñ. s. iusti viri: qui quidē tumor dei intelligentius est filialis: de quo Grego. in. i. moral. Qui timeret deum nihil negligit. timeret deum est nulla que facienda sunt bona preterire: qui quidē iusti tentationib; demonū territi sepe purgabuntur ab immūdicia. vñ Aug. sup̄ psal. lxxix. **V**ita noſtra in hac peregrinatiōne non potest esse sine peccato nec. p̄ficere sine tentatione: quia prefectus noster per tentatiōem nostram fit: nec sibi quisq; innotescit nisi tentatus: nec p̄t coronari nisi vicerit: nec p̄t vincere nisi certauerit: nec p̄t certare nisi inimicum t̄ tentationib; demonū territi et in bono persistentes propriētē purgari. et quo patet q; ruina dyaboli fuit valde vtilis iustis diligentib; deum vt inde discerent quantū timerent: p̄t dicitur in glo. allegata in precedenti capi. additione secunda et tertiā ut a p̄aculis purgarentur: t hoc est qd apostolus dicit: Diligentibus deum omnia cooperant̄ in bonum. **E**sp̄m. xlj.

Respondēs aut̄ Job. Postq; descripta est ip̄o Job increpatiō eo q; nimis extulerat suaz iusticiam: hic consequenter ponit̄ cūs humilis responsio confitendo propriam culpam dices domino. **b** **S**cio q; omnia potes. quecumq; sunt pos sibilita fieri. **c** **E**nnulla te latet cogitatio. erat enim iste iob conscius q; cōmemorādo suam iusticiā passus fuerat aliquē leuem motū elationis: qui in talibus solet oriri defacili etiam in hominib; p̄fectis: t talis motus quantūcunq; sit omnib; alijs occultus tamen deo est notus: ideo subditur. **d** **Q**uis est iste. i. quicunq; quantūcunq; astutus. **e** **Q**ui celat consilium. i. vult cordis sui celare secretum: ip̄i deo. **f** **A**bīq; sci entia. quasi diceret talis est nescius diuine virtutis p̄ter quo q; iob recognoscit culpaz suā dices. **g** **I**ō insipienter locutus sum. incaute iusticiā meam come morando. **h** **E**t que vltra modū excedūt scientiā meam. rōnes dīmūo p̄ iudicioz nūmis iustiganda

Job

**Ex istis n. dno bns fuerat increpatus a dno ut pte per
predicata.** **i.** **Audi et ego loquar. pfectio insipientia
mea.** **k.** **Interrogabo te. humiliter sicut discipul?**
l. **Et rnde mibi. me instruedo.** **m.** **Auditu auris au-
diui te. q.d. ante flagella habui de te cognitioez aliquam
sed tñ imperfe-
ctam.**

n. **Nunc autem
oculus meus vi-
det te. quia nuc
babeo de te co-
gnitioem perfe-
ctiore sicut visa
plenus cogni-
scuntur qz soluz
audita. fuerat
en iob plenus
instructus dñi
divina virtute per
flagellatõem: qz
veratio dat in-
tellectum: t p re-
uclatõem t allo-
cutõem diuinã
sibi facta: vt p3
ex pfectiois: t qz
ad cognitionem
pleniorē sequit
pfectio penitentie
tia de cõmissis:
sō subdit iob.**

o. **Circo ipse
me reprehendo
culpam meam p/
fecitus pfectio
t qz cū pfectio
de oris debet eē fa-
tissimo operis
sō subdit.**

p. **Et ago pe-
nitentiam in fa-
uilla et cinere. i.
in austericitate t
humilitate.**

q. **Postqz autē tc. Posita increpatõe
beliu a dño de psumptõe t ipius iob de incauta locu-
tione: hic pntur increpatio aliorum trium ami-
corum iob de falsitatis assertioe. t primo ponit dicta in-
crepatio: secundo increpatioem emendatio: ibi. Abie-
runt ergo. tercio ipius iob plena reuelatio: ibi. Addi-
dit quoqz Circa primū dicit. **r.** **Dicit ad eliphaz
themanitem. iste erat principalis inter istos tres: t idō
dñs ad ipm dirigit sermonē dicens.** **s.** **Irratus est
furor meus in te t in duos amicos tuos. non dicit in
beliu vel in iob: qz peccare ex psumptõe t incauta lo-
cutione sicut peccauerant beliu t iob: nō est ita graue
sicut peccare in falsitatis assertione: qz corigerat istis
tribus: vt p3 p supradicta: t grauitas huius facti nota
p hoc qz dñ: Furor dñi irascit contra eos. qz non soleat
dici in scriptura nisi p grauibus culpis.****

t. **Qm no estis lo. coram me rectu. i. dogma verum.**
v. **Sicut seruus meus iob. qui vera locutus est: en incau-
te psumptum ad aliqua: t qz grauies culpe antiquis sacri-
ficiis expiabantur: sō subdit.** **r.** **Sumite ergo vobis se-
ptem thauros. ad designandum pfectioem penitentie p
septenariū numerū quo pfectio designat.** **s.** **Et ite
ad seruū meū iob. vt iustus offerat sacrificium p iniustis.**
u. **Faciem eius suscipiam. qz leviter tñ peccauerat: et
cum hoc pfectio de hoc penituerat.** **a.** **Ut nō vobis
imputef. ad penam eremam.** **b.** **Stulticia. falsam
doctrinam asserendo: sō subditur.** **l.** **Eq. ii. locuti estis
coram me rectum.** **c.** **Abierunt ergo. Hic consequē-
ter ponitur increpatio emendatio: quia obedierunt
prompte diuino mandato. t patet litera vñqz ibi.**

d. **Et suscepit dñs faciem iob. i. gratu habuit sacrificia
p/ eum oblatum: t eius orationem non solū p/ ipso: sed etiam
p/ amicis suis.** **e.** **Dñs quoqz conuersus. t pte litera.**
f. **Et addidit. Hic consequēter ponit ipius iob reue-
latio non solū ad p/ speritatē p/ stiua: sed etiam ad maio-
rem: qz ostendit p/ mon generali cñz
d: Addidit quoqz
omnia tc. qz pate-
bit infra. t secundo
ostendit hoc in spā-
li: t qz inter bona et
teriora homis ami-
ci sunt p/ cipua: idō
subdit.**

g. **Glenent autem
ad eñ oēs fratres
sui t vniuerso sorores
sue. i. viri t mu-
lieres dñ sua cognati:
qui nominibz
fratru t soror exp-
munt in scripture
vñ t abraam voca-
uit Lotb nepotem
suum fratres Gen-
xij. **b.** **Et cur-
cti qui nouerat eñ
i. illi qui habuerat
familiaritatem cu
eo ex alijs cauñ an
flagella: qz postea
ab eo se elongauer-
rant reputates eñ
a deo flagellatū p/
pter ei p/ peccata qz
occulta.** **h.** **Ec-**
**comederunt cuz eo
panē. qz fecerunt cu
eo solene prandius
ppē ei p/ reuelatōez
noie. n. panis et aq
ois abus t porū in-
teligit in scripture. vñ. iii. Reg. vii. dicit beliseus fili⁹ re-
gis isti dñ syria in samaria duct⁹. Appone eis panē t aquā
t subdit ibide: Apposita ē eis magna ciboz ppatio. et qz
p3 qz panē t aquā ppba intelligebat solene prādū: n
em ē verisile qz rex fecerit nisi b3 intellectu pphe.** **k.** **Et**
**mouerunt sup eu caput. recognoscetes se deceptos fuisse:
reputates flagella pp iniuste suæ ei p/ tigisse: sō subdit.**
l. **Et consolati se cu sup oī malo. ptestates qz hoc fecerat
dns ad ipm iob. pbatoz t maiore remuneratoz.** **m.** **Et**
**dederit tc. magis ad ogaudendū qz ad reuelādū: quia
tona binōi ad hoc paru fecissent: qz subdit.** **n.** **Unus
quisqz ouem vñ. in hebreo h̄. Obulū vñ. t dicunt he-
brei moderni: Reuelatio aut fortune iob facta est a dño:
sō subditur.** **o.** **Dñs aut bndit nouissimis iob. mul-
tiplicando bona ei tpalia t spūalia.** **p.** **Et facta sunt
ei. xiiii. milia ouii tc. an flagella bñit tm. vii. milia ouiu
et tria milia camelorum: t qngēta iuga boni: t qngētas ast-
nas. vt h̄ supra. i. ca. qz oī h̄ exprimitur duplicita.**
q. **Et fuerunt ei. vii. filii t tres filii. t sic videt qz ples ei⁹
nō fuit duplicata: qz tot habuerat an: vt h̄. i. ca. Ad hoc
dicunt aliqui qz hoc factū ē ad meliore ipius fortunā: qz
si ples eius fuisse duplicata: bona ei p/ fuisse nimis di-
uisa: t sic qlibet reportaret mōre portōez: s̄ hoc vñ pa-
rō valere: qz in felicitate ples magis attēdīt bonitas mo-
rum: qz abundantia tempaliū bonorū: t sō aliter dicit qz
pueri iob fuerunt mortui in statu salutis: vt satis p3 ex-
dictis supra. i. capitolo. tales autem non dicuntur pro-
prie mortui: sed magis vivi: sed quod dicit saluator. Ma-
thei. xiiii. allegans verbum domini: quod habetur Erodī
in. Ego sum deus abraam: et deus Isaac: t deus iacob****

Liber

ideo subdit salvator: **N**ō est deus mortuorū frumentiū.
t̄ iō q̄ pueri iob reseruabant in lymbo sc̄toꝝ patrū cū
ip̄o victuri in eternū. sic intelligit ples eius duplicata si-
cut t̄ alia. **E**t vocavit no. vniꝝ diē. ppter speciosita-
tis eius claritatē. **E**t nomē sc̄de cassiam. q̄ est sp̄s
aromatica. et hoc
pter misericordia sua
uitatē. **E**t no
men terce comu-
stibū. est aut̄ stibū
vnguentū quo mul-
ieres depingunt fa-
ciem: ut appareat
pulchritudine. h̄m illō
uī. Reg. ix. Depin-
git iezabel oculos
suos stibioꝝ. hoc
autem stibū in cor-
nu seruatur. sic er-
go vocavit iob fili-
am suam: q̄ hoc de-

signans q̄ habebat maiore pulcritudinē q̄ possit haberē
in alijs mulieribus p̄ talē picturā t̄o de filiis iob pulcri-
tudine subdit. **M**ō sunt aut̄ inuete. p̄ hoc designat
q̄ nō solū excedebant alias mulieres in pulcritudine cor-
poris: sed etiā in pulcritudine morū. **E**t dedit q̄s eis p̄
suus hereditatē inter frēs earū. **C**līxit autem iob post fla-
Et vocavit nomē vniꝝ diē
t̄ nomē sc̄de cassiam: **E**t no-
men terce cornustibū. **M**ō
sunt at̄ inuete mulieres spe-
ciosae sicut filie iob i yniuer-
set terra. Dedit q̄s eis p̄ suus
hereditatē inter frēs earū.
Clīxit autem iob post fla-

signans q̄ habebat maiore pulcritudinē q̄ possit haberē
in alijs mulieribus p̄ talē picturā t̄o de filiis iob pulcri-
tudine subdit. **M**ō sunt aut̄ inuete. p̄ hoc designat
q̄ nō solū excedebant alias mulieres in pulcritudine cor-
poris: sed etiā in pulcritudine morū. **E**t dedit q̄s eis p̄
suus hereditatē inter frēs earū. **C**līxit autem iob post fla-

G Centū quadraginta annis. t̄ q̄ in toto hoc tempe-
xerit in p̄spicitate ostendit. p̄ hoc q̄d subdit. **E**t vidi fili-
os suos t̄c. t̄ sequit. **M**ō mortuus est senex. q̄d p̄ti-
net ad vite diuturnitatem. **E**t plenus dierū q̄d perti-
net advīte p̄spicitatē: vnde supra. vñ. ad designandū suā
aduersitatem dixit. Sic t̄ ego babui menses vacuos p̄-
pet q̄d per oppositū plenitudo dierū designat in eo abu-
dantiam bonorū fortunae quibusvis est ad virtutē. t̄ bo-
norū gratie quibus p̄ductus est ad futuram gloriam que
pdurat in secula seculorū.

In ca. xii. vbi d̄ in postilla. Ip̄e est rex sup oēs filios
supbie. t̄ eredit oēs alios in supbia. **A**dditio p̄ma.

Dicit translatio n̄ra b̄z. Ip̄e est rex sup oēs filios
supbie. in hebreo habet. Ip̄e ē rex sup oēs filios
saphac. Saphac nō est vocabulū obscurū q̄d nō
significat supbia: nec aliquod certum habet significatum
h̄m expositores hebreoꝝ: eo q̄ vocabulū istud nō habet
simile in sacra scriptura h̄m eos. vñ dicunt q̄ debet ero-
ni. put congruit loco in quo ponit. t̄ q̄ in hoc loco plane
agit de ceto leuiathān q̄d est maximū animal t̄ potentis-
simū inter marina cōter: nō dicunt: q̄ interptatio huius
dictionis t̄ p̄scis: est sic. h̄m eos dicit: ip̄e est rex sup oēs
filios p̄scium: sed hec expositio est falsa: t̄ etiam vt cre-
do ficta. Nam pater: nam aliud vocabulum simile re-
peritur **E**siae. xxxvii. vbi dicitur. Come de hoc anno que

sponte nascunt: t̄ in anno sc̄do pomis vescere. Et vbi
translatio n̄ra b̄z pomis: in hebreo habet saphac seu
saphic que est similis dictio huic q̄ bic ponit. t̄ est sen-
tentia h̄m hebreos. q̄ deus p̄ ysaiam p̄pham p̄noscita
bat ezechie regi. q̄ postq̄ sennacherib recessisset a iu-
dea quā dimise
rat penitus, de-
nastrata. tot̄ po-
pulus ezechie
primo anno mi-
raculose viueret
et bis q̄ nasceret
tur ex granis cō-
eritis ab exercitu
assyriorū sine
cultura bonis
t̄ in anno secun-
do viueret etiā
miraculose d̄ fru-
ctibus arborū
quas p̄ciderant

gella hec. **c**entū quadragi-
ta annis: t̄ vidi filios suos
t̄ filios filiorum suorum us-
q̄ ad quartam generatio-
nem: **E**t mortuus est senex t̄
plenus dierum.

Explícit liber iob.

assyrii. t̄ sic p̄t̄ q̄ saphac significat rem p̄cisā s̄ sua ra-
dice. que quidē significatio cōuenit p̄t̄ in hoc loco:
vt sit sensus. Ip̄e est rex sup omnes filios saphac. i. su-
per omnes filios p̄cisionis seu excisiōis: quod p̄t̄ p̄-
tinet ad dyabolum p̄ leuiathān in hoc loco figuratus q̄
excedit onines a deo p̄cisos in auersione a deo: que est
p̄pria p̄ciso. t̄ q̄ bec p̄ciso primo t̄ principalis fuit p̄
supbia. ideo translatio n̄ra cōpetenter se habuit in-
terptando hoc nomen saphac p̄ supbia. t̄ sic p̄t̄ p̄mu.
Secundū p̄babilit̄ apparer: nam ip̄i hebrei oia
ista que hic tradunt de leuiathān intelligunt de ip̄o ce-
to non de dyabolo. de quo. s. ceto multa tradunt fabu-
losa: t̄ penitus incredibilia put postillator ponit supbia
xl.ca. t̄ in alijs locis. t̄ vt talia quodāmo confirmant
euacuando veram n̄iam de leuiathān sp̄ciali. t̄o
finterunt q̄ saphac significat p̄scis mō p̄dicto. t̄ fin-
ixerunt q̄ filis dictio in sacra scriptura nō inueniatur.

In eode ca. vbi d̄ in postilla. Jo d̄ pulcritudie filia-
rū iob sudit: Mō sunt inuete t̄c. **A**dditio secunda.

Per pulcritudinē corporalē nō designat pulcritu-
do morū. vñ. puer. xl.ca. Circulus aureus in na-
ribus suis mulier pulchra t̄ facta. t̄ ibidem ca.
ultimo. Fallat gratia t̄ vanā est pulcritudine. mulieri
mens deū ip̄a laudabilis: sed p̄ pulcritudinē filiarū iob
potius innuitur: q̄ illa que tradunt in gestis. iob ma-
gis sunt referēda ad sensum sp̄iale quē beat. Greg.
notabiliter t̄ large exponit q̄ ad l̄fālē. modicū. n. cede-
ret in veram laudez iob vtrū pulcērimas filias habe-
ret: quarum similes non inuenirentur in vniuersa ter-
ra. prout litera bene testatur. an q̄ essent mediocriter
pulcre.

Explícit postilla Nicolai de lyra cū additōnibꝝ
viter t̄ replicis magistrī math. sup iob feliciter.